http://www.dhammadownload.com

သကျသီဟပုစ္ဆာပေါင်းချုပ်

ဒုတိယဆင့်

သာမဏေကျော်

http://www.dhammadownload.com

၂၀၀၉

သကျသီဟ ပုစ္ဆာပေါင်းချုပ်

ဒုတိယဆင့်

သာမဏေကျော်

http://www.dhammadownload.com

J၀၉

သဂြိုဟ်ပုစ္ဆာပေါင်းချုပ်

ဒုတိယဆင့်

သာမဏေကျော်

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com

1800

သကျသီဟပဋ္ဌပေါင်းချုပ်

ဒုတိယဆင့်

သာမဏေကျော်

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com

ဒုတိယဆင့်

ဆရာဘုန်းကြီးရဲ့ ညွှန်ကြားချက်နဲ့အညီ (၁၃၁၆) ခုနှစ် မှ (၁၃၄၇) နှစ်အထိ
(၃၂) နှစ်စာ ဒုတိယဆင့် ပုစ္ဆာတွေရဲ့ ကျမ်းညွှန်းကို
'ရှင်ဝိစိတ္တသာရ၊ ရှင်ဥတ္တမ၊ ရှင်တိက္ခ' တို့ကရှာဖွေပြုစုခဲ့ပါတယ်။

ဆရာဘုန်းကြီးရဲ့ ညွှန်ကြားချက်နဲ့အညီ(၁၃၄၇)ခုနှစ် နောက်ပိုင်း ပုစ္ဆာတွေရဲ့ ကျမ်းညွှန်းကို
'ရှင်သြဘာသ၊ ရှင်ခေမာနန္ဒ၊ ရှင်ပညာသာမိ၊ ရှင်ပညာလောက၊ အရှင်တိက္ခဉာဏ'
တို့က ရှာဖွေပြုစုခဲ့ပါတယ်။ (ပုံ-ဝဲမှယာ)

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com

(ဂ) အကပ္ပိယေ ကပ္ပိယသညာဖြင့် ခုဒ္ဒကအာပတ်သင့်သောကြောင့် အလဇ္ဇီမဖြစ်ခဲ့ဘဲ အကပ္ပိယမှန်းသိသောအခါမှ ထိုအာပတ်ကို ဖုံးထား၍ အလဇ္ဇီဖြစ်ရသူ၊

(ဃ) တပည့်ကို အလဇ္ဇီမှန်း မသိ၍ အလဇ္ဇီပရိဘောဂကြောင့် ပါစိတ်အာပတ်သင့်လျက် အလဇ္ဇီမဖြစ်စေကာမူ သိသောအခါမှ ဆန္ဒာဂတိသို့ လိုက်လျက် အလဇ္ဇီပရိဘောဂ အမှု ဆက်ပြု၍ အလဇ္ဇီ ဖြစ်သွားသောဆရာ၊

(င) ဆရာကို အလဇ္ဇီမှန်း မသိ၍ အလဇ္ဇီပရိဘောဂကြောင့် ပါစိတ်အာပတ်သင့်လျက် အလဇ္ဇီ မဖြစ်ခဲ့စေကာမူ သိသောအခါမှ ဆန္ဒာဂတိသို့ လိုက်လျက် အလဇ္ဇီပရိဘောဂမှု ဆက် ပြု၍ အလဇ္ဇီ ဖြစ်သွားသောတပည့်၊

(စ) သညာ စေတနာဖြင့် ခုဒ္ဒကအာပတ်သင့်၍ အလဇ္ဇီဖြစ်သည့်အပြင် ထိုအာပတ်ကို ဖုံးထား၍ အလဇ္ဇီဖြစ်ပြန်ရုံမက အဂတိတစ်မျိုးဖြင့် ရဟန်းကောင်းတို့နှင့် ဥပုသ်စသည် ပြု၍ အလဇ္ဇီ ဖြစ်ပြန်သူ၊ (သံ၊ ၈၈၊ ၈၀၊ ၉၀)

ဤသို့ ခြောက်ပါးအပြား ရှိ၏။ ယင်းသည် အာပတ်ကို (မရှု ထင်စွာမပြု၊ မကုသမိသော) အလဇ္ဇီ ဖြစ်၍ "နောင်စောင့်ထိန်းမည်"ဟူသော စိတ်ဖြင့် ဆိုင်ရာအာပတ်ကို ထင်စွာ ဖော်ပြ၍ ဒေသနာကံ ဝုဋ္ဌာနကံတို့ဖြင့် သင့်သလို ကုသပြီးမှ လဇ္ဇီဖြစ်နိုင်ပြန်သောကြောင့် အနေကန် အလဇ္ဇီ ဖြစ်၏။ ယင်းကို အနိယမ အလဇ္ဇီဟုလည်း ခေါ်နိုင်၏။ သံ၊ ၉၆-၌ "အနေကန္တ အနိယမအလဇ္ဇီ" ဟု သုံး၏။

မှတ်ချက်။ ။ ဤခြောက်မျိုးသည် (မကုရသေးမီလည်း?) - (၁) အလဇ္ဇီပရိဘောဂ အလဇ္ဇီပဂ္ဂဟ အရာ (ဝိ၊ ၄၊ ၂ ၂၇၃-၄)၊ (၂) အလဇ္ဇီထံ နိဿယယူရာ (ဝိ၊ ၃၊ ၁၂၇)၊ (၃) အလဇ္ဇီထံ ဥပဇ္ဈာယ် ယူရာတို့၌သာ အလဇ္ဇီမည်၍ . . . . (၁) "ပညတ္တံ ပန သဗ္ဗသိက္ခာပဒံ သဗ္ဗေဟိ လဇ္ဇီပုဂ္ဂလေဟိ သမံ သိက္ခိတဗ္ဗဘာဝတော သမသိက္ခတာ နာမ (ဝိ၊ ၄၊ ၁၊ ၂၂၅)" ဟု ဆိုအပ်သောအရာ။ (၂) "ယသ္မာ သဗ္ဗေပိ လဇ္ဇီနော ဧတေသု ကေကမ္မာဒီသု သဟ ဝသန္တိ၊ တသ္မာ (ဝိ၊ ၄၊ ၁၊ ၂၂၅) " စသဖြင့် ဆိုအပ် သောအရာတို့၌ လဇ္ဇီပင် မည်ပြန်၏ (သံ၊ ၉၅)။ ဤအဆိုကို ရည်ရွယ်၍ ပုစ္ဆာ၌ "လဇ္ဇီ အလဇ္ဇီ နှစ်မျိုး ရသောပုဂ္ဂိုလ်"ဟု မေးသည်။ [ဝိမတိ၊ ၁၊ ၃၃၉-၌ကား ယင်းခြောက်မျိုးကို လဇ္ဇီဟု မဆိုဘဲ ပကတတ်ဟု ဆိုကာ ဥပသမ္ပဒါကံစသည်၌ လဇ္ဇီနှင့်နေမူ ယင်းအလဇ္ဇီကို ဂဏပူရဏအဖြစ် သုံးကောင်းသည်ဟု ဆို၍ ၃၄၁-၌မူ အဂတိဖြင့်သာ ကံပြုက အာပတ်သင့်သည်ဟုပင် ဆိုပါသေးသည်။]

ဝိမတိ၊ ၁၊ ၃၄၁-၂။ ။ အလဇ္ဇိနော ပန ပကတတ္တဘူတာပိ သန္တိ၊ တေ စေ ဂဏပူရဏာ ဟုတွာ ကမ္မံ သာဓေန္တိ၊ ကေဝလံ ကတွာ အဂတိဂမနေန ကရောန္တာနံ အာပတ္တိကရာ ဟောန္တိ, သဘာဂါပတ္တိအာပန္နာ ဝိယ အညမညံ၊ ယသ္မာ အလဇ္ဇိတ္တဉ္စ လဇ္ဇိတ္တဉ္စ ပုထုဇ္ဇနာနံ စိတ္တက္ခဏပဋိဗဒ္ဓံ၊ န သဗ္ဗကာလိကံ၊ သစိတ္တ ဟိ ဝီတိက္ကမစိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ အလဇ္ဇိနော "န ပုန ဤဒိသံ ကရိဿာမိ"တိ စိတ္တေန လဇ္ဇိနော စ ဟောန္တိ၊ | တေသု စ ယေ ပေသလေဟိ ဩဝဒိယမာနာပိ န ဩရမန္တိ (မရှောင်ကြဉ်ကုန်)၊ ပုနပ္ပုနံ ဝီတိက္ကမန္တိ၊ တေ ဧဝ အသံဝသိတဗ္ဗာ၊ န က္ကတရေ လဇ္ဇိဓမ္မေ ဩက္ကန္တတ္တာ (အခြား လဇ္ဇီဓမ္မ၌ သက်ရောက်

http://www.dhammadownload.com

ကျူးလွန်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် မဟုတ်)။] တဿာပိ အလဇ္ဇိနော အသံဝါသိကေသု အဂဏေတွာ တပ္ပရိဝဇ္ဇနတ္ထံ သောဓေတွာဝ (ထိုအလဇ္ဇီတို့ကို ကြဉ်ခြင်းအကျိုးငှာ အာပတ်ကို သုစ်သင်ကုသပြီးမှသာ) ဥပေါသထာဒိကရဏံ အနုညာတံ။

အဆိုတစ်မျိုးနှင့် မှတ်ဖွယ်။ ။ (၁) ဝိ၊ ၃၊ ၄၈၀-၌ အာပတ်သင့်ပါလျက် မသင့်ဟု ယူဆ၍ မရှု မကုသော (သဉ္စိစ္စ အာပတ္တိအာပဇ္ဇနလက္ခဏာ မရှိ၍ အလဇ္ဇီမဟုတ်သော) လဇ္ဇီရဟန်းကို ဥက္ခေပနီယကံ ပြုထား၏။ ထိုရဟန်းသည် လဇ္ဇီဥက္ခိတ္တက၊ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်က "လဇ္ဇီ ကုက္ကုစ္စကော"ဟု ထို၌ မိန့် တော်မူသည်။ (၂) သဉ္စိစ္စ အာပတ္တိအာပဇ္ဇနလက္ခဏာရှိသော အလဇ္ဇီရဟန်းကိုလည်း မရှု မကုလိုသော် ဥက္ခေပနီယကံ ပြုနိုင်၏။ ထိုရဟန်းသည် အလဇ္ဇီဥက္ခိတ္တက (သံ၊ ၁၀၃)။ [ယင်းအလဇ္ဇီဥက္ခိတ္တကသည် ကုသလျှင် လဇ္ဇီပင် ဖြစ်နိုင်ပြန်သောကြောင့် အနေကန် အလဇ္ဇီတည်း။] (၃) ဝိ၊ ၃၊ ၁၃၅-၌ လာသော ကံကို မငြိမ်းစေဘဲ လူထွက်သော ဥက္ခိတ္တကရဟန်းသည် ပြန်၍ ရဟန်းခံကာ ယခင် လူမထွက်မီက ဥက္ခေပနီကကံကို ငြိမ်းစေလျက် ဩသာရဏီယကံ ပြုပြီးမှ မရှု မကုလိုသော ဥက္ခိတ္တက လူထွက် ရဟန်းသစ်ကို - (က) ဝဇိရ၊ ၄၄၄-၌ အလဇ္ဇီ၊ (ခ) သာရတ္ထ၊ ၃၊ ၂၆၇-၈-၌ လဇ္ဇီ၊ (ဂ) ဝိမတိ၊ ၂၊ ၁၃၉-၌ "အလဇ္ဇိတ္တေ သတိဝေ ဝုတ္တော၊ နာသတိ" ဖြင့် ယခင် ဥက္ခိတ္တကဖြစ်စဉ်က အလဇ္ဇီဖြစ်ခဲ့မူ ယခုလည်း အလဇ္ဇီ၊ လဇ္ဇီဖြစ်ခဲ့မူ လဇ္ဇီဟု ဆို၏။ [ပုစ္ဆာ၌ "လဇ္ဇီ အလဇ္ဇီ နှစ်မျိုးရသောပုဂ္ဂိုလ်" ဟူသည် တစ်ပါးတည်း ဖြစ်၍ ထိုဝိမတိအလို ဥက္ခိတ္တက လူထွက် ရဟန်းသစ်မဟုတ်။ မှန်၏၊ ထိုရဟန်းသစ်မှာ တစ်ပါးတည်း မဖြစ်နိုင်၍ ပုစ္ဆာနှင့်မဆိုင်။] (သံ၊ ၉၆-၇-၈-၉၊ ၁၀၀-၁-၂-၃-တို့၌ ရှု)။

ကေန်အလဇ္ဇီ။ ။ (၁) ဂေါတြဘူပုဂ္ဂိုလ်၊ (၂) ထေယျသံဝါသကပုဂ္ဂိုလ် (= လိင် + သံဝါသ + ဥဘယ တ္ထေနကပုဂ္ဂိုလ်)၊ (၃) ပါရာဇိကအဇ္ဈာပန္နပုဂ္ဂိုလ် တို့သည် ကေန်အလဇ္ဇီပုဂ္ဂိုလ်။ ယင်းကို နိယမအလဇ္ဇီ ပုဂ္ဂိုလ်ဟုလည်း ခေါ်နိုင်၏။ သံ၊ ၉၂-၌ ကေန္တအလဇ္ဇီ၊ ၉၅-၌ ကေန္တနိယမအလဇ္ဇီဟု သုံး၏။ ထိုတွင် (၃) သည် ကေန္တနိယမ မဟာအလဇ္ဇီ (သံ၊ ၁၂၀)။ [ဤအလို - (၁-၂)တို့ကို "ကေန္တနိယမစူဠအလဇ္ဇီ"ဟု ဆိုသင့်၏။] ထိုကေန္တနိယမမဟာအလဇ္ဇီကို ရည်ရွယ်၍ ပုစ္ဆာ၌ မဟာအလဇ္ဇီ၊ စူဠအလဇ္ဇီကို ရည်ရွယ်၍ ပါရာဇိကအာပတ်သင့်သူ၊ (ခ) ထိုမှုမက ဖုံးထားသေးသူ၊ (ဂ) အကပ္ပိယေ ကပ္ပိယသညာဖြင့် ပါရာဇိကအာပတ်သင့်၍ အကပ္ပိယမှန်းသိသောအခါ ထိုအာပတ်ကို ဖုံးထားသူ၊ (ဃ) ထိုမှုမက အဂတိ တစ်မျိုးမျိုးဖြင့် ရဟန်းကောင်းတို့နှင့်အတူ ဥပုသ်စသည် ပြုသူဟု လေးမျိုးပြားနိုင်၏။ (သံ၊ ၉၀-လည်း ရှု)။

ဝိမတိ၊ ၁၊ ၁၂၈။ ။ ဒုဿီလာ လိင်ဂ္ဂဟဏတော ပဋ္ဌာယ ယထာဝိဟိတပဋိပတ္တိယာ အဘာဝတော ကေန္တာလဇ္ဇိနော စ မဟာသံယိကာဒိနိကာယန္တရိကာ ဝိယ လိင်တ္ထေနကာဒယော ဝိယ စ၊ ယာဝ စ တေသံ ဘိက္ခုပဋိညာ အနုဝတ္တတိ၊ တာဝ ဘိက္ခု ဧဝ၊ တေဟိ စ ပရိဘောဂေါ အလဇ္ဇီပရိဘောဂေါဝ၊ တေသဉ္စ ဘိက္ခုသံယသညာယ ဒိန္န် သံဃေ ဒိန္နံ နာမ ဟောတိ၊ ဝုတ္တဉ္စိ တာဝတာ -

http://www.dhammadownload.com

"ဘိက္ခုနီ ခေါ ပနာနန္ဒ အနာဂတမဒ္ဒါနံ ဂေါတြဘုနော ကာသာဝကဏ္ဍာ ဒုဿီလာ ပါပဓမ္မာ၊ တေသု ဒုဿီလေသု သံဃံ ဥဒ္ဒိဿ ဒါနံ ဒဿန္တိ။ တဒါပါဟံ အာနန္ဒ သံဃဂတံ ဒက္ခိဏံ အသင်္ချေယ့် အပ္ပမေယ့် ဝဒါမိ (မ၊ ၃၊ ၂၉၉) " တိ။ [ဝိ၊ ၄၊ ၂ ၇၈-လည်း ရှု။]

တတိယအလဇ္ဇီ နှစ်မျိုး။ ။ (၁) ပကတတ္တာ လဇ္ဇီ ▪ အလဇ္ဇီ ဥက္ခိတ္တကမှ တစ်ပါး အနေကန် အလဇ္ဇီများ၊ (၂) အပကတတ္တာ လဇ္ဇီ ▪ ကေန်အလဇ္ဇီတို့တွင် ပါရာဇိကအဇ္ဈာပန္နအလဇ္ဇီနှင့်အနေကန် အလဇ္ဇီတို့တွင် အလဇ္ဇီဥက္ခိတ္တက။ [အလဇ္ဇီ ဥက္ခိတ္တကသည် ဥက္ခေပနီယကံကို ငြိမ်းစေလျက် ဩသာရဏာ ကံ ပြုပြီးသော် ပကတတ္တာ လဇ္ဇီ ဖြစ်နိုင်ပြန်၍ ဆိုင်ရာအာပတ်ကို ကုသလိုက်မူ ပကတတ္တလည်း ဖြစ်နိုင်၊ လဇ္ဇီလည်း ဖြစ်နိုင်ပြန်တော့သည်။]

ဝိမတိ၊ ၁၊ ၇၂။ ။ပကတတ္တေဟိ အပကတတ္တေဟိပိ သဗ္ဗေဟိ အလဇ္ဇီဟိ ကေကမ္မာဒိသံဝါသော န ဝဋ္ဋတိ။

မဟာအလဇ္ဇီတစ်မျိုး။ ။ ယော ပန မဟာအလဇ္ဇီ ဥဒ္ဓမ္မံ (ပျက်ထွက်သွားသော ဓမ္မရှိအောင်) ဥဗ္ဗိနယံ (ပျက်ထွက်သွားသော ဝိနယရှိအောင်) သတ္ထု သာသနံ ကရောတိ၊ တဿ - သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒီနံ (တို့အတွက်) ဥပသမ္ပဒါဒိဥပကာရကမ္မမ္ပိ ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာဒါနာဒိ စ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ အာပတ္တိ ဧဝ ဟောတိ၊ နိဂ္ဂဟကမ္မမေဝ ကာတဗ္ဗံ (ဝိမတိ၊ ၁၊ ၃၄၀)။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ဤ၌ "တဿ + န ဝဋ္ဋတိ၊ အာပတ္တိ ဧဝ ဟောတိ - ထိုမဟာအလဇ္ဇီအား + (ပဂ္ဂဟကံ) မအပ်၊ အာပတ်သင့်သည်သာ" ဟုရင်း၊ "နိဂ္ဂဟကမ္မမေဝ ကာတဗ္ဗံ - (ထိုမဟာအလဇ္ဇီသည် တဇ္ဇနီယစသော) နိဂ္ဂဟကံကိုသာ ပြုနိုင်၏" ဟုရင်း အာပတ်သင့်ပုံ ကံပြုနိုင်ပုံကို ဆိုထားသောကြောင့် ထိုမဟာအလဇ္ဇီသည် ပါရာဇိကအဇ္ဈာပန္နနှင့်အလဇ္ဇီဥက္ခိတ္တကဟူသော အပကတတ္တ လဇ္ဇီမဟုတ်၊ အနေကန် အလဇ္ဇီတစ်မျိုးသာ . . .

ထိုအနေကန် အလဇ္ဇီသည် အရိဋ္ဌရဟန်းကဲ့သို့ ဓမ္မဝိနယကို ဖျက်ဆီးသော သာသနာပျက် ရဟန်း ဖြစ်သောကြောင့်သာ မဟာအလဇ္ဇီ မည်သည်။ [တဿ-သည် ကာတဗ္ဗ၏ကတ္တားဖြစ်သင့်ပုံကို မအပ် သောအရာတို့ကို ပြရာ၌ နိဂ္ဂဟကံကို ချန်ထား၍ ကာတဗ္ဗ၏ကံအဖြစ်ထားကာ ဆိုပုံကို ရှု၍ သိပါ။ ဝိမတိ၊ ၁၊ ၃၃၉-၌ "ဂဟဋ္ဌာဒီသု ဥပတ္ထမ္ဘိတော (လူဝတ်ကြောင်စသူတို့၏ရှေ့၌ လဇ္ဇီတို့က ဝဏ္ဏဘဏ နာဒိဖြင့် ထောက်ပံ့အပ်သော) အလဇ္ဇီ ဗလံ လဘိတွာ ပေသလေ အဘိဘဝိတွာ န စိရဿေဝ သာသနံ ဥဒ္ဓမ္မံ ဥဗ္ဗိနယံ ကရောတိ" အရ "မဟာ-နောက်လိုက် အင်အားကြီးမားသော အလဇ္ဇီ"ဟု မှတ်။ [အလဇ္ဇီ သရုပ်တို့ကို ဝိမတိ၊ ၁၊ ၂၇၃၊ ၁၂၇-၈၊ ၃၄၀-၇-၂ တို့ကို အခြေခံပြု၍ (သံ၊ ၁၈ စသည်) ၌ ပြသည်။ အကျယ်နှင့်အခြား မှတ်ဖွယ်တို့ကို အညွန်းပါ ကျမ်းတို့၌ ရှု။]

http://www.dhammadownload.com

၇။ "ရှင်ရဟန်းများ ဆွမ်းကို ရိုသေစွာ စားရမည်"[၁] ဟု ဆိုရာ၌ မည်သို့ ရိုသေရပုံကို စီရင်ပြီးလျှင်[၂] အလွန်ကြီးသော ဆွမ်းလုတ်ကို ပြုက အပြစ်ဖြစ်လျှင် အလွန်သေးသော ဆွမ်းလုတ်ကို ပြုလုပ်ခဲ့သော် အပြစ် လွတ်, မလွတ် အကြောင်းပြ၍ ဖြေဆိုခဲ့ပါ။[၃]

၈။ သေနတ် လက်နက်ကို ပခုံးလွယ်ထားသော ရဲဘော်နှင့်[၄] ဆောင်းအခါဖြစ်၍ ဦးခေါင်းခြုံထားသော ယောဂီမယ်အား တရားဟောသင့်/မဟောသင့် ဆုံးဖြတ်ပြီးလျှင်[၅] * ပဗ္ဗဇ္ဇက္ခန္ဓက ဥပေါသထက္ခန္ဓက[၆] တို့၌ ဟောတော်မူအပ်သော အာပတ်တို့ကို ထုတ်ပြခဲ့ပါ။

၉။ ရုံးတော်အား တရားစွဲဆိုသော ဘိက္ခုနီအား သင့်နိုင်သော အာပတ်ကို ပြ၍[၇] ၎င်းသိက္ခာပုဒ်ကို မည်သည့်ဌာန၌ မည်သည့်ဘိက္ခုနီကို အကြောင်းပြု၍ မည်သည့် အကြောင်းကြောင့် ပညတ်တော်မူပုံကို ပြဆိုခဲ့ပါ။[၈]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဝါကျကို ပါဠိဝါကျ ပြန်ဆိုခဲ့ပါ -

"ထိုအခါ အရှင်အာနန္ဒာသည် ဗောဓိမင်းသားကို ဤစကားကို မိန့်ကြားတော်မူ၏ - 'ဗောဓိမင်းသား ပုဆိုးတို့ကို ရုတ်သိမ်းလော့။ ရှင်တော်မြတ်သည် ပုဆိုးအခင်းကို နင်းတော်မူလိမ့်မည် မဟုတ်။ နောင်လာနောက်သား ရဟန်းများကို ရှင်တော်ဘုရားသည် အစဉ်သနားတော်မူ၏" [၉]

* * * * *

၁၃၁၆–ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ "ဥဒယတ္ထဂါမိနိယာ ပညာယ သမန္နာဂတော"[၁၀] ၌ အစနှင့်အဆုံး ပုဒ်တို့ကို ပဒစ္ဆေဒသန္ဓိ ပြုပြီးလျှင် ၃-ပုဒ်လုံးကို လိင်၊ ဂိုဏ်း၊ ကာရန် ညွှန်ပြ၍ အစပုဒ်ကို ပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

---

* စူဠဝါ နောက်ဆုံး နှစ်ခန္ဓက အလွတ် မဟာဝါ စူဠဝါ ခန္ဓက ၂၀-တွင် အဦးဆုံးခန္ဓကကို "မဟာခန္ဓက၊ ပဗ္ဗဇ္ဇက္ခန္ဓက၊ ပဗ္ဗဇ္ဇ (ဝဇီရ ၃၉၁၊ ၄၄၆)၊ ဥပသမ္ပဒ (ဝိ၊ ၅၊ ၂၀၇)၊ ဥပသမ္ပဒက္ခန္ဓက (ဝိ၊ ၌၊ ၄၊ ၁၅၅)၊ ပဗ္ဗဇ္ဇခန္ဓက (ဝိ၊ ၌၊ ၁၊ ၂၂၆။ ဝိမတိ၊ ၂၊ ၂၈၄) "ဟု ဆို၏။

၁၊ ဝိ၊ ၅၊ ၄၈။ ၂၊ ဝိ၊ ၌၊ ၃၊ ၁၆၄-၅။ ကခ်၊ ၌၊ ၂၈၁။ ကခ်၊ ဘိ၊ ဋီ၊ ၄၃၆။ ၃၊ သာရတ္ထ၊ ၃၊ ၁၀၇။ ဝိမတိ၊ ၂၊ ၆၃။ ၄၊ ဝိ၊ ၅၊ ၅၂။ ၅၊ ဝိ၊ ၅၊ ၅၃။ ၆၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၀၇။ ဝိ၊ ၌၊ ၄၊ ၁၅၅။ ၇၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၂၇-၈။ ၈၊ ဝိ၊ ၅၊ ၉၉။ ၉၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၆၇။ ၁၀၊ အံ၊ ၂၊ ၂။

http://www.dhammadownload.com

၂။ နံပါတ် (၅)ပုစ္ဆာ၌ ဝိသမံ-ဝယ် အနက် ဝိဘတ်၊ အပဋ္ဌဝသသု-၌ သမာသ်ဝါကျခြင်း၍ သမာသ်အမည်၊ အဓမ္မိကာ-၌ တဒ္ဓိတ်ဝါကျခြင်း၍ တဒ္ဓိတ်အမည် ပစ္စည်းတို့ကို ညွှန်ပြခဲ့ပါ။

၃။ "တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ သောတာပန္နော ဟောတိ"[၁] ၌ တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနံ-အရ တရားကိုယ်ကောက်၍ ၎င်းတရားနှင့် ယှဉ်သော စိတ်တို့ကို ကောက်ပြီး ပရိက္ခယာ-အရ တရားကိုယ်၏အာရုံကိုလည်း ညွှန်ကြားခဲ့ပါ။

၄။ နံပါတ် (၃)ပုစ္ဆာ၌ ပါဠိတော်အရ ဝီထိချပြီးလျှင် လူသားသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၏ ရောက်နိုင်သောဘုံကို ရောက်ကြောင်းကံနှင့် ယှဉ်တွဲဖော်ပြ၍ သောတာပန္နာ-အရ ပုဂ္ဂိုလ်အား ရသောရုပ်ကို ရေတွက်ခဲ့ပါ။

၅။ "ရာဇာနော အဓမ္မိကာ ဟောန္တိ"[၂] ၌ အဓမ္မိက အခြင်းအရာကို ရေး၍[၃] "ဝိသမံ ဝါတေသု ဝါယန္တေသု ဝိသမေသု အပဋ္ဌသေသု ဒေဝတာ ပရိကုပိတာ ဘဝန္တိ"[၄] ၌ နတ်တို့၏အမျက်ထွက်ရကြောင်းကို[*] ရေးပါ။

၆။ "သိယာ ခေါ ပန ။ပေ။ ကင်္ခါ ဝါ ဝိမတိ ဝါ"[၅] ၌ ကင်္ခါနှင့်ဝိမတိအထူးကို ရေး၍[၆] "ရူပင်္ဂံ ဝေဒနင်္ဂံ သညင်္ဂံ ဘဝင်္ဂံ"[၇] ၌ ရူပင်္ဂံ-စသော လေးပုဒ်လုံး၏[*] အရကို အသီးသီးကောက်ပြပါ။

၇။ "ယေဘုယျေန ဘိက္ခဝေ ပေတာ ဥတ္တာနာ သေန္တိ၊ အယံ ဝုစ္စတိ ဘိက္ခဝေ ပေတသေယျာ"[၈] ဟူသော ဝါကျ၌ ပေတာ[၉] ပုဒ်ကို ရသင့်သလောက် အနက်ယောဇနာ၍ သေယျလေးမျိုးကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။[၁၀]

၈။ သီဟစစ်သူကြီးအား ဟောကြားသော သန္ဒိဋ္ဌိကဒါနဖလ ၅-ပါးကို ရေး၍[၁၁] ထိုတွင် သီဟစစ်သူကြီး ဘုရားအား ယုံကြည်၍ ဆည်းကပ်သော သန္ဒိဋ္ဌိကဒါနဖလကို ပြခဲ့ပါ။[၁၂]

၉။ ဗျာဓိတရား မပြတ်ဆင်ခြင်ရသော အကျိုးကို ဖော်ပြ၍[၁၃] "မဟာနာမော လိစ္ဆဝိ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ 'ဘဝိဿန္တိ ဝဇ္ဇီ ဘဝိဿန္တိ ဝဇ္ဇီ'တိ"[၁၄] ဝါကျကို အနက်ယောဇနာခဲ့ပါ။

၁၊ အံ၊ ၄၀၁။ ၂၊ အံ၊ ၁၊ ၃၈၆။ ၃၊ အံ၊ ၄၊ ၂၊ ၃၁၇။ ၄၊ အံ၊ ၁၊ ၃၈၇။ ၅၊ အံ၊ ၁၊ ၃၉၁။
၆၊ အံ၊ ၄၊ ၂၊ ၃၁၉။ ၇၊ အံ၊ ၄၊ ၂၊ ၃၁၈။ ၈၊ အံ၊ ၁၊ ၅၆၇။ ၉၊ အံ၊ ၄၊ ၂၊ ၃၉၅။ အံ၊ ၄ီ၊ ၂၊ ၃၉၄။
၁၀၊ အံ၊ ၁၊ ၅၆၆။ ၁၁၊ အံ၊ ၂၊ ၃၃။ ၁၂၊ အံ၊ ၂၊ ၃၄၊ ၁၃၊ အံ၊ ၂၊ ၆၃-၄။ ၁၄၊ အံ၊ ၂၊ ၆၇၊

http://www.dhammadownload.com

၁၀။ ဒေဝတာနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားရကိုးကို ရေး၍[၁] အနုတ္တရိယတရားခြောက်ပါး ကိုလည်း ရေတွက်ခဲ့ပါ။ [၂]

* * * * *

၁၃၁၆–ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ "သုသမာဟိတော"[၃] ပုဒ်ကို ပဒစ္ဆေဒပြု၍ "အသာရေ သာရမတိနော"[၄] ပါဌ်၌ သာရမတိနော-ကို နာမ်ရုပ်ကျဉ်းတွက်ပြပြီးလျှင် "ဥဟံ အဂ္ဂိဝ ဂစ္ဆတိ"[၅] ၌ ဥဟံ-ကို နာမပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၂။ "အာဝါသေသု ဣဿရိယံ"[၆] ဝယ် အာဝါသေသု-၌ ဝိဘတ်စီရင်သောသုတ်ကို ညွှန်ပြ၍၊ ပဏ္ဍိတော[၇] ၌ ရသင့်သမျှ သမာသ် တဒ္ဓိတ် ဝိဂ္ဂဟပြုပြီး "ပိတာ ကယိရာ"[၈] ပါဌ်ဝယ် ကယိရာ-ကို အာချာတ်ရုပ် စီရင်ခဲ့ပါ။

၃။ "ဗာလော ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆတိ"[၉] ၌ ဒုက္ခ-အရ တရားကို ပြ၍ ၎င်း၏ သမ္ဗယုတ္တဓမ္မ ဟိတ်၊ ကိစ္စ၊ ဒွါရ၊ အာရုံ၊ ဝတ္ထုများကိုလည်း ညွှန်ပြခဲ့ပါ။

၄။ "ပုပ္ဖဂန္ဓော"[၁၀] အရ တရားကို ပြ၍ ၎င်းနှင့် ဆက်စပ်ပါဝင်နိုင်သော ရုပ်များကို ထုတ်ပြပြီးလျှင် ရူပသမုဋ္ဌာန် ၄-ပါးကိုလည်း သရုပ်နှင့်တကွ ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၅။ "ပမာဒ မနုယုဉ္ဇန္တိ"[၁၁] ၌ အကြောင်းနှင့်အပြစ်ကို ပြ၍[၁၂] "အပ္ပမာဒဥ္စ မေဓာဝီ၊ ဓနံ သေဋ္ဌံဝ ရက္ခတိ" ၌ အကြောင်းအကျိုးများကို သဘာဝကျကျ ဆက်စပ်ဖော်ပြပါ။

၆။ "ယေ စိတ္တံ သံယမေဿန္တိ"[၁၃] ၌ စောင့်စည်းရမည့် အစီအရင်ကို ပြ၍ "မောက္ခန္တိ မာရဗန္ဓနာ"[၁၄] ၌ မာရဗန္ဓနာ-အရကိုလည်း ထင်ရှားစွာ ရေးသားခဲ့ပါ။

၇။ စိတ္တဝဂ် အဆုံးဂါထာကို ရေး၍[၁၅] သမ္မာပဏိဟိတစိတ် သရုပ်ကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။

၈။ "ဆေတွာန မာရဿ ပပုပ္ဖကာနိ၊ အဒဿနံ မစ္စုရာဇဿ ဂစ္ဆေ"[၁၆] ၌ ပပုပ္ဖကာနိ၊ အဒဿနံ မစ္စုရာဇဿ-တို့၏ အရ သရုပ်ကို အသီးသီး ထုတ်ပြခဲ့ပါ။

၁၊ အံ၊ ၂၊ ၂၅၄။ ၂ အံ၊ ၁၊ ၂၅၂။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၅၂၊ ၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၇၃၊ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၇၉။
၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၂၈။ ၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၀၀၊ ၃၈၀။ ၈၊ ၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၁၀။
၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၁၂။ ၁၀၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၆၇။ ၁၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၆၃။
၁၂ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၆၄။ ၁၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၉၃။ ၁၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၉၄။
၁၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၁၀။ ၁၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၁၄။

http://www.dhammadownload.com

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို မြန်မာဘာသာပြန်ဆို၍ လိုရင်းအဓိပ္ပါယ်ကို ရေးခဲ့ပါ -

"ယထာပိ ဘမရော ပုပ္ဖံ၊ ဝဏ္ဏဂန္ဓမဟေဌယံ။
ပလေတိ ရသမာဒါယ၊ ဧဝံ ဂါမေ မုနီ စရေ" ၈

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာပြန်ဆိုခဲ့ပါ -

"ထိုမြည်းမသည် မြည်းသိုးနှင့်တကွ အစေ့အစပ်စကားကို ပြုလို၍ 'ဘယ်က လာသလဲ'ဟု မေး၏။ 'တရာဏသီမြို့က'ဟု ပြော၏။ 'ဘာကိစ္စနဲ့လဲ'ဟု မေး၏။ 'ကုန်ရောင်း ကုန်ဝယ်နဲ့ပဲ'ဟု ဖြေ၏"၂

* * * * *

၁၃၁၇–ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ "ဒုဌော ဒါနာယံ စိတ္တော ဂဟပတိ"၁ ၌ ပါဝင်သော သန္ဓိပုဒ်တို့ကို ရုပ်ကျဉ်း တွက်ပြီးလျှင် "ပုရတ္ထိမံ ဇနပဒံ" ၄ ၌ ပုရတ္ထိမံ-ပုဒ်ကို ပဒ၊ ပစ္စယ၊ လိင်၊ ဂဏ၊ ကာရန္တတို့ဖြင့် ဝေဖန်ခဲ့ပါ။

၂။ "အာပတ္တိယာ အဒဿနေ ဥပေက္ခပနီယကမ္မံ ကရောတု" ၅ ၌ အာပတ္တိယာ အဒဿနေ-တို့၌ မည်သည့်အနက်တို့၌ မည်သည့်သုတ်တို့ဖြင့် မည်သည့်ဝိဘတ်များ သက်ထားသည်ဟု အသီးသီးပြဆိုခဲ့ပါ။

၃။ "သဗ္ဗဒုက္ခာပနူဒနံ" ၆ ၌ ဒုက္ခ ၃-မျိုးတို့၏အရကို ဖော်ပြ၍ ဒုက္ခ ဒုက္ခသဟဂုတ် စိတ်ကို ဝေဒနာ၊ ဟိတ်၊ ကိစ္စ၊ ဒွါရ၊ အာရုံ၊ ဝတ္ထုတို့ဖြင့် ဝေဖန်ပါ။

၄။ "ပရိနိဗ္ဗာတိ အနာသဝေါ" ၇ ၌ အနာသဝပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်မှာ ဖြစ်နိုင်သော စိတ် စေတသိက်များကိုလည်းကောင်း၊ ပစ္ဆိမဘဝိကပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်မှာ ပဋိသန္ဓေအခါ, ပဝတ္တိအခါ တို့၌ ဖြစ်နိုင်သော ရုပ်များကိုလည်းကောင်း ရှင်းလင်းခဲ့ပါ။

၅။ "မှန်ကြည့်သောရဟန်းအား မည်သည့် အာပတ်သင့်သည်"၈ ဟု ညွှန်ပြပြီးလျှင် "ကြည့်ရှုကောင်းသော အကြောင်းမရှိပြီလော?" ၈ ရှိလျှင် ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၂၃၆။ * ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၇၉။ ၂ ဝိ၊ ၄၊ ၃၈။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၉။
၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၈။ ၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၉၂။ ၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၉၂။ ၇၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၂။

http://www.dhammadownload.com

၆။ အောက်ဖော်ပြပါ ဂါထာကို မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုခဲ့ပါ -

တသ္မာ ဟိ ပဏ္ဍိတော ပေါသော၊ သမ္ပဿံ အတ္ထမတ္တနော။
ဝိဟာရေ ကာရယေ ရမ္မေ၊ ဝါသယေတ္ထ ဗဟုဿုတေ။ [၁]

၇။ မေထုန်မှီဝဲသောကြောင့် သင့်နိုင်သော အာပတ်များကို ဝတ္ထုအလိုက် ခွဲခြားပြီး စေ့ကုန်အောင် ရေတွက်၍ ဖြေဆိုခဲ့ပါ။ [၂]

၈။ စောဒနာပြုရခြင်းနှင့် သာရဏာပြုရခြင်းတို့၏ အကျိုးကျေးဇူးများကို အသီးသီး ဖော်ပြ၍[၃] ပဏ္ဍိတစောဒကဟု သိမှတ်ကြောင်း အင်္ဂါတို့ကိုလည်း ရေတွက်ပြခဲ့ပါ။ [၄]

၉။ အဂတိတရားတို့၏သရုပ် [၅] နှင့်တကွ ဖြစ်ပုံအကျဉ်းချုပ်များကို အသီးသီးဖော်ပြ၍[၆] ၎င်းတို့သို့ လားရောက်မိသော တရားသူကြီးများအား လက်ငင်းခံစားရတတ်သော အပြစ်များကိုလည်း ဥပမာပြ၍ ဖြေဆိုခဲ့ပါ။ [၇]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဝါကျကို ပါဠိဘာသာ ပြန်ဆိုခဲ့ပါ -

"၂-ပါးသော အကျိုးထူးတို့ကို စွဲ၍ မြတ်စွာဘုရားသည် သာဝကတို့အား သိက္ခာပုဒ်တို့ကို ပညတ်တော်မူအပ်ပြီ။ သံဃာ၏ ကောင်းသည်၏အဖြစ်အကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ သံဃာ၏ ချမ်းသာသည်အဖြစ်အကျိုးငှာလည်းကောင်း ဤ၂-ပါးသော အကျိုးထူးတို့ကို စွဲ၍ မြတ်စွာဘုရားသည် သာဝကတို့အား သိက္ခာပုဒ်တို့ကို ပညတ်တော်မူအပ်ပြီ" [၈]

* * * * *

၁၃၁၇–ခုနှစ်၊ အဂ္ဂိတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ " ပရက္ကမော[၉] , တာလာဝတ္ထုကတော [၁၀] " တို့ကို နှစ်မျိုးစီ ပုဒ်ဖြတ်ပြီးလျှင် ဝိနိစ္ဆယညျ[၁၁] ပါဌ်ကို သန္ဓိရုပ်ကျဉ်းတွက်၍ "သေမှံ ဝါ မေ" [၁၂] ၌ သေမှံ-ကို လိင်၊ ဂိုဏ်း ညွှန်ပြပြီးလျှင် ပဒမာလာ ပြခဲ့ပါ။

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၉၂။ ၂၊ ဝိ၊ ၅၊ ၅၅၊ ၈၈။ ၃၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၇၉။ ၄၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၈၀။
၅၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၂၈။ ၆၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၉၂။ ၇၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၉၄။ ၈၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၈၄။
၉၊ အံ၊ ၂၊ ၂။ ၁၀၊ အံ၊ ၂၊ ၇၄။ ၁၁၊ အံ၊ ၂၊ ၄၉၊ ၅၅။ ၁၂၊ အံ၊ ၂၊ ၈၉။

၂။ "အန္တရာ စ သေတဖုံ"[1] ၌ မည်သည့်အတွက် မည်သည့်အနက်၌ မည်သည့် သုတ်ဖြင့် မည်သည့်ဝိဘတ် သက်ထားကြောင်းနှင့် နိဗ္ဗာနံ-[2] ၌ သမာသ်အမည်, ပေါနောဘဝိကော[3] ၌ တဒ္ဓိတ်အမည်ကို ပြ၍ "ဇိရိ[4] , ဒေန္တိ[5]"တို့ကို အာချာတ်ရုပ်ကျဉ်း တွက်ပြပါ။

၃။ "နိဒ္ဒါရာမကာ"[6] ၌ ဖြစ်ထိုက်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်နှင့် "အာသဝါနံ ခယဉာဏာယ"[7] အရ တရားကို ကောက်ပြပြီးလျှင် ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်၊ ရထိုက်သော ဝေဒနာ၊ ဟိတ်၊ ကိစ္စ၊ ဒွါရ၊ အာရုံ၊ ဝတ္ထုတို့ဖြင့် ဝေဖန်ခဲ့ပါ။

၄။ "သုခဉ္စ ကာယေန ပဋိသံဝေဒေတိ"[8] ၌ ကာယေန-အရ တရားကို ကောက်၍ ထိုနှင့်ဆိုင်သော ဝီထိ ဘုံတို့ကိုရင်း၊ "ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ"[9] ၌ ရူပါနိ-အရ ဖြစ်သင့်သော ရုပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဉာဏဗလစသော ဗလ ၅-ပါးတို့တွင်[10] ကာယဗလ ဟူရာတွင် ဖြစ်သင့်သောရုပ်ကိုလည်းကောင်း ပြခဲ့ပါ။[11]

၅။ မာတုဂါမများ သေသည်၏အခြားမဲ့၌ အပါယ်ငရဲသို့ ကျရောက်စေတတ်သော တရား ၃-ပါးနှင့်[12] "သားနှင့်အမိ, ဖြစ်တုံဘိလည်း, မျက်စိအောက်တွင်, ရင်ခွင်တင်လျက်, သက်ငင်ရေးပိုင်, မကယ်နိုင်ဘူး" [13] အရ တရား ၃-ပါးကို [14] ပြဆိုခဲ့ပါ။

၆။ "ပဉ္စိမာနိ ဘိက္ခဝေ ဌာနာနိ အဘိဏှံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗာနိ"[15] ၌ မိန်းမ ယောက်ျားများ မပြတ်နှလုံးသွင်းအပ်သည် တရား ၅-ပါးကို ပြပြီးလျှင်[15] မြတ်စွာဘုရားသည် အစ၊ အဆုံး ၂-ပါး၌ မည်သည့်အကျိုးကို မျှော်ကိုး၍ ဟောတော်မူပါသနည်း။ [15]

၇။ အရှင်ကိမိလထေရ်အား ရှင်တော်ဘုရားက သာသနာတော် အရှည့်တည်ကြောင်း ဟောကြားပုံကို ပြ၍[16] ရဟန်းတော်များ ဒန်ပူမစားခြင်းကြောင့် ရသော အပြစ်နှင့် စားခြင်းကြောင့် ရသော အကျိုးများကို ဖြေဆိုခဲ့ပါ။ [17]

၁၊ အံ၊ ၁၊ ၃၄၆။ ၂၊ အံ၊ ၁၊ ၁၆၃။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၇၄။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၄၇။ ၅၊ အံ၊ ၂၊ ၂၁၃။
၆၊ အံ၊ ၂၊ ၁၀၂။ ၇၊ အံ၊ ၁၊ ၁၆၅။ ၈၊ အံ၊ ၂၊ ၁၀။ ၉၊ အံ၊ ၃၊ ၁၂၅။
၁၀၊ အချို့မြန်မာစာ? ။ ၁၁၊ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၇၉။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၂၂၄။ [ဏာ၊ ဋ္ဌ၊ ၅၊ ၁၂၈နှင့်တွဲရှု။] သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၅၂။ သံ၊ ဋီ၊ ၁၊ ၁၉၈။ ၁၂၊ အံ၊ ၁၊ ၂၈၅။ ၁၃၊ မဃ၊ ၄၊ ၄၊ ၃၊ (မဃဒေဝပိုဒ်ရေ ၄၀၀)။
၁၄၊ အံ၊ ၁၊ ၁၇၈။ ၁၅၊ အံ၊ ၂၊ ၆၃-၄။ ၁၆၊ အံ၊ ၂၊ ၂၁၆။ ၁၇၊ အံ၊ ၂၊ ၂၁၉။

http://www.dhammadownload.com

၈။ ဥပသမ္ပန္န-၌ ဥပနှင့်သံ သဒ္ဒါကို ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက ကြံ၍ ဂုဏ်းဝိဟရတိ-၌ ဝိသဒ္ဒါကို ဝိစ္ဆိန္ဒနဝိဝိစတ္ထ ယူ၍လည်းကောင်း အောက်ပါ ပါဠိတော်ကို အနက်ပေးခဲ့ပါ -

"ယဿ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု စီဝရံ ပရိဘုဥ္စမာနော အပ္ပမာဏံ စေတောသမာဓိံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ°၊ . . . . အညာ စိတ္တံ ဋ္ဌပဋ္ဌာပေတိ" ၂

၉။ အောက်ပါဂါထာကို အတ္ထာဘိသမယာ-၌ (တ) ဟူသော ရှေ့ပုဒ်အကြေကြံ၍၊ ဓီရော-ကို ကိတန္တသမာသနှင့်တဒ္ဓိတပဒ ကြံ၍လည်း* အနက်ပြန်ဆိုခဲ့ပါ -

"ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ စ ယော အတ္ထော၊ ယော စတ္ထော သမ္ပရာယိကော။
အတ္ထာဘိသမယာ ဓီရော၊ ပဏ္ဍိတောတိ ပဝုစ္စတိ။" ၃

၁၀။ "ပဏ္ဍိတောတိ ဘိက္ခဝေ ကာမာနမေတံ အဓိဝစနံ" ၄ ၌ ကာမတို့၏ ပက်မည်ခြင်း အကြောင်းကို ဖော်ပြ၍ ရှင်တော်ဘုရားထံတော်ပါးသို့ နတ်သားတစ်ယောက် လာရောက် လျှောက်ထားသော အပရိဟာနိယတရား ၆-ပါးကို ဖြေဆိုခဲ့ပါ။ ၅

* * * * *

၁၃၁၇-ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ "အန္ဓေသံ ၆, ဟတာဝကာသော" ၇ တို့ကို ပဒစ္ဆေဒ ပြုပြီးလျှင် "အဂ္ဂိဝ" ၈ ကို သန္ဓိ ရုပ်ကျဉ်းတွက်၍ "ပုပ္ဖရာသိ" ၉ ၌ ရာသိ-ကို လိင်၊ ဂိုဏ်း ညွှန်ပြလျက် ပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၂။ "ဒေဝေသု ဥတ္တမော" ၁၀ ၌ ဒေဝေသု-ကို စီရင်သောသုတ်များ ညွှန်ပြပြီးလျှင် ဥတ္တမော-ကို ဖြစ်သင့်သလို သမာသ်၊ တဒ္ဓိတ် ဝိဂ္ဂဟ ပြု၍ ကာဟသိ ၁၁ ကို အာချာတ် ရုပ်ကျဉ်း တွက်ခဲ့ပါ။

၃။ "မုဒ္ဓမဿ ဝိပါတယံ" ၁၂ ၌ မုဒ္ဓ-အရ တရားကိုယ်ကို ပြ၍ ဂုဏ်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော စိတ်ကို ကိစ္စ၊ ဒွါရတို့ဖြင့် ဝေဖန်ခဲ့ပါ။

၁၊ အံ၊ ၂ ၄၅။ ၂ အံ၊ ၂ ၃၈၁။ ၃၊ အံ၊ ၂ ၄၂။ * "တဒတ္ထာဘိသမယာ"ဟု ဆိုလိုလျက် (တ) ကို ချေထားသည်ဟု ကြံ၍ "ထိုစီးပွားနှစ်မျိုးကို ရခြင်းကြောင့်"ဟု ပေး။ * ပါရာ၊ ဘာ၊ ၁၊ ၃၅၇။
၄၊ အံ၊ ၂ ၂၇၄။ ၅၊ အံ၊ ၂ ၃၇၀။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၂၇၄။
၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၃၉၆။ ၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၁၇၉။ ၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၂၅၄။
၁၀၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၂၇၂။ ၁၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၅၈။ ၁၂ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၃၂၆။

http://www.dhammadownload.com

၄။ "ဥပ္ပလံဝ ယထောဒကေ"[၁] ၌ မုဒ္ဒ-အရ တရားကိုယ်ကို ပြ၍ ၎င်းနှင့်ဆက်သွယ်သော ရုပ်ကလာပ်ကိုလည်း ဖော်ပြပါ။

၅။ "န ပရေသံ ဝိလောမာနိ၊ န ပရေသံ ကတာကတံ"[၂] ၌ သူတစ်ပါးတို့၏အပြစ်ကို မကြည့်ပုံနှင့်[၂] "အတ္တနောဝ အဝေက္ခေယျ၊ ကတာနိ အကတာနိ စ"[၂] ၌ မိမိ၏ ပြု/မပြု တို့ကို ရှုကြည့်ပုံများကို [၃] မှတ်သားလောက်အောင် ရေးသားခဲ့ပါ။

၆။ ဝိသာခါဝတ္ထု၌ ဝိသာခါအမည်ရှိသော ကျောင်းအစ်မကြီး၏ သား၊ သမီး၊ မြေး၊ မြစ် အရေအတွက်ကို ဖော်ပြပြီးလျှင် [၄]၊ မဟာလတာတန်ဆာ ဆင်မြန်းရသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အရေအတွက် သရုပ်ကိုလည်း မှန်ကန်စွာ ရေးသားခဲ့ပါ။ [၅]

၇။ ပုပ္ဖဝဂ် အဆုံး ၂-ဂါထာကို ရေး၍[၆] "ဩဝဒေယျာနုသာသေယျ"တို့၌ ဩဝါဒ၊ အနုသာသနတို့၏ အထူးကို ရေးပြပါ။ [၇]

၈။ "တေ ဇနာ ပါရမေဿန္တိ၊ မစ္စုဓေယျံ သုဒုတ္တရံ" ၌ ပါရ-၏အရ[၈] နှင့် မစ္စု-၏ [၉] အရကို ထုတ်ပြပါ။

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို မြန်မာပြန်၍ ပိဏ္ဍတ္ထ အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်း ကျနစွာ ရေးသား ခဲ့ပါ -

"ကဏှံ ဓမ္မံ ဝိပ္ပဟာယ၊ သုက္ကံ ဘာဝေထ ပဏ္ဍိတော။
ဩကာ အနောကမာဂမ္မ၊ ဝိဝေကေ ယတ္ထ ဒူရမံ။"[၁၀]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာ ပြန်ဆိုပါ -

"ထိုပါလိတသာမဏေသည် အစဉ်သဖြင့် ထိုရွာသို့ ရောက်၍ *ထိုတံခါး၌ တစ်ယောက်သော သူအိုကို မြင်၍ 'ဤရွာကို မှီ၍ တစ်စုံတစ်ခုသော အာရည်ကင်းရသော ကျောင်းသည် ရှိပါသလော?' ဟု မေး၏၊ 'ရှိပါသည် ဘုရား'ဟု လျှောက်ထား၏"။ [၁၁]

* * * * *

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၁၁၆။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၂၃၉။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၂၃၉၊ ၂၄၀။
၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၂၅၇-၈။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၂၆၀။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၂၈၀။
၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၃၄၉။ ၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၃၇၉။ ၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၃၈၀
၁၀၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၃၈၀။ ၁၁၊ * ဂါမဒွါရေ (ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၉) ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၉။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၁၈–ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ "တေ ခေါ အနုစ္ဆရိယံ"[၁] ၌ "အစ္ဆရိယံ-ကို ဝစနတ္ထပြ၍[၂] ကိတ်ရုပ် အကျဉ်းတွက်ပြီး အနုစ္ဆရိယံ-ကို နာမပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၂။ "စတ္တိ သောကာဝါသံ"[၃]၌ သောကာဝါသံ-ကို ကိတန္တောဂဓသမာသဝစနတ္ထ ရသင့်သမျှ ပြ၍[၄] ဝစနတ္ထအားလျော်စွာ အနက်ပေးပြီးလျှင် အရကောက်ပြခဲ့ပါ။[၅]

၃။ "ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ ဝိနယံ ဝိဝဏ္ဏေသုံ"[၆] ၌ ရသင့်သော စိတ် စေတသိက်တို့ကို ကျနစွာ ကောက်ပြ၍ ဝေဒနာ၊ ဟိတ်၊ ကိစ္စ၊ ဒွါရ၊ အာရုံ၊ ဝတ္ထုတို့ဖြင့် ဝေဖန်ခဲ့ပါ။

၄။ "သုဂတေန ဒေသိတော"[၇] ၌ ဒိသဓာတ်အရ စိတ္တုပ္ပါဒ်ကောက်၍ ဘုံ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ ပဋိသန္ဓေရုပ်ကလာပ်တို့ကို သေချာစွာ ဝေဖန်ခဲ့ပါ။

၅။ "ဧဝံ ဗျာခေါ အဟံ ဘန္တေ ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာမိ၊ ယထာ ယေမေ အန္တရာယိကာ ဓမ္မာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ၊ တေ ပဋိသေဝတော နာလံ အန္တရာယာယာတိ"[၈] ပါဠိကို အနက်ယောဇနာ၍ အန္တရာယ်သရုပ်ကို စုံလင်စွာ ထုတ်ပြခဲ့ပါ။[၉]

၆။ ဘုရားရှင်သည် ရာဇဂြိုဟ်သူဌေးအား ကျောင်းလှူပုံလှူနည်း၊ ကျောင်း၌နေစေအပ်သောပုဂ္ဂိုလ်, ကျောင်းဒါယကာ၏ကျင့်ဝတ်များ ညွှန်ကြားပုံကို ပြ၍[၁၀] ကျောင်း၏အကျိုးကျေးဇူးများကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။[၁၁]

၇။ သီချင်းသံဖြင့် တရားဟောသောရဟန်းအား သင့်သောအာပတ်ကို ပြ၍[၁၂] ရအပ်သောအပြစ်များကိုလည်း သချာသချေ ရေတွက်ပြခဲ့ပါ။[၁၃]

၈။ ဘောပွဲ ရုပ်ရှင်ပွဲကြည့်သော ဘိက္ခု ဘိက္ခုနီတို့အား သင့်သောအာပတ်ကို ပြ၍[၁၄] ရအပ်သော အပြစ်ကိုလည်း သချာသချေ ရေတွက်ပြခဲ့ပါ။[၁၅]

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၉-ကို အနက်ပေးပုံအစဉ်ဖြင့် ဆို၏။ ၂၊ ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၄။ ဒီ၊ ဋီ၊သစ်၊ ၁၊ ၁၉၈။ ပါ၊ ၆၊ ၁၊ ၁၄၇။ ကစ္စည်း၊ ၆၃၁။ * ဝစနတ္ထလိုမူ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၃၊ ၅၉။ [သာရတ္ထ၊ ၃၊ ၁၅၃-ကား ဤ၌ မလျော်။]
၃၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၂၀။ ၄၊ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃၊ ၂၂၃။ ၅၊ ပါတိ၊ ဘာ၊ ၄၅၃။ ၆၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၇။ ၇၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၇၇-၈။
၈၊ ဝိ၊ ၄၊ ၆၉။ ၉၊ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃၊ ၁၃၈။ ၁၀၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၉၂။ ၁၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၉၁-၂။ ၁၂-၁၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၃။
၁၄၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၃၁။ ၁၅၊ ဝိနည်း၌ မတွေ့။ ဒီ၊ ၃၊ ၁၄၈။ ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၃၊ ၁၂၉-တို့၌သာ တွေ့ရ၏။

http://www.dhammadownload.com

၉။ ယောက်ျားက ပိုးပန်းသောစိတ်ဖြင့် ကိုယ်ကို သုံးသပ်၌ သာယာသော ဘိက္ခုနီမအား သင့်သောအာပတ်များကို ခွဲခြားပြ၍[*] ပညတ်တော်မူအပ်သော ဌာန၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ အကြောင်းတို့ကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။ [၂]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာပြန်ဆိုပါ -

"အရှင်ဘုရား၊ ထိုကြက်မသည် ကျီးနှင့်တကွ ပေါင်းသင်းခြင်းကို ပြု၏။ ထိုကြက်မသည် ကြက်သူငယ်ကို ဖွားမြင်၏။ ထိုကြက်သူငယ်သည် အကြင်အခါ၌ ကျီးသံကို မြည်ခြင်းငှာ အလိုရှိ၏၊ ထိုအခါ၌ 'အာ+ကလိအောက်' ဟူ၍ မြည်၏။ အကြင်အခါ၌ကား ကြက်သံကို မြည်ခြင်းငှာ အလိုရှိ၏။ ထိုအခါ၌ 'အောက် ကလိ+အာ'ဟူ၍ တွန်၏"။ [၃]

* * * * *

၁၃၁၈–ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ "ဣဓ ဘိက္ခဝေ ဒုဿီလော သီလဝိပန္နော ပမာဒါဓိကရဏံ မဟတိံ ဘောဂဇာနိံ နိဂစ္ဆတိ"[၄] ၌ ပမာဒါဓိကရဏံ-ကို နာမ်ရုပ်အကျဉ်းတွက်ပြပြီးလျှင် ဇာနိံ-ကိုလည်း ကိတ်ရုပ်အကျဉ်းတွက်ပြပါ။

၂။ မဟတိံ-ကို နာမ်ရုပ်အကျဉ်းတွက်ပြပြီးလျှင်၊ ဓာတ္တာဝတာ-[*] ကို တဒ္ဓိတ်ပုဒ်ကြံ၍ မည်သည့်ပုဒ်နောင် မည်သည့်အနက်၌ မည်သည့်ပစ္စည်း သက်ထားပါသနည်း။

၃။ "ဒုဿီလော သီလဝိပန္နော" အရ ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ် ရထိုက်သော စိတ်တို့၏ သရုပ်ကို ထုတ်ပြပြီးလျှင် ယင်းစိတ်တို့ကို ဝေဒနာ၊ ဟေတု၊ ကိစ္စ၊ ဒွါရ၊ အာရုံ၊ ဝတ္ထုတို့ဖြင့် ဝေဖန်ခဲ့ပါ။

၄။ "ဒုဿီလဿ သီလဝိပန္နဿ ပါပကော ကိတ္တိသဒ္ဒေါ အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆတိ"[၅] ၌ ပါပကကိတ္တိသဒ္ဒ၏ ဖြစ်နိုင်သောဘုံကို[*] ညွှန်ပြပြီးလျှင် နတ်ဘုံ ဗြဟ္မာ့ဘုံတို့သည် ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရတို့တွင် မည်သည့်အကြောင်းကြောင့်[၆] ဖြစ်ပါသနည်း။

၁၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၂၆-၇။ ၂၊ ဝိ၊ ၅၊ ၉၆။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၉။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၂၁။ ၅၊ အံ၊ ၂၊ ၃၅၀။
၆၊ စက္ကရတနံ ဒေဝတာနံ ဥယျာနဝိမာနာဒိနိတိ ဝေမာဒိ (ကမ္မပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနံ နာမ၊ (အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၇၇)။ * ဝိ၊ ၁၊ ၂၁-ကို မှီပါ။

http://www.dhammadownload.com

၅။ ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်၏ သီလဝိပတ္တိကြောင့် ရထိုက်သော အပြစ်ငါးပါးတို့၏သရုပ်ကို ထုတ်ပြပြီးလျှင် သီလဝန္တပုဂ္ဂိုလ်၏ သီလသမ္ပဒါကြောင့် ရထိုက်သော အကျိုးငါးပါးတို့၏ သရုပ်ကိုလည်း ထုတ်ပြပါ။

၆။ "ဖုသ္သ ဖုသ္သ ဗျန္တီကရောတိ" ၌ ဖုသ္သ ဖုဿ-ကို ရုပ်ကျဉ်းပြပြီးလျှင် "ဖုသ္သ ဖုသ္သ"[၁] ဟူသောပုဒ်သည် ဝိစ္ဆာလော? အာမေဍိတ်လော? မည်သည်ပုဒ်ဖြစ်ပါသနည်း။

၇။ "ဂုဏာပရိပုဏ္ဏာတာယ ပုရေ ဘဝါတိ ပေါရီ။ ပုရေ သံဝဍ္ဍနာရီ ဝိယ သုကုမာရာတိပိ ပေါရီ။ ပုရဿ ဧသာတိပိ ပေါရီ"[၂] ဟူသော သံဝဏ္ဏနာနှင့်လျော်အောင် ပေါရီ-ပုဒ်ကို ဆရာနည်းကျကျ သဒ္ဒတ္ထ ပြန်ဆိုလိုက်ပါ။[၃]

၈။ "ဂုဏာပရိပုဏ္ဏာတာယ ပုရေ ဘဝါတိ ပေါရီ၊ ပုရေ သံဝဍ္ဍနာရီ ဝိယ သုကုမာရာတိပိ ပေါရီ" ဟူသော သံဝဏ္ဏနာနှင့်လျော်အောင် ပေါရီ-ဟူသောပုဒ်ကို ဖြစ်သင့်တိုင်း ရုပ်တွက်ခဲ့ပါ။[၄]

၉။ "သုရာမေရယပါနဥ္စ၊ ယော နရော အနုယုဥ္ဇတိ"[၅] ၌ သုရာ (၅)ပါး၊ *မေရယ (၅)ပါး[၆] တို့၏သရုပ်ကို ထုတ်ပြပြီးလျှင် သုရာမေရယ-ကို အားထုတ်ခြင်းကြောင့် ရထိုက်သောအပြစ်တို့ကို စုံလင်စွာ ရေးခဲ့ပါ။ [၇]

၁၀။ "တမေနံ ရာဇာနော ဂဟေတွာ မုသာဝါဒဟေတု ဟနန္တိ ဝါ ဇနန္တိ ဝါ ပဗ္ဗာဇေန္တိ ဝါ"[၈] ၌ နေ-ကို နာမ်ရုပ်ကျဉ်းတွက်ပြပြီးလျှင် ဝါသဒ္ဒါ၏ဇောတကတ္ထကိုလည်း[၉] ရေးခဲ့ပါ။

* * * * *

၁၃၁၈–ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအင်္ဂကထာ

၁။ "နိရတ္ထံ"[၁၀] ကို ပဒစ္ဆေဒပြု၍ "အစိရံ ဝတယံ ကာယော"[၁၀] ကို သန္ဓိရုပ်အကျဉ်း စီရင်ပြီး ပထဝိ-[၁၀] ကို လိင်၊ ဂိုဏ်း ညွှန်ပြလျက် ပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၁၊ ဝိစ္ဆာလည်းမဟုတ်၊ အာမေဍိတ်လည်းမဟုတ်၊ အာဘိက္ခညပုဒ်သာ။ (သီ၊ ဘာ၊ ၂ ၁၆၈)။ ဘောဓိစန္တာ၊ ၂၈၅-ဂါထာအလိုအလို့မူ၊ ထိုနှစ်ပုဒ်သည် "ထိရောက်ခြင်း" ဟူသော တစ်ခုတည်းသော အနက်ရှိသော ကြောင့် အာမေဍိတ်။ ၂၊ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂ ၃၇၆။ ၃၊ သီ၊ ဘာ၊ ၁၊ ၆၀၇။ ၄၊ သီ၊ ဘာ၊ ၁၊ ၃၇၃-၄-ကို မှီရှု၊ ဘာ၊ ၂ ၁၃၂-ရှုဦး။ ၅၊ အံ၊ ၂ ၁၈၁။ ၆၊ ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၃၊ ၁၂၇။ * အံ၊ ဋီ၊ ၃၊ ၅၄-၌ ၄-ပါး။
၇၊ အံ၊ ၂ ၁၈၀။ ၈၊ အံ၊ ၂ ၁၈၅။ ၉၊ အနိယမတ္ထ (ရှု၊ ဘာ၊ ၁၊ ၃၁၈-၉-မှီ)။ ၁၀၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၀၃။

http://www.dhammadownload.com

၂။ "သဒ္ဓမ္မံ အဝိဇာနတော" [၁] ၌ အဝိဇာနတော-ကို စီရင်သော သုတ်များကို ညွှန်ပြပြီးလျှင် သဒ္ဓမ္မံ-ကို သမာသ်/တဒ္ဓိတ် ဖြစ်သင့်ရာ ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အဓိသေဿတိ-ကို အာချာတ်ရုပ် စီရင်ခဲ့ပါ။

၃။ "အနဝဋ္ဌိတစိတ္တဿ" [၁] အရ တရားကိုယ် ကောက်ပြပြီးလျှင် ၎င်းနှင့်ယှဉ်သော စိတ်ကိုလည်း ကိစ္စ၊ ဒွါရတို့ဖြင့် ဝေဖန်ခဲ့ပါ။

၄။ "နိရတ္ထံဝ ကလိင်္ဂရံ" [၁] ၌ တရားကိုယ်ကို ထုတ်ပြ၍ ၎င်းနှင့်ဆိုင်သော ရုပ်ကလာပ်ကိုလည်း ထုတ်ပြခဲ့ပါ။

၅။ "ပရိပ္လဝပသာဒဿ၊ ပညာ န ပရိပူရတိ" [၂] ၌ ပရိပ္လဝပသာဒ ဖြစ်ပုံနှင့် အဘယ်သို့သော ပညာမမည်ပုံကို ထင်ရှားပေါ်လွင်အောင် ရေးသားခဲ့ပါ။

၆။ သောရေယျဝတ္ထု၌ [၃] လာသော အရှင်အာနန္ဒာအလောင်းသည် ပရဒါရကံကို ပြုမိသဖြင့် ခံစားရသော အပြစ်တို့ကို သေချာစွာ စိစစ်ပြီးလျှင် သောရေယျသူဌေးသား၏ ယောက်ျားအဖြစ်၊ မိန်းမအဖြစ်တို့၌ သားသမီး အရေအတွက်ကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။

၇။ ပါပဝဂ် အစ တစ်ဂါထာနှင့် [၄] ဒဏ္ဍဝဂ် အစ တစ်ဂါထာကို [၅] ပါဠိမှ ရေးခဲ့ပါ။

၈။ "ပူညပါပပဟီနဿ၊ နတ္ထိ ဇာဂရတော ဘယံ" [၂] ၌ ပူညပါပပဟီနပုဂ္ဂိုလ်ကို ဖော်ပြ၍ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်ကို အဘယ့်ကြောင့် ဇာဂရဟု ခေါ်ရသည်ကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို ပိဏ္ဍတ္ထ အဓိပ္ပါယ် ထင်ရှားအောင် မြန်မာပြန်ခဲ့ပါ -

န အန္တလိက္ခေ န သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ၊ န ပဗ္ဗတာနံ ဝိဝရံ ပဝိဿ။

န ဝိဇ္ဇတီ သော ဇဂတိပ္ပဒေသော၊ ယတ္ထဋ္ဌိတံ နပ္ပသဟေယျ မစ္စူ။ [၆]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာပြန်ဆိုပါ -

"ယုတ်မာကုန်သော မကောင်းမှုတို့ကို ပြုသော လူမိုက်သည် ထိုပြုသောအခါ၌ မသိ။ နောက်၌ ထိုမိမိပြုသော မကောင်းမှုတို့ကြောင့် ပညာမဲ့သောသူသည် ငရဲမီးလောင်သည်ဖြစ်၍သာလျှင် ပူပန်ရ၏"။ [၇]

* * * * *

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၁၉၆။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၁၉၆။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၀၈။ ၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၂၊ ၃။
၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၂၊ ၃၁။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၂၊ ၂၉။ ၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၄၁။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၁၉–ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ "ဖျတ္တေန ဘိက္ခုနာ" [၁] ၌ ဖျတ္တေန-ပုဒ်ကို သန္ဓိရုပ်ကျဉ်း တွက်ပြ၍ ၎င်းပုဒ်၏ လိင်၊ ဂိုဏ်းကို ညွှန်ပြပြီးလျှင်၊ "ကေဠွံ သေနာသနံ ပညပေတိ" [၂] ၌ ကေဠွံ-ဝယ် မည်သည့် အနက်၌ မည်သည့်ဝိဘတ်သက်ထားပါသနည်း။

၂။ "ကဏာဇကံ ဗိလင်္ဂဒုတိယံ" [၃] ၌ ဗိလင်္ဂဒုတိယံ-ကို သမာသဝိဂ္ဂဟပြု၍ [၄] အမည် မှည့်ပြီးလျှင် ကဏာဇကံ-၌ တဒ္ဓိတ်ဝိဂ္ဂဟပြုခြင်းနှင့်တကွ အစ္ဆိဃာနံ့-[၅] ၌ ဓာတ်ကို ဥပ-ဟူသော ဥပသာရနှင့်တွဲဖက်၍ တိ+အန္တိဖြင့် ပုဒ်ပြီးပြပါ။

၃။ "စေတသာ စေတော ပရိစ္စ မနသာကာသိ" [၆] ၌ စေတသာ-အရ စိတ်ကို ကောက်၍ ၎င်းနှင့်ယှဉ်သောစေတသိက်၊ ဝေဒနာ၊ ဟိတ်၊ ကိစ္စ၊ ဒွါရ၊ အာရုံ၊ ဝတ္ထုတို့ဖြင့် အသီးသီး ဝေဖန်ခဲ့ပါ။

၄။ "မနုဿာ ဘိက္ခူနံ အာမိသံ ဒေန္တိ" [၇] ၌ ပေးသောအခါ စိတ်ကို ဝီထိချ၍ ၎င်းစိတ် ကြောင့် ရအပ်လတ္တံ့သော ပဋိသန္ဓေ၊ ရအပ်လတ္တံ့သော ရုပ်တို့ကို ရေတွက်ခဲ့ပါ။

၅။ မာတုဂါမအား ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာ ပြောသောရဟန်းအား ပြောရသော ဝတ္ထုအလိုက် သင့်သောအာပတ်စုများကို ဖော်ပြခဲ့ပါ။ [၈]

၆။ အနုဝါဒါဓိကရုဏ်း၏ ဖြစ်ရာဌာနနှင့် ဖြစ်ကြောင်း အာကာရတို့ကို ပြ၍ [၉] ၎င်း အဓိကရုဏ်း၏ တဗ္ဘာဂိယသမထနှင့်အညဘာဂိယသမထတို့ကို ဖော်ပြပါ။ [၁၀]

၇။ ဝါပြတ်သောရဟန်း၏ အာပတ်မသင့်ခြင်းအကြောင်းလေးပါးကို ရေး၍ [၁၂] ဝိနည်းကို ဆောင်ထားခြင်း၌ အကျိုးငါးပါးကို ရေးပြီးလျှင် [၁၂] ဥပုသ်ကံ၏ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံးကို ရေးခဲ့ပါ။ [၁၂]

၈။ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်၊ စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်၊ အနုဝိဇ္ဇကပုဂ္ဂိုလ်တို့ ကျင့်ရပုံကို ပြ၍ [၁၃] မာနတ် ကျင့် ခြင်းအကျိုးနှင့်အဗ္ဘာန်သွင်းရခြင်းအကျိုးကို ပြပါ။ [၁၃]

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၉၄။ ၃၊ ကဏာဇေယျေဝ ကဏာဇကော။ ၄၊ ဝိ၊ ၃၊ ၂၂၄။
၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၁၈။ ၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၊ ၄၆၁။ ၇၊ ဝိ၊ ၅၊ ၉၀။ ၈၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၈၃။ ၉၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၈၇။
၁၀၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၂၇။ ၁၁၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၃၆။ ၁၂၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၅၁။ ၁၃၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၈၃။

http://www.dhammadownload.com

၉။ အောက်ပါ ပါဠိကို မြန်မာစကားပြေ ပြန်ဆိုပါ -

ကာယဿ ဘေဒါ ဒုပ္ပညော၊ ခတော ဥပဟတိန္ဒြိယော။

နိရယံ ဂစ္ဆတိ ဒုမ္မေဓော၊ န စ သိက္ခာယ ဂါရဝေါ။ [၁]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာ ပြန်ဆိုခဲ့ပါ -

"ငါတို့အား ဤအဓိကရုဏ်းသည် ငြိမ်းသော်သာလျှင် နှစ်ယောက်ကုန်သော သင်တို့သည် 'နှစ်သက်ကုန်သည်ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့'ဟု နှစ်ယောက်ကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏လည်း ဝန်ခံခြင်းကို ကြားနာ၍ နှစ်ယောက်ကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်း ပြောဆိုကြရမည်" [၂]

* * * * *

၁၃၁၉–ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ သဒ္ဒမ္ပိ [၃], တတြာပါသိ [၄]တို့ကို ပဒစ္ဆေဒပြုပြီးလျှင် ဥဒပါဒိ-[၅]ကို သန္ဓိရုပ် ကျဉ်းတွက်ပြ၍ ဝါရိ [၆] နှင့်သမာဓိ [၇]ပုဒ်တို့၏ လိင်၊ ဂိုဏ်း၊ ကာရန်တို့ကို ညွှန်ပြလျက် ဝါရိ-ကို ပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၂။ "ပူရာ ဥဒကဿ" [၈] ၌ ဥဒကဿ-ဝယ် အဘယ်အနက်၌ အဘယ်ဝိဘတ်သက်ထားသည်ကို ညွှန်ပြ၍ "သစ္ဆိကိရိယာယ" [၉] ၌ သစ္ဆိ-ကို သမာသ်ဝါကျ၊ "ဒိဗ္ဗေန အာယုနာ"[၁၀] ပါဌ်၌ ဒိဗ္ဗ-ကို တဒ္ဓိတ်ဝါကျခြင်း၍ 'သမေန္တိ'[၁၁]ကို အာချာတ်ရုပ် တွက်ပြခဲ့ပါ။

၃။ "ဝိမုတ္တံ ဝါ စိတ္တံ" [၁၂] ၌ ဝိမုတ္တစိတ်နှင့် ရင်း၌ယှဉ်သော စေတသိက်တို့ကို ဖော်ပြ၍ ထိုဝိမုတ္တစိတ်ကို အာရုံပြုနိုင်သောစိတ်တို့၏ ဝေဒနာ၊ ဟိတ်၊ ကိစ္စ၊ ဒွါရ၊ အာရုံ၊ ဝတ္ထုတို့ကို ညွှန်ပြခဲ့ပါ။

၄။ ဝိမုတ္တစိတ်ဖြစ်ပေါ်လာပုံကို ဝီထိချပြပြီးလျှင် ထိုစိတ်ဖြစ်နိုင်သောဘုံများကို ဖော်ပြ၍ "သပြဟ္မကံ" [၁၃] ၌ ပြဟ္မာတို့အား ရထိုက်သောရုပ်များနှင့် ဝိမုတ္တ၌ရှိသော စျာန်၊ မဂ္ဂင်၊ ဗောဇ္ဈင်တို့ကို ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၁၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၈၄။ ၂၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၈၇။ * ဝိ၊ ၄၊ ၁၉၃။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၁၅၄။ ၄၊ အံ၊ ၁၊ ၁၉၄။ ၅၊ အံ၊ ၁၊ ၃၂၈။
၆၊ အံ၊ ၂၊ ၈၂၁။ ၇၊ အံ၊ ၂၊ ၂၀။ ၈၊ အံ၊ ၂၊ ၂၃။ ၉၊ အံ၊ ၂၊ ၁၄။ ၁၀၊ အံ၊ ၂၊ ၂၇။
၁၁၊ အံ၊ ဋီ၊ ၃၊ ၃၁၆ (သမေတိ-အံ၊ ၂၊ ၁၇၇၊ ၄၂၉)၊ ၁၂၊ အံ၊ ၂၊ ၂၄၊ ၁၃၊ အံ၊ ၂၊ ၂၅။ * အံ၊ ၂၊ ၃၉။

http://www.dhammadownload.com

၅။ စင်္ကြံလျှောက်ရခြင်း၌ ရအပ်သော အကျိုးငါးပါးကို ပြ၍[၁] တရားအားမထုတ်နိုင်သော အခါ (၅)ပါးကိုလည်း ရေတွက်ခဲ့ပါ။[၂]

၆။ "န တွေဝ ဒကော ဒကာယ၊

မာတုဂါမေန သလ္လပေ။

မုဋ္ဌဿတိ တာ ဗန္ဓန္တိ၊

ပေက္ခိတေန သိတေန စ"[၃] ဟူသော ဂါထာကို အနက်ပေး၍ မဟာနာမလိစ္ဆဝီ၏ "ဘာဝိဿန္တိ ဝဇ္ဇီ"[၄] ဟု ဥဒါန်းကျူးရင်းခြင်းအကြောင်းကို ရေးခဲ့ပါ။

၇။ စေတသော ဝိနိဗန္ဓတရားငါးပါး၌ ပါရှိသော ကာယနှင့်ရူပတို့၏ အရ အထူးကို ဖော်ပြ၍[၅] သတိလွတ်ကင်းလျက် အိပ်တတ်သူအား ရထိုက်သော အပြစ်များကိုလည်း ဖော်ထုတ်ခဲ့ပါ။[၆]

၈။ "ကထံ ကထံ နာမာယံ ဘန္တေ အာနန္ဒ ဘဂဝတာ ဓမ္မော ဒေသိတော အညေယျော"[၇] ဟူသော ဝါကျကို အနက်ပေး၍ အရှင်အာနန္ဒာသည် မိဂသာလာအား "ဧဝံ ခေါ ပနေတံ ဘဂိနိ ဘဂဝတာ ဗျာကတံ"[၈] ဟု အဘယ့်ကြောင့် ပြောဆိုရပါသနည်း။

၉။ ဒါနသုတ်ကို အဘယ်အရပ် အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို အကြောင်းပြု၍ အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဟောကြားသည်ကို ဖော်ပြ၍[၉] အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၏ အင်္ဂါသုံးပါးကိုလည်း ရေတွက်ပြခဲ့ပါ။[၉]

၁၀။ "ယော ဥဘောန္တေ ဝိဒိတွာ၊ မဇ္ဈေ မန္တာ န လိပ္ပတိ။

တံ ဗြူမိ 'မဟာပုရိသော'တိ၊ သောဓ သိဗ္ဗိနိမစ္စဂါ"[၁၀] အထက်ပါ ဂါထာကို အနက်ပေးပြီးလျှင် (က) ကမ္မာဝရဏနှင့် (ခ) ကိလေသာဝရဏတို့၏ အရကို ဖော်ပြပါ။[၁၁]

* * * * *

၁၊ အံ၊ ၂၊ ၂၄။ ၂၊ အံ၊ ၂၊ ၅၈။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၆၀-၁။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၆၇။
၅၊ အံ၊ ၂၊ ၂၁၈။ ၆၊ အံ၊ ၂၊ ၂၁၉။ ၇၊ အံ၊ ၂၊ ၃၀၅။ ၈၊ အံ၊ ၂၊ ၃၀၅။
၉၊ အံ၊ ၂၊ ၂၉၅။ ၁၀၊ အံ၊ ၂၊ ၃၅၁။ ၁၁၊ အံ၊ ၂၊ ၃၈၀။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၁၉–ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ "ယထာပိ ရဟာဒေါ ဂမ္ဘီရော[၁]"*** "ယေ စ ခေါ သမ္မဒက္ခာတေ[၂]" *** "အနုယဇ္ဇသန္တံ ပါပုဏာတိ"[၃] တို့၌ မျဉ်းထားပုဒ်များကို ပဒစ္ဆေဒပြု၍ "ပါဒမူလေ"[၄] ၌ ပါဒ-ကို လိင်နှင့် ဂိုဏ်းအားလျော်စွာ (သိ၊ ယော) ၂-လုံးဖြင့်သာ နာမပဒမာလာ စဉ်ပြပါ။

၂။ "ဒေ္ဝနုံမတဂ္ဂသို့ ဟိ သံသာရဝဋ္ဋေ"[၅] ၌ အနမတဂ္ဂ-ကို သမာသဝိဂ္ဂဟ, "ဗာဟိယော ဒါရုစီရိယော တိ ဧတဒဂ္ဂေ ထပေသိ"[၆] ၌ ဗာဟိယောနှင့် (၈)နံပါတ်ပါ အသဏ္ဍာ-၌ သဏ္ဍာ-တို့ကို တဒ္ဓိတ်ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အနက်ပေးခဲ့ပါ။

၃။ "ဟိတွာ ကာမေ အကိဉ္စနော"[၇] ၌ ကိဉ္စန-အရ. . .၊ ကတိကဝတ္တ[၈] ၌ အန္တတ္ထ အရတို့ကို အဘိဓမ္မာသဘာဝကျကျ တရားကိုယ် ကောက်ပြ၍ "သော သံဝေဂပ္ပတ္တော ကာသာယာနိ အပနေတွာ"[၉] ၌ အဘယ်ကို သံဝေဂဟု ခေါ်ပါသနည်း? ဖြေရှင်းခဲ့ပါ။

၄။ (၃)နံပါတ်ပါ သံဝေဂအရ တရား၏ ဖြစ်ရာ ဒွါရ၊ (၂) နံပါတ်ပါ ဒါရုစီရိယ၏ အရ တရားတို့ကို ဖော်ပြ၍ ၎င်းတို့၌ ရနိုင်သော ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ်တို့ကို ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၅။ "လူ သာဓုခေါ်၊ နတ် သာဓုခေါ်၊ ထင်ပေါ်ကျော်ကြား . . ." စကားများအရ အဘယ်ကဲ့သို့သော တရားနှင့်ပြည့်စုံသူသည် လူသာဓုခေါ်၊ နတ်သာဓုခေါ် ဖြစ်နိုင်ကြောင်း ဓမ္မပဒအရ[၁၀] တိကျစွာ ဖော်ပြပါ။

၆။ အကုသိုလ်အရာ၌ လင်ပြု မယားဆိုင်၊ မယားပြု လင်ဆိုင် ဟုတ်နိုင်/မဟုတ်နိုင် နိုင်လုံသော ဓမ္မပဒဖြင့် ဝိနိစ္ဆယချခဲ့ပါ။ [၁၁]

၇။ မြန်မာပြည်တွင် "ဗိသုကာဆရာကြီး"ဟူသော ဝေါဟာရ (အသုံးအနှုန်း) ထင်ရှားလျက်ရှိရာ ၎င်းဝေါဟာရသည် ဓမ္မပဒကျမ်းဂန်အရ မည်သည့်ဝဂ် မည်သည့်ဝတ္ထုမှ ဆင်းသက် (ဆက်စပ်) လာကြောင်း ထင်ရှားစွာ ဖော်ပြပါ။ [၁၂]

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၇၄။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၇၉။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၉၁။ ၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၇။
၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၄၀။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၁၂။ ၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၈၀။
၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၈၅။ ၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၀။ ၁၀၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၆၆။
၁၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၇၂။ ၁၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၇၃။ (ဝိသာခါကမ္မ မှ ဆင်းသက်)။

http://www.dhammadownload.com

၈။ အောက်ပါ ဂါထာကို နိသျှည်းကျကျ အတ္ထယောဇနာပါ-

ဩဝဒေယျာနုသာသေယျ၊ အသဗ္ဘာ စ နိဝါရယေ။

သတံ ဟိ သော ပိယော ဟောတိ၊ အသတံ ဟောတိ အပ္ပိယော။ [၁]

၉။ "ဥပေမိ သရဏံ ဗုဒ္ဓံ" [၂] ကို ဆရာနည်းကျကျ အတ္ထယောဇနာခဲ့၍ ဆွေဘုရား မျိုးဘုရား အမှတ်အသားဖြင့် ရှိခိုးပါက သရဏဂုံမြောက် မမြောက် လုံလောက်သော ယုတ္တိဖြင့် ဖော်ပြခဲ့ပါ။ [၃]

၁၀။ ဒဏ္ဍဝဂ်လာ ဒဏ်ဆယ်ပါးတွင် ပဉ္စမ၊ သတ္တမ၊ နဝမ ဒဏ်တို့ကို မြန်မာလို ဖော်ပြ၍[၄] "ရဇောဇလ္လံ ဥက္ကုဋိကပ္ပဓာနံ" [၅] ၌ ရဇောနှင့်ဇလ္လတို့၏ ထူးခြားဟန်ကို ဖော်ပြခဲ့ပါ။

* * * * *

၁၃၂၀–ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ "တဒေဝသာ* ဥပသမ္ပန္နာ" [၆] ၌ အဿာနှင့် ဝိဘတ်တူရုပ်ကို စုံလင်စွာ ဖော်ပြ၍ "အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတိ" [၇] ၌ အဂါရံ-ကို လျှဉ်းပါး၍ ကာရကရုပ်ကျဉ်း စီရင်ခဲ့ပါ။

၂။ "ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ" [၈] ၌ ဟာရဓာတ်ကို ယူ၍ ဝတ္တမာန် တိ၊ အန္တိ-ဖြင့် ပြီးသင့်သော ဒွေဘာဝရုပ်များကို ပြ၍၊ "ဇောတိ သမာဒဟိတွာ"[၉] ၌ ဇောတိ-ပုဒ်၏ လိင်၊ ဂဏ၊ ကာရန္တတို့ကို ညွှန်းခဲ့ပါ။

၃။ "ကာယဿ ဘေဒါ" [၁၀] ၌ ကာယ-အရ ဖြစ်သင့်သော ပရမတ္ထတို့ကို မုချ ဥပစာ အားဖြင့် ကောက်ပြ၍ ပရံ မရဏာ [၁၁] အရ မရဏာအခါ မရနိုင်သော ရုပ်တို့ကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။

၄။ "ဟာသဓမ္မေ ပါစိတ္တိယံ" [၁၂] ၌ ဟာသဖြစ်သောအခါ ဖြစ်ထိုက်သော ပရမတ္ထဓမ္မတို့ကို ပုဂ္ဂိုလ်အားဖြင့် ဝေဖန်ကောက်ပြ၍ "အာပတ္တိ သမုဋ္ဌာပေတိ" [၁၃] အရ ရနိုင်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့ကို စုံလင်စွာ ဖော်ပြပါ။

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၄၉။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၂။ ၃၊ မဗြောက် (ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၀၇)။
၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၄၄-၅။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၄၉။ ၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၄၈။
* (က) မူသာ၊ မူမှန်မှာ "တဒေဝ သာ"။ ၇၊ .... ၈၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁။ ၉၊ ဝိ၊ ၅၊ ၆၇။
၁၀-၁၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၁၁။ ၁၂၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၃။ ၁၃၊ ....

http://www.dhammadownload.com

၅။ ဒန်ပူခဲစားခြင်း၌ ရှအပ်သော အကျိုးနှင့်မခဲသော် ဖြစ်ထိုက်သောအပြစ်တို့ကို စေ့စုံစွာ ဖော်ပြပါ။ [၁]

၆။ ဒေဝဒတ်လာ ဘုရားရှင်ထံ ပဗ္ဗဇ္ဇတောင်းခဲ့ရာဝယ် ဒေဝဒတ်၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် [၂] ဘုရားရှင်က ပယ်ရှားတော်မူခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်တို့ကို [၃] ကျဉ်းကျဉ်းရှင်းရှင်း ဖြေခဲ့ပါ

၇။ ရွှေငွေကိုယ်တွယ်၊ စီရင်ခြယ်၊ ရောင်းဝယ်နိဿဂ္ဂီ" [၄] အရ ဆိုင်ရာသိက္ခာပုဒ် သုံးပါးတို့ကို ပညတ်ရာဌာနနှင့်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ညွှန်ပြပြီးလျှင် [၅] အာပတ်သင့်ကောင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ယောက်၊ မသင့်ကောင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ယောက်တို့ကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။ [၆]

၈။ အရက်သောက်သော ရဟန်းအား သင့်နိုင်သောအာပတ်ကို ခေတ်အားဖြင့် ပိုင်းခြားပြ၍ [၇] ဝဿစ္ဆေဒရဟန်း၌ အာပတ်မသင့်နိုင်သော အကြောင်းလေးပါးကို ရေးခဲ့ပါ။ [၈]

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို ဆရာနည်းကျကျ အနက်ယောဇနာခဲ့ပါ -

မဟာဝရာဟဿ မဟိံ ဝိကြုဗ္ဗတော၊ ဘိသံ ဃသာနဿ နဒီသု ဇဂ္ဂတော။

ဘိင်္ကော၀ ပင်္ကံ အဘိဘက္ခယိတွာ၊ မမာနုကြုဗ္ဗံ ကပဏော မရိဿတိ။ [၉]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာပြန်ဆိုပါ -

"မိစ္ဆာအယူရှိသူသည် အယူကို မပြ။ ဖုံးလွှမ်းမှသာ ချီးမွမ်းဖွယ်ကို ဆောင်နိုင်၏။ အယူဝါဒ ဖော်ပြမှုကား ချီးမွမ်းဖွယ်ကို မဆောင်နိုင်ပေ" [၁၀]

* * * * *

၁၃၂၀-ခုနှစ်၊ အဋ္ဌကထာပါဠိတော်

၁။ "ရက္ခသောတံ မောဂ္ဂလ္လာန ဝါစံ" [၁၁] ၌ ရက္ခသောတံ-ကို ပဒစ္ဆေဒပြုလျက် သန္ဓိရုပ်တွက် ပြပြီးလျှင် ဝါစံ-၏ လိင်၊ ဂိုဏ်း၊ ကာရန်ကို ညွှန်ပြ၍ နာမပဒမာလာစဉ်ခဲ့ပါ။

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၇၈။ ၂ ဝိ၊ ၄၊ ၃၉၅။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂ ၁၈၉။ ၄၊ ဝိနယသံဒိပ်၊ ၂၃၀-ကို ပြုပြင်ထား။
၅၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၈-၉။ ၆၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၁၄။ ၇၊ ဝိ၊ ၅၊ ၆၇။ ၈၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၂၇။ ၉၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၆၄။
၁၀၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၁၈။ ၁၁၊ အံ၊ ၂ ၁၀၈။

http://www.dhammadownload.com

၂။ "ဟိရိယတိ ကာယဒုစ္စရိတေန" [၁]ဝယ် ကာယဒုစ္စရိတေန-၌ ဝိဘတ်သက်သောသုတ်၊ ဝိဘတ်သက်ရာအနက်တို့ကို ဖော်ပြ၍ ယင်း၌ ဖြစ်သင့်သော သမာသ်ဝါကျများကို ပြပြီးလျှင် ကာယ-၌ ခာတ်ကိုယူ၍ ဝတ္တမာန်ကတ္တုရုပ် ပရဿပုဒ် ပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၃။ "သဒ္ဓမ္မာ ပရိဟာယတိ" [၂]၌ သဒ္ဓမ္မာ-အရ တရားကိုယ် ဖော်ထုတ်၍ ယင်း၌ယှဉ်သော စေတသိက်၊ ဝေဒနာ၊ ဟိတ်၊ ကိစ္စ၊ ဒွါရ၊ အာရုံ၊ ဝတ္ထုတို့ကို ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၄။ "အဗျာပဇ္ဈာဓိမုတ္တော" [၃]၌ အဗျာပဇ္ဈ-အရ တရားကိုယ်ကို ကောက်ပြ၍ ယင်း၏ ဖြစ်ရာပုဂ္ဂိုလ်၊ ဖြစ်ရာဘုံ၊ ယင်းကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်တို့ကို ရေတွက်ခဲ့ပါ။

၅။ "ပဋိမာနိ ဘိက္ခဝေ သမဏဒုက္ခာနိ" [၄]၌ ပဋ္ဌ သရုပ်ထုတ်ပြခဲ့ပါ။

၆။ ညှော်သည်တို့အား ရည်ညွှန်း၍ထားအပ်သော ပစ္စည်းများကို ခံယူထိုက်သော ရဟန်း၏ ဂုဏ်အင်္ဂါများကို ရေးပြခဲ့ပါ။ [၅]

၇။ "ကိံ နု ခေါ အာဝုသော ဘဒ္ဒဇိ ဒဿနာနံ အဂ္ဂံ၊ ကိံ သဝနာနံ အဂ္ဂံ၊ ကိံ သုခါနံ အဂ္ဂံ၊ ကိံ သညာနံ အဂ္ဂံ၊ ကိံ ဘဝါနံ အဂ္ဂန္တိ [၆]ဟူသော ပုစ္ဆာသည် အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် အဘယ်ရဟန်းအား အဘယ်ပြည် အဘယ်ကျောင်း၌ မေးသော ပုစ္ဆာပါနည်း။

၈။ (၇) နံပါတ်ပါ "ကိံ နုခေါ - " စသော အမေးစကားကို ပုစ္ဆကပုဂ္ဂိုလ်၏ အလိုတော်ကျအောင် ဖြေဆိုခဲ့ပါ။

၉။ အောက်ပါ ပါဠိကို အနက်ယောဇနာခဲ့ပါ -

"အဟံ ခေါ ဘန္တေ အဿဒမ္မံ သဏှေနပိ ဝိနေမိ၊ ဖရုသေနပိ ဝိနေမိ၊ သဏှဖရုသေနပိ ဝိနေမိ" [၇]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာ စီကုံးခဲ့ပါ -

"ဖြောင့်မတ်သည်၏အဖြစ်နှင့်လည်းကောင်း၊ ကိုယ်၏လျှင်မြန်ခြင်းနှင့်လည်းကောင်း၊ သည်းခံခြင်းနှင့်လည်းကောင်း၊ ကောင်းသောအမှု၌ မွေ့လျော်သော သူ၏အဖြစ်တည်းဟူသော သီလနှင့်လည်းကောင်း ဤလေးပါးသော အင်္ဂါနှင့်ပြည့်စုံ၏။" [၈]

* * * * *

၁၊ အံ၊ ၂၊ ၂။ ၂၊ အံ၊ ၂၊ ၂၃၆။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၃၃၁။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၁၂၉။ ၅၊ အံ၊ ၂၊ ၂၄၈။
၆၊ အံ၊ ၂၊ ၁၇၇။ ၇၊ အံ၊ ၁၊ ၄၂၇။ ၈၊ အံ၊ ၁၊ ၄၂၈။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၂၀–ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ သမ္မုဒက္ခာတော-[1]ပုဒ်ကို ပဒစ္ဆေဒပြု၍ ဥဒကဠိ-[2] ကို သန္ဓိရုပ်အကျဉ်း စီရင်ပြီးလျှင် နိမိ[3] ကို လိင်၊ ဂိုဏ်း၊ ကာရန် ညွှန်ပြလျက် ပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၂။ "အပ္ပမာဒေန မဃဝါ"[4] ၌ မဃဝါ-ကို စီရင်သော သုတ်များကို ညွှန်ပြပြီးလျှင် သေဋ္ဌတံ[5] ၌ သေဋ္ဌ-ကို သမာသ်, တဒ္ဓိတ် ဝိဂ္ဂဟပြု၍၊ မညန္တိ[6] ကို အာချာတ်ရုပ်ကျဉ်း စီရင်ခဲ့ပါ။

၃။ "ခိပ္ပံ ဓမ္မံ ဝိဇာနာတိ"[7] ၌ ဓမ္မံ-အရ တရားကိုယ်ကောက်ပြပြီးလျှင် ၎င်းကို ဝေဒနာ၊ ဟိတ်၊ ကိစ္စ၊ ဒွါရ၊ အာရုံတို့ဖြင့် ဝေဖန်ခဲ့ပါ။

၄။ "ဣစ္ဆာ မာနော စ"[8] ၌ ဣစ္ဆာနှင့်မာန-အရ အတိအကျ တရားကိုယ်ထုတ်ပြီးလျှင် ဣစ္ဆာနှင့်ဆက်သွယ်သော ရုပ်ကလာပ်တို့ကိုလည်း ထုတ်ပြပါ။

၅။ "နဂရူပမံ စိတ္တမိဒံ ထပေတွာ"[9] ၌ စိတ်ကို မြို့ကြီးသဖွယ်ဖြစ်စေပုံကို ထင်ရှားအောင် ပြဆိုပြီးလျှင် ယိဋ္ဌနှင်ဟုတတို့ကို သဘာဝကျကျခွဲပြပါ။ ၉

၆။ ဆတ္တပါဏိဥပါသကာ၏ ဂုဏ်ပုဒ်နှင့်[10] "ယေသံ သန္နိစယော နတ္ထိ"[11] ၌ သန္နိစယ၏ သရူပ၊ အဓိပ္ပါယ်တို့ကို ပြပြီးလျှင် "ယေ ပရိညာတဘောဇနာ"[12]၌ ပရိညာဘေဒနှင့် သဘာဝတို့ကိုလည်း စိစစ်ပြခဲ့ပါ။

၇။ ပါပဝဂ် အဆုံး တစ်ဂါထာ[13]နှင့် ယမဝဂ်အဆုံး တစ်ဂါထာ[14] တို့ကို ပါဠိသက်သက် ရေး၍၊ "န သော သင်္ဃါတဓမ္မာနံ"[15]၌ သင်္ဃါတဓမ္မ အရ ဖြစ်သင့်သောပုဂ္ဂိုလ်ကို ဟောဋ္ဌိမ ကောဋိ ဥပရိမကောဋိဖြင့် ပိုင်းခြားခဲ့ပါ။

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၇၉။ ၂ ရှေးမူ၊ ယခု - ဥဒက် ဟိ (ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၇၁)။
၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၄၇။ ၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၇၈။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၂၉။
၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၀၁။ ၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၂၈။ ၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၀၁။
၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၂၂။ ၁၀၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၄၀။ ၁၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၈၆။
၁၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၄၇။ ၁၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၀၁။ ၁၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၁၉။

http://www.dhammadownload.com

၈။ "သေခေါ ပထဝိ ဝိစေဿတိ" [၁] ၌ သေခ အရ ဖြစ်သင့်သောပုဂ္ဂိုလ်ကို အကြောင်းပြ၍ ကောက်ပြပြီးလျှင် "ကုသိတံ ဟီနဝိရိယံ" [၂] ၌ ကုသိတ၊ "သဒ္ဓံ အာရဒ္ဓဝိရိယံ" [၂] ပါဌ်၌ သဒ္ဓ-တို့၏အဓိပ္ပါယတ္ထကို အကြောင်းပြ၍ ဖော်ပြပါ။

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို ပိဏ္ဍတ္ထ အဓိပ္ပါယ် ထင်ရှားအောင် မြန်မာပြန်ဆိုပါ -

"ဗဟုမ္ပိ စေ သံဟိတဘာသမာနော၊ န တက္ကရော ဟောတိ နရော ပမတ္တော။
ဂေါပေါဝ ဂါဝေါ ဂဏယံ ပရေသံ၊ န ဘာဂဝါ သာမညဿ ဟောတိ" [၃]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာပြန်ဆိုပါ -

"ကစ္စာယနထေရ်၏ ကိုယ်သည် ရွှေအဆင်းရှိ၏။ * "ငါ့မယား၏ကိုယ်အဆင်းသည်လည်း ထိုထေရ်၏အဆင်းကဲ့သို့ ဖြစ်ပါမူ ကောင်းလေစွ' ထိုသောရေယျသူဌေးသား ကြံစည်ကာမျှ၌ပင်လျှင် ပုရိသလိင်ကွယ်၍ ဣတ္ထိလိင် ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာ၏။" [၄]

* * * * *

၁၃၂၁-ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ "ပရိဝါသံ ဒေန္တာ မူလာယ ပဋိကဿန္တာ" [၅] ၌ ပရိဝါသံ-ဟူသော ရှေ့ပါဌ်နှင့်ဝိဘတ်အစဉ်မှုအောင် "မူလံ ပဋိကဿန္တာ"ဟု ဟောလျှင် သင့်/မသင့်၊ "မူလာယ" ဟူသောရုပ်သည် သဒ္ဒါသုတ်တို့အရ အပြစ်ရှိ/မရှိ နှိုင်းညှိပြီးလျှင် "ပဋိကဿန္တာ" ဟူသောပုဒ်ကို ပ၊ ဒု၊ တ နာမ်ဝိဘတ် သုံးသွယ်ဖြင့် ကာရိယအစုံ ပြ၍ ပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၂။ "အပိဿု ဘိက္ခူ ပကတာ" [၆] ၌ အဿု-ဟူသောပုဒ်ကို ရှိရင်းစွဲ ဝိဘတ်အတိုင်း ပရဿပုဒ် ပဌမပုရိသ် ဧကဝုစ် ဗဟုဝုစ် ဝိဘတ်ပုဒ်ကို လိင်၊ ဂဏ၊ ကာရန္တ ဝိနိစ္ဆယ ချခဲ့ပါ။

၃။ "မနသာ တံ ဘိက္ခုံ ပဿိတွာ ဝေမာဟံသု - 'ကွာယံ အဗလဗလော ဝိယ'" [၇] စသည်တို့၌ အာဟံသု-ဝယ် ဓာတွတ္ထ အရ ရထိုက်သော စိတ်သရုပ်ကို ကောက်ပြီးလျှင် ထိုစိတ်၏ ဝေဒနာ၊ ဟိတ်၊ ကိစ္စ၊ ဒွါရ၊ အာရုံ၊ ဝတ္ထုတို့ကိုလည်း ဝေဖန်ခဲ့ပါ။

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၁၂။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၇။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၀၁။ ၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၀၇။
* ကျော်၍မေးတော့မည်။ ၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၃။ ၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၃၊ ၇၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄။

http://www.dhammadownload.com

၄။ "တေ ကုလိတ္တီဟိ ။ပ။ ကေပါဝုရဏာပိ တုဝဋ္ဋေန္တိ" ၁၌ တုဝဋ္ဋန္တိ-မှ ဓာဟျတ္ထအရ ရုပ်တရားကိုယ်ကို ကောက်ပြ၍ ထိုတွင် ကေနကမ္မဇရုပ်များကိုလည်း ဖော်ထုတ်ခဲ့ပါ။

၅။ မေတ္တိယ၊ ဘူမဇက ရဟန်းတို့သည် အဘယ့်ကြောင့် ရှင်ဒဗ္ဗအား အမူလိက သီလဝိပတ္တိဖြင့် စွပ်စွဲသည်၊ အဘယ်ပုံစွပ်စွဲသည် အဘယ်သို့ ကုစားရသည်တို့ကို အကျဉ်းမျှ ဖော်ပြခဲ့ပါ။ ၂

၆။ "ပဥ္စိမာနိ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မိကာနိ တဿ ပါပိယသိကာကမ္မဿ ကာရကာနိ"၃၌ ပဥ္စ၏သရုပ်ကို ဖော်ထုတ်ပြီးလျှင် အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ့်ကြောင့် တဿ ပါပိယ သိကာကံကု ပြုရသည်ကို ရှင်းလင်းခဲ့ပါ။၄

၇။ မြွေနဂါးမျိုးပေါင်း မည်မျှရှိပါသနည်း? ထိုသတ္တဝါတို့၏ အန္တရာယ်တို့ကို မည်ကဲ့သို့ ကာကွယ်ရမည်နည်း?။ ၅

၈။ ဘိက္ခုဝိဘင်းလာ ဒုတိယပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်ကို အဘယ့်ကြောင့် အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ် တို့အား အဘယ်ပြည်၌ ပညတ်တော်မူသည်ကို ဖော်ပြပြီးလျှင်၆ သိက္ခာပုဒ်ပညတ်ရခြင်း၏ အကျိုးများကိုလည်း ရေတွက်ပြခဲ့ပါ။၇

၉။ "ဗုဒ္ဓစန္ဒေ၊ ဗုဒ္ဓါဒိစ္စေ" ဟူသောပုဒ်တို့၌ ဥပမာအနက် ထင်ရှားစေလျက် အောက်ပါ ဂါထာကို အနက်မှန်မှန် သမ္ဗန်ခဲ့ပါ-

"ဗုဒ္ဓစန္ဒေ အနုပ္ပန္နေ၊ ဗုဒ္ဓါဒိစ္စေ အနုဂ္ဂတေ။

တေသံ သဘာဝဓမ္မာနံ၊ နာမမတ္တံ န နယတိ" ၈

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဝါကျကို ပါဠိဝါကျ စီကုံးခဲ့ပါ -

"အထူးထူးသော ပြုနိုင်ခဲသော အမှုကို ပြုတော်မူကုန်၍ ပါရမီတို့ကို ဖြည့်တော်မူ ကုန်၍ ဗြဟ္မာနှင့်တကွသော လောက၌ မျက်စိသဖွယ်ဖြစ်၍ ဖြစ်တော်မူကုန်သော ကြီးသော လုံ့လရှိတော်မူကုန်သော မြတ်စွာဘုရားတို့သည် ဖြစ်တော်မူကုန်၏" ၉

* * * * *

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၃။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၉၆-၇။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၀၆။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၀၅။ ၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၅။
၆၊ ဝိ၊ ၅၊ ၄။ ၇၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂။ ၈၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၅၇။ ၉၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၅၇ (ဒုက္ကရံ ။ပ။ သမ္ဘဝန္တေ)။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၂၁-ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ "မေတ္တံ ဝစီကမ္မံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဟောတိ" [၁] ၌ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ-ကို သန္ဓိရုပ်ကျဉ်းတွက်၍ ကာယကမ္မံ-ကို လိင်၊ ဂဏ၊ ကာရက္က ညွှန်ပြပြီးလျှင်၊ မေတ္တံ-ကို နာမပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၂။ "သမာဓိဇေန ပီတိသုခေန အဘိသန္ဒေတိ" [၂] ဝယ် သမာဓိဇေန-ကို သမာသဝိဂ္ဂဟ ပြုပြီးလျှင် အဘိသန္ဒေတိ-၌ ဓာတ်+ဓာတွတ္ထ၊ ပစ္စယ+ပစ္စယတ္ထတို့ကို တိကျစွာ ညွှန်ပြခဲ့ပါ။

၃။ "ဇဝံ စိတ္တံ ဧကောဒိ ကာတဗ္ဗံ" [၃] ဝယ် ဧကောဒိ-အရ အရာဌာနအားလျော်စွာ တရားကိုယ်ကောက်၍ သမ္ပယုတ္တစိတ်၏ ဝေဒနာ၊ ဟိတ်၊ ကိစ္စ၊ ဒွါရတို့ကို ဝေဖန်ခဲ့ပါ။

၄။ "သဗ္ဗေ မဒေ အတိဘောဂသ္မိ" [၄] ဝယ် မဒေ-၏အရ သမ္ပယုတ္တစိတ်နှင့်တကွ တရားကိုယ်ကောက်၍ ၎င်း၏ဖြစ်ရာပုဂ္ဂိုလ်၊ ဘုံ၊ ရုပ်တို့ကို ရေတွက်ခဲ့ပါ။

၅။ "ဆယိမာနိ ဘိက္ခဝေ အနုဿတိဋ္ဌာနာနိ" [၅] ၌ ဆသင်္ချာ၏သချေ်ယျကို ထုတ်ပြခဲ့ပါ။

၆။ ရဟန်းများသည် မည်သည့်အခါ၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်ထုက်ပါသနည်း။[၆]

၇။ "သုတံ မေတံ ဘန္တေ 'မာယာဝီ သမဏော ဂေါတမော အာဝဋ္ဋနိံ မာယံ ဇာနာတိ၊ ယာယ အညတိတ္ထိယာနံ သာဝကေ အာဝဋ္ဋေတီ" [၇] ဟူသော စကားကို လျှောက်ထားသော ဒေသ၊ ဒေသက၊ ပုစ္ဆာတို့ကို ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၈။ ဘုရားရှင်၏ အာဝဋ္ဋနီမာယာကို အကျဉ်းမျှ ရှင်းပြပါ။ [၈]

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို မြန်မာစကားပြေ ပြန်ဆိုခဲ့ပါ -

ပုဗ္ဗေဝ ဒါနာ သုမနော၊ ဒဒံ စိတ္တံ ပသာဒယေ။
ဒတွာ အတ္တမနော ဟောတိ၊ ဧသာ ပုညဿ သမ္ပဒါ။ [၉]

၁၀။ "အကြင်သူတို့သည် နတ်တမန်တို့သည် နှိုးဆော်အပ်ကုန်သော်လည်း ကုသိုလ် ကောင်းမှု၌ မေ့လျော့ကြကုန်၏။ ထိုသူတို့သည် ယုတ်သောကိုယ်ရှိသော အပါယ်ဘုံသို့ ကပ်ရောက်ရကုန်သည်ဖြစ်၍ ရှည်မြင့်စွာသော နေ့ညဥ့်ပတ်လုံး စိုးရိမ်ရကုန်၏" [၁၀] ကို ပါဠိဝါကျ ပြုလုပ်ခဲ့ပါ။

၁၊ အံ၊ ၂၊ ၁၁၆၊ ၂၅၅။ ၂၊ အံ၊ ၂၊ ၂၁။ ၃၊ အံ၊ ၁၊ ၄၀၇။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၆၆။ ၅၊ အံ၊ ၂၊ ၂၅၁။
၆၊ အံ၊ ၂၊ ၅၈။ ၇၊ အံ၊ ၁၊ ၅၁၁။ ၈၊ အံ၊ ၁၊ ၅၁၁-၄။ ၉၊ အံ၊ ၂၊ ၂၉၆။ ၁၀၊ အံ၊ ၁၊ ၁၄၁။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၂၁–ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ သောဝဏ္ဏကမယံ[၁] ကို တဒ္ဓိတ်ဝိဂြိုဟ် နှစ်မျိုးထက်မနည်း ပြု၍ မည်သည့်အနက်မှာ မည်သည့်ပစ္စည်းများ သက်ထားသည်ကို ဖော်ပြပါ။

၂။ ဒေါမနဿသဟဂတံ[၂] ၌ ဒေါမနဿ-အရ အဘယ်သဒ္ဒါစည်းကမ်းကြောင့် အဘယ်တို့ကို အရကောက်ထိုက်ပါသနည်း?[၃] စုံလင်အောင် ဖြေဆိုခဲ့ပါ။

၃။ ဝေဝိစ္ဆ မစ္ဆရိယနှင့်ကဒရိယ မစ္ဆရိယ တို့၏ အထူးကို ဖြေပါ။[၄]

၄။ ဒေါမနဿ အရ (က) ကောက်ထိုက်သော တရားများနှင့် (ခ) ကောက်ရသော တရားကို အကြောင်းနှင့်တကွ* ဖော်ပြပါ။

၅။ အောက်ပါ ဂါထာကို အနက်ယောဇနာခဲ့ပါ -

သာဒူနိ ရမဏီယာနိ၊ သန္တိ ဝက္ခာ မနောရမာ။

သုဘာသိတာနိ ကပ္ပဿ၊ နာရဒ ရမယန္တိ မံ။ [၅]

၆။ "ဝိဋ္ဋမ္ဘော"[၆] ဟု ခေါ်ရကြောင်းကို ကျနစွာ ဖော်ပြ၍ မလ္လိကာဒေဝီအား အရှင်သာရိပုတ္တရာက နောက်ဆုံး ဟောတော်မူလိုက်သော တရားကို ရေးခဲ့ပါ။[၇]

၇။ အောက်ပါ မြန်မာဝါကျကို ပါဠိဝါကျ ပြန်ဆိုခဲ့ပါ -

"အရှင်ဘုရား၊ တပည့်တော်များသည် ဤမျှလောက်သော ကာလ၌ ဝိသာခါ၏ သီချင်းသီဆိုခြင်း မည်သည်ကို မကြားအပ်ဘူးပါ။ သူမသည် ယခု သား မြေး မြစ်များခြံရံအပ်ပြီးလျှင် သီချင်းဆိုကာ ပြာသာဒ်ကို အစဉ်လှည့်ပတ်၏။ သူ့မှာ သည်းခြေပျက်နေရော့သလား? သို့မဟုတ်၊ အရူးပင် ဖြစ်နေရော့သလား?။[၈]

၈။ "ဇဝံ သက်ာရဘူတေသု၊ အန္ဓဘူတေ ပုထုဇ္ဇနေ။

အတိရောစတိ ပညာယ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာဝကော"[၉] ၌ ပုထုဇ္ဇနေ-ကို စာစပ်ပြီးလျှင် အဘယ့်ကြောင့် တင့်တယ်သည်ကိုလည်း သိသာအောင် ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၁၉။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၁၄။ * ယညဿ (ဆ၅)

၃၊ ကျော်၊ နီ၊ ၉၃-၄။ (သောမနဿံ အဖွင့်) ကို မှီ၍ ဖြေပါ။ ၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၂၊ ၁၂၂-နှင့် စပ်၍ မေး၏၊ အဖြေကို အဘိ၊ ဌ၊ ၁၊ ၄၀၇-ရှု။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၁၉။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၂၀။

၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၂၄။ ၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၆၃။ ၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၈၀။

http://www.dhammadownload.com

၉။ "ယေသံ သန္နိစယော နတ္ထိ"[၁]၌ သန္နိစယ နှစ်မျိုးကို ဖော်ပြ၍ မပြုကောင်းသော သန္နိစယ၊ ပြုကောင်းသော သန္နိစယတို့ကို စုံလင်အောင် ဖြေဆိုခဲ့ပါ။

၁၀။ ပရိညာတဘောဇန-၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ချဲ့ထွင်ဖြေဆိုခဲ့ပါ။

* * * * * *

၁၃၂၂-ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ "ဝေဒယာမဟံ ဘန္တေ"[၂] ၌ ဝေဒိယာမိ-ဟု ရှိသင့်/မရှိသင့် စိစစ်၍ "အမုယောဂံ ပါသာဒံ ဟမ္မိယံ"[၃]၌ အမုယောဂနှင့်ဟမ္မိယအထူးကို[၄] ဖော်ပြပြီး ဩဏီတပတ္တပါဏိ[၅] ပါဌ်ကို ဝစနတ္ထပြု၍ အမည်ပေးခဲ့ပါ။

၂။ "မဟာဝရာဟဿ မဟိံ ဝိကြုဗ္ဗတော"[၆]၌ ဝိကြုဗ္ဗတော-ဝယ် ဓာတ်ကို ယူ၍ ပဥ္စမီ ဝိဘတ်နှင့် အာချာတ်ကတ္တုရုပ် ပဒမာလာ၊ "ဘိသံ ဃသာနဿ နဒီသု ဇဂ္ဂတော"[၇]၌ နဒီ-သဒ္ဒါကို ယော၊ နာ၊ သ ဝိဘတ်တို့ဖြင့် ရုပ်စဉ်ခဲ့ပါ။

၃။ "သစ္ဆိစ္စ ပါဏံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေန္တော ကတိ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတိ"[၈]၌ ဝေါရောပေန္တော-ဝယ် ဓာတွတ္ထအရ စိတ်သရုပ်ကောက်ပြ၍ ထိုစိတ်၏ ဝေဒနာ၊ ဟိတ်၊ ကိစ္စ၊ ဒွါရ၊ အာရုံ၊ ဝတ္ထုတို့ကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၄။ "တတုတ္တရိ အာဝါသထပိဏ္ဍံ ဘုဥ္ဇန္တဿ ပါစိတ္တိယံ"[၉] ၌ ဘုဥ္ဇန္တဿ-ဝယ် ရသင့်သော ဝီထိစိတ် ဘုံ ရုပ်တို့ကိုလည်း စိစစ်ခဲ့ပါ။

၅။ "ဂရုဓမ္မံ အဇ္ဈာပန္နာယ ဘိက္ခုနိယာ ဥဘတောသံဃေ ပက္ခမာနတ္တံ စရိတဗ္ဗံ"[၁၀] ၌ ဂရုကအာပတ်ကို ဖုံးလွှမ်းသော ဘိက္ခုနီ၊ မဖုံးလွှမ်းသော ဘိက္ခုနီတို့အား ပေးအပ်သော မာနတ်ကို တိကျစွာ ဖော်ပြ၍ အဋ္ဌာနာရဟာရဟန်းသည် ပကတတ်ရဟန်းနှင့်အတူ မနေသင့်သော နေရာတို့ကိုလည်း[၁၀] ဖော်ပြပါ။

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၁၊ ၁၊ ၃၈၆။ ၂ ဝိ၊ ၄၊ ၄၊ ၁၆။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၉၀။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၊ ၅၈။
၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၉၁။ ၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၆၄။ ၇၊ ဝိ၊ ၅၊ ၆၈။ ၈၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၈။
၉၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၄၄။ ၁၀၊ ဝိ၊ ၄၊ ၈၆။

http://www.dhammadownload.com

၆။ မဟာသမုဒ္ဒရာ အံ့ဖွယ်ရှစ်ပါးကို ပြည့်စုံစွာ ဖော်ပြပြီးလျှင်[၁] ပဋ္ဌမအံ့ဖွယ်တစ်ပါး၏ ဉာသာသနာနှင့် တူပုံကို ညွှန်ပြခဲ့ပါ။[၂]

၇။ ငြိမ်းပြီးသော အဓိကရုဏ်းကို လှုပ်ချောက်ချားဆဲ၊ လှုပ်ချောက်ချားပြီးသော ရဟန်းတို့အား သင့်သောအာပတ်[၃]၊ သံဃိကလာဘ်ကို ပုဂ္ဂိုလ်အား ညွတ်ဆဲ၊ ညွတ်ပြီးသော ရဟန်းတို့အား သင့်သောအာပတ်[၄] တို့ကို ရှင်းပြခဲ့ပါ။

၈။ ဘိက္ခုနီဝိဘင်းလာ ပဌမသိက္ခာပုဒ်ကို အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို အကြောင်းပြု၍ အဘယ်ဝတ္ထုကြောင့် ပညတ်မတော်မူသည်ကို ဖော်ပြ၍[၅] ရင်းပါဠိတော်၌ ပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်တို့၏ အမည်ကို ပြည့်စုံစွာ ရေးခဲ့ပါ။[၆]

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို ဆရာနည်းကျကျ အနက်သမ္ဗန်ခဲ့ပါ -

မာ ကုဋ္ဌရ နာဂမာသဒေါ၊ ဒုက္ခံ ဟိ ကုဋ္ဌရ နာဂမာသဒေါ။

န ဟိ နာဂဟတဿ ကုဋ္ဌရ၊ သုဂတိ ဟောတိ ဣတော ပရံ ယတော။[၇]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဝါကျများကို ပါဠိစီကုံးခဲ့ပါ -

" ထို ခါးမင်း၊ မျောက်မင်း၊ ဆင်မင်းတို့သည် အချင်းချင်း ရိုသေခြင်း၊ ကျိုးနွံတုပ်ဝပ်ခြင်းသဘောတူသော အသက်မွေးခြင်းရှိကုန်သည်ဖြစ်၍ ခန္ဓာပျက်သည်မှ နောက်၌ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ကြလေပြီ။"[၈]

* * * * *

၁၃၂၂-ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ "အဗျာပန္နော သဒါ သတော၊ အဗ္ဘုတ္တံ သုသမာဟိတော"[၉] ၌ အဗျာပန္နော-ကို သေချာစွာ ပဒစ္ဆေဒပြု၍ အဗ္ဘုတ္တံ-ကို အဓိပ္ပါယ်ရ ဝိဂ္ဂဟပြုလျက် သတော-ပုဒ်ကို လိင်၊ ဂဏ၊ ကာရန္တ ခွဲဝေခဲ့ပါ။

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၁၉၊ ၄၂၀။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၂၁။ ၃၊ ဝိ၊ ၅၊ ၆၈။ ၄၊ ဝိ၊ ၅၊ ၆၁။ ၅၊ ဝိ၊ ၅၊ ၉၆။
* ပရိဝါပါဠိတော်။ ၆၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၊ ၄၊ ၉၆-၈-၉။ (ပဋ္ဌမပါရာဇိက စသည်)၊
၇၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၅၇။ ၈၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၁၁။ ၉၊ အံ၊ ၁၊ ၃၄၀။

http://www.dhammadownload.com

၂။ "ပဋ္ဌမေ အာဒီနဝါ" [၁] စသော ပါဠိတော်၌ အာဒီနဝ-ပုဒ်ကို ပဒကောသလ္လဉာဏ်ဖြင့် ပဒဝိဘာဂပြု၍ သမ္ဗပ္ပလာပ-ပုဒ်၌ [၂] အန္တပဒ၏ ဓာတု+ဓာတွတ္ထ၊ ပစ္စယ+ပစ္စယတ္ထ၊ အဘိဓေယျတ္ထတို့ကို အပိုအလိုမရှိ ကောက်ပြပါ။

၃။ "ဇဝံ ပဿတော ကာမာသဝါ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ၊ (ဒိဋ္ဌာသဝါ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ)၊ အဝိဇ္ဇာသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ *၊ ဝိမုတ္တသ္မိံ 'ဝိမုတ္တ'မိတိ ဉာဏံ ဟောတိ" [၃] ၌ စိတ်၏ဝိမုတ္တဖြစ်စဉ်ကို သိသာအောင် ရေး၍ ဉာဏံ-အရ ဖြစ်သင့်သော ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို သေချာစွာ ကောက်ပြခဲ့ပါ။

၄။ (၃) နံပါတ် မေးခွန်းရှိ စိတ္တံ-အရ ဖြစ်ထိုက်သော စိတ်များကို သရုပ်ထုတ်၍ ၎င်းတို့ကို ကိစ္စ၊ အာရုံ၊ ဝတ္ထုတို့ဖြင့် ယထာရဟ ဝေဖန်ခဲ့ပါ။

၅။ ဈေးသည် ကုန်သည်များ မကြီးပွားခြင်းအကြောင်းနှင့် ရဟန်းတော်များ ကုသိုလ်တရားဖြင့် မကြီးပွားရခြင်းအကြောင်းများကို သရုပ်ထုတ်ပြပါ။ [၄]

၆။ "စတူဟိ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အဘဗ္ဗော ပရိဟာနာယ" [၅] ၌ စတု အရ သရုပ်ပြလျက် တတိယမြောက် တရားအရ အားထုတ်ပုံ ပါဠိကို ရေးခဲ့ပါ။

၇။ "သဒ္ဓံ ကုလပုတ္တံ နိဿာယ အန္တေဇနော ပဉ္စဟိ ဝဍ္ဎိဟိ ဝဍ္ဎတိ" [၆] ၌ ပဉ္စသရုပ်ကို ထုတ်ပြကာ မိဘများသည် သားသမီးများအား မည်သို့ တောင်းတသည်ကို ပြည့်စုံစွာ ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၈။ "ပဉ္စဟိ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု န စိရဿေဝ အကုပ္ပံ ပဋိဝိဇ္ဈတိ" [၇] ပါဠိ၌ ပဉ္စသရုပ်နှင့် အကုပ္ပံ-အရ အဘိဓေယျတ္ထပါ ကောက်ပြခဲ့ပါ။

၉။ "တီဏိမာနိ ဘိက္ခဝေ နိဒါနာနိ ကမ္မာနံ သမုဒယာယ" [၈] ၌ တီဏိ အရ သရုပ်များကို ရထိုက်သည်အားလျော်စွာ ထုတ်ပြ၍ နတ်ပြည် ငရဲ အဘယ်ကမ္မနိဒါန၏ အကျိုးဆက်များ ဖြစ်ကြသနည်း။

၁၊ အံ၊ ၂၊ ၂၃၃။ ၂၊ အံ၊ ၁၊ ၅၇၈။ * စာအုပ်တို့၌ "ဘဝါသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ"ဟု ရှိ၏။
၃။ အံ၊ ၁၊ ၁၆၅၊ အံ၊ ၂၊ ၈၂။ ၄၊ အံ၊ ၁၊ ၁၁၃။ ၅၊ အံ၊ ၁၊ ၃၄၈။ ၆၊ အံ၊ ၂၊ ၃၇။
၇၊ ၂၊ ၁၀၅။ ၈၊ အံ၊ ၂၊ ၂၉၇။

http://www.dhammadownload.com

၁၀။ "ရာဂသ ဘိက္ခဝေ အဘိညာယ ဆ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ" [၁] ၌ ပွားအပ်သော တရားခြောက်ပါးကို ဖော်ပြ၍ အောက်ပါ ဂါထာကို မြန်မာပြန်ဆိုပါ -

တထေဝ သီလသမ္ပန္နော၊ သဒ္ဓေါ ပုရိသပုဂ္ဂလော။

သဗ္ဗေ မစ္ဆရိနော လောကေ၊ စာဂေန အတိရောစတိ။ [၂]

* * * * *

၁၃၂၂-ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ "ကတပုညော ဥဘယတ္ထ မောဒတိ" [၃] ၌ ကတပုညော-ကို ဖြစ်သင့်သော သမာသ် ဝစနတ္ထပြု၍ အဘယ်ကြောင့် ဤကဲ့သို့ ပြုရသည်ကို ပိဋကတ်တော်အား အကျိုးများ နိုင်မည့် သဒ္ဒါစည်းကမ်းကို နည်းလမ်းကျအောင် ဖော်ပြပါ။

၂။ (က) "ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေသု ဘာဂိနီ အဿ"န္တိ ပဒတ္တနံ အကာသိ။ [၄]

(ခ) သော မယာ ဒိန္နံ ဝိသံ ဇဏ္ဍာတိ-[၅] တို့၌ အကာသိ, ဇဏ္ဍာတိတို့ကို (၂) နည်း အာချာတ်ရုပ်ကျဉ်း စီရင်ပါ။

၃။ "မာ ကုက္ကုစ္စံ ကရောထ" [၆] ၌ ကုက္ကုစ္စသဒ္ဒါကို သဒ္ဒါ, အဘိဓမ္မာ နှစ်ဖြာရာယှက် အချက်ကျကျ အတ္ထယောဇနာ၍ ကုက္ကုစ္စသဘော၊ ကုက္ကုစ္စသရုပ်၊ ကြာဓိပ္ပေတ ကုက္ကုစ္စ တို့ကို ဖော်ပြပါ။

၄။ "တံ ခေါ ဇိတံ သာဓု ဇိတံ၊ ယံ ဇိတံ နာဝဇီယတိ" [၇] ၌ ကံပုဒ်အရ တရားကို ယှဉ်ဘက်နှင့်တကွ ဖော်ပြပါ။

၅။ လူသာဓုခေါ် နတ်သာဓုခေါ် တရားများကို [၈] ဓမ္မပဒအရ တိကျကုန်စင်အောင် ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၆။ အနာဂါမ်တို့၏ ဥပုသ်ဆောက်တည်ပုံနှင့်အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်များ ညစာစား၊ မစား ဓမ္မပဒသာဓကဖြင့် ဖြေရှင်းပါ။ [၉]

၁၊ အံ၊ ၂၊ ၃၉၃။ ၂၊ အံ၊ ၂၊ ၂၈။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၈၅။ ၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၅၊
၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၁၂။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၄၁။ ၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၉၈။
၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၆၆။ ၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၄၀။

http://www.dhammadownload.com

၇။ "ဧဝံ သုဘာသိတာ ဝါစာ"[၁] ၌ သုဘာသိတာ ဝါစာ အရနှင့်ထိုဒေသနာကို မည်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်များအား ဟောကြားနှင့်ယင်းပုဂ္ဂိုလ်၏ဂုဏ်ကိုပါ ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၈။ "ရာဂဖြင့် မစွတ်သော စိတ်လည်းရှိ၊ ဒေါသဖြင့် မထိပါးသော စိတ်လည်းရှိ၊ ကောင်းမှု မကောင်းမှုကို ပယ်ပြီးလျှင် မောဟတည်းဟူသော အိပ်ပျော်ခြင်းမှလည်း နိုးသောသူမှာ ကြောက်စရာဘေးရှိ"ကို ပါဠိစီပါ။[၂]

၉။ ယော ဒဏ္ဍေန အဒဏ္ဍေသု၊ အပ္ပဒုဋ္ဌေသု ဒုဿတိ။

ဒသန္နမညတရံ ဌာနံ၊ ခိပ္ပမေဝ နိဂစ္ဆတိ - [၃] ကို မြန်မာပြန်ဆိုပါ။

၁၀။ "တိဿော ဝိဇ္ဇာ ဆ အဘိညာ"[၄] ၌ အဘိညာဉ် (၅[+]၊ ၆[#]၊ ၇[×])ပါး သရုပ်နှင့် "ကေမန္တံ အဌာသိ" [၅] ၌ ကေမန္တ အရတို့ကို ကျနစွာဖော်ပြပါ။

* * * * * *

၁၃၂၃–ခုနှစ်၊ စူဠပါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ ဓောရ၊ ရ၊ မ၊ မန္တ၊ ဏဝ-ပစ္စည်းတို့ကို အောက်ပါ ပုဒ်တစ်ခုစီနှင့် ဆက်စပ်ရုပ်ပြီး ပုံကို ဖော်ပြပါ -

ဗာဟု၊ မဓု၊ ဗန္ဓုက၊ နဝ၊ အာယု။

၂။ ရက္ခဓာတ်၊ ဒါဓာတ်၊ ဌာဓာတ်၊ ရုစဓာတ် အတ္တပုဒ်နှင့် ယှဉ်ရာ၌ မည်သို့ ပါဠိစီကုံး ပါမည်နည်း။ [၆]

၃။ ဘုရားရှင် တစ်ပါးတည်းသာ ဟောစွမ်းနိုင်သော သာမုက္ကံသဒေသနာတော်ကို ပါဠိတော်အဆိုအတိုင်း ဖော်ပြ၍[၇] "ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ၊ တေသံ ဟေတုံ တထာဂတော အာဟ"[၈] ၌ ဓမ္မနှင့်ဟေတု အရကို ပဏီကျခြောက်ပိုင်း၌ သွတ်သွင်းခဲ့ပါ။

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၄၂။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၉၆။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၁၅။ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၄၅။
၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၈၃။ + သဂြိုဟ်။ # ပဋိသံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၂၆-၇။ × သဂြိုဟ်၊ ဘာ၊ ၉၆၃-၆-၇-၈ တို့ကို ဆက်စပ်၍ ရှု။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၅၅။
၆၊ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၀၁။ ၇၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၀၄။ ၈၊ ဝိ၊ ၃၊ ၅၁။

http://www.dhammadownload.com

၄။ အောက်ပါ (၉) နံပါတ် ဂါထာ၌ နိရုပဓိ အရကို နာမ်ရုပ်ခွဲ၍[၁] ဒါနကထာစသော အာနုပုဗ္ဗိကထာများကို အဘယ်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဟောတော်မူပါသနည်း။ [၂]

၅။ မဟာခန္ဓကနှင့်ဝတ္တက္ခန္ဓက လာ ဥပဇ္ဈာယဝတ္တကထာ နှစ်ရပ်အထူးကို[၃]ဖော်ပြ၍ လေသာတံခါးကို ပိတ်ရမည့်သူ [၄]၊ ပိတ်နည်း[၅] နှင့် ထိုပိတ်ရာ၌ အကြောင်းများကို စေ့စုံအောင် ရေးပါ။[၆]

၆။ "မလုပ်ရ"ဟု တားမြစ်ထားသော ခန္ဓကဝတ်များကို ကျင့်မကျင့်သော ရဟန်းသာမဏေတို့၏ အကျိုးအပြစ်တို့ကို ဖော်ပြပြီးလျှင်[၇] သံဃဘေဒနှင့်သံဃရာဇိတို့၏ အထူးကိုလည်း ရေးသားခဲ့ပါ။[၈]

၇။ ဗြဟ္မဒဏ်ကို ဖော်ပြပြီးလျှင်[၉] သင်္ဂီတိက္ခန္ဓက၌ သံဂါယနာတင်ခြင်းအကြောင်းများကို ရေးသားလျက် ထိုခန္ဓကများသည် ဘုရားဟော စင်စစ်ဟုတ်ပါမည်လော[၁၀] စိစစ်ပါ။

၈။ အဂတိလိုက်စားမိခြင်းကြောင့် အကြောင်းတစ်ခုစီ ဖော်ပြ၍[၁၁] ဆန္ဒာဂတိ လိုက်စားပုံကို အကျယ်ရေးခဲ့ပါ။ [၁၂]

၉။ အောက်ပါ ဂါထာများကို အနက်ယောဇနာခဲ့ပါ -

သဗ္ဗဒါ ဝေ သုခံ သေတိ၊ ဗြာဟ္မဏော ပရိနိဗ္ဗုတော။
ယော န လိမ္ပတိ ကာမေသု၊ သီတိဘူတော နိရူပဓိ။
သဗ္ဗာ အာသတ္တိယော ဆေတွာ၊ ဝိနေယျ ဟဒယေ ဒရံ။
ဥပသန္တော သုခံ သေတိ၊ သန္တိံ ပပ္ပုယျ စေတသော။ [၁၃]

၁၊ ဝိ၊ ၃၊ ၄၊ ၆၂-အရ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၊ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၀၄-ကို စဉ်းစားက ကလ္လစိတ္တစသည် ဖြစ်စေဦးအံ့ ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်။ [ဓမ္မပဒ၊ ၃၊ ၁၊ ၄-၌ တစ်မျိုး)။ ၃၊ ရှေ့နောက်စကားမျှထူး။ ၄၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိက (ဝိ၊ ၄၊ ၃၉၃)။ ၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၉၆။ ၆၊ ဝိတ၊ ရဇ၊ သီတ၊ ဥဏှ၊ (ဝိ၊ ၄၊ ၃၉၆)။ ၇၊ ဝိ၊ ၃၊ ၃၊ ၂၆၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၁၆-၇။ ၈၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၆၇-၈။ ၉၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၈၇။
၁၀၊ အဝေါစံ 'သတ္ထာပဟပရိနိဗ္ဗုတော'၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၈၀။ ပရိနိဗ္ဗုတေ သမ္ဗုဒ္ဓေ ဝိ၊ ၄၊ ၄၉၀။ ဝဿသတ-ပရိနိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတိ၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၉၁-တို့ကို ထောက်၍ ဘုရားဟောမဟုတ်။
၁၁၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၉၂-၃-၄။ ၁၂၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၉၂။ ၁၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၀၄။

http://www.dhammadownload.com

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဝါကျများကို ပါဠိစီကုံပါ- [၁]

(က) ကျောင်းပရိဝုဏ်၌ ထိုထိုအရပ်၌ မီးထားရာအရပ်ကို ပြုလုပ်ကြကုန်၏။

(ခ) ထိုအခါ ပရိဝုဏ်သည် အမှိုက်နှပါသည်ဖြစ်၏။

(ဂ) သင့်တင့်ရာ၌ မီးတင်းကုဋ် ပြုအပ်၏။

(ဃ) အာရာမ်သည် အရံမရှိ (ကွဲနွား) * တို့သည် အနီး၌ စိုက်အပ်သော သစ်ပင်ငယ်တို့ကို ညှဉ်းဆဲကြကုန်၏။

(င) ဝါးအရံ၊ ဆူးအရံ၊ ကျုံးအရံဟူသော အရံသုံးပါးတို့ကို ခွင့်ပြုတော်မူ၏။

* * * * *

၁၃၂၁-ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ "ပနုဏ္ဏပစ္စေကသစ္စော ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု သမဝယသဋ္ဌေသနော ပဿဒ္ဓကာယသင်္ခါရော ပတိလီနောတိ ဝုစ္စတိ" [၂]၌ သမဝယသဋ္ဌေသနော-ကို ဖြစ်သင့်သမျှ ပုဒ်ဖြတ်၍ သန္ဓိရုပ်ကျဉ်းတွက်ပြီးလျှင် ၎င်းပုဒ်၏ သမာသဝစနတ္ထနှင့်သမာသ်အမည်ကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၂။ "ဧဝံ ဝိဟာရိ အာတာပီ" [၃]၌ ဝိဟာရိ-ကို လိင်၊ ဂိုဏ်း ညွှန်း၍ နာမ်ရုပ်ကျဉ်းတွက်ပြပြီးလျှင် ၎င်းပုဒ်၏ဓာတ်ပစ္စည်းနှင့်ပစ္စယတ္ထများကိုလည်း မှန်ကန်အောင် ဖြေဆိုခဲ့ပါ။

၃။ "ကာမေသနာ ပဟီနာ ဟောတိ" [၄]၌ ဖြစ်ထိုက်သော တရား၏ ကိစ္စ၊ ဒွါရ၊ အာရုံ၊ ဝတ္ထုတို့ကို မှန်ကန်စွာ ဝေဖန်ခဲ့ပါ။

၄။ နံပါတ် (၈) ဂါထာလာ "ပရဒါရကို နမ်းရှုမိသဖြင့် မောင်ကနီးသည် ထောင်နန်းစံရသည်"ဟု ဆိုလျှင် နမ်းရှုစဉ် မောင်ကနီး၏ စိတ်အစဉ်ကိုလည်းကောင်း၊ အဘယ်စိတ်၏ စွမ်းရည်ကြောင့် မောင်ကနီး ထောင်နန်းစံရသည်ကိုလည်းကောင်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၅။ မည်သည့်အကြောင်းကြောင့် မိန်းမတို့သည် ဆုံးဖြတ်ရန်ဖြစ်သည်၊ အဆုံးအဖြတ်ပွဲသဘင်၌ မပါဝင်ကြသည်ကို ဖော်ပြပြီးလျှင်[၅] တိမ်လျက် နက်ရောင်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း ဖြေဆိုခဲ့ပါ။[၆]

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၀၀။ * ပါဠိတော်နှင့်မတူ။ ၂ အံ၊ ၁၊ ၃၄၉။ ၃၊ အံ၊ ၁၊ ၃၄၉။
၄၊ အံ၊ ၁၊ ၃၅၀။ ၅၊ အံ၊ ၁၊ ၃၉၄။ ၆၊ အံ၊ ၁၊ ၄၂၀။

http://www.dhammadownload.com

၆။ အရုပ်ဆိုးလျက် ချမ်းသာသောသူ၊ အဆင်းလှလျက် ဆင်းရဲသူဖြစ်ရခြင်းအကြောင်းများကို ဖော်ပြပြီးလျှင်[၁] အဘိညာ ဘာဝေတဗ္ဗာဖြစ်သော တရားများကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ[၂]

၇။ လောကတွင် လိုချင်တောင်းတအပ်သော တရားငါးပါးကို ဖော်ပြပြီးလျှင်[၃] ၎င်းတရားတို့ကို တောင်းတဆုတောင်းကာမျှဖြင့် ရနိုင်ပါသလော?* ၎င်းတရားတို့ကို ရရန်မည်ကဲ့သို့ အားထုတ်ရပါမည်နည်း ဝေဖန်ခဲ့ပါ။ [၄]

၈။ သေဟိ ဒါရေဟိ သန္တုဋ္ဌော၊ ပရဒါရေသု အာရမေ။

မေရယံ ဝါရုဏိံ ဇန္တု၊ န ပိဝေ စိတ္တမောဟနိံ -[၅] ကို မြန်မာဘာသာဖြင့် ရေးပြီးလျှင် မည်သို့သော စကားသည် သုဘာသိတဝါစာ[၆] ဖြစ်ပါသည်။

၉။ လောက၌ ဥစ္စာမနေ မပြည့်ဝခြင်းသည် ဒုက္ခ၊ ဆင်းရဲမွဲတေ၍ ငွေချေးအကြွေးယူရခြင်းသည်လည်း ဒုက္ခဟု ဘုရားရှင် ဟောတော်မူ၏။ အို. . . စာပွဲဝင် ငါ့ရှင် ကိုရင်တို့ ငါတို့၏သာသနာတော်၌လည်း အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည် ဆင်းရဲသူနည်း? ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်၏ မည်ကဲ့သို့ ပြုမူခြင်းသည် အကြွေးယူခြင်းဖြစ်ပါသနည်း? ရှင်းခဲ့ပါ။ [၇]

၁၀။ "ဆ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော အရဟတ္တံ သစ္ဆိကာတုံ"[၈] ပါဠိတော်အရ အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုထိုက်သော ပယ်စွန့်ရမည့်တရားများကို ဖော်ထုတ်ပြခဲ့ပါ။

* * * * *

၁၃၂၃–ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ "ဥပါသိကာ"[၉] ၌ အ-ကို ဣ-ပြုရခြင်း၏ အင်္ဂါငါးပါးကို ရေတွက်ပြခဲ့ပါ။

၂။ ဥတ္တရိတရံ-[၁၀] ကို နှစ်နည်းထက်မနည်း ရုပ်ကျဉ်းစီရင်၍ ဝဍ္ဍတရံ-[၁၁]၌ တရပစ္စည်းသက်ရသည့်အနက်ကိုလည်း သိသာအောင် ဖြေဆိုခဲ့ပါ။

၃။ အဘိဝါဒနသီလိဿ-[၁၂]၌ ရှိခိုးကြောင်း စေတနာစေတသိက်က ယှဉ်နိုင်သောစိတ်တို့ကို ရေတွက်ပြပြီးလျှင် ၎င်းစိတ်တို့တွင် စေတသိက်အနည်းဆုံးယှဉ်သော စိတ်၊ မဖြစ်နိုင်သော ဘုံတို့ကိုလည်း ရေတွက်ပြခဲ့ပါ။

၁၊ အံ၊ ၁၊ ၅၂၄။ ၂၊ အံ၊ ၁၊ ၅၇၀။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၄၁။ ၄၊ အံ၊ ၃၊ ၃၊ ၂၃။ ၅၊ အံ၊ ၂၊ ၁၈၇။
၆၊ အံ၊ ၂၊ ၂၁၃။ ၇၊ အံ၊ ၂၊ ၃၀၉။ ၈၊ အံ၊ ၂၊ ၃၇၅။ ၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၈၄။
၁၀၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၁၁။ ၁၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၈၅။ ၁၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၂၅။

http://www.dhammadownload.com

၄။ ရှိခိုးကြောင်း စေတနာကံသည် ကိစ္စကံအားဖြင့် မည်သည့်ကံ၊ ကမ္မဒွါရကံအားဖြင့် မည်သည့်ကံဟု အသီးသီးအကြောင်းပြ၍ ဖြေဆိုခဲ့ပါ။

၅။ "ပုတ္တာ မတ္ထိ ဓနမတ္ထိ၊ ဣတိ ဗာလော ဝိဟညတိ" [၁] ၌ ဝိဟညနအပြားကို ရေတွက်ခဲ့ပါ။

၆။ "ယထာပိ ရဟဒေါ ဂမ္ဘီရော၊ ဝိပ္ပသန္နော အနာဝိလော" [၂] ၌ ရဟဒ-မည်သည် အဘယ်သတ္တိရှိသည်ဟု ဖေါ်ပြ၍ နီလမဟာသမုဒ္ဒရဟဒကို ဌာနသုံးစု ခွဲဝေ၍ ရေတွက်ခဲ့ပါ။

၇။ (၆)နံပါတ် ပုစ္ဆာ၌ အဘယ့်ကြောင့် ဝိပ္ပသန္န၊ အနာဝိလ ဖြစ်သည်တို့ကို အသီးသီး ဖြေဆိုခဲ့ပါ။

၈။ "မာဝ မညေထ ပုညဿ၊ န မန္တံ အာဂမိဿတိ" [၃] ၌ မန္တံ-၏နောက်ဝယ် ပါဌသေသ နှစ်ခုလည်း ထည့်၍* ၎င်းပါဌသေသတို့၌ မန္တံ-ကို စာစပ်ပြီးလျှင် "န အာဂမိဿတိ" [၄] ကို အဓိပ္ပါယ်နှစ်မျိုးဖြင့် ရှင်းပြခဲ့ပါ။

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို အနက်ယောဇနာခဲ့ပါ -

သစေ နေရေသိ အတ္တာနံ၊ ကံသော ဥပဟတော ယထာ။

ဧသ ပတ္တောသိ နိဗ္ဗာနံ၊ သာရမ္ဘော တေ န ဝိဇ္ဇတိ။ [၅]

၁၀။ "အမောင်၊ ထမင်းခဲမည်သည် တစ်ရာလဲ တန်တာပဲ။ နှစ်ရာလဲ တန်တာပဲ။ အကြင် အကြင်သူသည် တောင်း၏။ ထိုသူအား ပေးသည်ရှိသော် ငါ အဘယ်ကို စားပါအံ့နည်း' ဤသို့ ပြော၏။ 'အရှင်၊ ဤသူသည် မရသည်ရှိသော် ငသေလတ္တံ့၊ ဤသူအား အသက်ကို ပေးတော်မူပါ' ဤသို့ ပြော၏။ 'အလကားတော့ ရခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းသည်သာ။ အကယ်၍ မရသော် အသက်မရှင်အံ့။ သုံးနှစ်ပတ်တို့ပတ်လုံး ငါ၏အိမ်၌ အခစား လုပ်ရမည်။ ဤသို့ လုပ်သည်ရှိသော် ထိုသူအား ထမင်းခွက်ကို ပေးပါစေမည်' ဤသို့ ပြော၏" [၆] ပါဠိစီပါ။

* * * * *

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၉၈။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၃၇၄။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၂၊ ၁၃။ ၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၂၊ ၁၃။

* (ပုညံ/ပါပံ) နှစ်ခုကို လဲလှယ်ထည့်၍။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၂၊ ၃၇။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၂၊ ၅၆-၇။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၂၄–ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ အောက်ပါ ပုဒ်တို့၌ ပါဝင်သော ဥပသာရ၊ ဝိဘတ်၊ ပစ္စည်းတို့၏ သဒ္ဒါရိုးရာ ဟောပုံများကို တိကျစွာ ဖော်ပြ၍ ဗျတ္တတရာ[၁]ကို ပုဒ်စိတ်ခွဲ ဝိဂြိုဟ်ဆိုပြပါ -

(က) အဓိဋ္ဌေန္တိ၊[၂] (ခ) ဝေပုလ္လာယ၊[၃]

၂။ "စီဝရံ သယ်ရိတဗ္ဗံ"[၄] ၌ တဗ္ဗပစ္စည်းကို အဋ္ဌတနီ ပရဿပုဒ်ဝိဘတ်ဖြင့် လဲလှည်၍ အာချာတ် ကတ္တုပဒမာလာ၊ အန္တပစ္စည်းဖြင့် နာမပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၃။ "မာ မံ အပါဒကာ ဟိံသိ"[၅] ၌ ဓာတ်အရကို မာသဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်ခိုက် မယှဉ်ခိုက် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို အရကောက်၍ ဟိတ်၊ ကိစ္စ၊ ဒွါရ၊ အာရုံ၊ ဘုံတို့ကိုလည်း ညွှန်ပြခဲ့ပါ။

၄။ "န သာ ကိဉ္စိ အပရဇ္ဈတိ၊ အမေ့ဟိ သာ ဥဿာဟိတာ"[၆] ၌ ဥဿာဟိတာ-ဝယ် သုဒ္ဓဓာတ်အရ ဖြစ်သင့်သော ဝီထိ၊ အာရုံတို့ကို ညွှန်ပြခဲ့ပါ။

၅။ အနုဝါဒိဓိကရုဏ်းဟူသည် အဘယ်ကို ခေါ်ပါသနည်း?[၇] ၎င်းသည် မည်သည့် သမထတို့ဖြင့် ငြိမ်းပါသနည်း?[၈] သမ္မုခါ၊ အမူဠှ ဝိနယတို့ဖြင့် ငြိမ်းပုံကို[၉] သိသာရုံမျှ ရေးခဲ့ပါ။

၆။ ပါတိမောက်ထားခြင်းတို့ကို ခွင့်ပြုတော်မူသော ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်ကို ဖော်ပြ၍[၁၀] သိက္ခာချကား ချ၏။ မကျသောရဟန်း ပါနေ၍ ပါတိမောက်ထားလျှင် ဓမ္မိကလော? အဓမ္မိကလော့?[၁၁]

၇။ မုသားဆိုသောရဟန်း သင့်နိုင်သော အာပတ်တို့ကို သိက္ခာပုဒ်ဖြင့် အသီးသီး ညွှန် ပြခဲ့ပါ။[၁၂]

၈။ နို့ဓမ်းကို တောင်းတခြင်းကြောင့် သင့်သောအာပတ်တို့၏သမုဋ္ဌာန်များကို အန္ဓယ+ ဗျတိရေကတို့ဖြင့် ထုတ်ပြခဲ့ပါ။[၁၃]

၁။ ဝိ၊ ၄၊ ၁။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၀၇။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၀၈။ ၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၅။
၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၉၇။ ၇၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၁၂။ ၈၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၂၉။ ၉၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၃၀။ ၁၀၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၂၄။
၁၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၃၀။ (သိက္ခာ + ပစ္စက္ခာတာ) အရ မကျ၍ အဓမ္မိက။ ၁၂၊ ဝိ၊ ၅၊ ၆၁။
၁၃၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၂၆။ ပဋိသေဓပါမှ ဗျတိရေက, မပါမှ အန္ဓယ။

http://www.dhammadownload.com

၉။ အောက်ပါ ဂါထာ စုဏ္ဏိယများကို အနက်သမ္ဗန်ခဲ့ပါ -

(က) ယေ ဝုဍ္ဎမပစာယန္တိ၊ နရာ ဓမ္မဿ ကောဝိဒါ။
ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ စ ပါသံသာ၊ သမ္ပရာယော စ သုဂ္ဂတိ။ [၁]

(ခ) နနု နာမ လဇ္ဇာ အညတြာပိ နိသိန္နေ ယာဝဒတ္ထံ ဘုဉ္ဇိတုံ။ [၂]

(ဂ) န ဘိက္ခဝေ ဝလ္လိကာ ဓာရေတဗ္ဗာ။ [၃]

(ဃ) ဩဝဋ္ဋိကံ ဓာရေတဗ္ဗံ။ [၄]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာကို ပါဠိဘာသာပြန်ဆိုခဲ့ပါ -

"ထိုအခါ အနာထပိဏ်သူကြွယ်သည် လှည်းတို့ဖြင့် ငွေကို တိုက်စေ၍ အသပြာ စွန်းချင်းထိအောင် ခင်းခြင်းဖြင့် ခင်းစေပြီ။ တစ်ကြိမ် တိုက်ထုတ်အပ်သောငွေသည် အနည်းငယ်သောအရပ်၏ တံခါးမုခ်အနီးမှာ မလောက်" [၅]

* * * * *

၁၃၂၄-ခုနှစ်၊ အဂ္ဂိုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ "ဘဂဝါ ဝဇ္ဇီသု ဝိဟရတိ" [၁] ၌ ဝိဟရတိ-ကို အန္တတ်+ဟာဟျတ် ခွဲခြားဖော်ပြ၍ အန္တတ်လေးမျိုးကို ထုတ်ပြီးလျှင် ဝဇ္ဇီပုဒ်ကို လိင်၊ ဂဏ၊ ကာရန္တ ညွှန်ပြခဲ့ပါ။

၂။ "ပေါနောဗ္ဘဝိကေဟိ သဒရေဟိ" [၆] ၌ ပေါနောဗ္ဘဝိကာ-ကို သမာသဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဒရ-ဓာတ်၏ ဓာတွတ္ထ၊ ဂဏတို့ကို စုံလင်အောင် ဖြေခဲ့ပါ။

၃။ "ကာမယောဂဝိသံယောဂေါ" [၇] ၌ တရားကိုယ်ကောက်ပြ၍ ၎င်းတရားကို ဝီထိချ ပြီးလျှင် ဖြစ်ထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း ညွှန်ပြခဲ့ပါ။

၄။ "အနုတ္တရာယ သမ္ဗောဓာယ" [၈] ၌ အနုတ္တရ အရ တိကျစွာ ကောက်ပြ၍ "မုတံ ဝိညာတံ ပတ္တံ ပရိယေသိတံ" [၉] ၌ မုတရုပ်၊ ဝိညာတရုပ်တို့ကို စုံလင်အောင် ထုတ်ပြီးလျှင် မုတရုပ်၏ ဖြစ်ရာဘုံကိုလည်း ညွှန်ပြခဲ့ပါ။

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၁၁။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၁၅။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၁။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၀၇။ ၅၊ အံ၊ ၁၊ ၃၀၇။
၆၊ အံ၊ ၁၊ ၃၁၇။ ၇၊ အံ၊ ၁၊ ၃၁၈။ ၈၊ အံ၊ ၁၊ ၅၂၁။ ၉၊ အံ၊ ၁၊ ၃၃၂။

http://www.dhammadownload.com

၅။ "အာဒိဗြဟ္မစရိယိကာ သိက္ခာ" [၁]၌ အာဒိဗြဟ္မစရိယသိက္ခာ သရုပ်ကို စုံလင်အောင် ထုတ်ပြပြီး "တထာဂတသာဝကော ထူပါရဟော" [၂]၌ သီလရှိသော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ် မပါ ရခြင်း၏အကြောင်းကို ပြခဲ့ပါ။

၆။ သူနာပြုပုဂ္ဂိုလ် ပြည့်စုံရမည့် အင်္ဂါ‌ငါးပါးကို ဖော်ပြ၍[၃] မြတ်စွာဘုရား လုပ်ကျွေး ပြုစုသူနှင့် သူနာကို လုပ်ကျွေးပြုစုသူတို့ ထူး မထူး အကြောင်းပြ ဝေဖန်ခဲ့ပါ။[၄]

၇။ ကောင်းသော သေခြင်း, ကောင်းသော ကွယ်လွန်ခြင်း ဖြစ်နိုင်သော အခြင်းအရာ ခြောက်ပါးကို အကျဉ်းချုပ် ဖော်ပြ၍ အဘယ်ကဲ့သို့ သေခြင်းမျိုးကို "ကောင်းသော သေခြင်း"ဟု ခေါ်ပါသနည်း။ [၅]

၈။ "အမြတ်ဆုံး သင်ယူမှု" ဟု ခေါ်ဆိုထိုက်သော ပညာရပ်များကို ဖော်ပြ၍[၆] မြတ်စွာ ဘုရားသည် တောကျောင်းနေသော ရဟန်းအား နှစ်သက်ချီးမွမ်းခြင်း၏ အကြောင်း များကို ရှင်းခဲ့ပါ။ [၇]

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို မြန်မာစကားပြေ ရေး၍ အတ္ထဒ္ဓ-၌ ထဒ္ဓသရုပ်ကိုလည်း[၈] ထုတ်ခဲ့ပါ -

တထေဝ သီလသမ္ပန္နံ၊ သဒ္ဓံ ပုရိသပုဂ္ဂလံ။

နိဝါတဝုတ္တိံ အတ္ထဒ္ဓံ၊ သောရတံ သခိလံ မုဒုံ။ [၉]

၁၀။ "ရဟန်းတို့ ဤတရားခြောက်မျိုးတို့နှင့် ပြည့်စုံသော သာရဂ္ဂဥပါသကာည် မြတ်စွာ ဘုရား၌ ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့ ရောက်၏။ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို မြင်၏။ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို မျက် မှောက်ပြု၍ နေ၏" [၁၀]ဟူသော မြန်မာစကားကို ပါဠိဘာသာပြန်ခဲ့ပါ။ [*]

* * * * *

၁၊ အံ၊ ၁၊ ၅၆၅။ ၂၊ အံ၊ ၁၊ ၅၆၇။ * အံ၊ ၄၊ ၂၊ ၃၉၅။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၁၂၆-၇။
၄၊ ယော ။ပေ။ ဥပဋ္ဌဟေယျ (ဝိ၊ ၃၊ ၄၁၇)တိ . ကေသဒိသန္တိ . . န ဂဟေတဗ္ဗော် (ဝိ၊ ၄၊ ၃၊ ၄၁၃။
၅၊ အံ၊ ၂၊ ၂၆၀။ ၆၊ အံ၊ ၂၊ ၂၈၈။ ၇၊ အံ၊ ၂၊ ၃၀၁။ ၈၊ အံ၊ ၄၊ ၃၊ ၂၁။
၉၊ အံ၊ ၂၊ ၃၆။ ၁၀၊ အံ၊ ၂၊ ၃၉၂။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၂၄–ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ "စရဉ္စေ နာဓိဂစ္ဆေယျ၊ သေယျံ သဒိသမတ္တနော၊ ဧကစရိယံ" [၁]ပုဒ်တို့ကို ပဒစ္ဆေဒ ပြု၍ ဧကစရိယံ-ပုဒ်၏ လိင်၊ ဂဏ၊ ကာရန္တ တို့ကို ဝေဖန်ပြီးလျှင် အတ္တနော-ကို သေယျံ-၌စပ်ခိုက် ဆဋ္ဌီဝိဘတ်၏ ဝိဘတျတ္ထ၊ သုတ္တ တို့ကိုလည်း ညွှန်ပြခဲ့ပါ။

၂။ "အသန္တဘာဝနံ" [၂] ပုဒ်ကို သမာသ်ဝိဂ္ဂဟ၊ "သေယျံ" [၃]ပုဒ်ကို တဒ္ဓိတ်ဝိဂ္ဂဟ ပြုပြီးလျှင် "ဂစ္ဆေယျ" [၄] ကို ယင်းဝိဘတ်ဖြင့်ပင် ဘာဝတ္ထ ပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၃။ "မနသာ စေ ပဒုဋ္ဌေန" [၅] ၌ တရားကိုယ်ကို တိကျစွာ ကောက်ပြ၍၊ ဝေဒနာ၊ ဟေတု၊ ကိစ္စ၊ ဒွါရ၊ အာရမ္မဏ၊ ဝတ္ထုတို့ဖြင့် ဝေဖန်ပြခဲ့ပါ။

၄။ သာသနာတော်ကို စော်ကား ပုတ်ခတ်သောသူ၏သန္တာန်၌ ဖြစ်သော ဝိဘူတာ-ရမ္မဏာ မနောဒွါရဝီထိအစဉ်ကို ပြ၍ ယင်းတရား၏ ဘုံ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၅။ ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသားတို့သည် မည်သည့်တရား မပွားများကြ၍ ငြင်းခုံခိုက်ရန် ပြုကြပါသနည်း? လက်စားမချေဘဲ ရန်ပြေငြိမ်းပုံကိုလည်း ယမကဝဂ်လာအတိုင်း ဖြေခဲ့ပါ။ [၆]

၆။ စိတ္တဝဂ်လာ မိဘဆွေမျိုးတို့က မပေးနိုင်သော စည်းစိမ်ကို ထုတ်ပြ၍ ထိုစည်းစိမ်ကို ပေးနိုင်သော တရားများကို ဖော်ပြခဲ့ပါ။ [၇]

၇။ ပုပ္ဖဝဂ်လာ လားရာဘဝကို မာရ်နတ်မမြင်နိုင်သော ဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝိမုတ္တိအပြားကို သချာၤ+သချေၤယ ရေတွက်ပြခဲ့ပါ။ [၈]

၈။ "ဂတဒ္ဓိနော" [၉] ၌ အဒ္ဓါနသရုပ်ကို ထုတ်ပြ၍ အဒ္ဓိတ၊ ဂတဒ္ဓိ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်း ကျနစွာ ခွဲခြားပြခဲ့ပါ။

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို မြန်မာစကားပြေ ပြန်ဆိုခဲ့ပါ -

ဂဗ္ဘမေကေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ နိရယံ ပါပကမ္မိနော။
သဂ္ဂံ သုဂတိနော ယန္တိ၊ ပရိနိဗ္ဗန္တိ အနာသဝါ။ [၁၀]

၁။ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၉၆။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၂၈။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၉၆။
၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၂၈။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၄။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၉၊၃၃။
၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၁၁။ ၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၇၄။ ၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၈၃။
၁၀၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၄။

http://www.dhammadownload.com

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိစုဏ္ဏိယ စီကုံးခဲ့ပါ -

"အရှင်ဘုရား၊ တပည့်တော်မ၏ ကိုးကွယ်ရာ ဖြစ်တော်မူပါဘုရား၊ ထောက်တည်ရာ ဖြစ်တော်မူပါဘုရား။ တပည့်တော်မ၏ သားတစ်ယောက်ကို သိန်းစွန်ချီသွားပါသည်ဘုရား။ သားတစ်ယောက်ကို ရေမျှောခံရပါသည်ဘုရား။ တပည့်တော်မ၏လင်သည် လမ်း၌ သေဆုံးပါသည်ဘုရား။ တပည့်တော်မ၏ မိဘတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အစ်ကိုကိုလည်းကောင်း အိမ်ပိ၍ ထင်းပုံတစ်ခုတည်း၌ မီးရှို့ကြပါသည်ဘုရား"[၁]

* * * * *

၁၃၂၅-ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ "ဗျဥ္ဇနံ၊ ဥဗ္ဗာနံ"[၂] ပုဒ်တို့၌ ဥပသဂ္ဂ သုံးမျိုးကို ရှင်းလင်း၍ ဤ၌ အလိုရှိအပ်သော ဥပသဂ္ဂမျိုးနှင့်ဥပသဂ္ဂတ္ထတို့ကို ဖော်ပြပြီးလျှင် ဗျဥ္ဇနံ-ကို သန္ဓိရုပ်၊ ဥဗ္ဗာနံ-ကို လိင်၊ ဝိဘတ်၊ ကာရန် ညွှန်းလျက် နာမ်ရုပ်ကျဉ်း တွက်ခဲ့ပါ။

၂။ "ဥဗ္ဗာနသညီ"[၂] ကို သမာသဝိဂ္ဂဟပြုပြီးလျှင် ဥဗ္ဗာန-အရ၊ ဥဗ္ဗာနသညီ-အရ ကောက်ပြ၍ ဗျဥ္ဇနံ-၌ ဓာတ်ကိုယူ၍ ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကမ္မရုပ် ပဒမာလာ ပြုပါ။

၃။ ကုပိတ၊ အနတ္တမန [၃]တို့၏ တရားကိုယ် စေတသိက်ကိုသာ ကောက်၍ ဝေဒနာဒိ ဆက္ကဖြင့် အသီးသီး ဝေဖန်ခဲ့ပါ။

၄။ "မာတုဂါမံ . . . ဝဏ္ဏမ္ပိ ဘဏတိ၊ အဝဏ္ဏမ္ပိ ဘဏတိ" [၄]၌ ဝဏ္ဏဘဏန၊ အဝဏ္ဏဘဏနတို့၏ စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ထင်ရှားစွာ ကောက်ပြ၍ ဝဏ္ဏဘဏန၌ ဖြစ်သင့်သော အတိမဟန္တာရုံ စက္ခုဒွါရဝီထိ၊ အဝဏ္ဏဘဏန-၌ ဖြစ်သင့်သော ဝိဘူတာရုံ မနောဒွါရဝီထိများကို အကျဉ်းပြပြီးလျှင် အပ္ပနာဇောဝါရ၌ အဘယ့်ကြောင့် ဝိဘူတာဝိဘူတဘေဒ မရှိပါသနည်း။[၅]

၅။ တတိယဥက္ခေပနီယကံ၏ နိဒါန်၊ ပုဂ္ဂလ၊ ဝတ္ထုတို့ကို ဖော်ပြ၍[၆] ဥက္ခေပနီယကံ ဖြစ်ခြင်း၏အင်္ဂါကိုလည်း သင်္ချာ+သချေ့ယ ကျနစွာ ပြခဲ့ပါ။[၇]

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၄၄၁။ ၂၊ ဝိ၊ ၅၊ ၇၆။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၉၇။ ၄၊ ဝိ၊ ၅၊ ၅၆။

၅၊ ဋီကာကျော်၊ ၁၄၇။ ၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၆၈။ ၇၊ ဝိ၊ ၅၊ ၇၂-၃။

http://www.dhammadownload.com

၆။ သံဃိကကျောင်းမှ မထကောင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်များကို ဖော်ပြ၍[၁] သေနာသနဂ္ဂါဟာပက သမ္မုတိထိုက်သော အင်္ဂါကိုလည်း ရေတွက်ပြခဲ့ပါ။[၂]

၇။ အောင်သွယ်သောရဟန်းအား သင့်နိုင်သော အာပတ်များကို အင်္ဂါနှင့်[၃]တကွ ဖော်ပြ၍ မိမိသက်န်းကို ပေးပြီးမှ လုယူသော ရဟန်းအား သင့်နိုင်သော အာပတ်များနှင့်[၄] ပါရာဇိက မကျခြင်း၏အကြောင်းကိုလည်း ပြခဲ့ပါ။[၅]

၈။ "အာဝသထစိဝရံ အာဝသထံ အနိဿဇ္ဇိတွာ"[၆] တို့၌ အာဝသထတို့၏အထူးနှင့်[၇] သိက္ခမာန်သုံးမျိုးကို အဓိပ္ပါယ်ရှင်းလင်းလျက်[၈] ဂိဟိဂတသိက္ခမာန်အား အသက် (၁၂) နှစ်ဖြင့် အဘယ့်ကြောင့် ဘိက္ခုနီအဖြစ် ခွင့်ပြုပါသနည်း။[၉]

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုပါ -

သုခါ သံဃဿ သာမဂ္ဂီ၊ သမဂ္ဂါနဉ္စ အနုဂ္ဂဟော။
သမဂ္ဂရတော ဓမ္မဋ္ဌော၊ ယောဂက္ခေမာ န ဓံသတိ။
သံဃံ သမဂ္ဂံ ကတွာန၊ ကပ္ပံ သဂ္ဂမှိ မောဒတိ။[၁၀]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို မဂဓဘာသာ ပြန်ဆိုပါ -

"ထိုဆင်တို့သို့သာလျှင် အတုလိုက်၍ ကျင့်ကုန်သော ပျိုကုန်သော ဆင်ငယ်တို့သည် ထိုအိုင်သို့ သက်၍ နှာမောင်းဖြင့် ကြာစွယ်ကြာရင်းကို နုတ်၍ ကောင်းစွာ ဆေးအပ်သည်ကို မဆေးမူ၍ ညွှန်နှင့်တကွသော ကြာစွယ် ကြာရင်းကို စား၍ မျိုကြကုန်၏။ ထိုဆင်ငယ်တို့၏ ထိုညွှန်နှင့်တကွသော ကြာစွယ်ကြာရင်းကို စားခြင်းသည် အဆင်းဖြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ မဖြစ်။ ခွန်အားဖြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ မဖြစ်"[၁၁]

* * * * *

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၁၆ (သတ္တရသဝဂ္ဂီ) ကို ရှု မေး၊ သို့သော် -ဝိ၊ ၂၊ ၆၂-၃၊ ဝိ၊ ၌၊ ၃၊ ၄၅-၆၊ ၄၀၄-တို့ကို ရှု၍ (ဝုဍ္ဎတရ၊ ဘဏ္ဍာဂါရိက၊ ဂိလာန၊ သံဃတော လဒ္ဓသေနာသန) ဟု ဖြေ။ [ကခ်ီ၊ ၌၊ ၂၀၄။ ဝိ၊ လံ၊ ၂၊ ၅၃-၄ စသည်လည်းရှု။]

၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၁၇။ ၃၊ ဝိ၊ ၅၊ ၅၇။ ၄၊ ဝိ၊ ၅၊ ၆၀။ ၅၊ ဝိ၊ ၌၊ ၂ ၃၀၁။ ၆၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၁၄။
၇၊ ဝိ၊ ၂ ၃၉၉၊ ၄၀၀။ ၈၊ ပါတိ၊ ဘာ၊ ၄၅၁။ ၉၊ ပါတိ၊ ဘာ၊ ၄၅၀။ ၁၀၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၆၉။
၁၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၆၄။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၂၅–ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ "အမု"[၁]ကို ပဒစ္ဆေဒပြု၍ "တတောနိဒါနံ"[၂]၌ တော-သည် မည်သည့်သုတ်ဖြင့် မည်သည့်အနက်၌ သက်ထားကြောင့် ပြပြီးလျှင် "ယာဝကီဝဥ္စ"[၃] ကို ရုပ်ပြီးအောင် စီရင်ခဲ့ပါ။

၂။ "ဠိတေ အာနေဥ္စပ္ပတ္တေ"[၄]၌ အာနေဥ္စ-ကို တဒ္ဓိတဝိဂ္ဂဟပြု၍ ပတ္တ-နှင့် သမာသ်စပ်ပြီးလျှင် "နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယ"[၅]၌ ဣတ္ထတ္တ၏ အတွင်းအနက်၊ အပြင်နက်ကို ပြခဲ့ပါ။

၃။ "ပရိယောဒါတေ အနင်္ဂဏေ"[၆]၌ အင်္ဂဏစိတ်၊ အနင်္ဂဏစိတ်များကို ကောက်ပြ၍ အင်္ဂဏစိတ်ကို ပယ်သောမဂ်နှင့်အနင်္ဂဏစိတ်ဖြစ်ထိုက်သောဘုံကိုလည်း ညွှန်ပြခဲ့ပါ။

၄။ "အဓိသီလမ္ပိ သိက္ခတိ"[၇]၌ အဓိသီလ အရ တရားကိုယ် ကောက်ပြ၍ သမ္ပယုတ်တရားကို ထုတ်ပြီးလျှင် ယင်းတရားစုကို ကိစ္စ၊ ဒွါရ၊ အာရုံတို့ဖြင့် ဝေဖန်ခဲ့ပါ။

၅။ ရောဂသုတ်လာ[၈] ရောဂါသရုပ်ကို ဖော်ထုတ်၍ "သဗ္ဗသင်္ခါရေသု အနိစ္စာနုပဿီ[၉] ပါဌ်၌ နိစ္စ၊ အနိစ္စ၊ အနိစ္စာနုပဿနာ၊ အနိစ္စာနုပဿီ လေးမျိုးတို့၏အထူးကို ပြခဲ့ပါ။

၆။ "ဣတ္ထိကုမာရိပဋိဂ္ဂဟဏာ"[၁၀]၌ ဣတ္ထိနှင့်ကုမာရီတို့၏ အထူးကို ပြ၍ "ပေတာ_ဥတ္တာနာ သေန္တိ"[၁၁]၌ ပြိတ္တာများ နံပါးစောင်း၍ မအိပ်နိုင်ကြောင်းကို ပြခဲ့ပါ။

၇။ အမြဲတမ်း စာပေကျမ်းဂန် သင်သူနှင့် အမြဲတမ်း စာပေကျမ်းဂန် ပို့ချသူတို့ အခြားမဲ့ဘဝ၌ မဂ် ဖိုလ် ရနိုင်/မရနိုင် သုတ်နံပါတ် အထောက်အထားတို့ဖြင့် ဖော်ပြ၍[၁၂] ဒုက္ကထာငါးမျိုးကိုလည်း ထုတ်ပြပါ။[၁၃]

၈။ "ပါပိစ္ဆော ဟောတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ"[၁၄]၌ ဒိဋ္ဌိသရုပ်ကို ဖော်ထုတ်၍ အာမိသဒါန မြတ်ကြောင်းကို အဘယ်သုတ် အဘယ်နိပါတ် အဘယ်ပရိသတ်၌ အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို အကြောင်းပြု၍ ဟောပါသနည်း။[၁၅]

၁၊ အံ၊ ၁၊ ၁၁၄၊ ၅၂၃။ အံ၊ ၂ ၁၃၃။ ၂၊ အံ၊ ၁၊ ၁၆၂။ ၃၊ အံ၊ ၁၊ ၂၆၁။ ၄၊ အံ၊ ၁၊ ၁၆၅။ ၅၊ အံ၊ ၁၊ ၁၆၅။ ၆၊ အံ၊ ၂ ၈၂။ ၇၊ အံ၊ ၂ ၂၈၈။ ၈၊ အံ၊ ၁၊ ၄၆၀။ ၉၊ အံ၊ ၁၊ ၄၆၈။ ၁၀၊ အံ၊ ၁၊ ၅၃၀။ ၁၁၊ အံ၊ ၁၊ ၅၆၇။ ၁၂ မရနိုင်၊ ပ-ဒု ဓမ္မဝိဟာရီသုတ်များ၊ တဏှာပက္ခများ၊ ပ-ဒု အင်္ဂါများ (အံ၊ ၂ ၇၆-၇) များ ထောက်။ သို့သော် - အကျိုးကားမယုတ်၊ သမ္မော၊ ဘာ၊ ၂ ၁၈ ရှု။ ၁၃၊ အံ၊ ၂ ၁၅၉။ ၁၄၊ အံ၊ ၂ ၂၉၄။ ၁၅၊ အံ၊ ၂ ၂၉၅။

http://www.dhammadownload.com

၉။ အောက်ပါ ဂါထာများကို မြန်မာစကားပြေ ပြန်ဆိုပါ -

ဒါလိဒ္ဒိယံ ဒုက္ခံ လောကေ၊ ကြဏာဒါနဥ္စ ဝုစ္စတိ။
ဒါလိဒ္ဓေ ကြဏမာဒါယ၊ ဘုဥ္ဇမာနော ဝိဟညတိ။
တတော အနုစရန္တိ နံ၊ ဗန္ဓနမ္ပိ နိဂစ္ဆတိ။
ဧတံ ဟိ ဗန္ဓနံ ဒုက္ခံ၊ ကာမလာဘာဘိဇပ္ပိနံ။[၁]

၁၀။ "ထိုရဟန်းသည် ဤကိုယ်ကိုသာလျှင် သန့်ရှင်းဖြူစင်သော စိတ်ဖြင့် ပြန့်နှံ့စေ၍ နေ၏။ ထိုရဟန်း၏ တစ်ကိုယ်လုံး၌ သန့်ရှင်းဖြူစင်သောစိတ်ဖြင့် မပြန့်နှံ့သောနေရာ အနည်းငယ်မျှ မရှိ"[၂] ၎င်းကို ပါဠိသို့ကုံးခဲ့ပါ။

* * * * *

၁၃၂၅-ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ "ပရိက္ခယံ ဉာတီနံ"[၃] ကို သန္ဓိရုပ်တွက်၍ "ဓိရော ပူရတိ ပုညဿ"[၄] ကို အနက်ပေးပြီးလျှင် "ဗျာသတ္တမာနသံ၅ ပဘင်္ဂုရံ၆" တို့ကို ဝိဂ္ဂဟမှန်မှန် ပြုစီမံပါ။

၂။ "ဗျာသတ္တမနသ" အရ ဆဋ္ဌါရ၌ ဖြစ်စဉ်နှင့်တကွ ရသင့်သောစိတ်ကို ဒွါရ၊ ကိစ္စ အကြောင်းပြကာ ကောက်ပြီးလျှင် "ကုစ္ဆိသ္မိံ ဗောဓိသတ္တော ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ"[၇] ၌ ပဋိသန္ဓိ-အရ ရသင့်သော ရုပ်တရားများကိုသာ သရုပ်ကောက်ပြပါ။

၃။ လယ်သမား မဟာကာဠသည် ဗုဒ္ဓ၏ ဓမ္မစကြာတရား ဦးစွာနာရအောင် အဘယ် ခေတ်က အဘယ်ကောင်းမှုများ ပြုခဲ့ပါသနည်း။[၈]

၄။ သိကြားဖြစ်ကြောင်း အကျင့်ကောင်းနှင့် [၉] မိန်းမကင်းရာဘုံဌာနတို့ကို [၁၀] ကျမ်းဂန် အရ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါ။ [၁၀]

၅။ "အစိရံ ဝတယံ ကာယော၊ ပထဝိံ အဓိသေဿတိ"[၁၁]၌ ပိဏ္ဍတ္ထစကားပြေ ရေးသား၍ အဘယ်ကံကြောင့် အရိုးကြေလျက် အပုတ်နံ့ထွက်ကာ ရဟန္တာအဖြစ်ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံရသနည်း။

၁၊ အံ၊ ၂၊ ၃၁၀။ ၂၊ အံ၊ ၂၊ ၂၂။ ၃၊ ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၂၊ ၄၅။ ၄၊ ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၂၊ ၁၃။
၅၊ ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၂၈။ ၆၊ ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၂၊ ၄၅၊ ၇၀။ ၇၊ ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၂၊ ၄၆။ ၈၊ ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၁၊ ၆၂။
၉၊ ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၁၊ ၁၇၂။ ၁၀၊ ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၁၊ ၁၇၁။ ၁၁၊ ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၀၃။

http://www.dhammadownload.com

၆။ သိကြားမင်းထက် တန်ခိုးထက်သော နတ်သားများကို ထုတ်ဖော်ပြပြီး[၁] အဘယ်ကံကြောင့် သိကြားမင်းနှင့်နတ်သားများက တန်ခိုးတေဇ ကွာခြားရသည်ကိုလည်း သိသာအောင် ဖြေဆိုပါ။ [၂]

၇။ သိကြားမင်းအား သုပ္ပဗုဒ္ဓကုဋ္ဌိက ပြောပြသော ပစ္စည်းသရုပ်ထုတ်ပြ၍[၃] အဘယ်ကံကြောင့် ဘဝပေါင်းမည်မျှ နွားမဖေ့ခံရကာ သေရသည်ကိုလည်း ဖြေဆိုပါ။ [၄]

၈။ "သဗ္ဗေ တသန္တိ ဒဏ္ဍဿ" [၅] ၌ စကားပြေ ရေးသား၍ သာဝသေသတ္တကို အကြောင်းပြနှင့်တကွ ဖော်ထုတ်ရှင်းပြခဲ့ပါ။ [၅]

၉။ အောက်ပါ ဝါကျကို မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုခဲ့ပါ -

ကော် မောရံ ကရိံသု၊ တဿ ဒက္ခိဏပဿေ ရတ္တသုဝဏ္ဏမယာနိ ပဥ္စ ပတ္တသတာနိ အပဟေသုံ၊ ဝါမပဿေ ပဥ္စ ပတ္တသတာနိ၊ တုဏ္ဍံ ပဝါဠမယံ၊ အက္ခီနိ မဏိမယာနိ၊ တထာ ဂီဝါ စ ပိဉ္ဆာနိ စ၊ ပတ္တနာဠိယော ရဇတမယာ၊ တထာ ဇင်္ဃာယော။ [၆]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာစကားရပ်ကို ပါဠိဘာသာ ပြန်ဆိုပါ -

"ထိုမင်းအား ကြိုဆိုအံ့' ဟု နောက်တစ်နေ့ စကြာမင်းအား ရှာသူကြီးငယ်ကို ကြိုဆိုသလို သွား၍ ကိုယ်တိုင် သပိတ်, သင်္ကန်းကို ယူ၍ ယူဇနာ (၂၀၀) ခရီးတိုင်တိုင် ကြိုဆိုလျက် စန္ဒဘာဂါမြစ်ကမ်းနား၌ပင် ညောင်ပင်ရင်း၌ ရောင်ခြည်တော် ခြောက်သွယ် လွှတ်တော်မူကာ နေတော်မူ၏။" [၇]

* * * * *

၁၃၂၆–ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ "မာ ခေါ တုမှေ အာယသ္မန္တော သော အဝေဿ" [၈] ၌ သော, အဝေဿ - နှစ်ပုဒ်တို့၏ သန္ဓိမစပ်ခြင်းအကြောင်းကို ပြ၍ အာယသ္မန္တော-ကို တဒ္ဓိတ်ဝိဂြိုဟ်ပြ၍ အဝေဿပုဒ်ကို အာချာတ်ရုပ် တွက်ခဲ့ပါ။

၁၊ ဓမ္မ၊ ၄၊ ၁၊ ၂၆၉။ ၂၊ ဓမ္မ၊ ၄၊ ၁၊ ၂၆၉။ ၃၊ ဓမ္မ၊ ၄၊ ၁၊ ၃၀၂။ ၄၊ ဓမ္မ၊ ၄၊ ၁၊ ၃၀၃။
၅၊ ဓမ္မ၊ ၄၊ ၂၊ ၃၁။ ၆၊ ဓမ္မ၊ ၄၊ ၁၊ ၂၄၉။ ၇၊ ဓမ္မ၊ ၄၊ ၁၊ ၃၅၅။

http://www.dhammadownload.com

၂။ "နိဿာယ တေ ဝတ္ထဗ္ဗံ" [၁] ၌ တေ-ကို ကာရကရုပ်၊ ဝတ္ထဗ္ဗံ-ကို နာမ်ရုပ်အကျဉ်း တွက်ခဲ့ပါ။

၃။ "အယံ သုဝဏ္ဏော ဘိက္ခု စိတ္တံ ဂဟပတိံ ... ခုံသေတိ" [၂] ၌ ခုံသ-ဓာတ်အရ ကျနစွာ ကောက်ပြ၍ ၎င်းကို ဟေတု၊ ကိစ္စ၊ အာရုံတို့ဖြင့် ဝေဖန်ပြခဲ့ပါ။

၄။ "ဥပသန္တော သုခံ သေတိ၊ သန္တိ ပပ္ပုယျ စေတသာ" [၃] ၌ သန္တိ-အရနှင့် စေတသာ-အရတို့ကို ကောက်ပြ၍ ဝိထိအကျဉ်းချပါ။

၅။ ပရိဝါသ်ဆောက်တည်သော ရဟန်း၏ ကျင့်ဝတ်ငါးပါးကို ပြ၍[၄] ပရိဝါသ်လေးပါးနှင့် ၎င်းတို့၏အဓိပ္ပါယ်ကို ရေးသားခဲ့ပါ။ [၅]

၆။ (၁) အတကမလ္လက၊ (၂) ဥက္ကာသက၊ (၃) ပုထုပါဏိက၊ (၄) ဝလ္လိက၊
(၅) ပါမင်္ဂ၊ (၆) ကဏ္ဍသုတ္တက[၆] တို့ကို ထင်ရှားသိသာအောင် ရှင်းခဲ့ပါ။

၇။ ဥလ္လိတ္တာဝလိတ္တကုဋိ ပညတ်ခြင်း၏အကြောင်းနှင့်တကွ[၇] အတွင်းလိမ်းခြင်း၊ အပ လိမ်းခြင်းတို့၏ အကျိုးတို့ကို ပြခဲ့ပါ။ [၈]

၈။ "ကုဌံ၊ ဂဏ္ဍော၊ ကိလာသော၊ သောသော၊ အပမာရော" [၉] ဟူသော အနာကြီး ငါးမျိုးတို့ကို ကျနသိသာအောင် ဖြေဆိုခဲ့ပါ။

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုခဲ့ပါ -

ဝိပရီတဒိဋ္ဌိံ ဂဏှန္တိ၊ အသဒ္ဓမ္မေဟိ ပုရက္ခတာ။
အဇ္ဈာစိဏ္ဏန္တိ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ ဒုပ္ပညာ မောဟပါရုတာ။ [၁၀]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို မဂဓဘာသာ ပြန်ဆိုပါ -

"ဥပါလိ၊ အဓိကရုဏ်းကို ဆုံးဖြတ်အံ့သောငါ့ သံဃာ့အစည်းအဝေးသို့ သက်ဝင် သောရဟန်းသည် မာန်ကင်းသောစိတ်ဖြင့် ခြေသုတ်ကြိုးဝန်းနှင့်တူသော စိတ်ဖြင့် သံဃာသို့ ချဉ်းကပ်အပ်၏" [၁၁]

* * * * *

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၄-၅။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၀။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၀၄။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၈၃။ ၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၆၊ ၁၈၊ ၂၈။ ၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၁။ ၇၊ "မြက်မှုံ့ကျ"ဟု လျှောက်ကြ၊ (ဝိ၊ ၄၊၂၈၃)၊ ၈၊ မြက်မှုံ့မကျ။ (၂၅၄၊ ၂၈၃၊ ၂၉၉၊ ၃၀၀-၁နှာဖျား ဝိ၊ ၄)၊ အေးယင် နွေး၊ ပူယင်အေး (ဝိ၊ ၄၊ ၂၉၃)။ [ဇာတိရေက/နေယျတ္ထများ။]
၉၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၆၃။ ၁၀၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၅၈။ ၁၁၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၁၈။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၂၆–ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ "ဇေကံ သမယံ ။ပ။ စာရိကံ စရမာနော" တွင် သမယံ-[၁] ၌ သိဒ္ဓိဝိဘတ်ကို အံပြုသည်ဟု ဆိုလျှင် သင့်မည်လော? အထောက်နှင့် ရှင်းပြီးလျှင် စာရိကံ-ပုဒ်ကို·ကိတ်အတွင်း ငုတ်သော တဒ္ဓိတ်ရုပ် သီးခြား ကိတ်ရုပ်အားဖြင့် နှစ်မျိုးတွက်ခဲ့ပါ။

၂။ "ယေန ကေသပုတ္တံ နာမ ကောသလာနံ နိဂမော တဒဝသရိ"[၂] ၌ ဗြာဟ္မဏ-ပုဒ်ကို ကိတန္တသမာသ်ဝိဂ္ဂြဟ်ဆို၍ အန္တတ္ထ+ဗာဟျတ္ထ အရကောက်ပြပါ။

၃။ "ကတိပိ ။ပ။ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ"[၃] ၌ ဗုဒ္ဓတွင် ဓာတ်အရ ရထိုက်သော စေတသိက်များကို နှစ်မျိုးထက်မနည်း ကောက်ပြပြီးလျှင် ထိုစေတသိက်တို့၏ ယှဉ်ဘက်စိတ်ကိုလည်း ညွှန်းခဲ့ပါ။

၄။ (၃) နံပါတ် ပုစ္ဆာ၌ ရထိုက်သော စိတ်တစ်ခု၊ ပါဝင်သော ဝီထိစိတ်အစဉ်တစ်ခုကို ဖော်ပြပြီးလျှင် ထိုဝီထိများ၏အာရုံကိုလည်း ဝေဖန်ခဲ့ပါ။

၅။ အောက်ပါ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ဖော်ပြခဲ့ပါ -[၄]

(က) ရေစုန်ဆင်းတတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၊
(ခ) ရေဆန်တက်တတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၊
(ဂ) ရပ်တည်သော သဘောရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၊
(ဃ) ကမ်းတစ်ဖက်သို့ ကူးမြောက်တတ်သောပုဂ္ဂိုလ်။

၆။ "ဘုန်းကြီးတွေဟာ ရလေ, လိုလေ ယူ ရှုပကွန္တာတွေ မဟုတ်ပါ" ဟု အကဲ့ရဲ့ မခံရအောင် မည်ကဲ့သို့ ကျင့်ရပါမည်နည်း? စတုက္ကနိပါတ်လာ အရိယဝံသသုတ်ကို အထောက်အထားပြု၍ ကျင့်ထုံးဥပဒေတစ်ပုဒ် ရေးဆွဲခဲ့ပါ။[၅]

၇။ "လျှရေး ဒါန်းရေး၌ ငွေတွေ အလကား ဖြုန်းနေမဲ့အစား လယ်သမား အလုပ်သမားကို အကျိုးပြုသည်က သာ၍ကောင်းပါသည်"ဟု ဆိုလာလျှင် ထိုသူကို ငါ့ရှင်က ဘယ်သို့ ဆုံးမမည်နည်း? ပဉ္စကနိပါတ် သီဟသေနာပတိသုတ်ကို ထောက်၍ ဆုံးမစာ တစ်ပုဒ်ရေးခဲ့ပါ။[၆]

၁-၂၊ အံ၊ ၂၊ ၂၅။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၂။ ၄၊ အံ၊ ၃၁၁။ ၅၊ အံ၊ ၁၊ ၃၃၆။ ၆၊ အံ၊ ၂၊ ၃၂။

http://www.dhammadownload.com

၈။ "ဘုန်းကြီးတွေဟာ လူက ဖြစ်တာပါ။ လူနဲ့ ဘာထူးတာမှတ်လို့။ သူတို့ကို မကိုးကွယ်နိုင်ပေါင် . . . "ဟု ဆိုလာပြန်လျှင် ငါ့ရှင်က မည်သို့ တုံ့ခံ စကားစစ်ပြန်မည်နည်း? ဆက္ကနိပါတ် ပဉ္စမအာဇာနိယသုတ်ကို မှီငြမ်းအားကိုး၍ စကားစစ်ထိုးခဲ့ပါ။[၁]

၉။ ဥပမာနပုဒ်ကို အတွင်းသွင်း၍လည်းကောင်း၊ အပြင်ထုတ်၍လည်းကောင်း အောက်ပါဂါထာကို အနက်မှန်မှန် သမ္ဗန်ခဲ့ပါ -

ယော ပပဉ္စမနုယုတ္တော၊ ပပဉ္စာဘိရတော မဂေါ။
ဝိရာဓယိ သော နိဗ္ဗာနံ၊ ယောဂက္ခေမံ အနုတ္တရံ။[၂]

၁၀။ "အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော လူတို့၏အမြင်ကို လွန်သော နတ်၌ဖြစ်သော သောတဓာတ်ဖြင့် ဝေးသည်, နီးသည်ဖြစ်ကုန်သော လူ၌လည်းဖြစ်ကုန်သော နှစ်ပါးကုန်သော အသံတို့ကို ကြားရလတ္တံ့."[၃] ဟူသော မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဝါကျ စီကုံးခဲ့ပါ။

* * * * *

၁၃၂၆-ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ ပိဋကတ်ညာဏ် အမြင်သန်အောင် (က ခ) တို့ကို သမာသ်ဝစနတ္ထ၊ (ဂ ဃ င) တို့ကို တဒ္ဓိတ်ဝစနတ္ထ ပြုခဲ့ပါ -

(က) ဝိသာခါ၊[၄] (ခ) အကိဉ္စနော၊[၅]

(ဂ) ခဒိရဝနိယ၊[၆] (ဃ) ဟာဟိယ၊[၇] (င) သတ္ထာ။[၈]

၂။ "တံ သုတွာ ပသန္နစိတ္တော"[၉] ဝယ် ပသန္န၊ "ဓမ္မံ ဒေသေန္တော"[၁၀] ဝယ် ဒေသေန္တော-တို့ကို ကိတ်ဝစနတ္ထပြု၍ ဓာတ်၊ ပစ္စယတို့ကိုလည်း ပြပါ။

၃။ (၂) နံပါတ်ပါ ဒေသေန္တော-ဝယ် ဓာတ်အရကို ကောက်ပြ၍ ဝေဒနာ၊ ဟေတု၊ ကိစ္စ၊ ဒွါရ၊ အာရမ္မဏ၊ ဝတ္ထု သင်္ဂဟတို့ဖြင့် ဝေဖန်ခဲ့ပါ။

၄။ "ဂုဟာသယံ"[၁၁] ၌ ဂုဟာ+ဂုဟာသယံ-အရနှင့် (၂) နံပါတ်ပါ ပသန္နဝယ် ဓာတ်အရ တရားတို့ကို ဖော်ပြပါ။

၁၊ အံ၊ ၂၊ ၂၅၀။ ၂၊ အံ၊ ၂၊ ၂၆၀။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၃၇၂။ ၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၈၀။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၉၆။ ၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၀၈။ ၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၄၉။ (အသတ္ထာ-၌ သတ္ထာ)။
၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၃၅။ ၁၀၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၃-၄။ ၁၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၉၃။

http://www.dhammadownload.com

၅။ စိတ်၏ ဒူရင်္ဂမ၊ ဧကစရ၊ အသရီရ၊ ဂုဟာသယ ဖြစ်ပုံနှင့်[၁] "ယေ စိတ္တံ သံယမေဿန္တိ"[၂] ပုဒ်၌ စောင့်ရှောက်ပုံကို ဖော်ပြပါ။

၆။ "ကာကွယ်ရေးလဲ မဟုတ်၊ ရှာနယ်ရေးလဲ မဟုတ်၊ တိုင်းပြည်ဘဏ္ဍာ ဆုတ်ယုတ်အောင် ဒါနမလုပ်နှင့်"ဟု ပြောသူသန္တာန်တွင် တည်ရှိသောတရားနှင့်[*] "အသဒ္ဓာ စ နိဝါရယေ"[၃] ၌ အသဒ္ဓာ အရကိုလည်း ဖော်ပြပါ။

၇။ ဝိသာခါ၏ အသက်၊ အားနှင့် ပစ္စည်းအားမျိုး ရှိလျက်သော်မှ မပေးရက်သော ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် ဝိသာခါ၏ ပြောပြချက်စကားတို့ကို အကျဉ်းဆုံး ဖော်ပြပါ။[၄]

၈။ ယခုကာလ သက်န်းလှူရာ၌ သက်န်းပန်းပါ ထည့်လှူခြင်းသည် ဘယ်ကာလက ပေါ်လာကြောင်း ရှေးဟောင်းသုတေသနပြု၍ အနောဇာ ခေါ် ရခြင်းအကြောင်းပြပါ။[၅]

၉။ 'ကော ရညာ ဆဒ္ဒိတခေဠုပိဏ္ဍံ ဇာဏုကေဟိ ပတိဋ္ဌဟိတွာ မုခေန ဂဏှိဿတိ၊ န မယှံ သမ္ပတ္တိယာ အတ္ထော" ကို အနက်မြန်မာပြန်ဆိုပါ။[၆]

၁၀။ "အပြစ်ဒဏ်မရှိသောသူ၊ မပြစ်မှားထိုက်သောသူတို့ကို ဒုတ်လှံတံစသည်ဖြင့် ပြစ်မှားကျူးလွန်သောသူသည် ဆင်းရဲရောက်ကြောင်း ဒဏ် (၁၀)ပါးအပေါင်းတို့တွင် တစ်ပါးပါးသို့ အမြန်ရောက်တတ်၏" [၆]ဂုဏ်းကို ပါဠိသီကုံးခဲ့ပါ။

* * * * *

၁၃၂၇–ခုနှစ်၊ စူဠပါ ဝရံဝါ ပါဠိတော်

၁။ "ယဿန္တရတော န သန္တိ ကောပါ"[၁] ၌ နာမ်ပုဒ်များ၏ အရကို ကောက်၍ ကြိယာပုဒ်ပါ စတ်ကို ဝတ္တမာန် ပရဿပုဒ်ဖြင့် ဂိုဏ်းစဉ်ပါ။

၂။ "ကတ္တရဒဏ္ဍ"[၈] ကို ကတ္တရ အရ ပေါ်လွင်အောင် ဝိဂြိုဟ်ဆိုပြီးလျှင် ယင်းဂါထာပါ တဒ္ဓိတ်ပစ္စည်း၏ လိင်၊ ဂိုဏ်း၊ ကာရန်ကို ဖော်ပြပြီးလျှင် ကောပ၏ ပဟာယကစိတ်ကို အာရုံနှင့်တကွ ဖော်ပြပါ။

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၉၃။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၉၃။ * ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၃၆။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၄၉။
၄၊ "နာတံ ။ပေ။ ပုရာဏံ ခါဒတီတိ အဝစ (ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၅၃)" ကို အကျဉ်းချုံးရေးပါ။
၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၅၃။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၄၄၊ ၇၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၄၁။ ၈၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၉၄

http://www.dhammadownload.com

၃။ ကုံလုံကြွယ်ဝသော မင်းသားဘဝကို စွန့်ပစ်၍ မွဲတေနွမ်းပါးသော အိမ်ရာမဲ့ ရဟန်းဘဝရောက်ခါမှ "ချမ်းသာလေစွ ... ချမ်းသာလေစွ"ဟု ဥဒါန်းကျူးလောက်အောင် ချမ်းသာပုံကို ဘဒ္ဒိယမထေရ်အလိုကျ ရေးခဲ့ပါ။[၁]

၄။ "လူတိုင်းကြိုက်သော မေထုန်နှင့်ရွှေငွေကို ရဟန်းတို့၏ အညစ်အကြေးဟု ဆိုရာ တကယ်အညစ်အကြေး ဟုတ်ပါ၏လော? လူမြင်ကောင်းရုံ ဟန်လုပ်သည်နှင့် မတူပြီလော? ဟု ဆိုလာလျှင် ပြေလည်အောင် ခုခံချေပပါ။[၂]

၅။ သံဃဘေဒကပင် ဖြစ်သော်လည်း အပါယ်မကျရောက်စေတတ်သော သံဃဘေဒကမျိုးကို ဖော်ပြပါ။[၃]

၆။ မေထုန်မှုကြောင့် သင့်ရောက်နိုင်သော အာပတ်တို့ကို ဖော်ပြ၍[၄] ပဌမပါရာဇိကအာပတ်၏သမုဋ္ဌာန်ကို ဖော်ပြပါ။[၅]

၇။ "ပြဟ္မဒဏ်" ဟူသည် အဘယ်နည်း? မည်သူက အပေးခိုင်းနိုင်သနည်း? မည်သူက ပေး၍ မည်သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်က ခံယူရမည်နည်း?[၆]

၈။ သင်္ကန်း (သင်္ကန်းလျာ) များများရလျှင် ဘယ်လိုလုပ်ရမည်နည်း? အဟောင်းကို ဘယ်လို စွန့်ရမည်နည်း? လူတို့အပြစ် မဆိုနိုင်လောက်အောင် စနစ်တကျ သုံးစွဲပုံကို အဆင့်ဆင့် ဖော်ပြပါ။[၇]

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို ဘဝါဘဝ အရ ပေါ်လွင်အောင် အနက်သမ္ဗန်ပါ -

ယဿန္တရတော န သန္တိ ကောပါ၊ ဣတိ ဘဝါဘဝဉ္စ ဝီတိဝတ္တော။
တံ ဝိဂတဘယံ သုခိံ အသောကံ၊ ဒေဝါ နာနုဘဝန္တိ ဒဿနာယ။[၈]

၁၀။ အောက်ပါ စကားရပ်ကို ပါဠိစကားပြေ သီကုံးပါ -

"စစ်မြေပြင်၌ ကျရောက်သော သံယာသို့ ချဉ်းကပ်လိုသော ရဟန်းသည် နှိမ်ချအပ်သောစိတ်၊ ခြေသုတ်ဖုံနှင့်တူသော စိတ်ဖြင့် သံဃာသို့ ချဉ်းကပ်အပ်၏။ အနေအထိုင် ကျွမ်းကျင်လိမ္မာရာ၏။ ထွေလာ ကေလာစကား မပြောရ။ တိရစ္ဆာန်စကား မပြောရ။"[၉]

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၄၀။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၉၃။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၇၁-၂။ ၄၊ ဝိ၊ ၅၊ ၅၅။ ၅၊ ဝိ၊ ၅၊ ၉၃။
၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၈၉။ ၇၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၈၈။ ၈၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၄၁။ ၉၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၈၇။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၂၇-ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ "အပ္ပမတ္တိကာ သော"[၁] ၌ အပ္ပမတ္တိကာ-ကို သမာသ်, တဒ္ဓိတ် ဝိဂ္ဂဟ နှစ်မျိုး ပြပြီးလျှင် "ဗဟုလီကတံ"[၂] ၌ ဤအက္ခရာလာရခြင်းအကြောင်းကိုလည်း ရှင်းပြခဲ့ပါ။

၂။ "အပုဋ္ဌံ အစရိမံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ"[၃] ၌ အပုဋ္ဌံ အစရိမံ-တို့ဝယ် မည်သည့်သုတ်ဖြင့် မည်သည့်အနက်၌ မည်သည့်ဝိဘတ်သက်ထားကို ရှင်းပြ၍ ပဒဟန္တိ-[၄] ၌ ဓာတ်မျှကိုသာ ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၃။ "ယထယိဒံ ဘိက္ခဝေ ယောနိသော မနသိကာရော"[၅] ၌ ယောနိသော မနသိကာရ အရကို ကောက်ပြ၍ "ဒုပ္ပညာ ဇဠာ ဧဠမူဂါ"[၆] အရ ဖြစ်သင့်သောပုဂ္ဂိုလ်နှင့်ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝီထိစိတ်၊ ဝီထိမုတ်စိတ် ဖြစ်သင့်ရာဘုံတို့ကို ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၄။ "ယေ မနုဿာ စုတာ ဒေဝေသု ပစ္စာဇာယန္တိ"[၇] ၌ ဒေဝေသု-အရကို အသညသတ် ဗြဟ္မာ ယူခဲ့သော် ထိုအသညသတ်ဗြဟ္မာတို့အား ပဋိသန္ဓေအခါ၊ ပဝတ္တိအခါတို့၌ ရအပ်သော ရုပ်အသီးသီးကို ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၅။ ကေက-လာ ဝိစိကိစ္ဆာဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းတရားနှင့် မဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်း တရားများကို ဖော်ပြ၍[၈] အင်္ဂုတ္တရပါဠိ၌ ဟောအပ်သော ကသိုဏ်း (၁၀)ပါးသရုပ်ကိုလည်း ထုတ်ပြခဲ့ပါ။[၉]

၆။ ပြုထိုက်သော သုစရိုက်ကို ပြုခြင်းကြောင့် ရအပ်သော အကျိုးအာနိသင်များကို ဖော်ပြ၍[၁၀] မိဘတို့၏ ကျေးဇူးပြေလည်အောင် ပြုနည်းကိုလည်း ညွှန်ပြခဲ့ပါ။[၁၁]

၇။ ဥစ္စာသယန မဟာသယနာသုံးမျိုးတို့၏အမည်တို့ကို အရကောက်နှင့်တကွ ဖော် ပြခဲ့ပါ။[၁၂]

၁၊ အံ၊ ၁၊ ၁၃-၄။ ၂၊ အံ၊ ၁၊ ၉၊ ၄၈။ ၃၊ အံ၊ ၁၊ ၂၉။ ၄၊ အံ၊ ၁၊ ၃၈။ ၅၊ အံ၊ ၁၊ ၁၂။
၆၊ အံ၊ ၁၊ ၃၇။ ၇၊ အံ၊ ၁၊ ၃၉။ ၈၊ အံ၊ ၁၊ ၃။ [အံ၊ ၄၊ ၁၊ ၃၉ (မဖြစ်ကြောင်း ၆-ပါး)။]
၉၊ အံ၊ ၁၊ ၄၃။ ၁၀၊ အံ၊ ၁၊ ၅၉။ ၁၁၊ အံ၊ ၁၊ ၆၃။ ၁၂၊ အံ၊ ၁၊ ၁၈၂။

http://www.dhammadownload.com

၈။ မာတုဂါမ၏ ဝိနိစ္ဆယခုံရုံး မထိုင်သင့်ခြင်း၊ စီးပွားရေးမလုပ်သင့်ခြင်း၊ ကမ္ဘောဇသို့ မသွားရခြင်းအကြောင်းတို့ကို ရှင်းပြခဲ့၍ [1]၊ သမဏပုဏ္ဍရိက အမည်ရသောပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း ညွှန်ပြခဲ့ပါ။ [2]

၉။ "ဟန္ဒ ကုတော နု ဘဝံ ပိဏ္ဍိယာနိ အာဂစ္ဆတိ ဒိဝါ ဒိဝဿ" [3] ဝါကျကို ဒိဝါ ဒိဝဿ-ပုဒ်၏ ပေါရာဏတ္ထ [4]၊ သဒ္ဒတ္ထ [5]၊ အဓိပ္ပါယတ္ထ [6] သုံးမျိုးပေါ်လွင်စေလျက် အနက်ပေးခဲ့ပါ။

၁၀။ "ရဟန်းတို့၊ တစ်ပါးသောရဟန်းသည် ကျေးရွာကို ချေဖျက်၏။ အပြိုင်ပြုတတ်၏။ ပြုစုတတ်၏။ ဝန်တိုတတ်၏။ စဉ်းလဲတတ်၏။ လှည့်ပတ်တတ်၏။ မကောင်းသော အလိုရှိ၏။ မှားသောအယူရှိ၏။ မိမိအယူကို မှားသောအားဖြင့် စွဲလမ်းတတ်၏။ မိမိအယူကို မြဲမြံစွာယူတတ်၏။ စွန့်လွှတ်နိုင်ခဲ၏" [7] ဟူသော စကားရပ်များကို ပါဠိစုဏ္ဏိယ သီကုံးခဲ့ပါ။

* * * * *

၁၃၂၇-ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ "သဇ္ဈာယန္တာ [8]၊ ပစ္စူသမယံ [9]"တို့၌ ပဒစ္ဆေဒ၊ "ပဏ္ဏသာလာ [10]၊ ဆဗ္ဗဏ္ဏာ [11]၊ စိတ္တဝသိကာ [12]" ၌ သမာသ်၊ တဒ္ဓိတ် ချဉ်းစပ်နည်းအရ ဖြစ်သင့်ရာ ချဉ်းစပ်ခဲ့ပါ။

၂။ "နိဗဒ္ဓံ ဣက္ကဓာဂစ္ဆ" [13] ၌ နိဗဒ္ဓံ-ဝယ် ဝိဘတ်၊ အနက်၊ ဝိဘတ်သက်သုတ်များကို စိစစ်၍ ပစ္စူသ-ကို ပဌမာဝိဘတ်ဖြင့် နာမပဒမာလာ၊ ၎င်းပုဒ်၌ ဓာတ်ကို ယူ၍ ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ဘာဝရုပ် အာချာတပဒမာလာ စဉ်ပြခဲ့ပါ။

၃။ "မောက္ခန္တိ မာရဗန္ဓနာ" [14] ၌ မာရဗန္ဓန-အရ အကြောင်းထောက်ဆအရ ကောက်ပြီးလျှင် "ပုညပါပပဟီနဿ" [15] ၌ ပယ်တတ်သောတရား၊ ၎င်း၌ယှဉ်သော စေတသိက်၊ ကိစ္စ၊ အာရုံမျှကိုလည်း ဖြေဆိုခဲ့ပါ။

၁၊ အံ၊ ၁၊ ၃၉၄-၅။ ၂၊ အံ၊ ၁၊ ၃၉၉။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၂၀၆။ ၄၊ မွန်းတည့်အခါ၌။
၅၊ ဒိဝဿ-နေ့၏။ [ဝိသေသနသမ္ဗန္ဓိ၊] ဒိဝါ-နေ့အခါ၌။ [ဝိသေသျသမ္ဗန္ဓိ။] (အံ၊ ဋီ၊ ၂၊ ၁၇၂-၃။]
၆၊ နေ့လည်အခါ၌ (အံ၊ ဌ၊ ၂၊ ၁၉၃)။ ၇၊ အံ၊ ၂၊ ၂၉၄။ ၈၊ အံ၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၀၀။
၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၃၂ ၃၁၆?။ ၁၀၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၃၂၂?။ ၁၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၁၅၉?။
၁၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၁၉၁-၅?။ ၁၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၁၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၁၉၃။ ၁၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၁၉၆။

http://www.dhammadownload.com

၄။ "တံ သုတွာ ပသန္နစိတ္တော သေဋ္ဌိ" [၁] ၌ တံ-အရ ပသန္န-အရတို့ကို ပရမတ္ထအရ ကောက်၍ ပသန္နတရားကြောင့် ကေန်ဖြစ်နိုင်သော ရုပ်တရားများကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၅။ တိရစ္ဆာန်များ စိတ်ထားဖြောင့်မတ်ကြောင်း ထုံးဟောင်းတစ်ခု သုတေသနပြု၍ [၂] နတ်သားများ စုတေရခြင်း၏အကြောင်းများကိုပါ ပြည့်စုံစွာ မှတ်ချက်ရေးခဲ့ပါ။ [၃]

၆။ "ဧဝံ တံ ဇာယတေ ပေမံ" [၄] ၌ ချစ်ခြင်းမေတ္တာ ပန်းပဒုမ္မာတို့၏ ဖြစ်ပေါ်ရန် အခြေခံများကို ဖော်ပြ၍ ဣတ္ထာဓိပ္ပေတ ပေမကိုလည်း ဖြေဆိုပါ။

၇။ အလယ်၌ မထင်သော ခြေရာ၊ ဖနှောင့်ရာ မထင်သော ခြေရာ၊ ဆွဲငင်ရာ ထင်သော ခြေရာ၊ ညီစွာထင်သော ခြေရာများ ပိုင်ရှင်တို့ကို ဖော်ပြ၍ [၅] ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းရှိ သံယာ များအား အပြည့်အစုံ လှူနိုင်ရန် ရှင်အာနန္ဒာအား သက်နှံးလှူသော မင်းကိုလည်း မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ပါ။ [၆]

၈။ တိပိဋကဓရ ဖြစ်နိုင်ကြောင်း ရှေးကံဟောင်းများကို ဖော်ပြ၍ [၇] ပြိုင်ဆိုင်ပြေးလွှား မပြုသင့်သူများနှင့် [၈] အပြေးမြန်သော ကာကကျွန်၏ စံချိန်ကိုလည်း တိတိကျကျ တင်ပြပါ။ [၉]

၉။ အောက်ပါ ပါဠိကို မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုပါ -

"အမနုဿောတိ သညာယာ ပလာယိတုံ အာရဘိံသု၊ အထ နေ ထေရော အာဟ 'မာ ဘာယိတ္ထ ဉပါသကာ၊ ပဗ္ဗဇိတော အဟ'န္တိ။ တေ ထေရဿ ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇိတွာ 'ခမထ ဘန္တေ၊ မယံ ခါဏုကသညိနော အဟုမှာ'တိ။" [၁၀]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာစကားပြေကို ပါဠိဘာသာပြန်ဆိုပါ -

"သင် အသံကျယ်ကျယ် မငိုနှင့်။ သင် မြန်မြန် ဘဏ္ဍာကို ထုပ်ပါ။ သင့်အား အသက်ရှင်ခြင်း မရှိပါ။ ဘဏ္ဍာအကုန် ငါယူမည်" [၁၁]

* * * * *

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၃၅။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၁၀။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၁၀-၁။
၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၁၆။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၂၉။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၄၀။
၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၄၄။ ၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၄၆။ ၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၂၆။
၁၀၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၃၄။ ၁၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၁၅။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၂၈-ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ "ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ ဒိယေ ကေသေ ဓာရေန္တိ၊ မနုဿာ ဥဇ္ဈာယန္တိ" [၁] ၌ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ-ပုဒ်ကို ပဒစ္ဆေဒပြုပြီး ဝိဂ္ဂဟအမည်နှင့်အဘိဓေယျတ္ထသရုပ်ကိုလည်း ကောက်ပြခဲ့ပါ။

၂။ ကေသေ-ကို ကာရကရုပ်တွက်ပြီး ပဌမာ ဒုတိယာ ဝိဘတ်တို့ဖြင့် နာမပဒမာလာ၊ ဓာတ်ကိုယူ၍ သတ္တမီ အတ္တနောပုဒ် ပဌမပုရိသ်ဖြင့် အာချာတပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၃။ ဥဇ္ဈာယန္တိ-၌ ဓာတ်အရ ကောက်ပြ၍ ၎င်း၌ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်၊ ရနိုင်သော ဝေဒနာ၊ ဟိတ်၊ ဒွါရတို့ကို ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၄။ ကေသေ-အရ တရားကို ဖော်ပြ၍ ၎င်းတို့ကို ဖြစ်စေနိုင်သောအကြောင်းတရား၊ ကလာပ် (၂၁)စည်းတို့တွင် ပါဝင်နိုင်သော ကလာပ်အမည်သရုပ်တို့ကို ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၅။ ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ် ဖြည့်ကျင့်သောရဟန်း၊ မဖြည့်ကျင့်သောရဟန်းတို့ ရရှိအပ်သော အကျိုးအပြစ်တို့ကို ဖော်ပြပြီး [၂] ခြောက်ခုမြောက် ဓမ္မဝိနယအစ္ဆရိယကို ပမာပမေယျတို့ဖြင့် ဖော်ပြခဲ့ပါ။ [၃]

၆။ "အလံ ဂေါတမိ မာ·တေ ရုစ္စိ" [၄] ဟု ဘိက္ခုနီအဖြစ် တောင်းပန်ခြင်းကို အဘယ့်ကြောင့် ပယ်သည်ကို ဖော်ပြပြီး အဘယ်တို့၏အစွမ်းအားဖြင့် သာသနာငါးထောင် တည်သည်ကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။ [၅]

၇။ "လဇ္ဇီဟူသည် အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို ခေါ်သည်" [၆] ဟု ဖော်ပြပြီး ဝိနည်းဒေသနာတော်ကို အဘယ်အကျိုးငှာ ပညတ်တော်မူသည်ကိုလည်း ဖော်ပြပါ။ [၇]

၈။ ဝိနည်းတရားတော်ကို သင်ယူသောရဟန်း၊ မသင်ယူသော ရဟန်းတို့ ရရှိသော အကျိုးအပြစ်နှင့် [၈] မုသားပြောဆိုသော ရဟန်းအား သင့်နိုင်သော အာပတ်တို့ကို စုံလင်စွာဖော်ပြပါ။ [၉]

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို အနက် မြန်မာဘာသာ ပြန်ခဲ့ပါ -

ဆန္ဒမတိဝဿတိ၊ ဝိဝဋံ နာတိဝဿတိ။
တသ္မာ ဆန္နံ ဝိဝရထ၊ ဧဝံ တံ နာတိဝဿတိ။ [၁၀]

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၁။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၁၆-၇။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၂၀-၃။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၄၂။ ၅၊ ဝိ၊ ၅၊ ၄၊ ၁၂၇။
၆၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၇၉။ ၇၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၈၄။ ၈၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၃၆။ ၉၊ ဝိ၊ ၅၊ ၆၁။ ၁၀၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၆၃။

http://www.dhammadownload.com

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိသီကုံးပါ -

"သမင်တို့၏ ကိုးကွယ်ရာကား တောတည်း။ ငှက်တို့၏ကိုးကွယ်ရာကား ကောင်းကင်တည်း။ သခ်တတရားတို့၏ ကိုးကွယ်ရာကား ပျက်စီးခြင်းတည်း။ ရဟန်းတို့၏ ကိုးကွယ်ရာကား အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ဓာတ်တည်း" [၁]။

* * * * *

၁၃၂၈–ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

"သီဟော" တိ ခေါ ဘိက္ခဝေ တထာဂတဿေတံ အဓိဝစနံ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ၊ ယံ ခေါ ဘိက္ခဝေ တထာဂတော ပရိသာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊ ဣဒမဿ ဟောတိ သီဟနာဒသ္မိံ။ [၂]

၁။ "ဣဒမဿ သီဟနာဒသ္မိံ" ၌ ဣဒံနှင့်သီဟနာဒသ္မိံ-ပုဒ်တို့ကို ဆရာနည်းကျကျ သာဓကပြကာ တုလျာဓိကရဏ ပြန်ဆိုပြီးလျှင် အဓိဝစနံ-ပုဒ်ကို ဝစနတ္ထပြ၍ ရုပ်ကျဉ်းစီရင်ပါ။

၂။ သီဟ-ပုဒ်ကို မုချတ္ထ၊ သဒိသတ္ထအလျောက် ဝစနတ္ထပြကာ သဒိသတ္ထ-အရ ဖော်ပြပြီးလျှင် နာဒပုဒ်နှင့်သမာသ်စပ်၍ အဘိဓေယျတ္ထ ညွှန်ပြခဲ့ပါ။

၃။ အရဟတော-၌ အန္တတ္ထအရ တရားကိုယ် စိတ်စေတသိက်နှင့် အာရုံ ဝတ္ထုတို့ကို ပိုင်းခြားပြပြီးလျှင် ဥပပဒ ပုဒ်၏အရ တရားနှင့်ဆက်သွယ်ပုံတို့ကိုလည်း သိသာရုံမျှ ဖော်ပြလိုက်ပါ။

၄။ ဒေသေတိ-ဝယ် ဒိသိ ဓာတ်အရ ပရမတ္ထတရားကို ပြည့်စုံစွာ ဖြေဆိုကာ ထိုတရားတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ရုပ်တရား၊ ထိုရုပ်တရားအမျိုးအစားကို ခွဲခြားဝေဖန်ပါ။

၅။ ငါ့ရှင်တို့၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းရိပ်သာ သွားလိုသောပုဂ္ဂိုလ်အား သင်တို့ ညွှန်ကြားအပ်သော အင်္ဂါများကို ပဥ္စင်္ဂုတ္တရဒေသနာမှီ၍ ရဟန်းရှင်လူတို့အတွက် တတိယအင်္ဂါကိုသာ ရိပ်သာရောက်လျှင် မယွင်းမှားအောင် ရှင်းလင်းပြခဲ့ပါ။ [၃]

---

[၁] ဝိ၊ ၅၊ ၂၆၃။ [၂] အံ၊ ၂ ၁၀၇။ [၃] အံ၊ ၂ ၅၇-၈။

http://www.dhammadownload.com

၆။ မိန်းမ ယောကျ်ား ရဟန်း ရှင် လူ သတိမူလျက် အမြဲဆင်ခြင်ထိုက်သော တရားများကို ပဉ္စကအင်္ဂုတ္တရဒေသနာ မှီ၍[၁] ရဟန်းရှင်တို့အတွက် ပညာပေးကာ ဖြေကြားပြီးလျှင် "ကံသာလျှင် မိမိအတွက် ဆုလာဘ်ပမာ အမွေခံရာရှိသည်"ဟု အမြဲဆင်ခြင်က ရနိုင်သော အကျိုးထူးကိုလည်း[၂] ပြည်သူအများ ယဉ်ကျေးသွားအောင် ထင်ရှားစွာ ဖြေကြားခဲ့ပါ။

၇။ "ကိုယ်ချင်းစာပါသည်" ဟု ပြောလျက် ဒေါသထွက်သူကိုလည်းကောင်း၊ "သနားပါသည်"ဟု ပြောလျက် နှိပ်စက်သူကိုလည်းကောင်း၊ "ချမ်းသာတာ ချမ်းသာပါသည်"ဟု ပြောလျက် မနှစ်သက်သူကိုလည်းကောင်း ထိုအဆိုးမှကင်းလွတ်အောင် အဘယ်လုပ်ငန်းများကို ပေးအပ်ပါသနည်း? နိဿာရဏီယဆက္ကကိုလည်း ဖြေဆိုခဲ့ပါ။ [၃]

၈။ သာသနာ့အာဇာနည်များ ရှိသင့်သော အင်္ဂါများကို ဒုတိယအာဇာနီသုတ်ကို မှီ၍ ဖြေကြားပြီးလျှင် သာသနာ့အာဇာနည်များ ခံစားသင့်သော အကျိုးများကိုလည်း ဖြေဆိုခဲ့ပါ။ [၄]

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို အနက်မြန်မာပြန်ဆိုပါ -

ယော ဥဘောန္တေ ဝိဒိတွာန၊ မဇ္ဈေ မန္တာ န လိပ္ပတိ။
တံ ဗြူမိ 'မဟာပုရိသော'တိ၊ သောဓ သိဗ္ဗိနိမစ္စဂါ။ [၅]

၁၀။ အောက်ပါ စကားရပ်ကို ပါဠိဘာသာ ပြန်ဆိုပါ -

"ထိုသူတို့သည် မမေ့မလျော့မှု၌ ဝမ်းမြောက်ကုန်၊ ရင့်ကျက်သော ပညာရှိကုန်၊ သီလကို စောင့်ရှောက်ကုန်သည်ဖြစ်၍ အကြင်နိဗ္ဗာန်၌ ဒုက္ခချုပ်၏။ ထိုဒုက္ခချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို လျှောက်ပတ်သောအခါ စင်စစ်ဧကန် သိကြကုန်သတည်း။" [၆]

* * * * *

၁၃၂၈-ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ "ဒါရုစီရိယတ္ထေရဲ့ အာရဗ္ဘ ကထေသိ" [၇] ၌ ဒါရုစီရိယ၊ (၄) နံပါတ်ပုစ္ဆာ နိပ္ပပဉ္စတို့ကို ဖြစ်သင့်သော သမာသ်၊ တဒ္ဓိတ် ဝိဂ္ဂဟ ပြုခဲ့ပါ။

၁၊ အံ၊ ၂၊ ၆၃။ ၂၊ အံ၊ ၂၊ ၆၄။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၂၅၇။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၂၅၀။
၅၊ အံ၊ ၂၊ ၃၅၁။ ၆၊ အံ၊ ၂၊ ၂၈၉။ ၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၄၀၈။

http://www.dhammadownload.com

၂။ “ဝေါဒါပေယျ” [၁] ကို အာချာတ်ရုပ်ကျဉ်း စီရင်၍ (၄) နံပါတ်ပုဒ္ဓာပါ ပပဥ္စကို တိ၊ အန္တိ နှစ်မျိုးဖြင့် ကတ္တားဟောမျှ အာချာတ်ရုပ် ပြောင်းလွဲပြခဲ့ပါ။

၃။ “သတ္တ ဘိက္ခူ သံဝေဂပ္ပတ္တာ” [၂] ၌ သံဝေဂ အရနှင့် ဓမ္မပဒဟူသော ပုဒ်အရ၊ အဘိဓမ္မာနည်းကျကျ တရားကိုယ် ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၄။ “နိပ္ပပဥ္စဘာဝပတ္တနာယ ဝန် ပဝိသိတွာ” ၌ [၃] ပပဥ္စ-အရ တရားကိုယ် ဖော်ပြ၍ အစဆုံး တရားကိုယ်ကို ဝေဒနာ၊ ဟိတ်၊ ကိစ္စ၊ ဒွါရ၊ အာရုံ၊ ဝတ္ထုတို့ဖြင့် ဝေဖန်ခဲ့ပါ။

၅။ “သန်းခေါင်းစာရင်းအရ ယခုခေတ်သည် ရှေးခေတ်ထက် ဖွားသော လူဦးရေ များသည် မြို့နေလူများသည်” [၅] ဟူသော စကားကို လက်ခံနိုင်၊ မခံနိုင် ဓမ္မပဒဖြင့် ပိုင်နိုင်စွာ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါ။

၆။ သုသာန်ဓုတင်ဆောင်ရဟန်းတို့ လိုက်နာရမည့်စည်းကမ်းနှင့် ပယ်ရမည့်တရား တို့ကို ဓမ္မပဒလာသည့်တိုင်း ဖော်ပြပါ။ [၆]

၇။ အဘယ်ကဲ့သို့သောပုဂ္ဂိုလ်ကို “ဘောဇနေ အမတ္တညုံ” ခေါ်ကြောင်းနှင့် လေက သစ်ပင်ကို တိုက်ချိုးပုံနှင့် ကိလေသမာရ်က ရဟန်းကိုတိုက်ဖျက်ပုံကို စပ်ဟပ်ဖော်ပြပါ။ [၇]

၈။ “ဝိဝေကမနုဗြူဟယေ” [၈] ၌ ဝိဝေကသရုပ်ကို ဖော်ထုတ်၍ ထိုဝိဝေကတရားများသည် အဘယ်ကို ပယ်၍ အဘယ်၏အကြောင်းဖြစ်ပါသနည်း။ [၉]

၉။ ဖော်ပြလတ္တံ့ဂါထာကို အနက်ပေးခဲ့ပါ -

တဿ သောကပရေတဿ၊ ဝိဏာ ကစ္ဆာ အဘာဝဿထ။

တတော သော ဒုမ္မနော ယက္ခော၊ တတ္ထေဝန္တရဓာယတိ။ [၁၀]

၁၀။ “အမျိုးသမီး၏ ကိုယ်အဆင်းသည် မီးတောက်မီးလျှံစွဲငြိရာနေရာသည် နွား ပြောတ် နွားကျားမကဲ့သို့ ဖြစ်ပြီ။ ခြေနှစ်ဖက်တို့သည်လည်း ကောက်ကွေး၍ တွဲလျား ကျကုန်ပြီ။ လက်နှစ်ဖက်တို့သည်လည်း ကောက်ကွေးကုန်ပြီ။ ပေါင် နဖူးပြင်သည်လည်း အရေ မရှိတော့ပြီ” ဟူသော မြန်မာကို ပါဠိစုဏ္ဏိယ စီကုံးခဲ့ပါ။ [၁၁]

* * * * *

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၃၈၁။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၄၀၉။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၄၁၇။ ၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၄၂၁။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၄၊ ၃၀၇။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၄၄။ ၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၄၇-၈။ ၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၃၄၄။ ၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၃၄၅။ ၁၀၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၂၇၄။ ၁၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၄၅။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၂၉–ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ "နေတ္တာရံ" [၁] ကို သန္ဓိရုပ်ကျဉ်းတွက်ပြီး "တဠနီလကမ္ဗကတေန"[၂] ကို သမာသ ဝစနတ္တပြုပြီးလျှင် စပ်ရာပုဒ်ကို ညွှန်ပြခဲ့ပါ။

၂။ "ကတံ မေ ပရိတ္တံ" [၃] ၌ မေ-ကို ကာရကရုပ်ကျဉ်းတွက်၍ ပရိတ္တံ-ကို အထောက်ဖြင့် လိင်ညွှန်းပြလျက် ဓာတု+ပစ္စယ ခွဲဝေပြပါ။

၃။ "အပ္ပမာဏော ဓမ္မော" [၄] ၌ ပမာဏ အရ တရားကိုယ် ကောက်၍[၅] သမ္ပယုတ်တရား ထုတ်ပြီးလျှင် ဖြစ်ထိုက်သော အတိမဟန္တာရုံဝီထိကိုလည်း ချပြခဲ့ပါ။

၄။ ပမာဏတရား၏ ပဋိသန္ဓေအကျိုးပေးရာဘုံ၊ ပဝတ္တိအကျိုးပေးရာဘုံတို့ကို ခွဲခြား ဖေါ်ပြ၍ ဖြစ်စေနိုင်သော ရုပ်စုကိုလည်း ထုတ်ပြပါ။

၅။ စိတ္တသူကြွယ်ဆွမ်းကျွေးပွဲ၌ သုဓမ္မထေရ် ဆဲရေးသော စကားနှင့်ဆဲရေးခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြပြီးလျှင် အဘယ်ဥပမာဖြင့် ယင်းစကားကို စိတ္တသူကြွယ်သည် ပြန်လည် ချေပပါသနည်း။[၆]

၆။ "နစ္စမ္ပိ ဂီတမ္ပိ" [၇] ၌ ဂီတသရုပ် ဖေါ်ထုတ်၍ "- ဘိက္ခဝေ သကာယ နိရုတ္တိယာ" [၈] ပါဠ်၌ သ-အရ ဖြစ်ထိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်နှင့် နိရုတ္တိအရ ဖြစ်ထိုက်သောဘာသာကို ပြခဲ့ပါ။

၇။ ဒေဝဒတ်သည် အဇာတသတ်အား အသတ်ခိုင်းရာ၌ ပါရာဇိကကျ မကျ အကြောင်း ပြ၍[၉] သံဃဘေဒကကြောင့် သင့်နိုင်သောအာပတ်စုနှင့်[၁၀] သံဃာကွဲပြားခြင်း၏ အကြောင်း တို့ကို ပြခဲ့ပါ။[၁၁]

၈။ "ကိန္တိ တေ ဒိဋ္ဌံ" [၁၂] ၌ ဖြစ်ထိုက်သော ပုစ္ဆာသရုပ်ဖေါ်ထုတ်၍ စတုတ္ထပါရာဇိက၏ သမုဋ္ဌာန်သရုပ်ကိုလည်း[၁၃] ထုတ်ခဲ့ပါ။

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၁။	၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၀။	၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၅။	၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၅။
၅၊ ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၁၃၄။ ဝိမတိ၊ ၁၊ ၂၂၉။		၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၉။	၇၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၃။
၈၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၈၀။	၉၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၁၃။	၁၀၊ ဝိ၊ ၄၊ ၅၇။	၁၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၆၈။
၁၂၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၀၀။	၁၃၊ ဝိ၊ ၅၊ ၄။	၁၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၅၇။	၁၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၈၀။

http://www.dhammadownload.com

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို အနက်သမ္ဗန်၍ ယင်းဂါထာရွတ်ဆိုသောပုဂ္ဂိုလ်နှင့် အချိန်အခါကို ပြခဲ့ပါ။

ဒဏ္ဍေနေကေ ဒမယန္တိ၊ အင်္ကုသေဟိ ကသာဟိ စ။

အဒဏ္ဍေန အသတ္ထေန၊ နာဂေါ ဒန္တော မဟေသိနာ။ [၁]

၁၀။ "ငါ့ရှင်တို့၊ အော် - သိပါ၏။ ယနေ့ ရဟန်းဂေါတမသည် ပရိနိဗ္ဗာန်စံ၍ ခုနစ်ရက်ရှိပြီ။ ထိုပရိနိဗ္ဗာန်စံရာအရပ်မှ ထင်ရှားပန်းကို ငါသည် ယူအပ်ခဲ့ပြီ" [၂] ၎င်းကို ပါဠိဘာသာ သီကုံးခဲ့ပါ။

* * * * * *

၁၃၂၉-ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

"စတုန္နံ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မာနံ အနနုဗောဓာ အပ္ပဋိဝေဓာ ဧဝမိဒံ ဒီဃမဒ္ဓါနံ သန္ဓာဝိတံ သံသရိတံ မမဉ္စေဝ" [၃] ဟူသော ပါဠ်ဝယ်

၁။ မမံ, တုမှာကံ" ပုဒ်တို့၌ မည်သည့်အနက်၌ မည်သည့်သုတ်ဖြင့် မည်သည့်ဝိဘတ်များသက်ထားသည်ကို အပြည့်အစုံ ဖော်ပြပြီးလျှင် ယင်းပုဒ်တို့ကို အနက်အားလျော်စွာ စာစပ်ပြခဲ့ပါ။

၂။ "အပ္ပဋိဝေဓာ" ဟူသောပုဒ်ကို သမာသ်ဝိဂြိုဟ်ဆို၍ အဘိဓေယျကောက်ပြပြီးလျှင် 'အပ္ပဋိဝေဓာ"ဟု ပုဒ်နေက သာ၍သင့်မြတ်ရာသည် မဟုတ်လော? ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါ။

၃။ "သန္ဓာဝိတံ သံသရိတံ" ဟူသော ပါဠ်အနက်တို့တွင် အဓိကအားဖြင့် မည်သည့် ဝီထိများ ပါဝင်သည်ကို ဝီထိပုံနှင့်တကွ ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၄။ "ဒုက္ခဿန္တကရော သတ္ထာ၊ စက္ခုမာ ပရိနိဗ္ဗုတော" [၄] ဟူသော ပါဠ်ဝယ် ပရိနိဗ္ဗုတော ဟူသောပုဒ်နှင့်စပ်၍ နိဗ္ဗာနဘေဒနှင့် ဤ၌ လိုအပ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ရတော်မူရာ ဌာနနှင့်တကွ ဖော်ပြပါ။ [၅]

၅။ "အတိတ်ကံသည် ဗုဒ္ဓ၏ ကမ္မဝါဒ၌ အကျုံးဝင်သော်လည်း ပစ္စုပ္ပန်ကံကဲ့သို့ အရေးပါလှသည် မဟုတ်ချေ"ဟု ဗုဒ္ဓနှင့်ဗုဒ္ဓဝါဒ အမည်ရှိသောကျမ်းက ဆိုလေရာ 'စတုက္ကနိပါတ် အပဏ္ဏကဝဂ် ဝါဏိဇ္ဇသုတ်ကို ကိုးကား၍ ယင်းအဆိုကို ပယ်ဖျက်ခဲ့ပါ။ [၆]

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၅၇။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၈၀။ ၃၊ အံ၊ ၁၊ ၃၀၇။ ၄၊ အံ၊ ၁၊ ၃၀၈။

၅၊ အံ၊ ဋ၊ ၂၊ ၂၄၆။ ၆၊ အံ၊ ၁၊ ၃၉၃-၄။

http://www.dhammadownload.com

၆။ "ကျွန်းမာရေး လိုက်စားသော အနောက်တိုင်းသားတို့သည် အရှေ့တိုင်းသားများထက် ပို၍ အသက်ရှည်၏။ အသက်ရှည်မှုကိစ္စ၌ ဒါနမလို"ဟု ထိုကျွမ်းက ဆိုပြန်ချေရာ ပဉ္စကနိပါတ် သုမနဝဂ် သုမနသုတ်လာ ထိမိသော ဒေသနာများကို ကိုးကား၍ ယင်းပြဿနာများကို အဖြေမှန် ရှာခဲ့ပါ။ [၁]

၇။ လက်ထပ်မင်္ဂလာ ပြုခါနီး သတို့သမီးငယ်အတွက် ပဉ္စကနိပါတ် သုမနဝဂ် ဥဂ္ဂဟသုတ်ကို မှီငြမ်း၍ မင်္ဂလာတရားတစ်ပုဒ် ဟောခဲ့ပါ။ [၂]

၈။ အားထုတ်ပါလျက် တရားမပေါက်သဖြင့် စိတ်ပျက်၍နေသော ယောဂါဝစရရဟန်းအတွက် ဆက္ကနိပါတ် မဟာဝဂ္ဂ သောဏသုတ်ကို နည်းမှီ၍ အကျဉ်းသြဝါဒတစ်ပုဒ် ရေးခဲ့ပါ။ [၃]

၉။ တတော-ဟူသော ပုဒ်နက် ထင်ရှားစေလျက် အောက်ပါ ဂါထာကို အနက်မြန်မာပြန်ဆိုပါ -

တတော အနုစရန္တိ နံ၊ ဗန္ဓနမ္ပိ နိဂစ္ဆတိ။

တေံ ဟိ ဗန္ဓနံ ဒုက္ခံ၊ ကာမလာဘာဘိဇပ္ပိနံ။ [၄]

၁၀။ "ငါ့ရှင်တို့၊ ဥပမာသော်ကား ကောက်ပင်ကို စားသောနွားကို ကြိုးဖြင့်သော်လည်း ချည်နှောင်အပ်၏။ နွားခြံ၌သော်လည်း လှောင်ထားအပ်၏" [၅] ဤဝါကျကို ပါဠိပြန်ဆိုပါ။

* * * * *

၁၃၂၉-ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ "တံ ပုတ္တပသုသမ္မတ္တံ ဗျာသတ္တမာနသံ နရံ" [၆] ၌ မာနသံ-ကို တဒ္ဓိတ်ဝိဂ္ဂဟ၊ ဗျာသတ္တမာနသံ-ကို သမာသ်ဝိဂ္ဂဟပြုပြီး ဝိဂ္ဂဟအမည်ကိုလည်း အသီးသီး ရေးခဲ့ပါ။

၂။ သမ္မတ္တံ-ကို ပ၊ ဒု ဝိဘတ်တို့ဖြင့် နာမ်ပဒမာလာ၊ ၎င်း၌ ဓာတ်ကို ယူ၍ တိ အန္တိ ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တားဟော အာချာတ်ပဒမာလာ စဉ်ပြခဲ့ပါ။

၃။ "မာနသံ" အရ ဌာနာနုရူပ တရားကိုယ်ကို ကောက်ပြပြီး ၎င်း၌ ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်နှင့် ရနိုင်သော ဝတ္ထု ဒွါရတို့ကိုလည်း ဝေဖန်ပြခဲ့ပါ။

၁၊ အံ၊ ၂၊ ၂၇။ ၂၊ အံ၊ ၂၊ ၃၀။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၃၂၈။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၃၁၀။
၅၊ အံ၊ ၂၊ ၃၄၅။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၁၇၉။

http://www.dhammadownload.com

၄။ "မာနသံ" အရ တရားသည် မည်သည့်ရုပ်မျိုးကို မည်သည့်အချိန်အခါက စ၍ ဘယ်ပုံဘယ်နည်း ဖြစ်စေသည်ကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၅။ ဓမ္မကဏ္ဍေရဝတ္ထုလာ အာဝါသိကရဟန်းက အာဂန္တုကရဟန်းအား ဆဲရေးပုံများကို ဖော်ပြပြီး[၁] ၎င်းဝတ္ထုလာ "သခ်တမ္ဗောန်"[၂] အရကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၆။ မမှိုဝဲ မဆည်းကပ်ထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၊ မှိုဝဲဆည်းကပ်ထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ဓမ္မပဒလာအတိုင်း ဖော်ပြပြီး ပုရိသာဓမပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။[၃]

၇။ "ယံ ကိဉ္စိ ယိဋ္ဌံ၀ လောကေ"[၄] စသော တရားဒေသနာတော်ကို မည်သည့်အရပ်၌ နေလျက် မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကို အကြောင်းပြု၍ ဟောတော်မူသည်ကို ဖော်ပြပြီး ယိဋ္ဌ၊ ဟုတ အရကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၈။ "ဗဟုပုတ္တိကတ္ထေရီ"[၅] ဟု အမည်ရရှိပုံ အဓိပ္ပာယ်ရရှုံမှ ဖော်ပြပြီး ဗဟုပုတ္တိက သရုပ်ကိုလည်း[၆] စုံလင်စွာ ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို အနက်ပေးခဲ့ပါ -

ဥယျုဉ္ဇန္တိ သတီမန္တော၊ န နိကေတေ ရမန္တိ တေ။
ဟံသာဝ ပလ္လလံ ဟိတွာ၊ ဩကမောကံ ဇဟန္တိ တေ။[၇]

၁၀။ "ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အမှတ်မရှိသောအရပ်၌ နေကုန်သော်လည်း အမျိုးစသည်တို့၌ မကပ်ငြိကုန်လျက်သာ နေကုန်၍ သွားသောအခါ၌လည်း ထိုအရပ်ကို ပယ်၍ သွားကုန်သည်ရှိသော် 'ငါ့ကျောင်း၊ ငါ့ပရိက္ခရာ၊ ငါ့အလုပ်အကျွေးပဲ'ဟု မငဲ့ကွက်မူ၍သာ သွားကုန်၏။"[၈] ဟူသော မြန်မာကို ပါဠိစုဏ္ဏိယ စီကုံးခဲ့ပါ။

* * * * *

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၁၃-၄။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၁၉။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၅၀။
၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၂၂။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၄၆။
၆၊ (၁) တွင် ဗဟုပုတ္တိကတ္ထေရီ (၂) ဗဟုပုတ္တိကသောဏ၊ (= ဗဟုပုတ္တိကသောဏတ္ထေရီ = အာရဒ္ဓဝီရိယသောဏတ္ထေရီ) အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၈၁၉၂။ ဤသို့ ဗဟုပုတ္တိက နှစ်ပါး။
၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၈၅။ ၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၈၅။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၃၀–ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ "နိယသကမ္မံ" [၁] ၌ သန္ဓိရုပ်ကျဉ်းတွက်၍ "ရထကေနာပိ ကိဋ္ဌိ" [၂] ဝယ် ရထက-ပုဒ်ကို တဒ္ဓိတဝစနတ္တပြုပြီး အရကောက်ခဲ့ပါ။

၂။ "ကတံ သံဃေန ဆန္ဒသ ဘိက္ခုနော အာပတ္တိယာ အဒဿနေ ဥက္ခေပနီယကမ္မံ"[၃] ပုဒ်၌ အာပတ္တိယာ-ကို ကာရကရုပ်ကျဉ်းတွက်၍ ကတံ-ပုဒ်ဝယ် လိင်၊ ဝုစ်၊ ဝိဘတ်၊ ဓာတ်၊ ပစ္စည်းများကို အထောက်ပြ၍ ညွှန်ခဲ့ပါ။

၃။ "သောဟံ နမော ဘဂဝတော" [၄] ၌ အာရုံ + အာရမ္မဏိက တရားများကို ကောက်ပြ၍ အာရမ္မဏိကတရားများကို ဝေဒနာ၊ ဟိတ်၊ ဒွါရတို့ဖြင့် ဝေဖန်ပြပါ။

၄။ နာဋ္ဌာဂီရိဆင်ကြီး ပြေးလာသောအခါ ဘုရားသခင် နှလုံးသွင်းသောတရား၊ ကိုယ်အမူအရာနှင့် နှုတ်မြွက်ဟောသော တရားတို့ကို ဖော်ပြခဲ့ပါ။ [၅]

၅။ အရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်တို့သည် မည်ကဲ့သို့ ဘေဒါနုဝတ္တက ရဟန်းတို့အား ဆိုဆုံးမ၍ မင်္ဂဖိုလ်တည်စေသနည်း။ [၆]

၆။ သာသနာတော်၏ အံ့ဖွယ်ရှစ်ပါးအနက် အစနှင့်အဆုံး အံ့ဖွယ်နှစ်ချက်ကို[၇] ဖော်ပြ၍ လောကီရတနာ, လောကုတ္တရာရတနာ သရုပ်ကို အကျဉ်းထုတ်ပြခဲ့ပါ။ [၈]

၇။ "ဝုမံ့ ဝန္ဒန္တဿ အာပတ္တိ" [၉] နှင့် "မာတရံ ပိတရံ ဟန္တွာ၊ န တေနာနန္တရံ ဖုသေ" [၁၀] တို့၌ လိုအပ်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ရှင်းလင်းဖော်ပြပါ။

၈။ "ကောဒသဟိ အာကာရေဟိ သီမတော ကမ္မာနိ ဝိပဇ္ဇန္တိ" [၁၁] ၌ ကောဒသ-အရ မကျဉ်းမကျယ် သရုပ်အဓိပ္ပါယ် ရေးပါ။

၉။ သဗ္ဗဒါ ဝေ သုခံ သေတိ၊ ဗြာဟ္မဏော ပရိနိဗ္ဗုတော။

ယော န လိမ္ပတိ ကာမေသု၊ သီတိဘူတော နိရူပဓိ- ဂါထာကို စကားစပ်နှင့်တကွ မြန်မာပြန်ပါ။ [၁၂]

* * * * *

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၄။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၃။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၉။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၅။ ၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၅၆-၇၊
၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၆၃။ ၇၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၁၆၊ ၄၂၁။ ၈၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၂၀-၃။ ၉၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၇၂။
၁၀၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၇၆။ ၁၁၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၈၁။ ၁၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၀၄။ ။

http://www.dhammadownload.com

၁၀။ "လောကဌ် ယုတ်မာသော အလိုရှိသော တစ်စုံတစ်ယောက်သည် စင်စစ် မဖြစ်ပါ စေသတည်း" ကို စကားစပ်နှင့်တကွ ပါဠိဘာသာပြန်ဆိုပါ။ [၁]

* * * * *

၁၃၃၀–ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ "ပဿဒ္ဓေါ ကာယော အသာရဒ္ဓေါ၊ သမာဟိတံ စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ" [၂] ၌ အသာရဒ္ဓေါ-ကို သန္ဓိရုပ်ကျဉ်းတွက်၍ စိတ္တံ-၏သမ္ဗန်ကို ထုတ်ပြပြီးလျှင် ဧကဂ္ဂံ-ကို သမာသဝိဂ္ဂဟ ပြုခဲ့ပါ။

၂။ "ဝိမုတ္တသ္မိံ 'ဝိမုတ္တမိ္'တိ ဉာဏံ ဟောတိ" [၃] ၌ လက္ခဏာ+လက္ချ+ကတ္တားနှင့် သို့ဝိဘတ်သက်သောသုတ်ကို ထုတ်ပြ၍ "အဇ္ဈတ္တံ တဏှံ" [၄] ၌ အဇ္ဈတ္တံ-ကို အာချာတ် ရုပ်ကျဉ်းတွက်ခဲ့ပါ။

၃။ "ပဿဒ္ဓေါ ကာယော" ၌ ကာယ-အရ တရားကိုယ်ကောက်၍ ယင်းတရားကို ဒွါရ အာရုံတို့ဖြင့် ကုန်စင်အောင် ဝေဖန်ခဲ့ပါ။

၄။ "အသာရဒ္ဓေါ" ၌ သာရဒ္ဓ+အသာရဒ္ဓ တရားများကို ခွဲခြားကောက်ပြ၍ ဖြစ်ထိုက် သော ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဘုံ၊ ရုပ်တို့ဖြင့် အသီးသီး တွဲစပ်ပြပါ။

၅။ "တေရဟိ မနုဿာ အဓမ္မရာဂရတ္တာ ဝိသမလောဘာဘိဘူတာ" [၅] ပါဠိလာ အဓမ္မ ရာဂ၊ ဝိသမလောဘ ဖြစ်ပုံကို ထင်ရှားအောင် ပြ၍ [၆] လောက၌ ဓမ္မရာဂ၊ သမလောဘ ရှိ/မရှိ စိစစ်ခဲ့ပါ။ [၇]

၆။ သဒ္ဒါစံပြ ရဟန်း၊ ဘိက္ခုနီ၊ ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကာ တို့၏ အမည်များကို အသီးသီး ထုတ်ပြ၍ [၈] ရာဟုလာအား အဘယ်အကျိုးငှာ ဓာတ်ကြီးလေးပါးကို "နေတံ မမ" [၉] စသည်ဖြင့် ဟောပါသနည်း။

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၉၆။ ၂၊ အံ၊ ၁၊ ၁၄၆။ ၃၊ အံ၊ ၁၊ ၁၉၅။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၁၅။ ၅၊ အံ၊ ၁၊ ၁၆၀။
၆၊ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၁၄၂။ ၇၊ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၁၄၂ (အစိပ္ပေတော ဝါကျများ ရှုပါ)။
၈၊ အံ၊ ၁၊ ၂၅။ ၆၊ ၇၊ ၈။ ၉၊ အံ၊ ၁၊ ၄၈၃။ (အံ၊ ဋီ၊ ၂၊ ၃၅၂ ရှု၍ဖြေပါ)။

http://www.dhammadownload.com

၇။ ရဟာန်း သာမဏေတို့ လူမထွက်နိုင်ရန် ပြည့်စုံရမည့် အင်္ဂါ ၅-ပါးကို စဝနသုတ်လာသည့်အတိုင်း ထုတ်ပြ၍[၁] မိဘတို့က သားသမီးအပေါ်၌ မျှော်လင့် တောင့်တချက်ငါးမျိုးကို ပစ္စုပ္ပန်+တမလွန် ခွဲခြား၍ ထုတ်ပြခဲ့ပါ။[၂]

၈။ အသေကောင်းရန် ပြည့်စုံရမည့် အင်္ဂါ (၆)ပါးကို ရေး၍[၃] ကောင်းသော သေခြင်း၊ မကောင်းသော သေခြင်း ဖြစ်ပုံကို ဘဒ္ဒကသုတ်လာတိုင်း ရှင်းလင်းခဲ့ပါ။ [၄]

၉။ ပါရဂူ သရုပ်ကို ဖော်ထုတ်၍[၅] အောက်ပါ ဂါထာကို မြန်မာပြန်ဆိုပါ -

ပါရဂူ သဗ္ဗဓမ္မာနံ၊ အနုပါဒါယ နိဗ္ဗုတော။

တသ္မိဥ္စ ဝိရဇေ ခေတ္တေ၊ ဝိပုလာ ဟောတိ ဒက္ခိဏာ။ [၆]

၁၀။ "ပုဏ္ဏား၊ နေ့ညဉ့်ရှည်စွာ သရဏဂုဏ်ခြင်းကို ပြုပါကုန်သော်လည်း ဗေဒင်တို့သည် တစ်ရံတစ်ခါ ဉာဏ်၌ မထင်ကုန်။ သရဇ္ဈာယ်ခြင်းကို မပြုပါကုန်မူ အဘယ်ဆိုဖွယ်ရာရှိအံ့နည်း" [၇] ၎င်းကို ပါဠိပြန်ဆိုပါ။

* * * * *

၁၃၃၀–ခုနှစ်၊ မဓ္ဈပဒအဋ္ဌကထာ

ယာဝဒေဝ အနတ္ထာယ၊ ဉတ္တံ ဗာလဿ ဇာယတိ။

ဟန္တိ ဗာလဿ သုက္ကံသံ၊ မုဒ္ဓမဿ ဝိပါတယံ။ [၈]

၁။ ဝိပါတယံ-ကို သဒ္ဒဝိဘတ်ဖြင့် ရုပ်စုံစဉ်လျက် အပရမှ ပဓာနကြိယာကို အဋ္ဌတနီ ပရဿပုဒ် ဥတ္တမပုရိသ်ဖြင့် ပေးပါ။

၂။ "သုက္ကံသံ" ကို ဝိဂြိုဟ်ဆို အမည်ပေးပြီးလျှင် "ဉတ္တံ"ကို မည်သည့်သမာသ်၊ သို့မဟုတ် တဒ္ဓိတ်ဖြစ်သည်ဟု ညွှန်ပြပါ။

၃။ "အနတ္ထာယ" ၌ အနတ္ထတရားကို ယှဉ်ဘက်စေတသိက်နှင့်တကွ ဖော်ပြပြီးနောက် ၎င်းတရားကို ဝတ္ထု၊ ဒွါရတို့ဖြင့် ဝေဖန်ပါ။

၁၊ အံ၊ ၂၊ ၆။ ၂၊ အံ၊ အံ၊ ၂၊ ၃၇။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၂၆၀။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၂၅၉၊ ၂၆၀။
၅၊ အံ၊ ၄၊ ၃၊ ၁၁၁။ ၆၊ အံ၊ ၂၊ ၁၈၈။ ၇၊ အံ၊ ၂၊ ၂၀၂။ ၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၃၂၆။

http://www.dhammadownload.com

၄။ "မုဒ္ဒမသဿ" ၌ နှစ်ပုဒ်လုံး အရကောက်လျက် ရှေ့ပုဒ်အရ တရားကို လက်ဝယ်ပိုင်ဆိုင် ရရှိပြီးသူသည် အဘယ်ဘုံ၌ စိတ်အဘယ်မျှ ဖြစ်ခွင့်ရှိပါသနည်း။

၅။ "ငါ့ဒါယကာ၊ ငါ့ကျောင်း" မကောင်းသောအကြံကြောင့် အကျိုးမဲ့ပုံကို[၁] အကျဉ်းမျှဖေါ် ပြပြီးနောက် ယင်းမကောင်းသောအကြံများ ဖြစ်ပွားလာတတ်ပုံကို စာတွေ့လက်တွေ့ အကွက်စေ့ သီကုံးပါ။ [၂] (တစ်မျက်နှာထက် မပိုရ)

၆။ "စကားတစ်လုံး အမြတ်ဆုံး" [၃] ဖြစ်အောင် ပြောနည်းအပြင် တော၌ ပျော်မွေ့တောခလေ့ ကြိုက်သူ မကြိုက်သူ လူတန်းစား နှစ်ရပ်တို့၏ ဆန့်ကျင်မှုသဘောကို[၄] ဖေါ်လွင်အောင် ရေးပြပါ။

၇။ လူသားတို့အတွက် အကြီးမားဆုံးဘေးနှင့် ထိုဘေးမှ မကြောက်တရားတို့ကို ထင်ရှားစေလျက် [၅] ဆွမ်းစားစဉ် သူတောင်းစားကို ထမင်းပေးလိုသော် အဘယ်ထမင်းကို အဘယ်သို့ ပေးရမည်ကို ဖေါ်ပြပါ။ [၆]

၈။ "ပဌာစာရ ရှူ/မရှူ လုံလောက်အောင် အထောက်ပြပြီးနောက် [၇] "သောကကင်းဝေးနေထိုင်ရေး" [၈] တရားကို ထိထိမိမိ စိစိတို့ကို ဖေါ်ပြပါ။

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို ဥပမာ ဥပမေယျ ပေါ်လွင်အောင် အနက်ရေးပါ -

ယထာ ဒဏ္ဍေန ဂေါပါလော၊ ဂါဝေါ ပါဇေတိ ဂေါစရံ။
ဧဝံ ဇရာ စ မစ္စု စ၊ အာယုံ ပါဇေန္တိ ပါဏိနံ။ [၉]

၁၀။ "ရပ်တော်မူပါဦး ဘုရား"ဟု ဆို၍ ပေါက်ပေါက်တို့ကို ယူ၍ အဟုန်ဖြင့် သွား၍ မထေရ်၏သပိတ်၌ လောင်း၍ ထိခြင်းငါးပါးဖြင့် ရှိခိုး၍ 'အရှင်ဘုရားတို့ သိမြင်သောတရားကို ဝေစုရလိုပါသည်ဘုရား'ဟု ဆုတောင်း၏။" [၁၀] ဤစကားပြေကို ပါဠိပြန်ဆိုပါ။

* * * * *

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၃၂၈။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၃၂၇-၈-၉။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၄၀၈။
၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၄၀၄။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၄၃၁။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၄၂၈။
၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၄၄၀။ ၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၄၄၁။ ၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၂၊ ၃၈။
၁၀၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၅။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၃၁–ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ "လဟုကာ အာပတ္တိ" [၁] ၌ လဟုကာ-ကို သန္ဓိရုပ်ပြီးပုံပြ၍၊ "ယာဝတိကာ ဘိက္ခူ ကမ္မပ္ပတ္တာ" [၂] ၌ ယာဝတိကာ-ကို တဒ္ဓိတ်ဝိဂ္ဂဟပြခဲ့ပါ။

၂။ "သတိဝိနယဿ ဂ…ဿ ကိရိယာ" [၃] ၌ ကမ္မဿ-ကို မည်သည့်အနက်၌ မည်သည့် ဝိဘတ်သက်ထားသည်ကို ပြဆို၍ "ဇေဝံ ဥတ္တရာသင်္ဂ" [၄] ကို သမာသဝစနတ္ထ ပြုခဲ့ပါ။

၃။ "ဘိက္ခူ သရဘာဒေ့ ကုက္ကုစ္စာယန္တိ" [၅] ဝါကျ၌ ကုက္ကုစ္စာယန္တိ-၏ အနက်တ္ထကို ဖော်ပြ၍ "အစိဝါသေတု မေ ဘန္တေ ဘဂဝါ သွာတနာယ ဘတ္တံ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသံဃေန" [၆] ၌ မေ-ပုဒ် အရ ဖြစ်သင့်သော ပရမတ္ထနာမ်တရားများကို တိကျအောင် ကောက်ခဲ့ပါ။

၄။ (၃) နံပါတ်လာ "အစိဝါသေတု" စသော ဝါကျစကားအရ ဖြစ်သင့်သော ဝီထိကို ချပြ၍ ၎င်းဝီထိ၌ ရှေ့+နောက် ဖြစ်နိုင်သော ဘဝင်စိတ်တို့ကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။

၅။ ဘုရားပယ်မြစ်အပ်သော ပတ္တဘေဒ [၇] နှင့် ခွင့်ပြုအပ်သော ပတ္တဘေဒ [၈] တို့ကို ဖော်ပြ၍ အကပ္ပိယပတ္တတို့၌ သံဃိက၊ ဂိဟိသန္တကဖြစ်က ရဟန်းများ သုံးဆောင်ခွင့်ရသော ပတ္တတို့ကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။ [၉]

၆။ "ဝိနယပုရေက္ခာရတာ" [၁၀] ၏ အစိပ္ပါယ်ကို [၁၁] ရေး၍ "အတ္တာဒါန" ခေါ် အစိကရုဏ်း ယူလိုသော ရဟန်း၏ အင်္ဂါရပ်များကိုလည်း လိုရင်းမျှ ဖော်ပြခဲ့ပါ။ [၁၂]

၇။ "အနာဒရိယံ ပဋိစ္စ ဘုဥ္ဇမာနေန သဗ္ဗံ ဟတ္ထံ" [၁၃] ၌ သဗ္ဗဟတ္ထ [၁၄] အရကို ဖော်ပြ၍ "ပုဒ္ဓေ အဂါရဝေါ" [၁၅] ၌ ပုဒ္ဓအဂါရဝဖြစ်ပုံကို ညွှန်ပြခဲ့ပါ။ [၁၆]

၈။ ပုဗ္ဗကရဏသည် ပယောဂအား အဘယ်ပစ္စယသတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်သည်ကို အကြောင်းနှင့်တကွ ဖော်ပြ၍ ပစ္စုဒ္ဓါရ က ပုဗ္ဗကရဏအား ကျေးဇူးပြုနိုင်သော ပစ္စယသတ္တိတို့ကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။ [၁၇]

၁၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၁၁။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၂၀။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၃၀။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၂။ ၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၃။
၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၉၁။ ၇၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၈၊ ၂၅၁။ ၈၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၈။ ၉၊ ဝိ၊ ဋ၊ ၄၊ ၄၇။
၁၀၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၃၉။ ၁၁၊ ဝိ၊ ဋ၊ ၄၊ ၁၂၆။ ၁၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၃၄။ ၁၃၊ ဝိ၊ ၅၊ ၄၉။
၁၄၊ ဝိမတိ၊ ၂၊ ၆၄။ ၁၅၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၆၅။ ၁၆၊ ဝိ၊ ဋ၊ ၄၊ ၁၅၂။ ၁၇၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၀၄။

http://www.dhammadownload.com

၉။ "ဝိလီဝေန ပဋ္ဋေန ဖာသုကာ နာမေန္တိ၊ စမ္မပဋ္ဋေန ဒုဿပဋ္ဋေန ဒုဿဝေဏိယာ ဒုဿဝဋ္ဋိယာ စောဠပဋ္ဋေန စောဠဝေဏိယာ စောဠဝဋ္ဋိယာ သုတ္တဝေဏိယာ သုတ္တဝဋ္ဋိယာ"[၁] တို့ကို မြန်မာပြန်ခဲ့ပါ။

၁၀။ အလိုစုံမက်၊ အမျက်၊ မောဟ၊ မာန* များသော စကားကို ဆိုတတ်သည်လည်း ကောင်း၊ မင်း မင်းအမတ်ကြီးစသော ထင်ပေါ်ကျော်စော်သော သူတစ်ပါးကို* မှီ၍ ဆိုတတ်သည်လည်းကောင်း ဖြစ်၏။ ကထာနုသန္ဓေစကား၊ ဝိနိစ္ဆယာနုသန္ဓေစကား၌* လိမ္မာသည်လည်း မဖြစ်"[၂] ဟူသော မြန်မာစကားရပ်တို့ကို ပါဠိစုဏ္ဏိယ ရေးခဲ့ပါ။

* * * * *

၁၃၃၁–ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ "သဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ ဟိရိမာ ဟောတိ၊ ဩတ္တပ္ပီ ဟောတိ၊ အာရဒ္ဓဝီရိယော ဟောတိ"[၃] ပါဠိ၌ သဒ္ဓေါ-ကို တဒ္ဓိတ်ဝိဂြိုဟ်ဆို၍ အဘိဓေယျကောက်ပြပြီးလျှင် ဟိရိမာ-ကိုလည်း ပုဒ်၊ ပစ္စည်း၊ လိင်၊ ဂိုဏ်း၊ ကာရန် ညွှန်ပြခဲ့ပါ။

၂။ အာရဒ္ဓဝီရိယော-ဝယ် အာရဒ္ဓ-၌ ဓာတ်၊ ပစ္စည်း၊ သာဓနေ၊ အဘိဓေယျ တို့ကို ဖော်ပြ၍ အာရဒ္ဓနှင့်ဝီရိယကိုလည်း သမာသ်တွဲစပ်ခဲ့ပါ။

၃။ "အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာဝီ သမာဒါယ သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသု"[၄]၌ သိက္ခတိ-ဝယ် သိက္ခ-ဓာတ်အရ တရားကို ကောက်ပြီးလျှင် ယင်းတရားကို ဟိတ်၊ ကိစ္စ၊ ဒွါရ၊ အာရုံတို့ဖြင့် ကုန်စင်အောင် ဝေဖန်ခဲ့ပါ။

၄။ စတုန္နံ ဈာနာနံ အာဘိစေတသိကာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနံ နိကာမလာဘီ ဟောတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ"[၅] ၌ စတုတ္ထဈာန အာဒိကမ္မိကဝိထိဝယ် ဖြစ်သင့်သော ဇောစိတ်တို့နှင့် ၎င်းတို့၏အာရုံတို့ကိုလည်း ဖြေဆိုခဲ့ပါ။

၅။ ကျင့်ဆဲသော သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်အား ရဲရင့်မှုကို ပြုတတ်သော တရားငါးပါးတို့ကို ဖော်ပြပြီးလျှင် အဘယ့်ကြောင့် သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ရဲရင့်မှုကို ပြုတတ်ပါသနည်း။[၆]

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၅၅၇။ ၂၊ ဝိ၊ ၃၊ ၃၁၈-၉။ * ဝိ၊ ၃၊ ၄၊ ၂၁၆ မှ သံဝဏ္ဏနာ (အဖွင့်) စုကို မြန်မာ့ထုံးစံအတိုင်း ဖြည့်စွက်သုံးနှုန်းခြင်းများသာထည့်၍ ပါဠိစီဖို့ မလိုပါ။ စီလျှင်လည်း အပြစ်မရှိပါ။

၃၊ အံ၊ ၁၊ ၅၆၀။ ၄၊ အံ၊ ၁၊ ၃၄၈။ ၅၊ အံ၊ ၂၊ ၁၁၅။ ၆၊ အံ၊ ၂၊ ၁၁၂။

http://www.dhammadownload.com

၆။ "ဓမ္မမစ္ဆရိ" [၁] ၌ ဓမ္မအရ အဘယ်တရားကို[၂] အဘယ့်ကြောင့်[၃] ယူသင့်သနည်း? "သဒ္ဓါဒေယျံ ဝိနိပါတေတိ"[၄] ဝယ် သဒ္ဓါ၍ လှူအပ်သော ပစ္စည်းဖျက်ဆီးပုံကိုလည်း ထင်ရှားအောင် ဖြေဆိုခဲ့ပါ။ [၅]

၇။ ဟိမဝန္တာတောင်မင်းကို ဖေါက်ခွဲနိုင်လောက်အောင် ရဟန်းအား မည်သည့်တရား ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသင့်သနည်း?[၆] အဘယ့်ကြောင့် သစ်တုံးကြီးကို "မြေ"ဟူ၍ နှလုံး သွင်းအပ်သည်ကိုလည်း ဒါရုက္ခန္ဓသုတ်လာအတိုင်း ဖြေပါ။[၇]

၈။ အရိယာတို့၏ အဆုံးအမ၌ အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို "လူမွဲ"ဟု ဆိုအပ်သနည်း?[၈] နိဗ္ဗာန်ရရန်အတွက် အန္တရာယ်အပြုနိုင်ဆုံးသော အနှောင်အဖွဲ့များကိုလည်း[၉] ဖြေဆိုခဲ့ပါ။

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို မြန်မာသက်သက် ပြန်ဆိုခဲ့ပါ -

ဇေတံ ခေါ ပရမံ ဉာဏံ၊ ဇေတံ သုခမနုတ္တရံ။
အသောကံ ဝိရဇံ ခေမံ၊ ဇေတံ အာနဏျမုတ္တမံ။[၁၀]

၁၀။ "ရဟန်းတို့၊ ဤသို့လျှင် အမျိုးကောင်းသားတို့သည် အရဟတ္တဖိုလ်ကိုလည်း ပြောကြားကုန်၏။ (အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော) အကျိုးကိုလည်း ဆိုအပ်၏။ မိမိကိုယ်ကိုမူကား (အရဟတ္တဖိုလ်သို့) မဆောင်အပ်လေ။ ထိုသို့ ဖြစ်လျက် လောက၌ အချို့ကုန်သော (မဂ်ဖိုလ်မှ) အချည်းနှီးဖြစ်ကုန်သော ယောကျ်ားတို့သည် ပြက်ရယ်ပြုကုန်သကဲ့သို့ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ပြောကြားကုန်၏" [၁၁] ၎င်းကို ပါဠိဘာသာပြန်ဆိုခဲ့ပါ။

* * * * *

၁၃၃၁–ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ ဇေတွာန မစ္စုနော သေနံ၊ အနာဂန္တွာ ပုနဗ္ဘဝံ။
သမူလံ တဏှမဗ္ဗုယှ၊ ဂေါဓိကော ပရိနိဗ္ဗုတော။[၁၂]

၁၊ အံ၊ ၂၊ ၁၂၂။ ၂၊ အံ၊ ဋ၊ ၃၊ ၄၅။ ၃၊ အံ၊ ဋီ၊ ၃၊ ၄၂။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၁၂၃။
၅၊ အံ၊ ဋ၊ ၃၊ ၄၆။ ၆၊ အံ၊ ၂၊ ၂၇၅။ ၇၊ အံ၊ ၂၊ ၂၉၆။ ၈၊ အံ၊ ၂၊ ၃၀၉။
၉၊ အံ၊ ၂၊ ၃၁၀။ ၁၀၊ အံ၊ ၂၊ ၃၁၁။ ၁၁၊ အံ၊ ၂၊ ၃၁၅-၆။ ၁၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၂၇၄။

http://www.dhammadownload.com

၁။ သေနံ-ကို ပဋမာ၊ သတ္တမိတို့ဖြင့် နာမပဒမာလာ စဉ်၍ အဗ္ဗုယ္ပ-ကို ပဓာနသို့ လိုက်အောင် ကာလ၊ ယောဂ၊ ဝုစ် မှန်စွာဖြင့် အာချာတ်ကြိယာ ပြင်ဆင် စီရင်ခဲ့ပါ။

၂။ သမ္ဗလံ-ကို ရသင့်သလို ဝိဂ္ဂဟဆို၍ အမည်နှင့်တကွ၊ သေနံ-၌ ဓာတ်ကိုသာ ယူ၍ ဌာနအားလျော်စွာ ကမ္မ၊ ဘာဝ၊ ကတ္တု ရုပ်တို့တွင် ဖြစ်သင့်သောရုပ်ကို ဝတ္တမာန်ဝိဘတ် ပရဿပုဒ်ဖြင့် ရုပ်စဉ် ပြုလုပ်ပြပါ။

၃။ ဇေတွာ-၌ အဘယ်သူ အဘယ်ဝါဒ အဘယ်လမ်းစဉ်မျှ တော်လှန်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်အောင် ပိုင်နိုင်စွာအောင်နိုင်သော အောင်နိုင်ရေးတရားကို ထုတ်ဖော်ပြပြီးလျှင် ထိုတရား၏ ရှေ့တန်း+နောက်တန်း+သာမညသဘောတရားနှင့် ဦးတည်ရည်မှန်းချက် တရားတို့ကိုလည်း ပိုင်းခြားပြပါ။

၄။ သေနံ-အရ၌ ထင်ရှားသော သဘောတရားများကို အစဉ်ကျကျ ထုတ်ပြ၍ သေနံ ကြောင့်ဖြစ်ရသော ဘဝမျိုးကိုလည်းကောင်း၊ ထိုဘဝမျိုးမှ လွတ်မြောက်ရန် အဘယ် မည်သော အောင်နိုင်ရေးတရားကို ရအောင် အားထုတ်ရမည်ကိုလည်းကောင်း ဖော်ပြပါ။

၅။ စိတ်ဓာတ်မခိုင် ယိမ်းယိုင်လှုပ်ရှား ကောက်ကျစ်သူများ စိတ်ဓာတ်ဖြောင့်မတ် သွားအောင် လေ့ကျင့်နည်းကို "ဥသုကာရောဝ" စသည်နှင့် ညီစွာ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ စာတမ်း တစ်ခု ရေးခဲ့ပါ။[၁]

၆။ မြို့တွင်း ရွာတွင်း ကြွသောအခါ ရဟန်း သာမဏေများ ကျင့်သုံးရမည့် အချက် များကို "ဓဝံ ဂါမေ" စသည်ကို မှီး၍ ပြည့်စုံစွာ ဥပမာနှင့်တကွ ဖော်ပြပါ။[၂]

၇။ သေခြင်းကင်းရာ အရပ်ကို ဓမ္မပဒနှင့်ညီစွာ ဖော်ပြ၍[၃] ရှေးက တစ်ခါမျှ မသေဘူး သောအရပ်နှင့် ထိုအရပ်၌ သေသူ၏ အမည်ကို ညွှန်ပြပါ။[၄]

၈။ "ယေသံ သန္နိစယော နတ္ထိ"[၅]၌ သန္နိစယသဘော, သန္နိစယ သရုပ်ကို ရှင်းလင်း၍ "ဂတိ တေသံ ဒုရန္နယာ"[၅]၌ ဂတိကောဋ္ဌာသတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဂတိကင်းရာ အရပ် ကိုလည်းကောင်း ပြည့်စုံစွာ သရုပ်ထုတ်ပြပါ။

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၈၂။ (ဥသုကာရောဝ တေဇနံ-အဖွင့် ရှု၍ ရေးပါ)။

၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၃၆၊ (ဓဝံ ဂါမေ မုနီ စရေ-အဖွင့်ကို ရှု၍ ရေးပါ။

၃၊ နိဗ္ဗာန်၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၁၄၊ ၄၄၅။ ၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၄၂။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၈၆။

http://www.dhammadownload.com

၉။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာ ပြန်ဆိုပါ -

"ထက်အောက်ဖီလာ ရပ် ၄-မျက်နှာ၊ ထောင့်တို့၌ပါ ငါ အထပ်ထပ် ရှာသည်၊ မတွေ့ပါ မရပါ၊ ထိုဂေါဓိက အဘယ်သို့ ရောက်သွားလေသနည်း?"

၁၀။ အောက်ပါ ပါဠိဘာသာကို မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုပါ -

"ကိံ ပန တွံ သက္ကဒေဝရာဇတောပိ ဥတ္တရိတရော'တိ"

"အာမ ဇမ္ဗုက, သက္ကတောပိ ဥတ္တရိတရောမှိ၊ သော ပန မယှံ ဂိလာနုပဋ္ဌာကော ကပ္ပိယကာရကသာမဏေရသဒိသော'တိ" ၂

* * * * *

၁၃၃၂-ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ဇရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ "အပ္ပေဝ နာမ" [၁] ကို ပုဒ်ဖြတ်ပြီးနောက် "တွဉ္စေဝ" [၂] ကို သဒ္ဒိရုပ် တွက်၍ "နာဂရော" [၃] ပုဒ်ကို တဒ္ဓိတ်ဝိဂြိုဟ် ဆိုပါ။

၂။ "တွဉ္စေဝ ယရာဝါသဋ္ဌေန ဥပဇာနာတိ" [၄] တွင် ယရာဝါသဋ္ဌေန-၌ ဝိဘတ်နက် ဖေါ်ပြ၍ အမှတ် (၉)ပုစ္ဆာပါ သမာသ်ပုဒ်များကို ဝိဂြိုဟ်မှန်မှန် ဆိုပါ။

၃။ အမှတ် (၉)ပုစ္ဆာပါ ဇိမ့်-အရ ပရမတ္ထတရားကိုယ်ကို ကုန်စင်အောင် ကောက်၍ ၎င်းစိတ်ကို ဒွါရအားလျော်စွာ ဝီထိချ၍ အဆုံးစိတ်ကို ကုန်စင်အောင် ရေးပါ။

၄။ "ဆန္ဒမတိဝဿတိ" [*] ၏ အဓိပ္ပါယ်ပေါ်လွင်အောင် အာရုံနှင့်တကွ ဖေါ်ကောက်၍ "ဘူမိဂတော အာပဋ္ဌတိ" [၆] အရ သရုပ်တရားကိုယ်ကို ပေါ်လွင်ထင်ရှားအောင် ထုတ်ပါ။

၅။ သာသနာတော်တွင် ပဌမဆုံး ကျောင်းဒကာ [၇] နှင့် ယင်းကို အကောင်းဆုံးလှူနည်း၊ တာဝန်ရှိရှိ အသုံးပြုနည်းများကို စုံလင်စွာ ဖေါ်ပြ၍ [၈] ဆရာ့တာဝန် ဒကာ့တာဝန် အသီးသီး ကိုလည်း ညွှန်ကြားပါ။ [၈]

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၂၇၄။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၃၁၈။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၀၅။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၃၇။
၅၊ ရှူ၊ ဋီ၊ ၁၇၂။ ၆၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၁၂။ * ဝိ၊ ၄၊ ၄၂၄။ ၇၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၉၁။ ၈၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၉၂။

http://www.dhammadownload.com

၆။　သပိတ်ကိုလွယ်ကာ၁ ဘိနပ်စီး၂ ထီးဆောင်းလျက်၃ ဆွမ်းခံသော ရဟန်း၏ (သင့်၊ မသင့်)သော အမူအရာကို အချက်ကျကျ အပြစ်ပြ ဝေဖန်ပြီးနောက် ဧတာရဆောက်တည်သော ရဟန်းတို့ တတ်ရမည့် အတတ်ကို၁ ထုတ်ပြပါ။

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၈၆။ ၂ ဝိ၊ ၃၊ ၂၈၃ (သင့်/မသင့်)။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၆၉ (သင့်/မသင့်)။ [(၉၊ ၁၀) တို့၌ သီးသန့်တားမြစ်ချက် မရှိ။ ရွာတွင်းဝင်မှုနှင့်စပ်နေ၍ မသင့်ခြင်းသာ။ ကျောင်းတွင်းဝယ် ဒကာ ဒကာမတို့ ဆွမ်းလောင်းကြရာ၌လည်း ဝိ၊ ၅၊ ၄၊ ၁၁၉-ကို နည်းမှီ၍ ဖိနပ်မစီး, ထီးမဆောင်းကြ။] ၄၊ သင့် (ဝိ၊ ဖြတ်၊ ၁၀၄-၇)။

ဝိ၊ ဖြတ် ကောက်နုတ်ချက်

မှတ်ချက်။　။ (၁) အာရညိကဝတ်၌ "ပတ္တံ ဂဟေတွာ - သပိတ်ကို (အိတ်မှထုတ်) ကိုင်၍ (ဝိ၊ ၄၊ ၃၈၆)" ဟု ရှိ၍ သပိတ်ကို လွယ်ကာ ဆွမ်းခံခြင်း မသင့်။ (၂) "မုတ္တာဇာလသဒိသံ သိက္ကံ ဓာရေတွာ (မုတ္တာဇလသဒိသာယ သိက္ကာယ ပဝိဋ္ဌဝတ္တံ ကုဏ္ဍိကံ ဩဒဟိတွာ၊ အပ၊ ၌၊ ၁၊ ၁၂။ ဇာ၊ ၌၊ ၁၊ ၁၁။ အဘိ၊ ၌၊ ၁၊ ၄၁?) " အရ ယခုခေတ် သပိတ်အိတ်တို့သည် ထိုသိက္ကာပုံစံဖြစ်၍ "န ဘိက္ခဝေ (ဒဏ္ဍ၊ သိက္ကာ) ဓာရေတဗ္ဗာ (ဝိ၊ ၄၊ ၂၇၀) " အရ မအပ်၍ သပိတ်ကို လွယ်ကာ ဆွမ်းခံခြင်း မသင့် . . . ဤအဆိုနှစ်ရပ် ပေါ်ပေါက်လာသောကြောင့် ၁၂၆၅-ခု (လွန်ခဲ့သည့် ၈၃)နှစ်က ဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ကြီးကိုယ်တိုင် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ရသည်။ ဤအဆုံးအဖြတ်မှ ကောက်နုတ်ဖော်ပြပါဦးမည်။

သပိတ်အိပ်နှစ်မျိုး။　။ (၁) သပိတ်မပွန်းရုံ ထည့်ထားရသော လွယ်အိတ်ကြီးတစ်မျိုးဖြစ်သော အာရညိကဝတ်လာ သပိတ်အိတ်။ (၂) ယခု သုံးနေကြသော သာသနာ ၂၃၈၁ (လွန်ခဲ့သော ၁၄၈) နှစ် ဝန်းကျင်၌ ထင်ရှားခဲ့သော သီးလုံးဆရာတော်ဘုရား၊ (ရွှေ ဝင်၊ ၉၄) ၏နည်း သပိတ်အိတ် (ဝိ၊ ဖြတ်၊ ၁၀၆-၇)။

(၁) အဆို၌ အဆုံးအဖြတ်။　။ (၁) အိတ်ဖြင့် သပိတ်ကို လွယ်ကာ ဆွမ်းခံ၍ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့်သာ အိတ်မှ ထုတ်၍ ကိုင်ရသည်။ မသင့် (မအပ်)သောကြောင့်မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် သပိတ်ကို လွယ်ကာ ဆွမ်းခံ၍ ဖြစ်နိုင်သော။ (၂) သပိတ်အိတ်ဖြင့် သပိတ်ကိုလွယ်ကာ ဆွမ်းခံခြင်းသည် (အညောင်းသက်သာ၊ သာမဏာသာရုပ္ပဖြစ်၊ ပဥ္စမသင်္ဂါယနာတင် မင်းတရားကြီးများပင် သုံးစွဲဖို့ အမိန့်ပြန်ရလောက်အောင် ကြည်ညိုဖွယ်ကို ဆောင်နိုင်သောကြောင့်) သင့်ပါသည်။

(၂) အဆို၌ အဆုံးအဖြတ်။　။ ဓာန်၊ ၅၂၅-အရ "သိက္ကာ (ဆိုင်း)" ဟူသည် ထမ်းပိုး၌ ဆွဲချိတ်ရသော ပစ္စည်းသာ။ ထဝိကာ (အိတ်) မဟုတ်။ သို့အတွက် ဝိ၊ ၄၊ ၂၇၀-နှင့် မဆိုင်။ ထို့ကြောင့် သပိတ်ကို လွယ်ကာ ဆွမ်းခံခြင်းသည် သင့်ပါသည်။

မန္တလေးခေတ်။　။ ထိုခေတ်က (၁) သင်္ဂဇာကျောင်းတိုက်၊ (၂) ရွှေကျင်ကျောင်းတိုက် သံဃာတော်များ သပိတ်လွယ်၍ ဆွမ်းခံကြပါသည်။ ဗန်းမော်ဆရာတော်က ထိုသို့ ဆွမ်းခံခြင်းသင့်ပုံ အဆုံးအဖြတ် ရေးပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၇။ ခုနစ်ကျော်ရစ်ပတ် မတက်အပ်ဘဲ အစဉ်အတိုင်း တက်ရမည့် ကျင့်စဉ်များကို တစ်ခုစီ စဉ်ပြ၍[၁] သာသနာမှာ ရတနာတွေ ရှိသလောက် ထုတ်ပြပါ။ [၂]

၈။ "မနောဒွါရေ အနာပတ္တိ" [၃] ဆိုသော စကားနှင့် "ကိုယ်နှုတ်ဖြင့် မလွန်ကျူးဘဲ အပြစ်ကြီးထိုက်ရမည်" [၄] ဆိုသော စကားကို နှိုင်းညှိဝေဖန်၍[၅] မုသာဝါဒ (၅)မျိုး သရုပ်ကို[၆] အပြစ်နှင့်တကွ[၇] ညွှန်ကြားပါ။

၉။ အောက်ပါနှစ်ပါဒကို အနက်ပေး၍ ယင်းအလုပ်မျိုး လုပ်သူအား ဘုရားအလို[၈] တော်ကျ ပါဠိအမည်ပေးပါ - [၉]

ဥပကဏ္ဏကံ ဇပ္ပတိ ဇိမှံ ပေက္ခတိ။
ဝိတိဟရတိ ကုမ္ဘဂ္ဂံ ပဋိသေဝတိ။ [၁၀]

၁၀။ အောက်ပါ လယ်သမား အလုပ်များကို ပါဠိစီကုံးပြပါ -

"လယ်လုပ်သားကို [၁၁] ဦးစွာ ထွန်ယက်စေရမည်။ ထို့နောက် မျိုးကြဲစေရမည်။ ရေသွင်းစေရမည်။ ရေထုတ်စေရမည်။ စိုက်စေရမည်။ . . နယ်စေရမည်။ လှေ့စေရမည်။" [၁၂]

* * * * *

၁၃၃၂-ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ "အာကာသေ ပလ္လင်္ကေန ကမတိ" [၁၃] ၌ ပလ္လင်္က-ကို ပဒစ္ဆေဒပြု၍ ဓာတ်ပစ္စည်း ဝေဖန်ပြပြီးလျှင် သမာသ်ဝိဂ္ဂဟပြုပြခဲ့ပါ။

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၂၁။ [သိက္ခာ (သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ)။ ကိရိယာ (ခုတင် ၁၁)။ ပဋိပဒါ (အနုပဿနာ ၇၊ မဟာဝိပဿနာ ၁၈။ အံ၊ ဋီ၊ ၁၊ ၇၄-၅)။ (အာရမ္ဘဏဝိဘတ္တိ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း ၃၈။ ဒီ၊ ဋီ၊ ၁၊ ၁၇။ မိလိန္ဒ၊ ၃၁၆-၌ ၂၇)၊ (ဗောဓိပက္ခိယ ၃၇)။ သာရတ္ထ၊ ၃၊ ၄၃၀။ အံ၊ ဋ၊ ၃၊ ၂၂၀။ ဥဒါန၊ ဋ၊ ၂၇၅။]
၂၊ ပါ၊ ၄၊ ၄၂၃။ ၃-၄-၅၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၇၄။ ဝိ၊ ဋ၊ ၄၊ ၂၃၈။ ဝိ၊ ဋ၊ ၂၊ ၂၇၀။ ဝိ၊ သံ၊ ၆၅။
၆-၇၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၇၆။ ဝိ၊ ဋ၊ ၄၊ ၂၂၀။ * ပြစ်မှုနှင့်။ ၈၊ စတုတ္ထပါဒကို ရည်ညွှန်း။ ၉၊ အတ္တဗျာပကဓောဒက။
၁၀၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၈၄။ ၁၁၊ ကဿ ကံ/ ကဿ ကေန/ကဿ ကဿ (ကာရိတ်ကံ)။
၁၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၃၆။ ၁၃၊ အံ၊ ၂၊ ၂၄၈။

http://www.dhammadownload.com

၂။ "ကော် သမယံ ဘဂဝါ သဗ္ဗေသု ဝိဟရတိ" ^၁^၌ ကော် သမယံ-ဝယ် ဒုတိယာ ဝိဘတ်၏ အစ္စန္တသံယောဂတ္ထ၌ မသက်ရခြင်းကြောင်းတို့ကို ရေးခဲ့ပါ။
၃။ မဟာနာမသုတ်လာ "အရိယသာဝကော အတ္တနော သီလာနိ အနုဿရတိ"၌[၂] သီလအရတရားကို အာရုံပြုနိုင်သော အရိယာသာဝက၏ စိတ်များကို ဖော်ပြ၍ ယင်းအရိယာသာဝကအရ ရှုပပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ခဲ့သော် ယင်းပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်၌ ပဋိသန္ဓေအခါ ရကောင်းသော ရုပ်စုကို ဖော်ပြခဲ့ပါ။
၄။ (၃) နံပါတ်လာ အရိယာသာဝကအရ ပဌမဈာန်ဘုံမှ အရိယာသာဝကပုဂ္ဂိုလ် ယူခဲ့သော် ယင်းပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်၌ ဖြစ်နိုင်သော ဝီထိစိတ်နှင့် ယင်းပုဂ္ဂိုလ်၏ စုတိနောင် နှောင်းနိုင်သော ပဋိသန္ဓေစိတ်များကို ရေးခဲ့ပါ။
၅။ ဣဋ္ဌ၊ ကန္တ၊ မနာပ ဖြစ်သော တရားငါးမျိုးကို ကိုယ်နှုတ်တို့ဖြင့် တောင်းတ၍ မရနိုင်"[၃] ဟု ဘုရားဟောရခြင်းအကြောင်းကို ရှင်းပြ၍ ၎င်းတရားငါးပါးရခြင်း၏အကြောင်း ကိုလည်း ပေါ်လွင်အောင် ရေးခဲ့ပါ။
၆။ ပဓာနိယင်္ဂတရား၌ပါဝင်သော သဒ္ဓါအရ[၄] သဒ္ဓါလေးမျိုးတွင် ယူသင့်သော သဒ္ဓါကို ဖော်ပြ၍[၅] "သမဝေပါကိနိယာ ဂဟဏိယာ သမန္နာဂတော နာတိသီတာယ နာစ္စုဏှာယ"[၆] ပါဌ်၌ နာတိသီတာယ နာစ္စုဏှာယ-ဟု[၇] ဟောရခြင်းအကြောင်းကိုလည်း ညွှန်ပြခဲ့ပါ။
၇။ နိဗ္ဗာန်ကို တောင်းတခြင်း၏အကြောင်းငါးပါးကို ဖော်ပြ၍[၈] "စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ"[၉] ၌ စေတောဝိမုတ္တိ-အရတို့ကို[၁၀] ရေးခဲ့ပါ။
၈။ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၌ အမြဲတည်ရှိသော ကိုယ်ကျင့်တရားများကို ဖော်ပြ၍[၁၀] "ကာမေဟိ နေက္ခမ္မရတံ"[၁၁] ၌ နေက္ခမ္မ-အရ[၁၂] တရားများကို ရေးခဲ့ပါ။
၉။ "အပိနု တုမှေဟိ ဒိဋ္ဌံ ဝါ သုတံ ဝါ - 'ရာဇာ ခတ္တိယော မုဒ္ဓါဝသိတ္တော ယာဝဒတ္ထံ သေယျသုခံ ပဿသုခံ မိဒ္ဓသုခံ အနုယုတ္တော ဝိဟရန္တော ယာဝဇီဝံ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တော ဇနပဒဿ ဝါ ပိယော မနာပေါ'တိ"[၁၃] ဝါကျကို ဆရာနည်းကျကျ အနက်ပေးပြခဲ့ပါ။

၁၊ အံ၊ ၂၊ ၂၅၁။ ၂၊ အံ၊ ၂၊ ၂၅၃။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၄၁။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၅၇။ ၅၊ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၃၊ ၂၇။
၆၊ အံ၊ ၂၊ ၅၈။ ၇၊ အံ၊ ၂၊ ၁၃၅-၇။ ၈၊ အံ၊ ၂၊ ၁၄၆။ ၉၊ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၃၊ ၅၁။
၁၀၊ အံ၊ ၂၊ ၂၅၂-၄။ ၁၁၊ အံ၊ ၂၊ ၃၀၄။ ၁၂၊ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၃၊ ၁၁၂။ ၁၃၊ အံ၊ ၂၊ ၂၆၅။

http://www.dhammadownload.com

၁၀။ "အရှင်ဘုရား အာနန္ဒာ၊ အဘယ်မည်သူ အဘယ်မည်သော အကြောင်းကြောင့် ဘုရားရှင်ဟောကြားတော်မူအပ်သော ဤတရားမျိုးကို သိအပ်ပါသနည်း။ (မေထုန်မှ ရှောင်ကြဉ်သော အကျင့်မြတ်ရှိသူ၊ မေထုန်မှ ရှောင်ကြဉ်သော အကျင့်မြတ်မရှိသူ) ဤနှစ်ဦးသားတို့သည် တမလွန်ဘဝဝယ် ညီတူညီမျှ လားရာဂတိ ရှိကြကုန်လတ္တံ့။" ဟူသော မြန်မာစကားရပ်များကို ပါဠိစုဏ္ဏိယ သီကုံးခဲ့ပါ။ [၁]

* * * * *

၁၃၃၂-ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

အဘိဝါဒနသီလဿ၊ နိစ္စံ ဝဍ္ဎာပစာယိနော။

စတ္တာရော ဓမ္မာ ဝဍ္ဎန္တိ၊ အာယု ဝဏ္ဏော သုခံ ဗလံ။ [၂]

၁။ ဖော်ပြပါ ဂါထာလာ "စတ္တာရော"ဟူသောပဒမှ ပုဒ်ရင်းကို ယူ၍ ကာရိယ စုံလင်စွာဖြင့် ကြုတ္တိတ္တိုင် နာမပဒမာလာ၊ အဘိဝါဒန-မှ ဓာတ်ကိုယူ၍ အဇ္ဇတနီ ဤ၊ ဥံ ဝိဘတ် နှစ်လုံးဖြင့် ကာရိယအစုံ ကတ္တုရုပ် အာချာတပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၂။ "အဘိဝါဒနသီလိဿ"ဟူသောပုဒ်ကို သမာသဂဗ္ဘ တဒ္ဓိတဝိဂ္ဂဟ ဆိုပြီးလျှင် အန္တတ္ထ+ဗာဟျတ္ထ အရကိုလည်း ကောက်ပြခဲ့ပါ။

၃။ အာယု-ပုဒ်အရ ရထိုက်သော တရားများကို ပရမတ္ထဆိုက်အောင် ကောက်ပြပြီးလျှင် သစ်ပင်ဝါးပင်များ၌ ယင်းအာယုမျိုး ရှိသင့်/မရှိသင့် အစွမ်းကုန် စဉ်းစား၍ သဂြိုဟ် အထောက်အထားဖြင့် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါ။

၄။ အာယု-ပုဒ်အရတွင် သမ္ပယောဂလက္ခဏာ မရထောင်းသော အာယုသည် အဘယ် အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သည်၊ အဘယ်ကလာပ်စည်း၌ ပါဝင်သည်၊ (အတွင်းအပ) အဘယ် သန္တာန်၌ ရထိုက်သည်တို့ကို သင်္ဂဟကျမ်းလာ သာဓကရင်းဖြင့် ရှင်းလင်းဖော်ပြခဲ့ပါ။

၅။ "ရန်ကို ရန်ချင်း မတုံ့လျှင်းနှင့်" ဟူသော ခေါင်းစည်းဖြင့် ယမကဝဂ်လာ ကာဠယက္ခိနီ ဝတ္ထုကို ဇာတ်အိမ်လုပ်၍ တရားတစ်ပုဒ် ဟောခဲ့ပါ။

၆။ "အကျိုးရှိမည်' ဆိုက လှည့်စားမှုကိုလည်း ကျင့်သုံးရမည်" ဟု ဆိုခဲ့ပါလျှင် အသို့ စကားတုံ့ ပြုမည်နည်း? ဓမ္မဒါဠိကစောရယာတကဝတ္ထုလာ ရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ လှည့် စားပုံကို အထောက်အထားပြုသည့် ငါ့ရှင်၏ စကားတုံ့ အဖြေမှန်ကို နာခံပါရစေ။ [၃]

၁၊ အံ၊ ၂၃၀၅။ ၂ ဓမ္မ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၂၅။ ၃၊ ဓမ္မ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၀၇။

http://www.dhammadownload.com

၇။ "အသက်ရှင်ခြင်းသည် ရာသီဥတု အစာအာဟာရစသော ပတ်ဝန်းကျင် အကြောင်းကြောင့်သာ ဖြစ်၍ ကံကြောင့်မဟုတ်" ဟု ပုဒ္ဒနှင့်ပုဒ္ဒဝါဒ အမည်ရှိသောကျမ်းက ဆိုလေရာ သဟာသဝဂ် အာယုဝဓုနကုမာရဝတ္ထုလာ ဗုဒ္ဓ၏အသက်ရှည်ကြောင်း ဆောင်ရွက်တော်မူခြင်းကို အထောက်အထားပြု၍ ယင်းအဆိုစကားရပ်ကို စိစစ်ခဲ့ပါ။ [၁]

၈။ "သောတာပန်အိမ်သူက မုဆိုးလင်သားအတွက် လက်နက်ပြင်ဆင်ပေးခြင်းသည် ပါဏာတိပါတကံ ထိုက် မထိုက်"ဟူသော အငြင်းပွားချက်ကို ပါပဝဂ် ကုက္ကုဋမိတ္တနေသာဒဝတ္ထု၌ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား အဘယ်သို့ ဆုံးဖြတ်ချက် ပေးတော်မူပါသနည်း? အပြည့်အစုံ ဖော်ပြပါ။ [၂]

၉။ ဝါဏိဇ၊ ဇီဝိတုကာမ-ပုဒ်တို့၏ ဥပမေယျဖြည့်စွက်၍ အောက်ပါ ဂါထာကို အနက်မြန်မာပြန်ဆိုပါ -

ဝါဏိဇောဝ ဘယံ မဂ္ဂံ၊ အပ္ပသတ္ထော မဟဒ္ဓနော။
ဝိသံ ဇီဝိတုကာမောဝ၊ ပါပါနိ ပရိဝဇ္ဇယေ။ [၃]

၁၀။ "ထိုသူဌေးသည် ထိုဥစ္စာအစုကို ရှုကြည့်၍ 'ထိုအဖိုးအဖစသည်တို့သည် ဤဥစ္စာကို အဘယ့်ကြောင့် ယူ၍ မသွားကြကုန်သည်နည်း'ဟု မေးပြီး" ဟူသော ဝါကျကို ပါဠိပြန်ဆိုပါ။ [၄]

* * * * *

၁၃၃၃–ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ အောက်ပါ (၉) နံပါတ် ဂါထာလာ ဒီပေ-ကို ပဒစ္ဆေဒပြု၍ တဒ္ဓိတ်ဝိဂ္ဂဟပြုပြီးလျှင် ဝိဂ္ဂဟအမည်နှင့် အဘိဓေယျတ္ထ သရုပ်မှန်ကိုလည်း ဖော်ပြပါ။

၂။ မဟာပညာ-ကို ကာရကရုပ်ကျဉ်း တွက်၍ တိ၊ စ ဝိဘတ်တို့ဖြင့်သာ နာမပဒမာလာ စဉ်ပြီး သမာသ်ဝိဂ္ဂဟပြု၍ သမာသ်အမည်ကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၃။ "မဟာပညာ" ဝယ် ပညာ၌ ဓာတ်အရ ပရမတ္ထတရားကိုယ် ကောက်ပြ၍ ရင်း၌ ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်၊ ရနိုင်သော ဝေဒနာ၊ ဟိတ်၊ ဒွါရတို့ကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၁၊ ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၁၊ ၄၂၄-၅။ ၂၊ ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၂၊ ၁၈။ ၃၊ ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၂၊ ၁၅။ ၄၊ ဓမ္မ၊ ဌ၊ ၂၊ ၅၅။

http://www.dhammadownload.com

၄။ အထက်ပါ ဓာတ်အရကိုပင် ဖြစ်သင့်သော မနောဒွါရဝီထိ တစ်ဝီထိ ချပြီးလျှင် ၎င်းဝီထိ၌ ဝီထိစိတ်အရ စိတ္တုပ္ပါဒ်အရ ဝိတ္ထာရအရတို့ကို အသီးသီးဖော်ပြခဲ့ပါ။

၅။ မေထုနဓမ္မကို မှီဝဲသော ရဟန်း၏ အာပတ်တို့၌ ရနိုင်သော ဝိပတ္တိ၊ အာပတ်အစု၊ အကြောင်း၊ အမိကရုဏ်း၊ သမထ တို့ကို အသီးသီး ဖော်ပြခဲ့ပါ။ [၁]

၆။ အမှန်ကို ပြောဆိုလျက် (က) ဂရုကအာပတ်၊ (ခ) လဟုကအာပတ် . . .။ အမှားကို ပြောဆိုလျက် (ဂ) ဂရုကအာပတ်၊ (ဃ) လဟုကအာပတ် သင့်ရပုံများကို ဖော်ပြပြီး[၂] ညအခါ၌သာ သင့်၍ နေ့အခါ၌ မသင့်သော အာပတ်ကိုလည်း ဖော်ပြပါ။ [၃]

၇။ ဥပုသ်ကံ၏လည်ကောင်း၊ ဥပသမ္ပဒါကံ၏လည်းကောင်း၊ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး တို့ကို ဖော်ပြပြီး၊ [၄] အကျိုးထူး (အတ္တဝသ) အရာ၌ အကြောင်းတစ်ရာ၊ အကျိုးတစ်ရာ၊ သဒ္ဒါ (နိရုတ္တိ) နှစ်ရာ၊ ဉာဏ်လေးရာတို့ကိုလည်းကောင်း ရေတွက်ပြပါ။ [၅]

၈။ ဥဗ္ဗာဟိကဝဂ်လာ "ပဉ္စဟုပါလိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဥဗ္ဗာဟိကာယ န သမ္မန္နိတဗ္ဗော/ သမ္မန္နိတဗ္ဗော' [၆]စသည်လာရာ၌ ပဉ္စဟိ-သရုပ်ကို ဗျတိရေက+အန္ဝယ အားဖြင့် အသီးသီးဖော်ပြပါ။ [၇]

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို ဓေတ နာဂ-၏ အဘိဓေယျတ္ထ ပေါ်လွင်အောင် အနက် မြန်မာပြန်ဆိုပါ -

ဓေတ နာဂါ မဟာပညာ၊ ဝိနယညူ မဂ္ဂကောဝိဒါ။
ဝိနယံ ဒီပေ ပကာသေသုံ၊ ပိဋကံ တမ္ဗပဏ္ဏိယာ။ [၈]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာ သီကုံးခဲ့ပါ -

"ကြီးသော ပညာရှိကုန်သော ထိုရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့သည် ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းမှ ဤသီဟိုဠ်ကျွန်း၌ ကြွလာတော်မူကြကုန်၏။ ထိုရဟန္တာတို့သည် သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ ဝိနည်း ပိဋကတ်ကို ပို့ချတော်မူကြကုန်၏။" [၉]

* * * * *

၁၊ ဝိ၊ ၅၊ ၇၉၊ ၈၀၊ ၈၁။ ၂၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၁၂။ ဝိ၊ ဋ၊ ၄၊ ၁၅၆။ ၃၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၁၃။ ဝိ၊ ဋ၊ ၄၊ ၁၆၀။
၄၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၅၁။ ၅၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၅၄။ ဝိ၊ ဋ၊ ၄၊ ၁၈၆။ ၆၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၄၂။
၇၊ (၃) ၃၊ ပါက ဗျတိရေက, မပါက အန္ဝယ၊ ပါဠိတော်၌ပင် အစုံစုံ တိုက်ရိုက်ရှိ။
၈၊ ဝိ၊ ၅၊ ၄၊ ၇၊ ၁၃၃၊ ၈၄၊ ၈၅၊ ၆၀၊ ၁၀၀၊ ၁၄၇။ ၉၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၊ ၉၊ ၁၂၊ ၉၇။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၃၃–ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ "သသီသံ ပါရုပိတွာ"[၁] နှင့် "ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ"[၂] တို့၌ အဘယ်အနက်ဝယ် အဘယ်သုတ်ဖြင့် အဘယ်ဝိဘတ် စီရင်ထားကြောင့် ဖြစ်ထိုက်သမျှ ညွှန်ပြခဲ့ပါ။

၂။ "ဂိဇ္ဈကူဋေ ပဗ္ဗတေ"[၃] ၌ ဂိဇ္ဈကူဋနှင့် ပဗ္ဗတတို့ကို သမာသ်၊ တဒ္ဓိတ်ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ "ဟီရိပိ နာ့မ တေ အဟောသိ"[၄] ၌ နာမသဒ္ဒါ ဟောနိုင်သော အနက်များကို ထုတ်ပြပြီးလျှင် ဤ၌ လိုအပ်သော အနက်ကိုလည်း ညွှန်ပြခဲ့ပါ။

၃။ "ပါပိစ္ဆော ဣစ္ဆာပကတော အညံ ဗျာကရောတိ"[၅] ၌ ကတ္တားအရ တရားကို စိတ္တုပ္ပါဒ်နှင့်တကွ ဖော်ပြပြီးလျှင် ယင်းကို ဝီထိအစဉ်အားဖြင့် ဖြစ်ထိုက်ရာဌာန စုံအောင် ပြပါ။

၄။ "အာယာတပဋိဝိနယာ"[၆] ဝယ် ရှေ့ပုဒ်၌ ဓာတ်အရ တရားကိုယ်ကောက်ပြီးလျှင် ယင်းကို အဘယ်ဒွါရ၌ ဖြစ်ခိုက် အဘယ်ကို အာရုံပြုပုံ စုံလင်အောင် ပြဆိုလျက် ဝတ္ထုဘုံ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဖြင့်လည်း ဝေဖန်ပြပါ။

၅။ တောထွက်ရဟန်းကြီးများ ပြည့်စုံနိုင်ခဲ့သော တရားတို့ကို ဝုမုပဗ္ဗဇိတသုတ်များ အရ စုံလင်အောင် ဖော်ပြပါ။[၇]

၆။ လောကီသူရဲကောင်းများကို ယောဓာဇီဝသုတ်တို့အရ သိသာရုံမျှ ညွှန်ပြခဲ့ပါ။[၈]

၇။ ယခုခေတ်ကာလ ကိုယ့်ကိုယ်ကို "ရဟန္တာပါ" ဟု ပြောဆိုကြသူတို့၏ အရဟတ္တ ဖိုလ်ကို ပြောဆိုတတ်ခြင်းအကြောင်းရပ်များကို ဖော်ပြခဲ့ပါ။[၉]

၈။ ပူရဏကဿပဆရာကြီး ပညတ်အပ်သော အမျိုးဇာတ် ခြောက်ပါးတွင် နီသော အမျိုးဇာတ်၊ ဝါသော အမျိုးဇာတ်၊ ဖြူသောအမျိုးဇာတ် ဟူသည်ကား အဘယ်နည်း?။[၁၀]

၉။ အောက်ပါ ဂါထာတို့ကို မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုပါ -

ယော ဥဘောန္တေ ဝိဒိတွာန၊ မဇ္ဈေ မန္တာ န လိပ္ပတိ။

တံ ဗြူမိ 'မဟာပုရိသော'တိ၊ သော ဓ သိဗ္ဗိနိမစ္စဂါ။[၁၁]

၁၊ အံ၊ ၁၊ ၄၆၃။ ၂၊ အံ၊ ၂၊ ၃၁။ ၃၊ အံ၊ ၁၊ ၃၃၈၊ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၄။ ၅၊ အံ၊ ၂၊ ၁၀၄။
၆၊ အံ၊ ၂၊ ၁၆၃။ ၇၊ အံ၊ ၂၊ ၆၉။ ၈၊ အံ၊ ၂၊ ၇၈၊ ၈၂။ ၉၊ အံ၊ ၂၊ ၁၀၄။
၁၀၊ အံ၊ ၂၊ ၃၃၇။ ၁၁၊ အံ၊ ၂၊ ၃၄၉။

http://www.dhammadownload.com

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာစကားကို ပါဠိဘာသာ စီကုံးပါ -

"အာနန္ဒာ၊ ဥပမာသော်ကား တစ်သူကျော်နက်သော မစင်တွင်းသည် တွင်းနှုတ်ခမ်းရေးနှင့်အမျှ မစင်ပြည့်၏။ ထိုမစင်တွင်း၌ ယောကျ်ားတစ်ယောက်သည် ဦးခေါင်းပါ နစ်မြုပ်ရာ၏" ၈

၁၃၃၃–ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ "ကေကော ပုရိသော ဖရသုဝါသိအာဒီနိ ဂဟေတွာ"[၂] ၌ ကေကော-၏ပုဒ်ရင်းကို ယူ၍ နာမပဒမာလာစဉ်ပြပြီးလျှင် ဖရသု-၌ ဓာတ်ကို ယူ၍ ဝတ္တမာန်ဝိဘတ် ပရဿပုဒ်ဖြင့် အာချာတ်ပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၂။ "ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဝုဋ္ဌဝဿာ အနုမောဒနံ ကတွာ ပက္ကမိံသု" [၃] ၌ ဝုဋ္ဌဝဿာ-ကို သမာသဝိဂ္ဂဟပြု၍ စာစပ်ခဲ့ပါ။

၃။ "သော ကိရ အာယသ္မာ ။ပ။ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကေ အဋ္ဌောသတိ" [၄] ဝယ် ရှင်ဆန္ဒသန္တာန်၌ဖြစ်သောစိတ်နှင့်ယှဉ်ဘက်စေတသိက်တို့ကို ဖော်ပြပါ။

၄။ (၃) နံပါတ်ဝါကျလာ ဆန္ဒထေရ်သည် သောမနဿသဟဂုတ်စိတ်ဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေလျှင် မည်သည့် ဝီထိစိတ်ဖြစ်သည်၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ်ဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေလျှင် မည်သို့ ဝီထိစိတ်ဖြစ်သည်ဟု ထင်ရှားအောင် ဝီထိစိတ်အမည်များကို ထုတ်ဖော်၍ ဝီထိတစ်ခုစီ ချပြပါ။

၅။ ဒေဝဒတ်သည် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကို မိတ်မဖွဲ့နိုင်ခြင်း၊ အဇာတ သတ်မင်းသားကို မိတ်ဖွဲ့နိုင်ခြင်းတို့၏အကြောင်းတို့ကို ရေးခဲ့ပါ။ [၅]

၆။ "ပမာဒေါ မစ္စုနော ဒံ" [၆] ၌ မေ့လျော့ခြင်းသည် အဘယ့်ကြောင့် သေခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်ရသည်ကို ဖော်ပြ၍ "အရိယာနံ ဂေါစရေ ရတာ" [၇] ၌ အရိယာတို့၏ အာရုံဖြစ်နိုင်သော တရားများကို ဖော်ပြပါ။

၇။ "ပုပ္ဖာနိဟေဝ ပစိနန္တံ ဗျာသတ္တမနသံ နရံ" [၈] ၌ ပုပ္ဖာနိ-အရ မုချတ္ထ+သဒိသူပစာရတ္ထတို့ကို ဖော်ပြ၍ ဗျာသတ္တ-ပုဒ်၌ အထူးထူးအပြားပြား ကပ်ငြိတပ်စွဲပုံကို ရေးပါ။

၁၊ အံ၊ ၂၊ ၅၃။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၃၅၂။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၃၅.
၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁ :၅၀။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၈၉။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၁၄၅-၆။
၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁ ၁၄၅-၆။ ၈၊ မ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၃၁-၂။

http://www.dhammadownload.com

၈။ အနာဂါမ်အရိယာတို့ ဥပုသ်မဆောက်တည်ခြင်းအကြောင်းကို ရေး၍ ဆတ္တပါဏိဥပါသကာသည် မိမိနောက်မှ ဘုရားထံ ရောက်လာသော ပသေနဒီကောသလမင်းကို ထ၍ ခရီးဦးကြိုမပြုခြင်းအကြောင်းကို ရေးခဲ့ပါ။ [၁]

၉။ "ဗိမ္ဗိသာရမင်းသည် ငါ့အား ဥစ္စာပေးသော်လည်း ဤခန္ဓာရှိခိုက်သာ တစ်သက်တာ ပမာဏလောက်သော ဥစ္စာကို ပေးနိုင်ရာ၏။ ငါ့အား ဘုရားပူဇော်မှုသည်ကား ကမ္ဘာကုဋေမက များစွာသော ဘဝတို့၌ စီးပွားချမ်းသာအလို့ငှာ စွမ်းဆောင်နိုင်ရာ၏" ဟူသော စကားရပ်များကို ပါဠိစုဏ္ဏိယ ရေးခဲ့ပါ။ [၂]

၁၀။ "တာတ ကိံ န ပဿသိ ဣမံ ဝီသဝဿသတိကံ ခဏ္ဍဒန္တံ ပလိတကေသံ ဝလိတ္တစံ တိလကာဟတဂတ္တံ ဂေါပါနသိဝင်္ကံ" [၃] ဟူသော ဝါကျကို မြန်မာပြန်ဆိုခဲ့ပါ။

* * * * *

၁၃၃၄-ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ "ဂဏံ ဝိတင်္ကံ ဒုဗ္ဗလံ၊ ကထိနာဖါသုပဿယံ" [၄] တွင် ဒုဗ္ဗလံနှင့်ဖါသုပဿယံ-တို့ကို မှန်ကန်စွာ ပုဒ်ဖြတ်၍ အဘိဓေယျတ္ထကို ရှုလျက် ဒုဗ္ဗလံ-ကို လိင်မှန်မှန် ဝိဂြိုဟ်ဆို အမည်ပေးပါ။

၂။ "မေထုနံ ဓမ္မံ" [၅] ၌ မေထုနံ-ကို ရသင့်သော ဝိဂြိုဟ်ဆို၍ အမည်ပေးပြီးနောက် ပုဒ်ရင်းကို သတ္တမီဝိဘတ်ဖြင့် နာမ်ရုပ်စုံ ဂိုဏ်းစဉ်ပါ။

၃။ ပုစ္ဆာအမှတ် (၉) ဂါထာ၏ ရှေ့နောက်စကား ထောက်ထားလျက် အန္တရ-အရ ပရမတ်အလို တရားကိုယ်ညွှန်း၍ ယင်းတရားကိုယ်၏ အာရုံကို အမျိုးအမည် ခွဲပြီးလျှင် ယဿ-အရ ပုဂ္ဂိုလ်များသာ သီးခြားစံရသော ဘုံအမည်ကို အကျဉ်းရေးပါ။

၄။ "ယော န လိမ္ပတိ ကာမေသု" [၆] ၌ ကာမအရ တရားကိုယ်ရုပ်ကို ဖော်ပြ၍ 'ဟဒယေ ဒရံ' [၇] ၌ ဥပစာ ဟဒယ-ကို [၈] <u>နိရုပဓိ အာရုံပြု</u> [၉] ဝိထိချပြပါ။

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၄၀။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၃၀၇။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၃၉၇။
၄၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၅၈။ ၅၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁။ ၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၀၄။ ၇၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၀၄။
၈၊ ရဟန္တာ၏ ပစ္စဝေက္ခဏာဝီထိစိတ်။ ၉၊ ရဟန္တာ (= အရဟတ္တဖိုလ်) ကို အာရုံပြုလုပ်၍

http://www.dhammadownload.com

၅။ အဘယ်ကဲ့သို့သောသူကို တဇ္ဇနီယကံ ပြုအပ်သနည်း[၁] ယင်းကံသည် ဉတ္တိစသော ကံလေးမျိုးတွင်[၂] အဘယ်ကံနည်း၊[၃] "နိဂ္ဂဟကံ၊ ပဂ္ဂဟကံအားဖြင့်[၄] ယင်းကံကို ခွဲပြပါ။

၆။ "ကိုယ်လုံပြည့်ဝခြင်းသည်သာ ချမ်းသာ၏" ဟု ထင်ကြသူများ အမြင်ပြောင်းသွားအောင် "မရှိ ချမ်းသာတရား"[၅] ဟောကြားသိကုံး၍ ဥပါလိကို ဦးစွာရဟန်းပြုစေရာ၌ မင်းသားတို့ဆန္ဒကို ဖေါ်ပြပါ။[၆]

၇။ ကောင်းကောင်း အိပ်ပျော်ပြီး အိပ်မက်ကောင်း မက်အောင် အိပ်နည်းကို ညွှန်ပြ၍[၇] တံမြက်လှည်းခြင်း၏ လက်ငင်းအကျိုးကို ရေးပါ။[၈]

၈။ "သီလစောင့်ရန် မလို"ဟု ထင်သူများ သီလစောင့်ချင်စိတ် ပေါက်လာလောက်အောင် သီလအကျိုးကို (ကျိုး+ကြောင်း) ဆက်စပ်ညွှန်ပြ၍[၉] မေတ္တာကာယကံ၊ မေတ္တာဝစီကံ စိမ်ပေါ်လွင်ပုံ ပုံစံတစ်ခုစီ ထုတ်ပြပါ။[၁၀]

၉။ အဆုံးပါဒ အဓိပ္ပါယ်တ္ထ ပေါ်လွင်အောင် အောက်ပါ ဂါထာကို အနက်ပေးပါ -

ယဿန္တရတော န သန္တိ ကောပါ၊ ဣတိ ဘဝါဘဝဥ္စ ဝီတိဝတ္တော။

တံ ဝိဂတဘယံ သုခိံ အသောကံ၊ ဒေဝါ နာနုဘဝန္တိ ဒဿနာယ။ [၁၁]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာစကားကို ပါဠိဘာသာ သီကုံးပါ -

"ဒုတ် ကြိမ် ချွန်းတို့ဖြင့် ဆင်ကို အချို့က ဆုံးမကြကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည်ကား ဒုတ်ဓားမပါဘဲ ဆင်ကို ဆုံးမတော်မူ၏။" [၁၂]

* * * * *

၁၃၃၄–ခုနှစ်၊ အဂ္ဂိုဏ်းဖြေဆိုရပါဠိတော်

၁။ နံပါတ် (၉) ပါ ဂါထာ၌ "အနဝဋ္ဌသုခသောတံ" ကို ရသင့်သမျှ ပဒစ္ဆေဒပြု၍ တော်-ပုဒ်၏အစွဲ လိင်နှင့် စပ်ရာပုဒ်တို့ကိုလည်း ညွှန်ပြပါ။

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၉။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၄၊ ၂။ ဝိ၊ လံ၊ ၂၊ ၂၇၅။ ၂၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၈၀။
၃၊ ဉတ္တိစတုတ္ထ (ဝိ၊ ၄၊ ၃။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၄၊ ၂၆၀)။ * ဝိ၊ ၄၊ ၃၊ ၄။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၄၊ ၂၄၄၊ ၂၆၀-တို့ကို ယှဉ်ကြည့်။
၄၊ နိဂ္ဂဟကံ (ဝိမတိ၊ ၁၊ ၃၄၀။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၄၊ ၂၆၀-၌ တစ်မျိုး)။ ၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၃၉။ ၃၄၀-၁။
၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၃၉။ ၇၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၀၄ (ဥတ္တရ)။ ဝိ၊ ၅၊ ၃၅၇ (ဟီန)။ ၈၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၃၁။
၉၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၃၆။ ဝိ၊ ၃၊ ၁၄၂။ [သာရတ္ထ၊ ၃၊ ၂၆၉၊ ၂၇၀။ ကင်္ခါ၊ ၁၀၃။ ပါတိ၊ ဘာ၊ ၂၇၊ အလံ၊ ဘာ၊ ၃၄၄။ အံ၊ ၂၊ ၁၇၊ ၂၅၃-တို့ကို ရှုပါဦး။]
၁၀၊ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၄၊ ၁၅၃။ ၁၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၄၁။ ၁၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၅၇။

http://www.dhammadownload.com

၂။ အနဝဋ္ဋသုခ-ကို သမာသဝိဂ္ဂဟ၊ အာနဏျ-ကို တဒ္ဓိတဝိဂ္ဂဟ အသီးသီးရသင်တိုင်း ပြုပြ၍ နာဂ္ဂတိ-ကို အာချာတ်ရုပ်ကျဉ်းတွက်ပါ။

၃။ "အန္တရေန ယမကသာလာနံ ပရိနိဗ္ဗာနသမယေ" [၁] ၌ ဘုရားရှင်ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသော စိတ်ကို ကောက်ပြ၍ ယင်းစိတ်၏ ဒွါရ၊ အာရုံဖြစ်သင့်သော ဝီထိတို့ကို ညွှန်ပြပါ။

၄။ "ပမာဏဝန္တာနိ သရီသပါနိ" [၂] ၌ ပမာဏဝန္တပုဂ္ဂိုလ်+အပ္ပမာဏဝန္တပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ခွဲခြားကောက်ပြ၍ ပမာဏဝန္တပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဖြစ်ရာဘုံ၊ ပဋိသန္ဓေအခါ ဖြစ်နိုင်သော ရုပ်ကလာပ်တို့ကိုလည်း ခွဲခြားပြပါ။

၅။ "နမော ဘဂဝတော၊ နမော သတ္တန္နံ" [၃] ၌ သတ္တ *သရုပ်ကို ဖော်ထုတ်၍ "သမံ ဝါတာ ၏ သန္တိ သမာ ပဥ္စသာ" [၄] ၌ သမဝါတ ဖြစ်ပုံကို လအားဖြင့် ပိုင်းခြားပြပြီးလျှင် ပဥ္စသ×အပဥ္စသ တို့၏ အဓိပ္ပါယ်ထူးခြားပုံကိုလည်း ပြပါ။

၆။ သောတာနုဂတသုတ်ကို [၅] ဟောရခြင်း၏အကျိုး၊ ဟောခါနီးအချိန်၌ ခေါ်ယူ အပ်သော ရဟန်းအရေအတွက်တို့ကို ပြပြီးလျှင် "လူအကြောင်း ပေါင်းကြည့်မှ သိ" ဟူသော စကား၏ စတင်ဖြစ်ပေါ်ရာ သုတ်၊ ဝဂ်အမည်တို့ကိုလည်း ပြပါ။ [၆]

၇။ အသက်ရှည်ခြင်းအကြောင်းငါးမျိုးကို နှစ်နည်းရေတွက်၍ [၇] လူသေ၍ ရက်လည် ဆွမ်းကျွေးရာ၌ ပုတ္တသုတ္တန်နှင့်အညီ မည်သည့်ရက်မှ စတင်ပြုလုပ်သင့်သည်ကို ပြပါ။ [၈]

၈။ သာရဏီယဝဂ်လာ [၉] သာရဏီယကျင့်ဝတ် မည်ပုံ၊ ကျင့်ရမည့် ကာလအပိုင်း အခြား၊ ကျင့်သင့်၊ မကျင့်သင့်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြည့်ကျင့်ခြင်းကြောင့် ရနိုင်သော အကျိုး များကို စုံလင်အောင် ပြပါ။ [၁၀]

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို မြန်မာစကားပြေ ပြန်ဆို၍ ဥဘော-သရုပ်ကိုလည်း ထုတ်ပြပါ-

ဝိပဿမာနော ဇာနာတိ၊ ဥဘော ဘာဂေ သုမေဓသော။
အနဝဋ္ဋသုခသေတံ၊ ကလံ နဂ္ဃတိ သောဠသိံ။ [၁၁]

၁၊ အံ၊ ၁၊ ၃၉၁။ ၂၊ အံ၊ ၁၊ ၃၈၄။

၃၊ အံ၊ ၁၊ ၃၈၄။ * ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၅-အဖွင့် သာရတ္ထ၊ ၃၊ ၃၈၂။ ဝိမတိ၊ ၂၊ ၂၂၉။ [ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၁၃၅-၌မူ ဖုဿ, ဝိပဿိ စသည်ဖြင့် ယူသင့်၊ မှန်၏၊ ထို၌ ဒီ့ဘုရားအလောင်း၏ ဂါထာ။]

၄၊ အံ၊ ၁၊ ၃၈၇။ ၅၊ အံ၊ ၁၊ ၅၀၄။ ၆၊ အံ၊ ၁၊ ၅၀၇။ ၇-၈၊ အံ၊ ၂၊ ၃၇၊ ၁၂၈။ ၉၊ အံ၊ ၂၊ ၂၅၅-၆။

၁၀၊ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၃၊ ၈၉၊ ၉၀-၁။ ၁၁၊ အံ၊ ၁၊ ၃၈၁။

http://www.dhammadownload.com

၁၀။ "ထိုနတ်သားသည် 'အချင်း - ငါသည် အောက်မေ့၏။ အချင်း - ငါသည် အောက်မေ့၏'ဟု ဆို၏။ ရဟန်းတို့ - သတိဖြစ်ခြင်းသည် နှေးသေး၏။ ထိုအခါ ထိုသတ္တဝါသည် လျင်စွာသာလျှင် တရားထူးကို ရနိုင်၏" ဟူသော စကားကို ပါဠိဘာသာ သီကုံးပါ။

* * * * * *

၁၃၃၄-ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ 'ပသေနဒိကုမာရော ပိတု သိပ္ပံ ဒဿေတွာ ပသန္နေန ပိတရာ ရဇ္ဇေ အဘိသိတ္တော" ပါဠိ၌[၂] ပသေနဒိကုမာရော-ပုဒ်ကို အစိတ်အပေါင်း သမာသ်ဝစနတ်ပြုပြီးလျှင် ပိတု-ကို နာမ်ဂိုဏ်းစဉ်ခဲ့ပါ။

၂။ "ကုက္ကုဋမိတ္တံ နာမ နေသာဒံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ" [၃] ပါဌ်၌ဝယ် ကုက္ကုဋ-ပုဒ်၌ ဓာတ်ကို ယူ၍ ဝတ္တမာန် ပရဿပုဒ်ဖြင့် အာချာတ်ပဒမာလာ စဉ်ပြီးလျှင် ကထေသိ-ကို အာချာတ်ရုပ် စီရင်ပြပါ။

၃။ စာရေးတံ သံယာတောင်းရန် လာသော မဟာဒုဂ္ဂတအား နိဗ္ဗာန်ဆော်က "အဟံ တဝ ဘိက္ခုံ ပမုဉ္စော" [၄] စကားပြောကြားလိုက်သည်တွင် မဟာဒုဂ္ဂတသန္တာန်၌ ဖြစ်ထိုက်သောဝီထိစဉ်ကို သင်္ဂဟအထောက်ပြ၍ ချခဲ့ပါ။

၄။ "ကဏှံ ဓမ္မံ ဝိပ္ပဟာယ၊ သုက္ကံ ဘာဝေထ ပဏ္ဍိတော။

သြကာ အနောကမာဂမ္မ၊ ဝိဝေကေ ယတ္ထ ဒူရမံ - [၅] ဟူသောဂါထာ၌ ကဏှ+သုက္က၊ သြက+အနောက အရ တရားများကို တိကျစုံလင်စွာ-ကောက်ပြပါ။

၅။ "တေန ဟိ ပဉ္စကလျာဏသမန္နာဂတံ ဒါရိကံ လဘမာနော -တုမှာကံ ဝစနံ ကရိဿာမိ" [၆] ဟူသော ပုဏ္ဏဝဍ္ဎနလုလင်၏ တောင်းဆိုချက်ပါ ပဉ္စကလျာဏသရုပ်နှင့် အဓိပ္ပါယ်ကို ရေးပါ။

၆။ တာဝတိံသာရှိ ပင်လယ်ကသစ်ပင်ကြီး၏ အလျား၊ အနံ ပမာဏ၊ အပွင့်ရောင်လျှံ တောက်ပရာ ဌာန၊ အနံ့သွားရာဒေသတို့ကို ပုပ္ဖဝဂ်လာ အဋ္ဌကထာနှင့်ညီစွာ ဖြေဆိုပါ။[၇]

၁၊ အံ၊ ၁၊ ၅၀၇။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊၂၁၅။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၁၅။ ၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၆၇။
၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၈၀။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၄၄။ ၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၆၇။

http://www.dhammadownload.com

၇။ သုပ္ပဗုဒ္ဓလူနူနှင့် သိကြားမင်းတို့၏ စကားစစ်ကို ဖော်ပြပြီးလျှင် သုပ္ပဗုဒ္ဓကုဋ္ဌိသည် သောတာပန် အရိယာနွယ်ဖြစ်ရပါလျက် လူနူဖြစ်ရခြင်းအကြောင်းရင်းကို ညွှန်ပြပါ။ [၁]

၈။ အာဟာရက ဝေဒနာကို၊ ဝေဒနာက ရုပ်ကို၊ ရုပ်က ဖဿကို ဆောင်နိုင်ပုံ ပဏ္ဍိတသာမဏေရဝတ္ထုအတိုင်း ထင်လင်းအောင် ရှင်းပြပါ။ [၂]

၉။ "ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ ခိုးသူသတ်သည် ကောင်းစွာ ဟောအပ်သောတရားကို နာရ၍ အနုလောမဉာဏ်ကိုရ၍ နတ်ပြည်သို့ ရောက်လျက် မွေ့လျော်ရ၏" [၃] ဟူသော မြန်မာ ဘာသာကို စုဏ္ဏိယ/ဂါထာကို နှစ်သက်ရာ စီကုံးပါ။

၁၀။ "တံ ပုတ္တပသုသမ္မတ္တံ၊ ဗျာသတ္တမနသံ နရံ။
သုတ္တံ ဂါမံ မဟောဃောဝ၊ မစ္စု အာဒါယ ဂစ္ဆတိ" [၄]
ဟူသော ပါဠိကို မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုပါ။

* * * * * *

၁၃၃၅–ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ "အာရတိ ဝိရတိ ပဋိဝိရတိ ဝေရမဏီ" [၅] တို့တွင် နောက်ဆုံးပုဒ်ကို လိင်၊ ဂိုဏ်း ဆုံးဖြတ်၊ ဝိဂြိုဟ်ဆိုပြီးနောက် ယင်း၌ ဓာတ်ကိုယူ၍ အဓ္ဓတနီ ပရဿပဒဖြင့် ပဒမာလာ စဉ်ပါ။

၂။ "အာပါယိကာ နေရယိကာ" [၆] ၌ နေရယိကာ-ကို လိင်နှင့်ကာလ မှန်အောင် ဝိဂြိုဟ်ဆိုပြီးလျှင် ကတိ-ကို နာမပဒမာလာ စဉ်ပါ။

၃။ ဝေရမဏီ-၌ ရှေ့ပုဒ်အရ တရားကိုလည်းကို ဘုံအားဖြင့် ဝေဖန်လျက် ယင်းတရားကို ပယ်သတ်နိုင်သော တရားတို့ကိုလည်း ဖော်ပြပါ။

၄။ "ယာယံ ဒိဋ္ဌိ အနိယျာနိကာ" [၇] ၌ ဒိဋ္ဌိဒ ရကို ဖော်ပြရ ယင်းဒိဋ္ဌိဖြစ်ရာ စိတ်စဉ် (ဝီထိ)ကိုလည်း ဖော်ပြပါ။

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၃၀၂-၃-၄။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၃၇၈။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၄၇၇။
၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၄၄၅။ ၅၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၆၄။ ၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၆၅။ (ဝုစ်ပြင်၍ ရေးထား)။
၇၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၆၈။

http://www.dhammadownload.com

၅။ သာသနာပြုလုပ်ငန်းကို အလွန်ချင့်ချင့်ချိန်ချိန် ပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်ရာ ယင်းတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် အချက်အလက်များကို ရှေ့နောက်စီစဉ်လျက် တွေးခေါ် သိကုံးပြပါ။ [၁]

၆။ ဝါငယ်စာချ ဝါကြီးစာလိုက် သံဃာအားလုံး မတ်တပ်ရပ်လျက် (သင်ကြား ပို့ချ) နေကြလျှင် ဘာ့ကြောင့် ရပ်နေကြသနည်း?* ယင်းသို့ မရပ်ရအောင် ဘုရားအလိုတော်ကျ စည်းမျဉ်းတစ်ခု အကြောင်းပြ ရေးဆွဲပြပါ။ [၂]

၇။ အများအကျိုး သယ်ပိုးလိုသူသည် အများနှင့်တစ်ပါး၊ တရားနှင့်အစား (=အာမိသ) တို့တွင် မည်သည့်အရာကို လေးစားရမည်နည်း?" ဂရုကဖြစ်သင့်ပုံကို ရှင်းလင်းပြီးမှ[၃] ပြုသင့်ရာကို ရွေးပြပါ။ [၄]

၈။ ဝါဒဖြန့်ချီရာတွင် ဝေါဟာရန္တ၊ အနုဿာဝနနှင့် မဲဆန္ဒတို့ ကွဲပြားပုံကို ရှင်းပြပြီးနောက် သံဃဘေဒကအဆင့်သို့ မရောက်သေးသော ကွဲရေး (=သံဃရာဇိ) အဆင့်ကို အတိုချုပ် ရေးပါ။ [၅]

၉။ "ဥပကဏ္ဏကံ ဇပ္ပတိ ဇိမ္ဗံ ပေက္ခတိ၊ ဝိတိဟရတိ ကုမ္ဗဂ္ဂံ ပဋိသေဝတိ။
အနာပတ္တိယာ 'အာပတ္တိ'တိ ရောပေတိ၊ တာဒိသော စောဒကော ဈာပေတိ
အတ္တာနံ"[၆]ကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ အဓိပ္ပါယ်ထွက်ပေါ်လွင်အောင် အနက်ယောဇနာပါ။

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာစကားကို ပါဠိဘာသာ သိကုံးပါ -

"အကြင်အယူသည် အပြစ်ကင်း၏။ လွတ်မြောက်စေတတ်၏။ လိုက်နာသူကို ကောင်းစွာ ဒုက္ခ (အခက်အခဲ) ကုန်ဆုံးခြင်းငှာ ဖြစ်စေတတ်၏။ ထိုသို့သော အယူဖြင့် ရှေ့မှဖြစ်စေ၊ ကွယ်ရာမှဖြစ်စေ သီတင်းသုံးဖေါ်များနှင့် တူမျှသော အယူရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏" [၇]

* * * * *

၁၊ ဓမ္မဝိနယတောက်ပရေး (ဝိ၊ ၄၊ ၄၈၀-၁)၊ * ဥပက္ကိကင်းရေး (ဝိ၊ ၄၊ ၄၉၂)၊ ပရိယတ်တတ်ကျွမ်းရေး (ဝိ၊ ၄၊ ၄၈၁၊ ၄၉၅)၊ ဉာဏ်စမ်းမို့ ဉာဏ်စွမ်းပြပါတော့။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၀၉။ ၃၊ အများ၊ တရားတို့ကို လေးစားသူ ဖြစ်စေလျက်။ ၄၊ ပရိသကပ္ပိက (ပရိသတ်အကြိုက်ကို စဉ်းစားသူ) မဟုတ်သော၊ အတ္ထဝသိက (အနက်=အမှန်ကို လိုလားသူ) ဖြစ်အောင် ပြုသင့် (ဝိ၊ ၅၊ ၂၈၇)။

၅၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၄၉။ ဝိ၊ ၄၊ ၂ ၂၂၂-၃။ ပရိ၊ ဘာ၊ ၂၃၄-၅၊ ၆၅၉၊ ၆၆၀။

၆၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၈၄။ ၇၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၆၈။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၃၅–ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ "အတ္တာသံ ပစုရာ ဟောန္တိ၊ [၁] * * * * န ဘိက္ခဝေ စိတ္တော စိရံ သရိသတိ နေက္ခမ္မသာ" [၂] ၌ အတ္တာသံ-ကို ပဒစ္ဆေဒပြု၍ နနိပါတ်၏ စပ်ရာပုဒ်ကို ညွှန်ပြပြီးလျှင် သဝိဘတ်၏သက်ရာအနက်ကို အကြောင်းနှင့်တကွ ပြခဲ့ပါ။

၂။ "စိတ္တံ ဟောတိ ဋ္ဌိတံ အာနေဥ္စပ္ပတ္တံ" [၃] ၌ အာနေဥ္စ-ကို သမာသန္တာဂမ တဒ္ဓိတ ဝိဂ္ဂဟ ပြု၍ ပတ္တနှင့်သမာသ်တွဲစပ်ပြီးလျှင် နေက္ခမ္မံ-ကို ဓာတ်+ပစ္စယ ခွဲဝေပြခဲ့ပါ။

၃။ "ကာမေဟိ နေက္ခမ္မရတံ [၄]။ * * * နေက္ခမ္မံ အဓိမုတ္တဿ [၅] * * * စိတ္တော စိရံ သရိသတိ နေက္ခမ္မသာ" တို့၌ နေက္ခမ္မ အရများကို အသီးသီးကောက်ပြ၍ ဖြစ်ထိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်နှင့် တွဲစပ်ပြခဲ့ပါ။

၄။ အထက်ပုစ္ဆာပါ နေက္ခမ္မ အရတရားကို ဝိထိချပြ၍ "ပဋိမေ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသာ" [၆] ပါဌ်၌ စိတ္တအရ တရားကြောင့် ဖြစ်နိုင်သော ရုပ်တရားများကို ကောက်ပြခဲ့ပါ။

၅။ ရွှေ၏အညစ်အကြေး (၅)မျိုးနှင့် စိတ်၏အညစ်အကြေး ငါးမျိုးတို့ကို အသီးသီး တွဲစပ်ဖော်ပြ၍ [၆] "အရိယော နိရာမိသော" [၇] ၌ အာမိသသရုပ်ကို ထုတ်ပြီးလျှင် သမာဓိ သုတ်လာ [၈] ပစ္စုပ္ပန်ချမ်းသာကို ပြခဲ့ပါ။

၆။ ဘုရားရှင်လက်ထက်၌ ယာဉ်ရထား ငါးရာ၊ အခြံအရံ မင်းသမီး ငါးရာစီ ရသော အမျိုးသမီးသုံးဦးတို့၏ အမည်များကို (မိဘ၊ နေရပ်ဌာန) တို့ဖြင့် ဖော်ပြ၍ [၉] တောနေ ရဟန်းအား ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သော အန္တရာယ်လေးမျိုးကို ထုတ်ပြပါ။ [၁၀]

၇။ "အဒ္ဓဂတော ဝယောအနုပ္ပတ္တော" [၁၁] ၌ ပစ္ဆိမအရွယ်ပမာဏကို ဘုရားပွင့်တော်မူရာ သက်တမ်းဖြင့် *ပိုင်းခြားပြ၍ ကာရဏပါလီပုဏ္ဏားရ်၏ ဘုရားရှင်မျက်ကွယ်၌ "နမော တဿ" [၁၂] သုံးကြိမ် ဥဒါန်းကျူးခြင်း၏အကြောင်းကို ပြပြီးလျှင် ပိင်္ဂိယာနိပုဏ္ဏားရသော တရားထူးကိုလည်း ပြခဲ့ပါ။ [၁၃]

၁၊ အံ၊ ၁၊ ၃၇၀။ ၂၊ အံ၊ ၂၊ ၃၄၉။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၃၃၂။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၃၀၄။
၅၊ အံ၊ ၂၊ ၃၃၃။ ၆၊ အံ၊ ၂၊ ၁၄။ ၇-၈၊ အံ၊ ၂၊ ၂၀။ ၉၊ အံ၊ ၄၊ ၃၊ ၁၆။
၁၀၊ အံ၊ ၄၊ ၃၊ ၃၆။ ၁၁၊ အံ၊ ၁၊ ၆၈။ * အံ၊ ဋီ၊ ၂၊ ၃၈။
၁၂၊ ပိင်္ဂိယာနိ၏ ဤသို့ ပြောခြင်းကြောင့် (အံ၊ ၂၊ ၂၀၈)။ ၁၃၊ အံ၊ ၄၊ ၃၊ ၆၈။

http://www.dhammadownload.com

၈။ ဝီရိယမရှိသော်ရင်း၊ လွန်သော်လည်းရင်း ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သော တရားများကို ထုတ်ပြ၍[1] သောဏသုတ်လာ ရဟန္တာခြောက်မျိုး[2] နှင့်နိမိတ်နှစ်မျိုးကို[3] ရေတွက်ခဲ့ပါ။

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို မြန်မာစကားပြေပြန်ဆို၍ စိတ္တံ-အရကို ပြခဲ့ပါ။

ဣဋ္ဌာ ဓမ္မာ အနိဋ္ဌာ စ၊ နပ္ပဝေဓေန္တိ တာဒိနော။
ဌိတံ စိတ္တံ ဝိပ္ပမုတ္တံ၊ ဝယဉ္စဿာနုပဿတိ။ [4]

၁၀။ "အရှင်ဘုရား၊ တစ်ရံတစ်ခါ အချို့သော အရှင်အား "ဤအရှင်သည် လာဘ်ပူဇော်သကာ အကျော်အစောကို တောင်းတ၍ ကင်းဆိတ်မှု (အရဟတ္တဖိုလ်)သို့ သက်ဝင်ပြီးသူ ဖြစ်၏'ဟု ပြောကြားလေသလော" [5] ဟူသော စကားကို ပါဠိဘာသာ သီကုံးခဲ့ပါ။

* * * * *

၁၃၃၅–ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

ယာဝဇီဝမ္ပိ စေ ဗာလော၊ ပဏ္ဍိတံ ပယိရုပါသတိ။
န သော ဓမ္မံ ဝိဇာနာတိ၊ ဒဗ္ဗီ သူပရသံ ယထာ။ [6]

၁။ ပယိရုပါသတိ-၌ အာချာတ်ရုပ် ပြီးပုံပြဆိုပြီးလျှင် ဒဗ္ဗီ-၌ ဓာတ်ကိုယူ၍ ဝတ္တမာန်ပရဿပုဒ်ဖြင့် အာချာတပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၂။ "န ဘဇေ ပုရိသာဓမေ" [7] ၌ ပုရိသာဓမ-ပုဒ်ကို သမာသ်ဝိဂ္ဂဟပြုပြီးလျှင် ဒဗ္ဗီ-ကို နာမပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၃။ "န ဘဇေ ပါပကေ မိတ္တေ" [8] ၌ ပါပမိတ္တကို မှီဝဲသူသန္တာန်၌ ဖြစ်ထိုက်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို တိကျစွာ ကောက်ပြပြီးလျှင် ယင်းစိတ္တုပ္ပါဒ်၏ အာရုံ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဘုံတို့ကို ဝေဖန်ခဲ့ပါ။

၄။ "ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသု" [9] ပါဌ်အရ မန္ဒ+တိက္ခ ပုဂ္ဂိုလ်ခွဲခြားလျက် မဂ္ဂဝီထိနှစ်မျိုး ချပြခဲ့ပါ။

၁၊ အံ၊ ၂၊ ၃၃။ ၂၊ အံ၊ ၂၊ ၃၃၁။ ၃၊ အံ၊ ၄၊ ၃၊ ၁၂၄။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၃၃၃။
၅၊ အံ၊ ၂၊ ၃၃၁။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၃၀၀။ ၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၃၅၀။ ၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၃၅၀။

http://www.dhammadownload.com

၅။ ဘုရားရှင်သည် ရောင်ခြည်တော်ခြောက်သွယ်ကို ထာဝစဉ်ပင်လွှတ်၍ ကြွချီတော်မူပါသလော? ဘယ်ခါမျိုးဝယ် ဖုံးကွယ်ကြွ၍ ဘယ်ခါမျိုးဝယ် လွှတ်ကြွတော်မူကြောင်း သုမနမာလာကာရဝတ္ထုစကားဖြင့် ခွဲခြားဖြေဆိုခဲ့ပါ။ [၁]

၆။ အပဟိပေတဝတ္ထုလာ မြေပြိတ္တာ၏ ကိုယ်ပုံသဏ္ဌာန်နှင့်ပမာဏကို ပြပြီးလျှင် မီးလျှံထွက်ပုံ စုံလင်အောင် ဖြေဆိုပြီး[၂] ရှေးကံကိုလည်း သိနိုင်ရန် ညွှန်ပြပါ။ [၃]

၇။ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၌ "နည်းနည်းလှူ၊ များများရ၊ များများလှူ၊ ထို့ထက်အလွန် များများရ" [၄] စကားသည် ဘယ်သာမဏေကို စွဲ၍ ဖြစ်ပေါ်လာပါသနည်း? ယင်းသာမဏေ ငယ်၏အမည်များကို စုံလင်အောင် ပြပြီးလျှင်[၅] "န ဘဇေ ပါပကေ မိတ္တေ၊ န ဘဇေ ပုရိသာဓမေ" [၆] ၌ ပါပမိတ္တနှင့်ပုရိသာဓမ ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦးတို့၏အထူးကို ရေးခဲ့ပါ။

၈။ မဟာကပ္ပိနမင်း၏ မိဖုရားကြီး အနောဇာဒေဝီ အမည်ရခဲ့ပုံ [၇]၊ ဒါနဝတ္ထုနှင့် အတိတ် ဆုတောင်းပတ္ထနာပြုပုံ စုံလင်အောင် ဖြေဆိုပါ။[၈]

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို ဆိုလိုချက် စကားပေါ်လွင်အောင် မြန်မာဘာသာ ပြန်ခဲ့ပါ -

ဥယျုဉ္ဇန္တိ သတီမန္တော၊ န နိကေတေ ရမန္တိ တေ။
ဟံသာဝ ပလ္လလံ ဟိတွာ၊ ဩကမောကံ ဇဟန္တိ တေ။ [၉]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာစကားရပ်ကို ပါဠိဘာသာ စီကုံးခဲ့ပါ -

"အသက်၌ တွယ်တာခြင်းရှိသည်မှ ကင်းကြကုန်လော့*။ တွယ်တာခြင်း ကင်းကုန်သည်ဖြစ်၍ ဤတောင်သို့ တက်ကြကုန်လော့" ဟု ဆိုကုန်လျက် လှေခါးကို ဖွဲ့ထောင်ကုန်၏။ အားလုံးသော မထေရ်တို့သည်လည်း ထိုတောင်ထက်သို့ တက်ကုန်ပြီးသော် လှေခါးကို တွန်းချ၍ ရဟန်းတရား အားထုတ်ကုန်ပြီ။" [၁၀]

* * * * *

၁၃၃၆–ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ "ဣဒမတ္ထိတညေဝ နိဿာယ" [၁၁] ၌ ဣဒမတ္ထိတညေဝ-ကို သန္ဓိရုပ်တွက်ပြီးလျှင် ဣဒမတ္ထိ-ကို သမာသန္တောဂဓတဒ္ဓိတ ဝိဂ္ဂဟပြု၍ လိင်၊ ဂိုဏ်း၊ ကာရန် ညွှန်ပြခဲ့ပါ။

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၃၀၆။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၃၂၀-၁။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၃၂၂။ ၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၃၃၇။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၃၃၈။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၃၅၀။ ၇-၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၃၅၇။ ၉။ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၃၈၅။ ၁၀၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၄၀၉။ * ယခုစာအုပ်တို့၌ မတွေ့ရ။ ၁၁၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၃၃။

http://www.dhammadownload.com

၂။ "အာဘိစေတသိကာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနံ" [၁] ၌ အာဘိစေတသိကာနံ-ကို ဖြစ်သင့်သမျှ တဒ္ဓိတ်ဝိဂ္ဂဟပြု အမည်ပေး၍ ဒိဋ္ဌ-ဝယ် ဓာတ်ကိုယူပြီး ကာရိယစုံလင်စွာ ဝတ္တမာန်ဝိဘတ် ပရဿပုဒ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ် ပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၃။ အာဘိစေတသိကာနံ-၌ အဘိစေတ အရ၊ အာဘိစေတသိက အရတို့ကို ကောက်ပြ၍ အဘိစေတ-အရ ဟရားကို ဝေဒနာ၊ ဟိတ်၊ ကိစ္စ၊ အာရုံတို့ဖြင့် ဝေဖန်ပြီးလျှင် အာဘိစေတသိက-အရ တရား၏ ဖြစ်သင့်သောဝီထိကိုလည်း တိက္ခ+မန္ဒပုဂ္ဂိုလ် အားလျော်စွာ ချပြခဲ့ပါ။

၄။ "စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ" [၂] ၌ စေတောဝိမုတ္တိ အရ၊ ပညာဝိမုတ္တိအရတို့ကို ကောက်ပြ၍ အတူတကွဖြစ်သော စိတ် စေတသိက်တို့ကိုလည်း ညွှန်ပြခဲ့ပါ။

၅။ ဒန်ပူစားခြင်းကြောင့် ရနိုင်သော အကျိုးတို့ကို ဖော်ပြ၍[၃] ဘုရားရှင်ခွင့်ပြုတော်မူသည့် ဒန်ပူ၏ပမာဏကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။ [၄]

၆။ အရှင်အာနန္ဒာနှင့်အတူ ရဟန်းပြုကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို မှန်ကန်စွာ ဖော်ပြ၍[၅] ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် အဘယ့်ကြောင့် အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဘုရားရှင်သည် ရှေးဦးစွာ ရဟန်းပြုပေးပါသနည်း?[၆] ရှင်းပြခဲ့ပါ။

၇။ ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကသိက္ခာပုဒ်များကို ပယ်နုတ်ခဲ့ကြပါမူ အဘယ်သို့ ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်ခံရပါမည်နည်း?[၇] ရှင်းပြ၍ အရှင်အာနန္ဒာအပေါ် မထေရ်များ၏ အပြစ်တင်ချက်များကိုလည်း လိုရင်းမျှ ဖော်ပြခဲ့ပါ။[၈]

၈။ ဒဏ္ဍာ ဒဏ္ဍာမများက လျှော့ဒါန်းထားသော သက်န်းများကို ငါ့ရှင် ဘယ်လို အသုံးပြုမည်နည်း? ဥဒေနမင်းအား အရှင်အာနန္ဒာမိန့်ကြားသည့်အတိုင်း အဆင့်ဆင့် အသုံးပြုရပုံကို ညွှန်ပြခဲ့ပါ။[၉]

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို အဘိဓေယျတ္ထ ပေါ်လွင်အောင် အနက်ယောဇနာခဲ့ပါ -

အန္ဓကာရေန ဩနဒ္ဓါ၊ တဏှာဒါသာ သနေတ္တိကာ။
ဝဍ္ဎေန္တိ ကဋသီ ဃောရံ၊ အာဒိယန္တိ ပုနဗ္ဘဝံ။ [၁၀]

၁-၂ ဝိ၊ ၅၊ ၂၄၀။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၇၈။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၇၉။ ၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၃၈။ ၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၃၉။
၇၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၈၄-၅။ ၈၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၈၅-၆။ ၉၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၈၈-၉။ ၁၀၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၉၃။

http://www.dhammadownload.com

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာ ပြန်ဆိုခဲ့ပါ -

"မြတ်စွာဘုရား၊ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီသည် ကျေးဇူးများလှပါ၏။ မြတ်စွာဘုရား၏ မိထွေးတော်ရင်း ဖြစ်ပါ၏။ ခြေဖြင့် သွားနိုင်သည့်တိုင်အောင် စောင့်ရှောက်ပါ၏။ မွေးမြူပါ၏။ နို့ရည်တိုက်ကျွေးပါ၏။ မယ်တော်မာယာ နတ်ရွာလားသော် မြတ်စွာ ဘုရားကို နို့ချိုတိုက်ကျွေးပါ၏"[၁]

* * * * * *

၁၃၃၆–ခုနှစ်၊ အဂ္ဂဳတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ "အထ ခေါ ဘဂဝါ သာယန္ဟသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော"[၂] ၌ ပဋိသလ္လာနာ-ကို ပဒစ္ဆေဒနှစ်မျိုးပြ၍ တောပစ္စည်း၏ သက်ရာအနက်ကို ပြပြီးလျှင် သာယန္ဟသမယံ-ကို ကာရကရုပ်ကျဉ်း တွက်ခဲ့ပါ။

၂။ "အနဘိဇ္ဈာလု ဝိဟရေယျ၊ အဗျာပန္နေန စေတသာ"[၃] ၌ အနဘိဇ္ဈာလု-ကို တဒ္ဓိတန္တောဂဓ သမာသဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဟရဓာတ်ကို ဓာတုပစ္စယန္တနည်းအရ ဝတ္တမာန် ဝိဘတ် ပရဿပုဒ် သုဒ္ဓကတ္တုရုပ် စဉ်ခဲ့ပါ။

၃။ "ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော" ၌ ပဋိသလ္လာန အရ တရားကို ကောက်ပြ၍ ဝိထိချပြ ပြီးလျှင် ဤ၌ ဖြစ်သင့်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်ဘုံကိုလည်း ညွှန်ပြခဲ့ပါ။

၄။ "အဗျာပန္နေန စေတသာ" ၌ အဗျာပန္န အရ တရားကို ကောက်၍ ယှဉ်ဘက် သမ္ပယုတ်တရားကို ထုတ်ပြီးလျှင် ယင်းတရားကြောင့် ဖြစ်နိုင်သော ရုပ်၊ ထိုရုပ်စဖြစ်ရာ အခါတို့ကိုလည်း ပြခဲ့ပါ။

၅။ "စတ္တာရိမာနိ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မပဒါနိ"[၄] ၌ ဓမ္မပဒလေးမျိုးကို အစဉ်မပျက် ထုတ်ပြ၍ ထိုလေးမျိုး၏ ဂုဏ်ထူးများကိုလည်းကောင်း[၅] ဘုရားရှင်အဆက်ဆက် *မပယ်ဖျက်နိုင်ပုံကို လည်းကောင်း[၆] ပြခဲ့ပါ။

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၄၄။ ၂ အံ၊ ၁၊ ၃၃၈။ ၃၊ အံ၊ ၁၊ ၃၃၈။ ၄၊ အံ၊ ၁၊ ၃၃၇။

၅၊ "အဂ္ဂညာနိ ။ပေ။ ဝိညူဟိ" ဟူသော ကိုးပုဒ် (စကားကိုးခွန်း) ဖြင့် ပြအပ်သော ဂုဏ်ကိုးမျိုး (အံ၊ ၄၊ ၂ ၂၇၇။ အံ၊ ဋီ၊ ၂ ၂၆၅)၊ * မပယ်ဖျက်နိုင်ကြောင်း၊ ၆၊ အံ၊ ဋီ၊ ၂၊ ၂၆၅။

http://www.dhammadownload.com

၆။ ပသေနဒီ ကောသလမင်းသည် ဇေတဝန်ကျောင်းတော် ဘုရားရှင်ထံ ချဉ်းကပ်ခိုက် နန်းတော်၌ မလ္လိကာမိဖုရား နတ်ရွာစံသဖြင့် မင်းကြီးအား ထိခိုက်ပူပန်ခြင်း ငါးမျိုးကို ဖော်ပြ၍[၁] ပူပန်ဖျောက်ရန် ဟောသောတရားကို အကျဉ်းမျှ ပြခဲ့ပါ။[၂]

၇။ သတ္တစ္စဒါနမြောက်အောင် လှူပုံ လှူနည်းများကို ဖော်ပြ၍[၃] ဘဒ္ဒကသုတ်လာ အသေကောင်းကြောင်းတရား ၆-မျိုးကိုလည်း[၄] အစဉ်မပျက် ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၈။ "အတ္တာနဉ္စ ပရဉ္စ အနုပဟစ္စ ဒါနံ ဒေတိ"[၅] အရ မိမိနှင့် သူတစ်ပါးတို့ကို မထိခိုက်အောင် လှူနည်းကို လိုရင်းမျှ ဖော်ပြ၍ တရားမနာလိုသူ သဂြိုဟ်ကျမ်းလာ သင်္ဂဟဂါထာကိုသာ ပို့ချသူ သင်ယူသူတို့အား သာသနာကွယ်ကြောင်း ဖြစ်/မဖြစ် ဆိုင်ရာသုတ်ဖြင့် စိစစ်ခဲ့ပါ။[၆]

၉။ သုခိနော-[၇] ၌ သုခနှစ်မျိုးကို ဖော်ထုတ်၍ အောက်ပါ ဂါထာကို နိဿယည်းနည်းကျကျ အနက်ပြန်ဆိုပါ -

တေ ခေမပ္ပတ္တာ သုခိနော၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မာတိနိဗ္ဗုတာ။

သဗ္ဗဝေရဘယာတီတာ၊ သဗ္ဗဒုက္ခံ ဥပစ္စဂုံ။[၈]

၁၀။ "ရဟန်းတို့၊ ကာမဂုဏ်တို့၌ ကာမရာဂဖြင့် တပ်မက်၍ ဆန္ဒရာဂဖြင့် နှောင့်ဖွဲ့အပ်သော ဤသတ္တဝါသည် မျက်မှောက်ဘေးမှလည်း မလွတ်။ တမလွန်ဘေးမှလည်း မလွတ်"[၉] ဟူသော စကားကို ပါဠိဘာသာ သီကုံးခဲ့ပါ။

* * * * * *

၁၃၃၆–ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ အပ္ပမတ္တော အယံ ဂန္ဓော၊ ယွာယံ တဂရစန္ဒနံ။

ယော စ သီလဝတံ ဂန္ဓော၊ ဝါတိ ဒေဝေသု ဥတ္တမော။[၁၀]

သီလဝတံ-၌ ပုဒ်ရင်းကို နာမပဒမာလာ ပြုပြီးလျှင် ဝါတိ-၌ ဓာတ်ကို ယူ၍ အနက်အားလျော်စွာ ဝတ္တမာန် ပရဿပုဒ်ဖြင့် ဂိုဏ်းရုပ်စုံအောင်း စဉ်ပြပါ။

၁၊ အံ၊ ၂ ၆၀။ ဒုမ္မနော စသော ငါးပုဒ်ဖြင့် ပြ။ ၂၊ အံ၊ ၂ ၅၀။ (၅၃-၄ နှင့်တွဲရှု)။
၃၊ အံ၊ ၂ ၃၅၂။ အံ၊ ဋီ၊ ၃၊ ၅၀။ ၄၊ အံ၊ ၂ ၂၅၉။ ၅၊ အံ၊ ၂ ၁၅၂ ၆၊ အံ၊ ၁၊ ၁၆၆-၇။
၇၊ အံ၊ ၄၊ ၃၊ ၁၀၀ မှီ။ ၈၊ အံ၊ ၂ ၂၇၅။ ၉၊ အံ၊ ၂ ၂၇၄။ ၁၀၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၂၇၂။

http://www.dhammadownload.com

၂။ အပ္ပမတ္တော-ပုဒ်ကို ဝါကျခြင်း၍ ရုပ်ကျဉ်းစီရင်ပြီးလျှင် တဂရစန္ဒန-ပုဒ်ကို ဝိဂြိုဟ်ပြုလုပ်ပြပါ။
၃။ "ယော စ သီလဝတံ ဂန္ဓော" ၌ သီလဝန္တ၏သန္တာန်ဝယ် ဖြစ်ထိုက်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်တိကျစွာ ကောက်ပြ၍ ယင်းစိတ်ဖြစ်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်ဘုံတို့ကိုလည်း ဝေဖန်ပြပါ။
၄။ "ကေသွိ ပိဋ္ဌိပါသာဏေ နိသိန္နော ဈာနံ သမာပဇ္ဇိ"[၁] ၌ ဈာနံ အရ ရူပပဥ္စမဈာန်ကိုယူ၍ ယင်း၏အာရုံကို အဘိညာဉ်ကိစ္စ တပ်ခိုက် မတပ်ခိုက် ခွဲခြားဖြေဆိုပါ။
၅။ "ဤခန္ဓာကိုယ်ကြီးသည် မကြာမြင့်မီ ဝိညာဉ်ကင်းပြတ် စွန့်ပစ်အပ်သည့် အခြေဆိုက်လျက် ထင်းဆွေးပမာ မြေမှာ တုံးလုံးအိပ်ရလတ္တံ့."[၂] စကားကို အကြောင်းပြုဟောသော မထေရ်နှင့် ယင်းအမည်ရပုံ စုံလင်အောင် ဖြေခဲ့ပါ။
၆။ ဝိသာခါဝတ္ထုလာ ငါးဦးသော မဟာပုညနှင့် ငါးဦးသော အမိတဘောဂတို့၏ အမည်များကို ဖေါ်ပြဖြေဆိုပါ။[၃]
၇။ "ပုတ္တာ မတ္ထိ ဓနမတ္ထိ၊ ဣတိ ဗာလော ဝိဟညတိ။
အတ္တာ ဟိ အတ္တနော နတ္ထိ၊ ကုတော ပုတ္တာ ကုတော ဓနံ"[၄] ယင်းဂါထာဖြင့် ဆုံးမချက်ကို ဇာတ်ကွက်ဖေါ်ပြီး ထင်လင်းအောင် ရှင်းပြပါ။
၈။ "အရှင်သူဌေးမင်း ဥစ္စာပစ္စည်းကို ယူသွားနိုင်ကြသူ မရှိပါ။ မိမိပြုခဲ့သော (ကုသိုလ်အကုသိုလ်) ကံကိုသာ ယူသွားနိုင်ကြပါ၏" ဟု ဘဏ္ဍာစိုး ပြောကြားသော် ဂန္ဓသူဌေး၏ကြံစည်ပုံစကားကို ထင်ရှားအောင် ဖြေဆိုပါ။[၅]
၉။ "မှန်၏၊ သေမင်းသည် ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့ကို လိုအပ်ဆန္ဒ မပြည့်စုံကြမီလျှင်ပြင်းစွာသော ရေအယဉ်ကဲ့သို့ ဆွဲငင်လျက်သာ အပါယ်တည်းဟူသော သမုဒ္ဒရာ၌ထည့်သွင်းပစ်ချတတ်၏"[၆] ဟူသော စကားရပ်ကို ပါဠိဘာသာ စီကုံးခဲ့ပါ။
၁၀။ "ဝါဏိဇောဝ ဘယံ မဂ္ဂံ၊ အပ္ပသတ္ထော မဟဒ္ဓနော။
ဝိသံ ဇီဝိတုကာမောဝ၊ ပါပါနိ ပရိဝဇ္ဇယေ"[၇] ယင်းဂါထာကို မြန်မာဘာသာပြန်ပါ။

* * * * *

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၄၃၃။ ၂ "အစိရံ ဝတ" စသည်ကို ဘယ်ထေရ်ကို အကြောင်းပြု ဟောသနည်း? ထိုထေရ်၏ ထိုအမည်ရခြင်းအကြောင်း စုံအောင် ပြပါ-ဟူလို၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၀၂-၃။
၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၄၃။ ၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၉၈။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၂၊ ၅၅။
၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၄၄၅။ ၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၂၊ ၁၅။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၃၇-ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ "အနုပိယံ နာမ မလ္လာနံ နိဂမော" [၁] ၌ အနုပိယံ-ကို သန္ဓိရုပ်ကျဉ်းတွက်၍ ဖြစ်သင့်သော လိင်ဝုစ်အားလျော်စွာ နာမ်ဂိုဏ်းစဉ်ပြီး သွာတနာယ-ကို လိင်၊ ဂိုဏ်း၊ ကာရန် ညွှန်ပြခဲ့ပါ။

၂။ "သွာတနာယ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခေါ သံဃော နိမန္တိတာ" [၂] ၌ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခေါ-ကို လိင်၊ ဝုစ် မှန်အောင် သမာသ်ဝစနတ္ထပြု၍ သွာတနာယ[၃] ကို ကာလမှန်အောင် တဒ္ဓိတ်ဝစနတ္ထ ပြုပြီး အဘိဓေယျတ္ထ ကောက်ပြခဲ့ပါ။

၃။ သွာတနာယ-အရ တရား၏ ဖြစ်သင့်သော သမ္ဗန္ဓယုတ္တိဓမ္မကို ညွှန်ပြပြီး ကိစ္စ၊ ဒွါရ တို့ဖြင့် ဝေဖန်ခဲ့ပါ။

၄။ "ယောဂက္ခေမာ ပစံသတိ" [၄] ၌ ယောဂက္ခမ အရ ကောက်ပြ၍ ၎င်းအရ တရားကို ကေန်၊ အနေကန် အာရုံပြုနိုင်သော တရားတို့ကိုလည်း ညွှန်ပြခဲ့ပါ။

၅။ "ဥစ္စာသယန မဟာသယနာ" ခေါ် မြင့်သောနေရာ မြတ်သောနေရာတို့တွင် ရဟန်း သာမဏေများ မသုံးစွဲကောင်းသော ဥစ္စာသယန မဟာသယနာ[၅] တို့ကို ဖော်ပြ၍ မည်သို့ ပြုဖြင်လျှင် သုံးစွဲကောင်းသည်ကိုလည်း ညွှန်ပြခဲ့ပါ။[၆]

၆။ ကျောင်းဆောက်သောအခါ ရဟန်းတော်များသည် အမှုသစ်ပေးကြရာ၌ မည်ကဲ့သို့ သောကျောင်း၌ နှစ်ပေါင်းမည်မျှ ပေးသင့်သည်ကို တိကျစွာ ညွှန်ပြ၍[၇] မစွန့် မဝေဖန် ကောင်းသောပစ္စည်းတို့တွင် သံကြေးနှင့်စပ်သော ပစ္စည်းများကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။[၈]

၇။ ပယ်ပျောက်နိုင်ခဲသော အရောင်းမျိုးကို[၉] ဖော်ပြ၍ ဝဇ္ဇီတိုင်းသားရဟန်းများသည် အရှင်ရေဝတမထေရ်ထံ လာဘ်ထိုးသော ပစ္စည်းများကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။ [၁၀]

၈။ ရဟန်းတော်များ ရှိခိုးထိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်များကို ဖော်ပြ၍ မည်သို့ရှိခိုးရမည်ကိုလည်း ဘုရားရှင်မိန့်တော်မူသည့်အတိုင်း ညွှန်ပြခဲ့ပါ။[၁၁]

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၃၆။ ၂-၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၀၁။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၆၉။ ၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၁၃။
၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၂၀။ ၇၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၂၅။ ၈၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၂၂၉၃။ ၉၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၃၁။
၁၀၊ ဝိ၊ ၄၊ ၅၀၀။ ၁၁၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၅၈။

http://www.dhammadownload.com

၉။ အောက်ပါပါဠိကို နိယမာနိယမ ထင်ရှားစေလျက် အနက်မှန်ကန်စွာ ပေးခဲ့ပါ -

"ပုန စ ပရံ ဘိက္ခု ယာနိ တာနိ သီလာနိ အခဏ္ဍာနိ အစ္ဆိဒ္ဒါနိ အသဗလာနိ အကမ္မာသာနိ ဘုဇိဿာနိ ဝိညုပသတ္ထာနိ အပရာမဋ္ဌာနိ သမာဓိသံဝတ္တနိကာနိ။ တထာရူပေသု သီလေသု သီလသာမညဂတော ဝိဟရတိ သဗြဟ္မစာရိဟိ အာဝိ စေဝ ရဟော စ" ၁

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာ ပြန်ဆိုခဲ့ပါ -

"ဤအဇာတသတ်မင်းသားသည် ငယ်လည်း ငယ်ရွယ်ပါ၏။ နောင်အခါ ကောင်းလည်း ကောင်းရာ၏။ ငါသည် အဇာတသတ်မင်းသာကို ကြည်ညိုစေရမူ ကောင်းလေရာ၏။ ထိုမင်းသားသည် ငါ့အား ကြည်ညိုသည်ရှိသော် လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရ ဖြစ်လတ္တံ့." ၂

* * * * *

၁၃၃၇–ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ "ကတ္တုဏ္ဏာဝညထာဘာဝံ သံသာရံ" ၃ ၌ ရှေ့ပုဒ်ကို ပဒစ္ဆေဒပြု၍ ကတ္တုဏ္ဏာဝ-ကို အန္တတ်+ဗာဟျတ် အနက် ၂-မျိုး ပြပြီးလျှင် သံသာရံ-ကို ကာရကရုပ်ကျဉ်း တွက်ပါ။

၂။ "တထာဂတော အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ" ၄ ၌ တထာဂတော-ကို ဗဟုဗ္ဗိဟိ သမာသဝိဂ္ဂဟပြု၍ အာသဘံ-ကို တဒ္ဓိတ်ရုပ်ကျဉ်း စီရင်ပြီးလျှင် "အာသဘဋ္ဌာနံ"ဟု သမာသ်စပ်က ဖြစ်သင့်သောအနက်ကို ပြခဲ့ပါ။

၃။ "တထာဂတဿ ဝေသာရဇ္ဇာနိ" ၅ ၌ သာရဇ္ဇ+ဝေသာရဇ္ဇ-အရများကို ခွဲခြားကောက်ပြ၍ ဝေသာရဇ္ဇစိတ်နောင် စောနိုင်သော အပ္ပနာဇောနှင့် ဖြစ်သင့်သော တဒါရုံတို့ကိုလည်း ထုတ်ပြခဲ့ပါ။

၄။ ကတ္တုဏ္ဏာဝနှင့် အညထာဘာဝ အရများကို ကွဲပြားအောင် ကောက်ပြ၍ "သန္တော နံ သဒါ ဘဇန္တိ" ၆ ၌ သန္တော-အရ ဖြစ်သင့်သော ပုဂ္ဂိုလ် ဘုံတို့ကို ခွဲပြပြီးလျှင် နံ-အရ ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပဋိသန္ဓေအခါ ရကောင်းသော ရုပ်ကလာပ်များကိုလည်း ပြခဲ့ပါ။

၁၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၆၈။ ၂ ဝိ၊ ၄၊ ၃၄၁။ ၃၊ အံ၊ ၁၊ ၃၁၆။ ၄၊ အံ၊ ၁၊ ၃၁၅။
၅၊ အံ၊ ၁၊ ၃၁၅။ ၆၊ အံ၊ ၂ ၃၅။

http://www.dhammadownload.com

၅။ ပညာကြီးစားကာ ကိုယ်စိတ်ဆင်းရဲခံလျက် စာမေးပွဲဖြေသော သာမဏေ၊ . . . စာပေမသင် ဝတ်စားဆင်ယင်၍ ဇိမ်ကျကျနေသော သာမဏေတို့ကို အနုသောတသုတ်လာ ပုဂ္ဂိုလ် ၄-မျိုးဖြင့် ဝေဖန်၍[၁] ပဉ္စတ္တိသုတ်လာ[၂] ရာဟုအသုရိန်၏ ဦးခေါင်း၊ နဖူး၊ ခြေဆစ်၊ လက်ဆစ်တို့၏ အတိုင်းအရှည်ကို[*] ပြခဲ့ပါ။

၆။ ကာဠကာရာမသုတ်လာ[၄] "တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော" ဖြစ်သင့်သော ရဟန်းအရေအတွက်၊ နေထိုင်ရာမြို့၊ ဓမ္မဒေသကပုဂ္ဂိုလ်၊ ရရှိသော တရားထူးများကို[*] ဖော်ပြ၍၊ အလှူစင်ကြယ်ကြောင်း လေးမျိုးကို[၅] တိုတိုရှင်းရှင်း ရေတွက်ခဲ့ပါ။

၇။ မေဏ္ဍကသူဌေး၏မြေး ဥဂ္ဂဟသည် မြတ်စွာဘုရားပါ ငါးပါးသာ ဆွမ်းစားပင့်ခြင်း၏အကြောင်းကို ပြ၍[၅] ထိုမင်္ဂလာဆောင်၌ ဟောသည့်အတိုင်း လိုက်နာကျင့်သုံးသော သတို့သမီးတို့၏ ရောက်ရာဘုံကို ပြပြီးလျှင်[၆] ဣဋ္ဌသုတ်လာ ဒုလ္လဘငါးမျိုးကို[၇] ရေတွက်ခဲ့ပါ။

၈။ သောပ္ပသုတ်လာ[၈] ညနေချမ်းအခါ စည်းဝေးရာဇရပ်သို့ မြတ်စွာဘုရားနှင့်အတူ ချဉ်းကပ်နေထိုင်သော မထေရ်တစ်ကျိပ်ကို ရေတွက်၍ သာမကသုတ်၌[၉] နတ်သားလျှောက်ထားသော ပရိဟာနိယတရား၊ ဘုရားဟောသော ပရိဟာနိယတရားတို့ကို ကွဲပြားအောင် ပြခဲ့ပါ။

၉။ မုတ္တေန-၏ အပါဒါန်သရုပ်ကို ဖော်ထုတ်၍ အောက်ပါ ဂါထာကို နိဿယည်းနည်းကျကျ အနက်ယောဇနာပါ -

ဧဝံ ယဇိတ္វာ မေဓာဝီ၊ သဒ္ဓေါ မုတ္တေန စေတသာ။
အဗျာပဇ္ဈံ သုခံ လောကံ၊ ပဏ္ဍိတော ဥပပဇ္ဇတိ။[၁၀]

၁၀။ "အရှင်ဘုရား၊ ထိုအကျွန်ုပ်သည် အနှစ်တစ်ရာ အသက်ရှင်လျက် အိပ်စက်မှု၊ အပန်းဖြေနားနေမှုမှတစ်ပါး အနှစ်တစ်ရာပတ်လုံး သွားခဲ့ရာ. . . လောက၏အဆုံးကို မရောက်ဘဲ စကြဝဠာအကြား၌သာလျှင် သေရပါသည်"[၁၁]ဟူသော စကားကို ပါဠိသိကုံးခဲ့ပါ။

၁၊ အံ၊ ၁၊ ၃၁၁။ ၂၊ အံ၊ ၂၊ ၃၂၄။ * အံ၊ ၄၊ ၂၊ ၂၆၁။ ၃၊ အံ၊ ၁၊ ၃၃၃။ ၄၊ အံ၊ ၁၊ ၃၉၂။
* အံ၊ ၄၊ ၂၊ ၂၇၂။ ၅၊ အံ၊ ၄၊ ၃၊ ၁၈။ ၆၊ အံ၊ ၄၊ ၃၊ ၂၀။ ၇၊ အံ၊ ၂၊ ၄၁။ ၈၊ အံ၊ ၂၊ ၂၆၄။
၉၊ အံ၊ ၂၊ ၂၇၂။ ၁၀၊ အံ၊ ၂၊ ၂၉၆။ ၁၁၊ အံ၊ ၁၊ ၃၅၇။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၃၇–ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

မုဟုတ္တမပိ စေ ဝိညူ၊ ပဏ္ဍိတံ ပယိရုပါသတိ။
ခိပ္ပံ ဓမ္မံ ဝိဇာနာတိ၊ ဇိဝှါ သူပရသံ ယထာ။ [၁]

၁။ ဝိညူ-ပုဒ်ကို နာမပဒမာလာ စဉ်ပြီးလျှင် ပယိရုပါသတိ-၌ ဓာတ်ရင်းကိုသာ ယူ၍ ဝတ္တမာန် ပရဿပုဒ်ဖြင့် ဂိုဏ်းစဉ်ခဲ့ပါ။

၂။ ပယိရုပါသတိ-ပုဒ်ကို သန္ဓိရုပ်တွက်ပြီးလျှင်၊ ဇိဝှါ-ပုဒ်၏ ရုပ်ပြီးပုံကိုလည်း ပြဆိုပါ။

၃။ "ထေရော သုတွာဝ သံဝိဂ္ဂမာနသော" [၂] ၌ သံဝိဂ္ဂမာနသော-ဝယ် တရားကိုယ်ကို တိကျစွာ ကောက်ပြခဲ့ပါ။

၄။ ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသု" [၃] အရ တိက္ခ+မန္ဒ ပုဂ္ဂိုလ်ခွဲခြား၍ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဝီထိ နှစ်မျိုးချပြခဲ့ပါ။

၅။ ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်ထွတ်ဝယ် ရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်ထေရ်နှင့် တွေ့သော ကျီးပြိတ္တာ၏ ပုံသဏ္ဌာန်၏ပမာဏကို ဖေါ်ပြပြီးလျှင် ယင်းကျီးပြိတ္တာ၏ အတိတ်ကံ (ကျူးလွန်ပြစ်) ကိုလည်း ဖြေဆိုခဲ့ပါ။ [၄]

၆။ ကာဏာအမျိုးသမီးနှင့် မုန့်အလှူခံ ရဟန်းကြီးလေးဦးတို့၏ အတိတ်ဘဝဟောင်းကို ဗဟုဇာတ်လာနှင့် ဖြေဆိုပါ။ [၅]

၇။ သူတော်ကောင်းများ လောကဓံတွေကြုံ ချမ်းသာတုံ ဆင်းရဲတုံလည်း ဖောက်ပြန်ခြင်း မရှိပုံနှင့် လူယုတ်မာတို့ကား ဖောက်ပြန်တတ်ပုံများကို ရဟန်းငါးရာဝတ္ထုဖြင့် တင်ပြ ဖြေဆိုခဲ့ပါ။ [၆]

၈။ သီဝလိထေရ်သည် အဘယ်အတိတ်ကံများကြောင့် ဘယ်မျှလောက်ကြာ သန္ဓေ ကိန်း၍ ဖွားမြင်ရပုံနှင့် လာဘ်ပေါ်များပုံတို့ကို ဖြေဆိုခဲ့ပါ။ [၇]

၉။ "ပုဗ္ဗေဝ သန္နိဝါသေန၊ ပစ္စုပ္ပန္နဟိတေန ဝါ။
ဧဝံ တံ ဇာယတေ ပေမံ၊ ဥပ္ပလံဝ ယထောဒကေ" [၈] ယင်းဂါထာပါဋ္ဌိကို မြန်မာ ဘာသာပြန်ဆိုပါ။

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၀၁။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၉၄။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၅၀။
၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၂၀။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၇၄။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၇၅-၆။
၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၀၁-၂။ ၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၁၆။

http://www.dhammadownload.com

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာ စီကုံးပါ -

"ထိုစကား သင့်စွ . . .၊ ထိုမိန်မးသည် လွန်လေပြီးသောအခါ တရားဏာသီပြည်၌ သူကြွယ်တစ်ဦး၏ မယားသည် ရေခပ်ခြင်း၊ မောင်းထောင်းခြင်း၊ ထမင်းချက်ခြင်း အစ ရှိကုန်သော ခပ်သိမ်းသော အမှုကိစ္စတို့ကို မိမိလက်ဖြင့်သာလျှင် ပြု၏" ။

* * * * *

၁၃၃၈-ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ "ကလဟဇာတာနံ ဝိဝါဒါပန္နာနံ ဥပသမတိ တိဌန္တော"[၂] ၌ ကလဟ-ပုဒ်၏ဓာတ်ရင်းကို ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် အာချာတ်ပဒမာလာ၊ ယင်းကလဟ-ပုဒ်ကိုပင် နာမပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၂။ ဥပသမတိ-ကို ဤ၌ ဖြစ်ထိုက်သော အနက်အားလျော်စွာ သမာသဝိဂ္ဂဟ နှစ်မျိုးပြုပြီးလျှင် အသီးသီး အဘိဓေယျတ္ထကို ဖေါ်ညွှန်ပြ၍ ဥပသမတိ-ကို ကာရကရုပ်မှန်စွာ စီရင်ပြပါ။

၃။ "ဒုဌစိတ္တာ ဝိဝဒန္တိ" [၁] ၌ တရားကိုယ်ကောက်ပြီးလျှင် ကိစ္စ၊ ဒွါရ၊ အာရုံတို့ဖြင့် ဝေဖန်ပါ။

၄။ "မူဠစိတ္တာ ဝိဝဒန္တိ" [၁] ၌ တရားကိုယ်ကောက်ပြီးလျှင် ယင်းတရားကိုယ်၏ဖြစ်ရာ ဝီထိအစဉ် ပုဂ္ဂိုလ် ဘုံများကို တိကျစွာ ဝေဖန်ခဲ့ပါ။

၅။ နာဠာဂိရိဆင်ကြီးအား ရှင်တော်ဘုရားက ဆုံးမတော်မူလိုက်ရာတွင် ယဉ်ကျေးသွားပုံ အခြင်းအရာကို ပေါ်လွင်အောင် ဖေါ်ပြပါ။ [၅]

၆။ အဓိကရုဏ်းကို ငြိမ်းစေရာ၌ ဘုရားရှင်ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သော စာရေးတံသုံးမျိုးကို ရေးပြီးလျှင်[၅] ရဟန်းတော်များ သုံးဆောင်အပ်/မသုံးဆောင်အပ်သော ခေါင်းအုံးတို့ကို ခွဲခြားပြပါ။ [၆]

၇။ သဗ္ဗဂ္ဂီရဟန်းများ ဝတ်ဆင်ကြသော ဝလ္လိက၊ ပါမင်္ဂ၊ ကဏ္ဍသုတ္တက၊ ကဋိသုတ္တက၊ သြဝဋ္ဋိက၊ ကာယုရ၊ ဟတ္ထာဘရဏ၊ အင်္ဂုလိမုဒ္ဒိက တို့ကို မြန်မာဘာသာဖြင့် အဓိပ္ပါယ်သိသာအောင် ညွှန်ပြပါ။[၇]

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၂၆။ ၂၊ ဝိ၊ ၅၊ ၇၀။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၁၃။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၅၇။
၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၂၈။ ၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၉၅။ ၇၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၁။

http://www.dhammadownload.com

၈။ ဝစ္စကုဋိတက်ရာ၌ သိတင်းကြီး သိတင်းငယ်တို့ ဆုံမိကြရာဝယ် သိတင်းကြီး အစဉ် ဖြင့်သာ ပြုသင့်ပါသလော? မည်သို့ ပြုသင့်သည်ကို အဋ္ဌုပ္ပတ် ချင်းပြ၍ ရှင်းပြဆုံးဖြတ် ခဲ့ပါ။ [၁]

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို အနက်မှန်စွာ ယောဇနာပြပါ -

မဟာရောဟဿ မဟိ ဝိကြုဗ္ဗတော။
ဘိသံ ယသာနဿ နဒီသု ဇဂ္ဂတော။
ဘိက်ော၀ ပက် အဘိဘက္ခယိတွာ၊
မမာနုကြျဗ္ဗံ ကပဏော မရိဿတိ။[၂]

၁၀။ "အဆွေတို့ အကြင်အခါ၌ ငါသည် အငယ်သည်ဖြစ်၏။ ထိုအခါ၌ ဤညောင်ပင်ကို ပေါင်ဘို့၏အကြား၌ ပြု၍ လွန်နိုင်၏။ အညွန့်အဖျားသည် ငါ၏ဝမ်းကို ထိ၏" [၃] ဟူသော မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာ စီကုံးခဲ့ပါ။

* * * * *

၁၃၃၈–ခုနှစ်၊ အဂ္ဂတ္ထိုရ်ပါဠိတော်

၁။ "ဘိက္ခု ဣမမေ၀ ကာယံ ဥဒ္ဓံ ပါဒတလာ အဓော ကေသမတ္ထကာ တစပရိယန္တံ ပူရံ နာနပ္ပကာရဿ အသုစိနော ပစ္စဝေက္ခတိ" [၄] ၌ အသုစိနော-ဝယ် ဝိဘတ္တိ+ဝိဘတျတ္ထ၊ ဝိဘတ္တိဝိဓိသုတ်တို့ကို ဖော်ပြ၍ ပစ္စဝေက္ခတိ-၌ တိဝိဘတ်သက်ရခြင်း၏အကြောင်း ကိုလည်း သဒ္ဒါစည်းကမ်းကျကျ ဖော်ပြပါ။

၂။ "စာတုမဟာရာဇိကာနံ ဒေဝါနံ" [၅] ၌ စတုမဟာရာဇ-ပုဒ်ကို သမာသ်ဝိဂ္ဂဟပြု၍ စာတုမဟာရာဇိက-ပုဒ်ကို သမာသ်+တဒ္ဓိတ် ဝိဂ္ဂဟနှစ်မျိုး လုပ်၍ ပြခဲ့ပါ။

၃။ "စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿီ ဝိဟရတိ" [၆] ၌ စိတ္တ အရ စိတ္တာနုပဿီ-၌ အနုပုဗ္ဗ+ဒိသဓာတ် အရ ဖြစ်သင့်သော ပရမတ္ထတရားတို့ကို ဖော်ပြပြီးလျှင် စိတ္တာနုပဿီဖြစ်သော တိပိတ် ပုထုဇဉ်ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်သည် ကာမပုဂ္ဂိုလ်၊ ရူပပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ခဲ့သော် ရနိုင်သောစိတ် များကို ခွဲခြားကောက်ပြခဲ့ပါ။

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၉၁။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၆၄။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၁၀-၁။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၂၈၅။
၅၊ အံ၊ ၂၊ ၄၈၈ (ပေယျာလအတွင်းမှ)။ ၆၊ အံ၊ ၁၊ ၄၁။

http://www.dhammadownload.com

၄။ (၃) နံပါတ်လာ စိတ္တာနုပဿီ အရ ကာမာဝစရဂဇ္ဇာသေယျက ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်၌ ဥတုဇရုပ်စ၍ဖြစ်ရာကာလနှင့် စိတ္တဇရုပ်တို့၏ နောက်ဆုံးချုပ်ရာကာလတို့ကို ညွှန်ပြခဲ့ပါ။

၅။ စတုက္ကနိပါတ် ပတောဒသုတ်လာ ယောက်ျားအာဇာနီလေးမျိုးကို ဖော်ပြ၍[၁] ရဟန်း၏ဘေးရန်ဖြစ်သော ဥမ္မိ၊ ကုမ္ဘီလ၊ အာဝဋ္ဋ၊ သုသုကာ[၂] အရတို့ကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။

၆။ အဂါရဝ၊ အပ္ပတိဿ ဖြစ်ရခြင်း၏ အင်္ဂါများကို ဖော်ပြ၍[၃] ဒါနဖလငါးမျိုးနှင့် ဒါနာနိသံသာ ငါးမျိုးရှိရာ ထူးခြားသော ဖလနှင့်အာနိသံသတို့ကိုသာ ညွှန်ပြခဲ့ပါ။[၄]

၇။ ရောဂါဝေဒနာဖြစ်ကြောင်းများကို ကုန်စင်အောင် ဖော်ပြ၍[၅] လက်ရှိဘဝတွင် အနာဂါမိ၊ ရဟန္တာဖြစ်လိုသောသူသည် မည်သည့်တရားများကို လက်ကိုင်ထားကာ ပွားများရမည်ကို ဖော်ပြခဲ့ပါ။[၆]

၈။ ဒါရုကမ္မိကာသူကြွယ်အား ဘုရားရှင် ရှေးဦးစွာ မိန့်ကြားသောစကားကို ဖော်ပြ၍ ဘုရားရှင်၏စကားကို ဒါရုကမ္မိက ပြန်လည်ဖြေကြားပုံကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။[၇]

၉။ "(ပရိဝဇ္ဇေတိ) အဟိံ ခါဏုံ ကဏ္ဋကဌာနံ သောဗ္ဘံ ပပါတံ စန္ဒနိကံ ဩဠိဂလ္လံ" [၈] ဟူသော ဝါကျကို မြန်မာဘာသာပြန်ဆိုရေးသားပါ။

၁၀။ "သူကြွယ်၊ သားမယားတို့ဖြင့် ကျဉ်းမြောင်းသည့်အိပ်ရာ၌ စိုးအုပ်နေသော ကာသိတိုင်းထွက် စန္ဒကူးနှစ်ကို သုံးဆောင်သော ပန်းနံ့သာ နံ့သာပြောင်းကို ဆောင်သော သင်သည် 'ဤရဟန်းတို့သည် ရဟန္တာတို့'ဟူ၍လည်းကောင်း၊ 'ဤရဟန်းတို့သည် အရဟတ္တမဂ်သို့ ရောက်သော ရဟန်းတို့' ဟူ၍လည်းကောင်း သိနိုင်ခဲ၏" [၉] ဟူသော စကားရပ်များကို ပါဠိစုဏ္ဏိယဝါကျ စီကုံးပါ။

* * * * * *

၁၃၃၈–ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

ပါပဉ္စေ ပုရိသော ကယိရာ၊ န နံ ကယိရာ ပုနပ္ပုနံ။
န တမှိ ဆန္ဒံ ကယိရာထ၊ ဒုက္ခော ပါပဿ ဥစ္စယော။ [၁၀]

၁၊ အံ၊ ၁၊ ၄၂၉။ ၂၊ အံ၊ ၁၊ ၄၃၈။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၆၊ ၇။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၃၃-၅။
၅၊ အံ၊ ၂၊ ၁၁၅-၆။ အံ၊ ၁၊ ၄၆၁။ (အံ၊ ဌ၊ ၂၊ ၃၄၀ နှင့်ရှု)။ ၆၊ အံ၊ ၂၊ ၇၂။
၇၊ အံ၊ ၂၊ ၃၄၃။ ၈၊ အံ၊ ၂၊ ၃၄၂။ ၉၊ အံ၊ ၂၊ ၃၄၃။ ၁၀၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၂၊ ၄။

http://www.dhammadownload.com

၁။ အထက်ပါ ဂါထာ၌ တမို-ပုဒ်ကို သတ္တမီဝိဘတ်ဖြင့်သာ နာမပဒမာလာစဉ်ပြီးလျှင် ဆန္ဒ-၌ ဓာတ်ကိုယူ၍ ရသင့်သော ဂိုဏ်းအားလျော်စွာ ဝတ္တမာန် ပရဿပုဒ်ဝိဘတ်ဖြင့် အာချာတပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၂။ ကယိရာ-ကို အာချာတ်ရုပ်ပြီးပုံဖော်ပြပြီးလျှင် ပါပဿ-၌ သဝိဘတ်သက်သော သုတ်နှင့် အနက်တို့ကို ဖော်ပြ၍ ဥစ္စယော-ကို အစပ်မှန်မှန် စပ်ပြခဲ့ပါ။

၃။ "ဆန္ဒံ ကယိရာထ" ၌ ဆန္ဒ၏အရ တရားကိုယ်ကောက်ပြပြီးလျှင် ၎င်းအရ တရား၏ ဖြစ်နိုင်သော ဘုံ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်း အသီးသီးဖော်ပြခဲ့ပါ။

၄။ "န နံ ကယိရာ ပုနပ္ပုနံ" ၌ 'ထိုမကောင်းမှု အကုသိုလ်ကို အဖန်တလဲလဲ မပြုရာ'ဟု ဆင်ခြင်သော ယောက်ျား၏သန္တာန်၌ဖြစ်သော ဝီထိတို့ကို ချပြီးလျှင် ၎င်းဝီထိ၌ ရနိုင်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့ကိုလည်း ဖော်ပြပါ။

၅။ အထက်ပါ ဂါထာသည် မည်သည့်ဝဂ်၌ လာရှိ၍ မည်သည့်အရပ်၌ မည်သည့် မထေရ်ကို အကြောင်းပြု၍ ဟောတော်မူသည်ကို ဝတ္ထုအကျဉ်းချုပ်နှင့်တကွ ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၆။ လာဇနတ်သမီးဝတ္ထု၌ လာဇနတ်သမီးသည် အတိတ်ဘဝက မည်သည့်နာမည်ဖြင့် မည်သည့်အလှူကို မည်သည့်မထေရ်အား လှူဒါန်းခဲ့ဖူး၍ မည်သည့်ရောဂါဖြင့် သေ၍ လာဇနတ်သမီးဖြစ်လာသည်ကို ဖော်ပြခဲ့ပါ။[၁]

၇။ အနာထပိဏ်သူဌေး ဇေတဝန်ကျောင်းအလှူနှင့်စပ်၍ လှူဒါန်းသော ငွေကို အရေ အတွက် သင်္ချာမျှ ဖော်ပြ၍ ၎င်းကျောင်းသို့ တစ်နေ့သုံးကြိမ် သွားသောအချိန်နှင့် ယူသွားသော လှူဖွယ်ဝတ္ထုတို့ကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။ [၂]

၈။ ဤသာသနာတော်၌ အချို့သူသည် မိမိသာလျှင် အလှူပေး၏၊ သူတစ်ပါးကို မတိုက် တွန်း * * * မိမိကား အလှူမပေး၊ သူတစ်ပါးကို တိုက်တွန်း၏၊ *** မိမိလည်း မလှူ သူတစ်ပါးကိုလည်း မတိုက်တွန်း၊ * * * ကိုယ်တိုင်လည်း လှူ သူတစ်ပါးကိုလည်း တိုက်တွန်း၏။ ထိုသူတို့ ရရှိအပ်သော အကျိုးတို့ကို အသီးသီး ဖော်ပြခဲ့ပါ။ [၃]

၉။ "ပါဏိမှိ စေ ဝဏော နာဿ၊ ဟရေယျ ပါဏိနာ ဝိသံ။

နာဗ္ဗဏံ ဝိသမန္ဒေတိ၊ နတ္ထိ ပါပံ အကုဗ္ဗတော" [၄]ဟူသော ဂါထာကို မြန်မာ ဘာသာ အဓိပ္ပါယ်ရအောင် ပြန်ဆိုပါ။

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဠ၊ ၂ ၅။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဠ၊ ၂ ၇။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဠ၊ ၁၊ ၃၅၉၊ ၃၉၀။ ၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဠ၊ ၂ ၁၈။

http://www.dhammadownload.com

၁၀။ "ကုက္ကုဋမိတ္တသည် ထိုသူဌေးသမီး၏အသံကို ကြားရ၍ ကြံ၏ - 'စင်စစ် ပျက်သည် ဖြစ်၏။ ဤသူသည် ငါ၏ယောက္ခမ ဖြစ်သတတ်။ ငါသည် ပြုအပ်သော ဝန်လေးသော အမှုသည် အံ့ဖွယ်ရှိ၏' ဤသို့ ကြံ၏" [၁] စကားရပ်ကို ပါဠိဘာသာ စီကုံးခဲ့ပါ။

* * * * *

၁၃၃၉-ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

ဘိက္ခူနံ မိထု ယထာဝုမ္ဗံ အဘိဝါဒနံ ပစ္စုဋ္ဌာနံ အဉ္ဇလိကမ္မံ သာမီစိကမ္မံ အာသနာဘိဟာရံ သေယျာဘိဟာရံ ပါဒေါဒကံ။ [၂]

၁။ ☞ အထက်ပါ ပါဠိတော်၌ သာမီစိကမ္မံ-ပုဒ်ကို သမာသ်ဝိဂ္ဂဟပြုပြီးလျှင် သာမီစိ-ပုဒ်ကို နာမပဒမာလာ စဉ်ပြပါ။

၂။ ပါဒေါဒကံ-ပုဒ်ကို သမာသ်ဝိဂ္ဂဟပြုပြီးလျှင် ယထာဝုမ္ဗံ-ပုဒ်ဝယ် ဝုမ္ဗ-၌ ဓာတ်ကို ယူ၍ ဝတ္တမာနဝိဘတ် ပရဿပုဒ်ဖြင့် အာချာတပဒမာလာ စဉ်ပြပါ။

၃။ သာမီစိကမ္မ-[၃] အရ တရားကိုယ်ကို ကောက်ပြပြီးလျှင် ယင်းသာမီစိကမ္မသည် ကာယကံစသည်တွင် အဘယ်ကံဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း[၄]၊ ဒါန သီလ ဘာဝနာ သုံးရပ်တွင် အဘယ်၌ ပါဝင်ထိုက်သည်ကိုလည်းကောင်း အကြောင်းထောက်ပြ ဖြေဆိုပါ။[၅]

၄။ အဉ္ဇလိကမ္မ အရ တရားကိုယ်ကို ကောက်ပြ၍ ယင်း၏သမ္ပယုတ္တဓမ္မများကို ထုတ်ပြပြီးလျှင် ယင်းစိတ်ဖြစ်ခိုက် အတိမဟန္တာရုံ ဝီထိပုံစံတစ်ခု စိတ်စဉ်မှန်စွာ ချပြခဲ့ပါ။

၅။ သံရှည်ဆွဲသော သီချင်းသံဖြင့် တရားဟောသော ရဟန်းအား ဘုရားရှင်မြစ်တား မိန့်ကြားအပ်သော အပြစ်ငါးပါးကို ပြဆိုခဲ့ပါ။[၆]

၆။ သစ်သားသပိတ်ကို ဘုရားရှင်မြစ်တားတော်မူခဲ့ရာတွင် (က) အဘယ်သစ်သား သပိတ်၊ (ခ) လှူဒါန်းသူ၊ (ဂ) အလှူခံရသူ၊ (ဃ) ခံယူပုံ အခြင်းအရာတို့ကို ညွှန်ကြား ဖော်ပြခဲ့ပါ။[၇]

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၂၊ ၁၇။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၈၂။

၃၊ အဘိသမာစာရိက၊ အပစာယန-မေတ္တာပစာန မဟာကု ကြီ စေတနာ၊ (ကျော်၊ ၁၇၆။ ဝိ၊ ဋ၊ ၄၊ ၆)။

၄၊ အာဘိသမာစာရိကဖြစ်၍ ကာယကံ (အံ၊ ဋ၊ ၃၊ ၈၉)။

၅၊ သီလ (ဝိ၊ ဋ၊ ၂၊ ၂၀။ သာရတ္ထ၊ ၂၊ ၁၉၉။ ကျော်၊ ၁၇၇)။ * များစွာမြတ်နိုးမှုပြုကြောင်းစေတနာ- အပစာယန (ကျော်၊ ၁၇၆) [အံ၊ ဋ၊-၂ ၇၈ နှင့်တွဲရှု။] ၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၃။ ၇၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၆-၇။

http://www.dhammadownload.com

၇။ တောနေ ရဟန်းများကို ခိုးသူတို့က အဘယ့်ကြောင့် ရိုက်နှက်ကြောင်း ဖြေဆိုပြီးလျှင် တောနေရဟန်းများ ကျင့်ရသောဝတ်ကို စုံလင်အောင် ပြဆိုခဲ့ပါ။[၁]

၈။ သမ္ဗဇာနမုသာဝါဒကို ဆိုသော ရဟန်းအား အာပတ်ငါးမျိုးသင့်နိုင်ပုံကို အသီးသီး ခွဲခြားပြဆိုခဲ့ပါ။[၂]

၉။ အောက်ပါ ဂါထာတို့ကို အနက်မှန်စွာ ပေးပြခဲ့ပါ -

သမုဒ္ဒံ ဝိသကုမ္ဘေန၊ ယော မညေယျ ပဒူသိတုံ။

န သော တေန ပဒူသေယျ၊ ဘေသ္မာ ဟိ ဥဒဓိ မဟာ။

ဧဝမေဝ တထာဂတံ၊ ယော ဝါဒေနုပဟိံသတိ။

သမဂ္ဂတံ သန္တစိတ္တံ၊ ဝါဒေါ တမှိ န ရူဟတိ။ [၃]

၁၀။ "ထိုအခါ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ နေသော သူဌေးသည် ထိုစန္ဒကူးတုံးဖြင့် သပိတ်ကို ပွတ်စေ၍ ဆိုင်း၌ ထည့်၍ ဝါးဖျား၌ ဆွဲ၍ ဝါးအဆက်ဆက်ဖြင့် ဖွဲ့ချည်၍ ဤသို့ ဆို၏"[၄] ဟူသော မြန်မာစကားကို ပါဠိဘာသာ ပြန်ဆိုပါ။

* * * * *

၁၃၃၉–ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ "တေ အညမညဿ အဘိဏှံ ဒဿနကာမာ အဟေသုံ" [၅] ၌ ယောနှင့်သဝိဘတ်တို့၏ ဝိဘတျတ္ထ+ဝိဘတ္တိဝိမိသုတ်တို့ကို အသီးသီးဖော်ပြ၍ အဟေသုံ-ကို အာချာတ်ရုပ်ကျဉ်းစီရင်ခဲ့ပါ။

၂။ "ယေ စ ကာမေ ပရိညာယ၊ စရန္တိ အကုတောဘယာ။

တေ ဝေ ပါရင်္ဂတာ . . ." [၆] ၌

အကုတောဘယာ-ကို သမာသဝိဂ္ဂဟပြု၍ ပရိညာယ-ကို ဓာတ်+ပစ္စည်း ခွဲဝေပြီးလျှင် ယင်း၏ အတွင်း+အပြင် အနက်များကိုလည်း ပြေခဲ့ပါ။

၃။ အထက်ပါ ဒဿနကာမာ အရ ဖြစ်သင့်သော တရားကိုယ်ကို ကောက်၍ သမ္ပယုတ်တရားကို ထုတ်ပြပြီးလျှင် ဖြစ်သင့်သော ဝီထိကို ချပြခဲ့ပါ။

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၈၅။ ၂၊ ဝိ၊ ၅၊ ၆၁။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၆၆။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၆။

၅၊ အံ၊ ၂၊ ၅၉။ ၆၊ အံ၊ ၂၊ ၆၁။

http://www.dhammadownload.com

၄။ "တေ ဝေ ပါရင်္ဂတာ" ၌ တေ-အရ ဖြစ်သင့်သောပုဂ္ဂိုလ်နှင့် စိတ်သရုပ်ကို ထုတ်၍ ဖြစ်သင့်ရာဘုံကို ညွှန်ပြပြီးလျှင် ပါရ-အရ တရားကိုလည်း သေချာစွာ ကောက်ပြပါ။

၅။ သာသနာတော်၌ မတည်နိုင်သောရဟန်း၏ ပြည့်စုံသော တရားငါးမျိုးကို ရေတွက်၍[၁] ပစ္စုပ္ပန်နှင့်နောင်အခါ ချမ်းသာကျိုးရှိသော သမာဓိနှစ်မျိုးကို[၂] ထုတ်ပြပြီးလျှင် သုမနာမင်းသမီးနှင့်အတူ တရားထူးရသော ပုဂ္ဂိုလ်များကို ပြခဲ့ပါ။[၃]

၆။ ဘဒ္ဒိယမြို့နေ မေဏ္ဍကသူဌေး၏မြေး ဥဂ္ဂဟ၏ မြတ်စွာဘုရားပါ လေးပါးသာ ဆွမ်းစားပင့်ရပုံကို ပါဠိတော်ထောက်၍[၄] ရှင်းပြီးလျှင် "ဘတော ဝါ နော ဘရိဿတိ" [၅] အရ ကျွေးမွေးပြီး ကျွေးမွေးလတ္တံ့များကိုလည်း စုံလင်အောင် ထုတ်ပြခဲ့ပါ။[၆]

၇။ ပဉ္စကနိပါတ စတုတ္ထသုတ် (၅၀)တွင် ၄-ခုမြောက်သုတ်လာ သာသနာကွယ်ပခြင်း၏အကြောင်းများကို ရေတွက်၍[၇] ရဟန်းတု ရဟန်းယောင်များကြောင့် သာသနာကွယ်နိုင်၊ မကွယ်နိုင် ရှင်းပြီးလျှင်[၈] မဟာနာမသုတ်လာ တရားအောက်မေ့ခြင်း အကျိုးများကိုလည်း ထုတ်ပြပါ။[၉]

၈။ မြတ်စွာဘုရားမှတစ်ပါး အနုဿတိဋ္ဌာန ဟောကြားသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ နိပါတ်၊ ဝဂ်၊ သုတ်၊ အမည်တို့ကို ဖော်ပြ၍[၁၀] လောက၌ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာမှု ရနိုင်ခဲသော တရား (၆)မျိုးကိုလည်း ရေတွက်ခဲ့ပါ။[၁၁]

၉။ နံပါတ် (၂) ပုစ္ဆာပါ ပရိညာသရုပ်ကို[*] ဖော်ထုတ်၍ အောက်ပါ ဂါထာကို နိဿယနည်းကျကျ အနက်ယောဇနာပါ -

> သလ္လပေ အသိဟတ္ထေန၊ ပိသာစေနာပိ သလ္လပေ။
> အာသီဝိသမ္ပိ အာသီဒေ၊ ယေန ဒဋ္ဌော န ဇီဝတိ။[၁၂]

၁၀။ "သံလျက်မြောက်ချီသော သူသတ်ယောက်ျား၌ ငြီးငွေ့သကဲ့သို့ အလုံးစုံသော သင်္ခါရတို့၌လည်း ငြီးငွေ့သောသညာသည် ငါ့အား ရှေးရှုတည်လိမ့်မည်။ အလုံးစုံသော လောကမှလည်း ငါ၏စိတ်သည် ထမြောက်လိမ့်မည်" [၁၃]ဟူသော စကားကို ပါဠိစုဏ္ဏိယ သီကုံးပါ။

၁၊ အံ၊ ၂၊ ၆။ ၂၊ အံ၊ ဌ၊ ၃၊ ၈။ ၃၊ အံ၊ ဌ၊ ၃၊ ၁၅။ ၄၊ အံ၊ ဌ၊ ၃၊ ၁၈။ ၅-၆၊ အံ၊ ဌ၊ ၃၊ ၂၁။
၇၊ အံ၊ ၂၊ ၁၅၅။ ၈၊ မကွယ်နိုင်၊ အံ၊ ၂၊ ၁၅၅-၉ တို့၌ မဟောခြင်းကြောင့်။ ၉၊ အံ၊ ၂၊ ၂၅၂။
၁၀၊ အံ၊ ၂၊ ၂၇၇။ ၁၁၊ အံ၊ ၂၊ ၃၈၄။ * အံ၊ ဋီ၊ ၃၊ ၂၄။ ၁၂၊ အံ၊ ၂၊ ၆၀။ ၁၃၊ အံ၊ ၂၊ ၃၈၆။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၃၉–ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ အသဿဒ္ဓေါ အကတညူ စ၊ သန္ဓိစ္ဆေဒေါ စ ယော နရော။
ဟတာဝကာသော ဝန္တာသော၊ သ ဝေ ဥတ္တမပေါရိသော။[၁]

ဝန္တာသော-ကို သမာသဝစနတ္တပြု အမည်ပေး၍ “သ ဝေ” ကို သုတ်ညွှန်းပြု ပဒစ္ဆေဒ ပြုလျက် (ဝေ) ကို နာမ်ရုပ်ကျဉ်းတွက်ပြီးနောက် (သ)ကိုလည်း စတုတ္ထီ သတ္တမီတို့ဖြင့် နာမပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၂။ အသဿဒ္ဓေါ-၌ နောက်ပုဒ်ကိုသာ တဒ္ဓိတ်ဝစနတ္တပြု၍ အမည်ပေးကာ အကတညူ-ပုဒ်၌ ဓာတ်ကို ယူလျက် အဇ္ဇတနီဝိဘတ်ဖြင့် ဘာဝရုပ် အာချာတပဒမာလာ စဉ်ပြီး ဒယှရေ-ကိုလည်း[၂] အာချာတ်ရုပ်ကျဉ်း တွက်ခဲ့ပါ။

၃။ အကတညူ-၌ ရှေ့ပုဒ်အရ တရားကိုယ်ကောက်ပြ၍ ထိုကို ဤနေရာ ပုဂ္ဂိုလ်အား လျော်စွာ အနေကန်အာရုံပြုသည့် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ရေးပြီး ကေန်သိပုံ ဝီထိကိုလည်း ချပြခဲ့ပါ။

၄။ “ဥဘော ပုတ္တာ ကာလကတာ”[၃] ၌ မည်သည့်သေခြင်းမျိုး သေရ၍ ထိုသူတို့၏ ရုပ်၄-မျိုး ချုပ်ရာနှင့်စဖြစ်ရာ အချိန်တို့ကို ရေးပြီး ထိုသူတို့ နောက်ဆုံးဖြစ်ခဲ့သည့် စိတ်၊ ထိုစိတ်က ပြုသည့်အာရုံကိုလည်း တိကျစွာ ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၅။ ရှင်မေဃိယအား ဆုံးမသည့်ဂါထာလာ ဥပမာ+ဥပမေယျပြ ဝါကျကို အဓိပ္ပာယ် ပေါ်လွင်အောင် ရေး၍[၄] (၇)ကြိမ် ရဟန်းဝတ်ခဲ့သည့်ထေရ်၏အမည်၊ နောက်ဆုံးအကြိမ် ဝတ်ခါနီး တွေ့ခဲ့သည့်ကမ္မဋ္ဌာန်း၊ သွားစဉ် ရသည့်တရားထူး[၅]၊ မကြာမီ ရသည့်တရားထူး တို့ကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။[၆]

၆။ သေခမည်ပုံကို အရကောက်နှင့်တကွ ရေး၍[၇] လင်မျှော်မကလေး၏ လားရာဘဝ၊ ရခဲ့သည့်သားများ၊ လုပ်ခဲ့သည့်ကုသိုလ်တို့ကို ရေးပြီး[၈] “မရိစိဓမ္မမိဝ ကာယံ”[၉]၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ရေးလျက် ဗန္ဓုလ၏မားစွမ်း[၁၀]နှင့်လေးစွမ်း[၁၁] တို့ကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၉၆။ ၂ ဒယှရေ၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၄၀ (ဒ-ကို ဍပြုထားခြင်းသာ၊ နိရုတ္တိဒီပနီ၊ ၄၄၆- ၌ မပြု)။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၄၀။ ၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၈၂။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၉၅။
၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၉၆။ ၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၁၃။ ၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၃၀။
၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၁၄?။ ၁၀၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၁၅။ ၁၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၂၃။

http://www.dhammadownload.com

၇။ ကာမမီးလောင်သဖြင့် အိပ်မပျော်သော မင်းနာမည်၊ သူကြားခဲ့ရသည့်အသံများ၊ ထိုအသံများကို ဆိုသူတို့၏ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ+အတိတ်ဘဝ လုပ်ငန်းများကို ရေး၍[၁] သောတာပန်ကို ငွေဖြင့် ဖြားယောင်း၍ ရ/မရကိုလည်း ဝတ္ထုသက်သေ အကျဉ်းချုပ် ရေးခဲ့ပါ။[၂]

၈။ သူတော်ကောင်း ပြစ်မှား၍ ဒဏ်ပြန်ခံရပုံ၊ ပြစ်မှားပုံ၊ ပြစ်မှားခဲ့သည့်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ရေး၍[၃] ယိဋ္ဌနှင့် ဟုတ-တို့၏ အထူးကို ရေးပြီး[၄] ချက်ချင်း ကောင်းကျိုးပေးနိုင်သည့် အင်္ဂါတို့ကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။[၅]

၉။ အထက်ပါ ဂါထာကို ကျနစွာ အနက်ယောဇနာ၍ -

"သော တီသ ဘိက္ခူ ဝန္ဒိတွာ 'သစေ ဘန္တေ မေ ဒေါသော အတ္ထိ၊ ခမထာ'တိ ဝတွာ နိက္ခမိ"[၆] ကို အရကောက်ပေါ်အောင် မြန်မာပြန်ဆိုပါ။

၁၀။ "ထိုသာမဏေသည် ပေးဒါကို ယူလျှင် 'ငါ့ ဥစ္စာကို ငါပေးလိုလျှင် ပေးမည်။ မပေးလိုလျှင် ပေးမည် မဟုတ်' ဟု ငါဆိုခဲ့ပြီ"[၇] ရင်းကို ပါဠိဝါကျ စီကုံးပါ။

* * * * * *

၁၃၄၀-ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ "စဝံ ဗျာ ခေါ်"[၈] ၌ သန္ဓိဖြစ်ပုံ၊ "ဂါထာဟိ အဇ္ဈဘာသိ"[၉] ၌ သန္ဓိမဖြစ်ပုံတို့ကို ယုတ္တိပြဖြေဆို၍ "ဂိဇ္ဈကူဋော"[၁၀]ကို သမာသဝိဂ္ဂဟ ၂-မျိုး ဆိုပြပါ။

၂။ "အဘုံ မေ ပိသာစော ဝတာယံ"[၁၁] ၌ အဘုံ-ကို လိင်၊ ဂဏ၊ ကာရန္တ ညွှန်ပြ၍ ပိသာစော-၌ ဓာတ်ကို ယူပြီး တိ၊ အန္တိ ၂-လုံးဖြင့် က္လစ္စာမိပ္ပေတ ဂဏာနုရူပ ပဒမာလာ စဉ်လျက် "ဆဝသီသဿ ပတ္တံ"[၁၂] ၌ သမ္ဗန်အမည်ကိုလည်း တိကျစွာ ညွှန်ခဲ့ပါ။

၃။ "ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ"[၁၃] ၌ ဝိဟရတိ-၏ အန္တတ္ထ-အရ ဝိဟာရများကို ပရမတ္ထဆိုက်အောင် အသီးသီး ဖော်ပြ၍ ဤ၌ လိုအပ်သော ဝိဟာရ၏ သမုဋ္ဌာန်တို့ကို ဒွါရဖြင့် ပိုင်းခြား ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၈၄-၅-၆-၇-၈။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၀၂။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၄၄။ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၄၃။
၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၂၂။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၅၉။ သဂြိုဟ်၊ ဘာ၊ ၃၄၄။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၃၀။
၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၃၆။ ၈၊ ဝိ၊ ၄၊ ၆၉။ ၉၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၅၇။ ၁၀၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၅၄?။
၁၁-၁၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၅၁။ ၁၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁။

http://www.dhammadownload.com

၄။ "ပကတတ္တော ဘိက္ခု" [၁] ၌ ပကတတ္တော-၏ အန္တတ္ထ-အရကို ဖော်ပြ၍ ကိစ္စ၊ ဒွါရ၊ အာရုံတို့ဖြင့် ဝေဖန်ပြီးလျှင် "ဂဗ္ဘော အဿတရီ ယထာ" [၂] ၌ ဂဗ္ဘ-အရ အစဆုံးဖြစ်ထိုက်သော ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို ဖော်ပြလျက် နာမ်တရားဖြစ်ပုံကို သိသာရုံ ဝိထိချပြခဲ့ပါ။

၅။ ကျောင်းဒါယကာတို့ ကျောင်းဆောက်ကိုးကွယ်ရာ၌ (က) ရည်ရွယ်ချက်၊ (ခ) ကိုးကွယ်ရမည့်ပုဂ္ဂိုလ်၊ (ဂ) ဆရာဒကာ အညမည ကျင့်သုံးရမည့်တာဝန်၊ (ဃ) ရရှိမည့်အကျိုးတို့ကို ရာဇဂြိုဟ်သူဌေး ဝတ္ထုသွား ထောက်ထား၍ ဘုရားအလိုတော်ကျအောင် ဖော်ပြခဲ့ပါ။ [၃]

၆။ သင်သည် အာဂန္တုကဖြစ်ခဲ့သော် အာဝါသိကတို့အား မေးမြန်းထားရမည့် အရာတို့ကို ပြည့်စုံစွာ ဖော်ပြခဲ့ပါ။[၄]

၇။ ဒေဝဒတ် ပရိသတ်၏ ဂဏာပါမောက္ခကြီးများ၏အမည်ကို ဖော်ပြ၍[၅] သာရဏီယတရားများကိုလည်း အကျဉ်းရေးခဲ့ပါ။[၆]

၈။ ကထိန်ခင်းထိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ အင်္ဂါများ[၇]နှင့် ကထိနဝတ္ထု ကထိနဘူမိတို့ကို ရေးသားခဲ့ပါ။[၈]

၉။ ယတော-ကို (ဗျာယာဗျယ) ၂-မျိုး ကြံ၍ အောက်ပါ ဂါထာကို အနက်ပေးခဲ့ပါ -

မာ ကုဋ္ဌရ နာဂမာသဒေါ။ ဒုက္ခံ ဟိ ကုဋ္ဌရ နာဂမာသဒေါ။

န ဟိ နာဂဟတဿ ကုဋ္ဌရ၊ သုဂတိ ဟောတိ ဣတော ပရံ ယတော။ [၉]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာကို စုဏ္ဏိယပါဠိ သီကုံးခဲ့ပါ -

"ယခုအခါ ထင်ရှားကုန် ထင်ရှားကုန်သော သာကီဝင်မင်းသားတို့သည် ဘုရားရှင်ရဟန်းပြုလတ်သော် ရဟန်းပြုကုန်၏။ ငါတို့ အမျိုးမှ လူ့ဘောင်မှ ထွက်၍ ရဟန်းပြုသူကား တစ်ယောက်မျှ မရှိသေးပေ" [၁၀]

* * * * *

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၉၄။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၄၆။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၉၁-၂။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၇၄။
၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၅၈။ ၆၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၆၇-၈။ ၇၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၀၂။ ၈၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၀၆။
၉၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၅၇၊ ၁၀၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၃၆။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၄၀–ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ “ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ” [၁] ဝယ် ဘေဒါ၊ မရဏာ-ပုဒ်တို့၌ ဝိဘတ်+ ဝိဘတ်အနက်+စီရင်သောသုတ်တို့ကို ဖော်ပြပြီးလျှင် “ပရံ မရဏာ” ၌ မရဏာပုဒ်ကို ကာရကရုပ်ကျဉ်း ကျနစွာ တွက်ပြပါ။

၂။ “ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿေယျံ” [၂] ၌ အတိက္ကန္တ-ပုဒ်၊ မာနုသက-ပုဒ်တို့ကို ဖြစ်ထိုက်သောဝိဂ္ဂဟ ပြုပြီးလျှင် ပဿေယျံ-၌ ဓာတ်ကို ယူ၍ အဇ္ဇတနီဝိဘတ် ပရဿပုဒ်ဖြင့် ကာယ်ယစုံစွာ အာချာတပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၃။ “ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ” အရ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်၏ ဖြစ်ထိုက်သောအာရုံကို တိတိကျကျ ဖြေဆိုပြီးလျှင် အဘိညာဉ် (၇)ပါးသရုပ် စုံလင်စွာ ထုတ်ပြခဲ့ပါ။

၄။ “အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ။ပေ။ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျံ” [၃] အရ အရဟတ္တဖိုလ်သမာပတ် စိတ်အစဉ်ဖြစ်ပုံကို အာရုံနှင့်တကွ ကျနစွာ ဖြေဆိုခဲ့ပါ။

၅။ အိမ်သူအိမ်သားတို့ မလေးစား မနှစ်သက်အပ်သော ကုလူပကရဟန်း၏ ပြုကျင့်ပုံ ၅-မျိုးနှင့် အိမ်သူအိမ်သားတို့ နှစ်သက်မြတ်နိုးအပ်သော ကုလူပကရဟန်း၏ ပြုကျင့်ဖွယ် ၅-မျိုးတို့ကို ဖြေဆိုခဲ့ပါ။ [၄]

၆။ ပတ္တပိုက်ဓုတင်ဆောင် ရဟန်း ၅-မျိုးကို ပြဆိုပြီးလျှင် အပြစ်ကင်း၍ လွန်ကဲ မြင့်မြတ်သော ပတ္တပိုက် ဓုတင်ဆောင်နည်းကို ဥပမာဆောင်၍ ထင်လင်းအောင် ပြဆိုခဲ့ပါ။ [၅]

၇။ အလွန်ကြာမြင့်စွာ နေခြင်းမပြုမူ၍ အပိုင်းအခြားရှိသော နေထိုင်သီတင်းသုံးခြင်း၌ ရထိုက်သော အကျိုးတရား ၅-ပါးကို ပြဆိုခဲ့ပါ။ [၆]

၈။ စည်းစိမ်ဥစ္စာ ဟူသမျှသည် အပြစ် ၅-ပါးနှင့် ဆက်ဆံ၏။ ယင်းအပြစ်တို့မှ ကင်း လွတ်စေရန် စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့၌ အကျိုးအတိုင်း ညွှန်ပြ ဖြေဆိုပါ။ [၇]

၉။ “ဝေမေဝံ ခေါ အဟံ အာနန္ဒ ယတော ဒေဝဒတ္တဿ ဝါလဂ္ဂကောဋိနိတ္တုဒနမတ္တမ္ပိ သုက္ကဓမ္မံ န အဒ္ဒသံ။ အထာဟံ ဒေဝဒတ္တံ ဗျာကာသိံ ‘အာပါယိကော ဒေဝဒတ္တော နေရယိကော ကပ္ပဋ္ဌော အတေကိစ္ဆော’တိ” [၈] ဟူသော ပါဠိကို မြန်မာစကားပြေ ပြန်ဆိုခဲ့ပါ။

၁-၂-၃၊ အံ၊ ၂ ၁၆။ ၄၊ အံ၊ ၂ ၁၂၀။ ၅၊ အံ၊ ၂ ၁၉၄။ ၆၊ အံ၊ ၂ ၂၂၅။
၇၊ အံ၊ ၂ ၂၂၆-၇။ ၈၊ အံ၊ ၂ ၃၅၃။

http://www.dhammadownload.com

၁၀။ "ပုဏ္ဏား၊ မင်းတို့သည် စည်းစိမ်ကို အလိုရှိကုန်၏။ ပညာအလို့ငှာ လေ့လာကုန်၏။ ဗိုလ်ပါအပေါင်းလျှင် တည်ရာရှိကုန်၏။ ရေမြေကို အစိုးရခြင်းကို နှစ်လုံးသွင်းကုန်၏။ အစိုးရခြင်းလျှင် အဆုံးရှိကုန်၏ဟု မိန့်တော်မူ၏" [၁]ဟူသော မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာ သီကုံးခဲ့ပါ။

* * * * *

၁၃၄၀–ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ "ကုသီတော ဟီနဝီရိယော" [၂]၌ ကုသီတော-ကို သန္ဓိရုပ်တွက်၍ "တံ ဘူမိရာမဏော ယျက်" [၃]၌ ဖြစ်သင့်သလို သမာသ်+တဒ္ဓိတ် ဝိဂြိုဟ်လုပ်ကာ ရုပ်ပြီးပြပါ။

၂။ "ဟတ္ထိ ဗာလဿ သုက္ကံသံ၊ မုဒ္ဓမဿ ဝိပါတယံ" [၄]၌ ဝိပါတယံ-၏ သုဒ္ဓရုပ်ကို ထုတ်ပြ၍ ယင်းကို နာမပဒမာလာ စဉ်ပြီးလျှင် ဟတ္ထိ-ကို အာချာတ်ရုပ် တွက်ပြပါ။

၃။ "စရဋ္ဌေ နာဓိဂစ္ဆေယျ" [၅]၌ စရံ-၏ ဓာတွတ္ထတရားကို တိကျအောင် ကောက်ပြ၍ ယင်းကို အာရုံပြုနိုင်/မပြုနိုင်သော စိတ်တို့ကို ခွဲခြားပြပါ။

၄။ "ဥယျုဉ္ဇန္တိ သတီမန္တော" [၆]၌ ကြိယာပုဒ်အရ တရားတို့ကို အရာအားလျော်စွာ ပြည့်စုံအောင် ကောက်ပြ၍ ယင်းတို့တွင် အမြတ်ဆုံး အာရုံတရား၏ ဝိထိအမည်နှင့် စိတ်သရုပ် ဖော်ပြပါ။

၅။ "ဝိဝေကမနုဗြူဟယေ" [၇]၌ အဘာယ်ဝိဝေကဖြင့် အဘာယ်ကို ပယ်သည်ကို ဖော်ပြ၍ ဝိဝေကတို့ကို ကြောင်း+ကျိုး ဆက်ပြပါ။ [၈]

၆။ ပဏ္ဍိတသာမဏေရဝတ္ထုဉ္စ ဘုရားရှင်နှင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာတို့၏ အမေးအဖြေ၌ ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်ပြ၍ [၉] ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်၌ ပရိညာ ၃-ပါးဖြစ်ပုံကို ညွှန်ပြပါ။ [၁၀]

၇။ ကုဏ္ဍလကေသီထေရီဝတ္ထုဉ္စ ခိုးသူလင်ယောကျ်ားက သတ်အံ့ဆဲဆဲတွင် ဘဒ္ဒါ မယ်၏ ကြံစည်ပုံ အခြင်းအရာနှင့် အဘာယ်ကို ရည်ရွယ်၍ တောင်စောင့်နတ်က ချီးမွမ်းသည်ကို ပြဆိုပြီးလျှင် [၁၁] ဓမ္မပဒ ၄-ပါးသရုပ်ကို ထုတ်ပြပါ။ [၁၂]

၁၊ အံ၊ ၂၊ ၃၁၈။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၃၇။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၄၀။ ၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၂၆။
၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၉၆။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၈၅။ ၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၄၄။
၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၄၅။ ၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၇၀။ ၁၀၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၈၆။
၁၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၁၅။ ၁၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၁၇။

http://www.dhammadownload.com

၈။ မဟာကပ္ပိနမင်း ဖြတ်ကျော်ခဲ့သော မြစ် ၃-စင်းတို့ကို အနက်အကျယ်ပမာဏနှင့်တကွ ဖော်ပြ၍[1] "ဓမ္မပီတိ သုခံ သေတိ"[2] ၌ အဘယ်သို့ သောက်သည်ကို ရှင်းပြပါ။

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို အနက်ယောဇနာပြပါ -

ရတ္တဿ ဟိ ဥက္ကုဋိကံ ပဒံ ဘဝေ၊ ဒုဋ္ဌဿ ဟောတိ သဟသာနုပီဠိတံ။

မူဠှဿ ဟောတိ အဝကမ္ပိတံ ပဒံ၊ ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဿ ဣဒမီဒိသံ ပဒံ။[3]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိစီကုံးပါ -

"မြတ်စွာဘုရားတို့မည်သည်ကား ဖဝါးအဆင့်ဆင့် လှည့်လည်သော်လည်း စင်းလဲသဖြင့် နှစ်သက်စေခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်။ မြတ်သော အလိုအားဖြင့်သာ နှစ်သက်စေခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်၏။"[4]

* * * * *

၁၃၄၁-ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ "အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ"[5] ၌ ဒုက္ကဋဿနှင့် သရတာယသ္မာ[6] တို့ကို ပဒစ္ဆေဒပြ၍ "မာသံ ပရိဝါသဿ ဒါနံ"[7] ၌ ဝိဘတ်ျတ္တတို့ကို ဖော်ပြပြီးလျှင် ဝတ္ထုပ္ပဋိစ္ဆာဒိ[8]ကို သမာသဝိဂ္ဂဟပြခဲ့ပါ။

၂။ "မင်္ဂလိကာ"[9] ၌ တဒ္ဓိတ်အမည်နှင့်တကွ ပစ္စည်းကို ဖော်ပြ၍ ဝတ္ထုပဋိစ္ဆာဒိ-၌ ပဋိစ္ဆာဒိ-ကို နာမပဒမာလာ၊ ဝတ္ထု-၌ ဓာတ်ကို ယူ၍ အဓ္ဓတနီ ပရဿပုဒ်ဖြင့် အာချာတပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၃။ "ဝိနယဓရော .. လဋ္ဌီနော ကုက္ကုစ္စကာ"[10] ၌ ကုက္ကုစ္စသရုပ်ကို ထုတ်၍ ဤ၌ လိုအပ်သော ကုက္ကုစ္စကိုလည်း ယှဉ်ရာစိတ်နှင့်တကွ ကောက်ပြခဲ့ပါ။

၄။ "ဝိနယော သံဝရတ္ထာယ"[11] ၌ သံဝရ-အရ တရားကို တိကျစွာ ကောက်ပြ၍ ဝေဒနာ၊ ဟိတ်၊ ကိစ္စ၊ ဒွါရ၊ အာရုံ၊ ဝတ္ထုတို့ဖြင့် ဝေဖန်ပြီးလျှင် ယင်း၏ ဖြစ်ရာ ဘုံ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၁၊ ဓမ္မပ၁၊ ဌ၊ ၁၊ ၃၅၅။ ၂၊ ဓမ္မပ၁၊ ဌ၊ ၁၊ ၃၅၉။ ၃၊ ဓမ္မပ၁၊ ဌ၊ ၁၊ ၁၂၉။ ၄၊ ဓမ္မပ၁၊ ဌ၊ ၁၊ ၁၈၄။
၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၃၉။ ၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၃၀။ ၇၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၄၇။ ၈၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၅၉။
၉၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၆၈။ ၁၀၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၂၇။ ၁၁၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၈၈။

http://www.dhammadownload.com

၅။ ပဋိသာရဏီယကမ္မကထာ-၌ လာသော အရှင်သုဓမ္မ မထေရ်၏ သီတင်းသုံးရာဌာနကို ဖော်ပြ၍[၁] ဆင် မျောက် ခါ သတ္တဝါသုံးဦးတွင် ခါအကြီးဆုံးဖြစ်ကြောင်း သိကြသောအခါ ဆင်နှင့်မျောက်တို့က ခါကို ပြောဆိုပုံစကားတို့ကို ကုန်စင်အောင် ဖော်ပြပါ။[၂]

၆။ မဂ်ဖိုလ်ဗီလာဖြစ်သော အတတ်များကို ပို့ချသော ဘိက္ခုနီမအား အဘယ်အာပတ်များသင့်သည်ကို ဖြစ်သင့်သမျှ ဖော်ပြ၍[၃] စတုတ္ထပါရာဇိကအာပတ်သည် ဝိပတ္တိလေးမျိုးတို့တွင် မည်သည့်ဝိပတ္တိကြောင့် သင့်ရောက်သည်ကိုလည်း ဖြေဆိုပါ။[၄]

၇။ မကွယ်ဝှက် မဖုံးလွှမ်း (ဝိဝဋဖြစ်)မှ တင့်တယ်သောအရာများ၏သရုပ်ကို ထုတ်ပြ၍[၅] ငါ့ရှင်တို့ တံမြက်၏လှည်းခြင်း၏ အကျိုးငါးပါးကိုလည်း နောက်နည်းအရ ဖြေဆိုပါ။[၆]

၈။ ဒွေမာတိကာဝယ် သာဝတ္ထိပြည်၌ ပညတ်တော်မူအပ်သော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို သချာမျှ ထုတ်၍ ဘဂ္ဂတိုင်း၌ ပညတ်တော်မူအပ်သော သိက္ခာပုဒ်တို့ကိုလည်း ရေတွက်ပြခဲ့ပါ။[၇]

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို လိုရင်းမိအောင် အနက်ပေးပါ -

သတံ ဟတ္ထီ သတံ အဿာ၊ သတံ အဿတရီရထာ။

သတံ ကညာသဟဿနိ၊ အာမုက္ကမဏိကုဏ္ဍလာ။

ကေဿ ပဒဝီတိဟာရဿ၊ ကလံ နာဂ္ဃန္တိ သောဠသိံ။[၈]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို စုဏ္ဏိယပါဠိ သီကုံးပါ -

"အကယ်၍ မပြုအပ်သေးသည် ဖြစ်အံ့။ မြေကို ရေဖြင့် ဖြန်း၍ ကျောင်းကို မြူသည် မထိပါးအပ် ဟူ၍ တံမြက်လှည်းအပ်၏။ အမှိုက်ကို ရွေး၍ လျှောက်ပတ်သော အရပ်၌ စွန့်ရာ၏" [၉]

* * * * *

၁၃၄၁—ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ် ပါဠိတော်

၁။ "ပနုဏ္ဏပစ္စေကသစ္စော ဟောတိ" [၁၀] ၌ ပနုဏ္ဏ-ကို သန္ဓိရုပ်ကျဉ်း စီရင်၍ ပစ္စေကသစ္စပုဒ်နှင့် သမာသ်တွဲစပ်ပြီးလျှင် သမာသ်အမည်နှင့် ယင်းသမာသ်ပုဒ်၏ ကတ္တားကိုလည်း ထုတ်ခဲ့ပါ။

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၇။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၁၁။ ၃၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၃၅။ ၄၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၆၂။ ၅၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၁၈။
၆၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၃၁။ ၇၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၅၇။ ၈၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၀၃။ ၉၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၇၅။ ၁၀၊ အံ၊ ၁၊ ၃၄၉။

http://www.dhammadownload.com

၂။ သံဝါသသုတ်လာ "ကဒရိယော ပရိဘာသကော" [၁] ၌ ကဒရိယော-ကို တဒ္ဓိတ ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ယင်းပုဒ်၏ အတွင်းနက် + အပြင်နက် တို့ကို ခွဲပြပြီးလျှင် ဝိဘတ္တိဝိဓိ သုတ်ကိုလည်း ထုတ်ခဲ့ပါ။

၃။ "အပ္ပမာဏော တဿ ကုသလာဘိသန္ဒော" [၂] ၌ ပမာဏ + အပ္ပမာဏ တရားများကို ခွဲခြားကောက်ပြ၍ တဿ-အရ ဖြစ်ထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်ဘုံတို့ကိုလည်း အသီးသီး ဖော်ပြပါ။

၄။ "ကာမေသနာ ဘဝေသနာ၊ ဗြဟ္မစရိယေသနာ သဟ" [၃] ၌ ကာမေသနာ-ကို အကြွင်းမဲ့ပယ်နိုင်သော တရား၏ ဖြစ်ပုံဝီထိကို ချပြ၍ ဗြဟ္မစရိယေသနာ ၂-မျိုးကို ပယ်တတ် ငြိမ်းစေတတ်သော တရားများကိုလည်း ဖြစ်စေနိုင်ရာ ရုပ်တရားများကိုပါ ပြခဲ့ပါ။

၅။ အသုရာဖြစ်၍ နတ်အခြံအရံရှိသူ၏ မရှိတစ်မျိုး၊ ရှိသုံးမျိုးကို ခွဲခြားဖော်ပြ၍ [၄] အာဝဋ္ဋနီမာယာအတတ်ခေါ်ပုံနှင့် ယင်းအတတ်ကို မေးလျှောက်သူ၊ မေးလျှောက်ရာဌာန မြို့၊ မေးလျှောက်ခံရသူ ပုဂ္ဂိုလ်များကို အသီးသီး ပြခဲ့ပါ။[၅]

၆။ မိဖုရား သေးဆုံး၍ သောကရောက်သော မင်းအား နာရဒမထေရ် ဟောတော်မူသော တရားငါးပါးကို အကျဉ်းမျှ ဖော်ပြ၍ ယင်းတရားအမည်၊ မင်း၏အမည်၊ မိဖုရား၏ အမည်များကို အသီးသီး ပြခဲ့ပါ။[၆]

၇။ ဝေဠုကဏ္ဍကီမြို့သူ နန္ဒမာတာ ဒါယိကာမကြီးက အလှူပေးရာ၌ ပြည့်စုံသော အင်္ဂါခြောက်ပါးကို အလှူပေး+အလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ်အလိုက် ဖော်ပြ၍ ထိုအလှူ၌ အလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် အလှူ၏အကျိုးတို့ကို ခွဲခြားပြခဲ့ပါ။[၇]

၈။ ယင်းတို့ကို မပယ်က ဈာန်၊ မဂ်၊ ဖိုလ် မရထိုက်သော တရားခြောက်ပါးကို ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မသုတ်လာတိုင်း[၈] ရေတွက်၍ ယင်းတို့ကို ပယ်ခြင်းကြောင့် ကိုယ်၌ ကိုယ်ဟု အဖန်ဖန်ရှုလျက် နေရန်ထိုက်သော တရားခြောက်ပါးတို့ကိုလည်း ကာယာနုပဿီ သုတ်အတိုင်း ထုတ်ပြပါ။[၉]

၁၊ အံ၊ ၁၊ ၃၇၀-၂။ ၂၊ အံ၊ ၁၊ ၃၆၅။ ၃၊ အံ၊ ၁၊ ၃၅၀။ ၄၊ အံ၊ ၁၊ ၄၀၄။ ၅၊ အံ၊ ၁၊ ၅၁၁။
၆၊ အံ၊ ၂၊ ၅၀-၁-၂-၃-၄-၅။ ၇၊ အံ၊ ၂၊ ၂၆၅-၆။ ၈၊ အံ၊ ၂၊ ၃၇၅။ ၉၊ အံ၊ ၂၊ ၃၉၁။

http://www.dhammadownload.com

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို မြန်မာစကားပြေ ပြန်ဆိုခဲ့ပါ -

ပဒ္ဓံ ယထာ ကောကနဒံ သုဂန္ဓံ၊ ပါတော သိယာ ဖုလ္လမဝီတဂန္ဓံ။

အင်္ဂီရသံ ပဿ ဝိရောစမာနံ၊ တပန္တမာဒိစ္စ မိဝန္တလိက္ခေ။[၁]

၁၀။ "အရှင်ဘုရား၊ ခွန်အားရှိသော ယောက်ျားသည် မြမြန်လှစွာသော ကြိုးလွန်းပိုင်းဖြင့် ဦးခေါင်း၌ ရစ်ပတ်သကဲ့သို့ ထို့အတူသာလျှင် အကျွန်ုပ်အား ဦးခေါင်း၌ ခေါင်းကိုက်သော ဝေဒနာတို့သည် ဖြစ်ပါကုန်၏"[၂] ဟူသော မြန်မာစကားကို ပါဠိဘာသာ သီကုံးခဲ့ပါ။

* * * * *

၁၃၄၁–ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ "သမ္မာပဏိဟိတံ စိတ္တံ၊ သေယျသော နံ တတော ကရေ"[၃] ၌ ပဏိဟိတံ-ပုဒ်ကို ပုဒ်ဖြတ် သန္ဓိရုပ်တွက်၍ သေယျသော-ပုဒ်ကို နာမ်ရုပ်အကျဉ်း တွက်ပြီးလျှင် တတော ပုဒ်၏ တောပစ္စည်းသက်အပ်သောအနက်ကို တိကျစွာ ဖြေဆိုခဲ့ပါ။

၂။ သမ္မာပဏိဟိတံ-ကို ဖြစ်သင့်သော သမာသ်ဝိဂ္ဂဟပြု အမည်မှည့်၍ သေယျသော ပါဌ်၌ ဖြစ်သင့်သော တဒ္ဓိတ်ဝစနတ္ထပြု၍ သက်သောသုတ်နှင့်တကွ ပစ္စည်းညွှန်ပြီးလျှင် ပဏိဟိတံ-၌ ဓာတ်ကို ယူ၍ အပိပုဗ္ဗ+တိ၊ အန္တိဖြင့် အာချာတပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၃။ သမ္မာပဏိဟိတံ-အရ ဖြစ်သင့်သော စိတ်တို့ကို မုချ+ဥပစာ ကောက်ပြ၍ ဥပစာစိတ်၌ ယှဉ်သော စေတသိက်ကို တိကျစွာ ရေတွက်ပြ၍ ၎င်းစိတ်တို့၏ ကိစ္စ၊ ဒွါရ၊ အာရုံတို့ကိုလည်း ခွဲခြားဝေဖန်ခဲ့ပါ။

၄။ ထိုဥပစာစိတ်၏ ရသော ဝီထိဝိသယပ္ပဝတ္တိနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို ခွဲခြားဝေဖန်ပြ၍ ထိုစိတ်တို့ကြောင့် ရောက်ရာဘုံ၊ ဖြစ်သောရုပ်တို့ကို ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၅။ ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းပြာသာဒ်ကို လှည့်၍ ဝိသာခါ၏ ဥဒါန်းကျူးရင့်ခြင်း၏အကြောင်းကို ဖော်ပြ၍[၄] ကုသိုလ်များစွာ ပြုစွမ်းနိုင်သူကို ပြပြီးလျှင် အာနန္ဒတ္ထေရပဉ္စာဝတ္ထုလာ[၅] ဂန္ဓဝတ္ထုများနှင့် ပဋိဝါတပဝါယနဂန္ဓကို ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၁၊ အံ၊ ၂၊ ၂၀၉။ ၂၊ အံ၊ ၂၊ ၃၃၄။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၁၀။

၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၆၃။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၆၅။

http://www.dhammadownload.com

၆။ "ဣတိ ဗာလော ဝိဟညတိ" [၁] ၌ ဆင်းရဲကြောင်းခြောက်ပါးကို သရုပ်ရေး၍ ပဏ္ဍိတသဒ်သဗာလ + ကေန္တဗာလ တို့၏ အထူးကို ရေးခဲ့ပါ။ [၂]

၇။ မဟာဒုဂ်၏ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယကံနှင့် ထိုကံ၏အကျိုးကို ဖော်ပြပြီးလျှင်[၃] ဤဘုရားလက်ထက်၌ ရသောအမည်နှင့် အမည်ရကြောင်းကို[၄] * ဤဘဝ၌ ပြုအပ်သော မင်္ဂလာ (၇)ပါးကို[၅] * ရေးသားခဲ့ပါ။

၈။ ကုသိုလ်တံရားကို လျင်မြန်စွာ ပြုသင့်ကြောင်း[၆] ဖြည်းနှေးစွာ ပြုသဖြင့် ရအပ်သော အကျိုးနှင့်[၆] "ပါပသ္မိံ ရမတိ မနော" ဝယ် ပါပအရ[၆] မကောင်းမှု၌ စိတ်မမွေ့လျော်နိုင်အချိန်တို့ကို [၇] စူဠသာဋကဗြာဟ္မဏဝတ္ထုလာတိုင်း ဖော်ပြပြီးလျှင် ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်အတွက် ကုသိုလ်ပြုရာ ကာလသုံးပါးကို ပေးနိုင်သည့်အကျိုးနှင့်တကွ[၆] ဘုရားဟောတိုင်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို အနက်ယောဇနာပါ -

မာဝ မညေထ ပါပဿ၊ န မန္တံ အာဂမိဿတိ။
ဥဒဗိန္ဒုနိပါတေန၊ ဥဒကုမ္ဘောပိ ပူရတိ။
ဗာလော ပူရတိ ပါပဿ၊ ထောကံ ထောကမ္ပိ အာစိနံ။[၈]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာ စီကုံးပါ -

"ရဟန်းသည်လည်း 'ဘဝသုံးပါးတို့သည် ခိုးသူတို့ဖြင့် လုယက်ဖျက်ဆီးအပ်သော ခရီးနှင့် တူကုန်၏' ဟု သိရှိ၍ မကောင်းမှုကို ကြဉ်ခြင်းငှာ သင့်၏" [၉]

* * * * *

၁၃၄၂–ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ "အပ္ပေဝ[၁၀]၊ ပလ္လင်္ကေန[၁၁] *" တို့ကို ပုဒ်ဖြတ်၍ "သတိ ကရဏီယေ" [၁၂] ၌ သတိဝယ် ပုဒ်+ဝိဘတ်နှင့် ဝိဘတ်နက်တို့ကို ကစ္စည်းသုတ်ထောက်၍ ဖော်ပြပြီး ပေါရိသ[၁၂]ကိုလည်း ဝိဂ္ဂဟ ပြုခဲ့ပါ။

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၉၈။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၀၀။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၆၅။ ၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၆၇။
၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၆၆။ (၃၃၄-၅နှင့်တွဲရှု)။ * မူရင်းပုစ္ဆာ၌ပင် (၎င်း) ကျနေသည်။
၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၃။ ၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၄။ ၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၁၁။ ၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၁၅။
၁၀၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၀၅။ ၁၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၇၅။ ၁၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၇၉။

http://www.dhammadownload.com

၂။ "အန္တရာမဂ္ဂေ ဟတ္ထိ ပရိယုဋ္ဌာတိ" [၁] ၌ အန္တရာမဂ္ဂ-ပုဒ်ကို သမာသ်အမည် ပေးပြီးလျှင် "အဝေါစ[၂]၊ ဥဗ္ဗုန္တိ [၃]" တို့၌ ဓာတ်+ပစ္စည်း+ဝိဘတ်တို့ဖြင့် ခွဲပြပါ။

၃။ "တတြာယံ သမ္မာဝတ္တနာ" [၄] ၌ သမ္မာဝတ္တနတရားတို့ကို သမ္ပယုတ္တဓမ္မနှင့်တကွ ကောက်ပြ၍ အာရုံ ဝတ္ထုတို့ဖြင့် ဝေဖန်ပြခဲ့ပါ။

၄။ "ဝက္ခာမိ နော ဒေါသန္တရော" [၅] ၌ အန္တရ-အရ[၆] ကောက်ပြပြီး ၎င်း၏ဖြစ်ရာဘုံ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ဖော်ပြ၍ ၎င်းအန္တရ-အရ တရားသည် အဘယ်ကံတို့၏ မူလဖြစ်သည် ကိုလည်း သင်္ဂဟပါဠိကိုး၍ ဖြေဆိုခဲ့ပါ။

၅။ ပဋိသာရဏီယကံ ပြုထိုက်သော ရဟန်း၏ ပဉ္စမအင်္ဂါငါးပါးကို ရေတွက်၍[၇] ကာမတရ...တို့၏ အပြစ်ပြ ဥပမာတို့တွင် အလယ်နှစ်ပါး၏ အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း[၈] ဖော်ပြပါ။

၆။ "သုခါ သံဃဿ သာမဂ္ဂီ" [၉] ၌ သုခဖြစ်နိုင်သည့်သံဃသာမဂ္ဂီမျိုးကို[၁၀] ပေါ်လွင်အောင် ဖြေဆို၍ "ဝေသာလိယံ ဒသ ဝတ္ထူနိ ဒီပေန္တိ" [၁၁] ၌ ဒသဝတ္ထုသရုပ်ကို ထုတ်ပြပါ။

၇။ ရှင်သာမဏေတို့၏ သေခိယသိက္ခာပုဒ်တို့ ပညတ်ရာဌာနတို့ကို [၁၂] ဖော်ပြ၍ ဂါရဝသရုပ်နှင့် ပဋိသန္ထာရဂါရဝ၏ အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း ဖြေဆိုပါ။[၁၃]

၈။ "ဒသ အတ္ထဝသေ ပဋိစ္စ ။ပေ။ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ" [၁၃] ၌ ဒသအတ္ထဝသသရုပ်ကို ထုတ်၍ "သံဃသုဋ္ဌုတာ" ၏ အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း ဖြေဆိုခဲ့ပါ။

၉။ အောက်ပါ ပါဠိတို့ကို မှန်ကန်စွာ အနက်ပေးခဲ့ပါ -

"ယတော စ ခေါ တေ ဘိက္ခူ နာသက္ခိံသု အရိဋ္ဌံ ဘိက္ခုံ ဧဝရူပါ ပါပကာ ဒိဋ္ဌိဂတာ ဝိဝေစေတုံ" [၁၄]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို စုဏ္ဏိယပါဠိ စီကုံးပါ -

"ပရိသတ်သည် အကယ်၍ အလဇ္ဇီများသည် ဖြစ်အံ့။ ကမ္မဝါစာဖြင့် ငြိမ်းစေအပ်၏။ ပရိသတ်သည် အကယ်၍ (မစိတ်မပြား) လူမိုက်များသည် ဖြစ်အံ့။ ဝိနည်းမိုရ်ကို ရှာအပ်၏။" [၁၅]

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၇၉။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၈၂။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၁၀။ အဝ+ဗျေ၊ အ၊ (ပရိ ဘာ၊ ၄၁၂)လည်းရှု။
၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၀။ ၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၃၈။ ၆၊ ဒေါသမူဒွေး၊ အန္တရသဒ္ဒါ စိတ်အနက်ဟော၊ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၄၊ ၁၂၆။ သာရတ္ထ၊ ၃၊ ၄၃၅။ ဝိမတိ၊ ၂၊ ၂၆၃။ ၇၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၂။ ၈၊ ဝိ၊ ၄၊ ၆၉။ ၉၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၆၉။
၁၀၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၆၈-၉။ ၁၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၉၁။ ၁၂၊ ဝိ၊ ၅၊ ၄၃၊ ၅၀-၁။ ၁၃၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၆၅။
၁၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၆၉။ ၁၅၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၈၇။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၄၂-ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ "ပုဗ္ဗာဟံ ဘိက္ခဝေ အနနုဿုတေသု ဓမ္မေသု အဘိညာဝေါသာနပါရမိပ္ပတ္တော ပဋိဇာနာမိ"[၁] ပါဠိတော်၌ ဝေါသာန-အရ တရားကိုယ် ကောက်၍ ထိုတရားနှင့်ယှဉ်သော စိတ် စေတသိက်၊ ယှဉ်သော ဝေဒနာ ဟိတ် ကိစ္စ အာရုံတို့ကို အသီးသီး ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၂။ ပဋိဇာနာမိ-အရ သိရပုံ ဝီထိချပြီးလျှင် ထိုဝီထိရသော ပုဂ္ဂိုလ်၊ ထိုဝီထိစိတ်ဖြစ်ရာ ဘုံ၊ ထိုဝီထိကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်များ အသီးသီး ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၃။ ဝေါသာန-ပုဒ်ကို ပဒစ္ဆေဒပြု၍ ရုပ်အကျဉ်းတွက်ပြီးလျှင် ပုဗ္ဗာဟံ-၌ နောက်ပုဒ် နောင် သွာ, နံ ဝိဘတ်ဖြင့်ပြီးသောပုဒ်များ ထုတ်ပြလျက် ပါရမိပ္ပတ္တော-၌ ဝိဘတ်သက်ရာ အနက် ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၄။ ဝေါသာနပါရမိပ္ပတ္တော-၌ ရသင့်သော သမာသ်များ တွဲပြ၍ အမည်ပေးပြီးလျှင် ပါရမိ-၌ တဒ္ဓိတ်ဝိဂ္ဂဟပြုလျက် ဝေါသာန-၌ ဓာတ်ကို ယူ၍ သုဒ္ဓ+ဟေတု ကတ္တုရုပ် အားဖြင့် တိ၊ အန္တိဝိဘတ်သက်၍ ပြီးပုံ ပြခဲ့ပါ။

၅။ ဘုရားရှင်သည် ဝေသာလီပြည် မဟာဝုန်တော ပြာသာဒ်ကျောင်း၌ နေတော်မူစဉ် ဝေသာလီသို့ ဆွမ်းခံကြွရာ ဥဂ္ဂသူကြွယ်လျှောက်ထား၍ လှူဒါန်းပုံနှင့် လှူဒါန်းသော ဝတ္ထုများကို ဖြေဆိုခဲ့ပါ။[၂]

၆။ ဓမ္မကထိကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏သန္တာန်၌ ဖြစ်စေရမည့် တရားငါးပါးကို[၃] ပြဆိုပြီးလျှင် ရှည်စွာသော သီချင်းသံဖြင့် တရားဟောခြင်း၌ အပြစ်ငါးပါးကိုလည်း ပြဆိုခဲ့ပါ။[၄]

၇။ "တောရဆောက်တည်သူ" ဆိုတိုင်းပင် ချီးမွမ်းထိုက်ပါသလော? ချီးမွမ်းထိုက်၊ ကဲ့ရဲ့ထိုက်ပုဂ္ဂိုလ်များကို[၅] ခွဲခြားပြပြီးလျှင် သံဃာ၌ အဓိကရုဏ်းမှု ပြုတတ်သော ရဟန်းများ၏ အပြစ်ငါးပါးကိုလည်း ဖြေဆိုခဲ့ပါ။[၆]

၈။ သာသနာတော်ကြာရှည်စွာ မတည်နိုင်ခြင်းနှင့် ကြာရှည်စွာ တည်နိုင်ခြင်းအကြောင်းများကို ကိမိလသုတ်လာအတိုင်း ဖြေဆိုပြီးလျှင်[၇] "ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်"ဟု လူဒကာများက သိနိုင်ခဲပုံကိုလည်း ဒါရုကမ္မိကသုတ်အရ[၈] ဖြေဆိုခဲ့ပါ။

၁၊ အံ၊ ၂၊ ၈။ ၂၊ အံ၊ ၂၊ ၄၃။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၁၆၂။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၂၁၉။ ၅၊ အံ၊ ၂၊ ၁၉၃။
၆၊ အံ၊ ၂၊ ၂၂၁။ ၇၊ အံ၊ ၂၊ ၂၁၆၊ ၂၉၈၊ ၄၆၀။ ၈၊ အံ၊ ၂၊ ၃၄၃။

http://www.dhammadownload.com

၉။ "စင်စစ်သော်ကား - ထိုသို့ ဆိုရာ၌ အမှန်ကိုသာ ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိ၍ သတ္တဝါတို့ကို စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာ၊ သနားခြင်းငှာသာလျှင် ကျင့်၏" [၁]ဟူသော မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာ စီကုံးခဲ့ပါ။

၁၀။ အောက်ပါ ပါဠိဘာသာကို မြန်မာစကားပြေ ပြန်ဆိုပါ -

အပ္ပမာဒေ ပမုဒိတာ၊ နိပကာ သီလသံဝုတာ။
တေ ဝေ ကာလေန ပစ္စေန္တိ၊ ယတ္ထ ဒုက္ခံ နိရုဇ္ဈတိ။[၂]

* * * * *

၁၃၄၂-ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ "ဗြာဟ္မဏ" [၃]ကို ပုဒ်ဖြတ်၍ "ပါပိယော နံ တတော ကရေ" [၄]၌ တတော-ကို ကျနစွာ နာမ်ရုပ်ကျဉ်း တွက်ပြပြီးလျှင် ပါပိယော-ကို ဝိဂ္ဂဟပြု အမည်ပေးခဲ့ပါ။

၂။ "ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ ဘိက္ခူ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု" [၅]၌ အရဟတ္တံ-ကို အစိတ်+အပေါင်း ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဒေသနာ+ဝသာနေ-ဝယ် နောက်ပုဒ်၏ဓာတ်ကိုသာ ယူ၍ ဝတ္တမာန် ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ် အာချာတပဒမာလာ စဉ်ပြီးလျှင် ဥပစ္စဂါ [၆]ကို အာချာတ်ရုပ်ကျဉ်း တွက်ခဲ့ပါ။

၃။ ဗြာဟ္မဏ-၌ နောက်ပုဒ်အရ ဖြစ်သင့်သော စိတ်ကို ကောက်ပြ၍ ယင်းစိတ်၌ ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကို သာဓကနှင့်တကွ ဖော်ပြပြီးလျှင် ယင်းစိတ်၏အာရုံတရားများကိုလည်း အထောက်ပြ၍ ကောက်ပြခဲ့ပါ။

၄။ ပါပုဏိံသု-အရ စိတ်အစဉ်ဖြစ်ပုံ ဝီထိချပြ၍ ယင်းဝီထိ၌ ဝီထိစိတ်+ဝီထိမုတ်စိတ်တို့ကို ကောက်ပြပြီးလျှင် အာရုံ၊ ဘုံ၊ ပုဂ္ဂိုလ်အားဖြင့် ဝေဖန်ပြခဲ့ပါ။

၅။ သာသနာ့ဝန်ထမ်း ရှင်ရဟန်းများကို "အလုပ်မရှိ၊ လူပိုတွေ. ." ဟု ပြောဆိုသော ဝါဒ သင့်/မသင့် [၇] ဖြေရှင်းပြ၍ ဒေဝဒတ်မြေမျိုရာအရပ်ကို [၈] ဖော်ပြပြီးလျှင် မြေမျိုခါနီး၌ ဒေဝဒတ်ရွတ်ဆိုအပ်သော ဂါထာကို ရေး၍ [၉] ယင်းဂါထာကို ရွတ်ဆိုခြင်းအကျိုးများကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။ [၉]

၁၊ အံ၊ ၂ ၂၊ အံ၊ ၂ ၂၈၉။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၂၂။ ၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၀၆။
၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၀၂။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၀၃။ ၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၅။ ၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၉၄။
၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၉၅။

http://www.dhammadownload.com

၆။ သာကီဝင်အမျိုးကို လက်စပြတ်အောင် သတ်သူ၏အမည်ကို [၁] ဖော်ပြ၍ ယင်းသတ်သူ၏ သေပုံသေနည်းကို [၂] ဖြေဆိုပြီးလျှင် ၎င်း၏သေရခြင်းအကြောင်းများကိုလည်း[၂] အဝေး+အနီးအားဖြင့် ခွဲခြားဖော်ပြခဲ့ပါ။[၂]

၇။ သေပြီးသောသူအား ဘွဲ့ထူးပေးခြင်းသည် သင့်/မသင့် မထေရ်တစ်ပါးအား ဘုရားရှင်တေဒဂ်ဂုဏ်ထူး ပေးတော်မူပုံကို[၃] ထောက်ဆ၍ ဖြေရှင်းပြပြီးလျှင် အဘယဝတ္ထုကို နှလုံးသွင်း၍ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်လူများ ဘုရားကိုးဆူ ဆွမ်းကပ်သည်ကို[၄] မကျဉ်း မကျယ်အားဖြင့် ဖြေရှင်းပြ၍ ဝိသာခါ၏ အဘအမည်ကို[၅] ဖော်ပြပြီး ၎င်းသည် ဝိသာခါအား ပေးအပ်သော ဩဝါဒ (၁၀)ချက်ကိုလည်း[၆] ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၈။ ဖဒ္ဒဝဓမ်သရုပ် ဖော်ထုတ်၍ ၎င်းကို ဟောသောပုဂ္ဂိုလ်၊ နာယူသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အမည်ကို ဖော်ပြပြီးလျှင် ထိုသူတို့ရရှိအပ်သော အကျိုးများကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။[၇]

၉။ "အထ ပါပါနိ ကမ္မာနိ၊ ကရံ ဗာလော န ဗုဇ္ဈတိ၊

သေဟိ ကမ္မေဟိ ဒုမ္မေဓော၊ အဂ္ဂိဍဍ္ဎောဝ တပတိ" [၈]ကို ယ+တ ထည့်စွက်၍ ကျနစွာ အနက်ပေးပြပါ။

၁၀။ "အရှင်သိကြားမင်း၊ ကျွန်ုပ်သည် နေရာအရပ်ကို မရသည်ဖြစ်၍ သူငယ်တို့ကို လက်ဖြင့် ကိုင်၍ အားကိုးမဲ့လျက် လှည့်လည်ရပါ၏။ ကျွန်ုပ်အား နေရာအရပ်ကို ပေးစေပါလော့" [၉] ၎င်းကို ပါဠိဘာသာ စီကုံးခဲ့ပါ။

* * * * *

၁၃၄၃–ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ "ပကတတ္တာနံ" [၁၀] ကို ပဒစ္ဆေဒပြုပြီး၊ "ဆာရတ္တံ" [၁၁]ကို သမာသဝိဂ္ဂဟပြုလျက် ရုပ်ကျဉ်းတွက်ပြ၍ အာပတ္တိ အာပဇ္ဇိတာ[၁၂] ၌ နောက်ပုဒ်ကို နာမပဒမလာ စဉ်ပြပါ။

၂။ ဝိနိစ္ဆယော [၁၃] ကို သန္ဓိရုပ်ကျဉ်းတွက်၍ ဦးနပဉ္စဗန္ဓနေန ပတ္တေန[၁၄] ၌ ဝိဘတျတ္ထကို ကစ္စည်းသုတ်အထောက်ဖြင့် ဖော်ပြပြီး ဝိနိစ္ဆယော-၌ ဓာတ်ကိုသာ ယူ၍ ပဉ္စမီဝိဘတ် သုဒ္ဓကတ္တုရုပ် ပရဿပုဒ်ဝိဘတ်ဖြင့် အာချာတပဒမာလာ စဉ်ပြပါ။

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၂၇။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၂၈။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၄၁၂။
၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၄၂၃။ (အဋ္ဌ ပါအရ ဘုရားရှင်ပါ ၉-ပါး)။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၄၃။
၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၅၁။ ၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၂၊ ၄၈။ ၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၂၊ ၄၁။ ၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၂၊ ၈-၉။
၁၀၊ ဝိ၊ ၄၊ ၈၂။ ၁၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၀၄။ ၁၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၉၉။ ၁၃၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၈၈။ ၁၄၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၉။

http://www.dhammadownload.com

၃။ "ကော စ ခေါ ဣဓ နတ္ထိ ယဒိဒံ တိလသံဂုဋ္ဌိတာ'တိ အဝေါစ" [၁] ၌ အဝေါစ-အရ တရားကိုယ်ကောက်ပြ၍ ၎င်းကို ဝေဒနာ၊ ဟိတ်၊ ဒွါရတို့ဖြင့် ဝေဖန်ပြပါ။

၄။ "ဝိမုတ္တိဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနတ္ထာယ"[၂] ၌ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿန-အရ တရားကိုယ်ကောက်ပြ၍ အာရုံကို ဖော်ပြပြီးလျှင် ၎င်းဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနဝီထိပုံစံကိုလည်း ချပြပါ။

၅။ မာနတ္တစာရိကာ ရဟန်း၏ ရတ္တိစ္ဆေဒအင်္ဂါ လေးချက်ကို ရေတွက်ပြ၍ ဂဏအရ တရားကိုယ်ကိုလည်း ကျနစွာ ဖော်ပြပါ။[၃]

၆။ မိမိ၏အင်္ဂါဇာတ်[၄]နှင့် နားရွက်ကို [၅] ဖြတ်သောရဟန်းနှစ်ဦးတို့အား အာပတ်သင့်ပုံကို ဖော်ပြ၍ "န ဘိက္ခဝေ ဂိဟီနံ ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယံ ဒဿေတဗ္ဗံ" [၆] ၌ လိုအပ်သော ဣဒ္ဓိကို ဖော်ပြပါ။

၇။ ဘိသိငါးမျိုးကို[၇] ရေတွက်ပြပြီး "ကစ္စိ ဘန္တေ ဘဂဝါ သုခံ သယိတ္ထ"[၈] အမေး၌ ဘုရားရှင်ဖြေကြားပုံကို မြန်မာဘာသာဖြင့် ဖြေဆိုပါ။

၈။ ဘိက္ခုပေသုညသိက္ခာပုဒ်၏ နိဒါန်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို[၉] ဖော်ပြ၍ အသက်ထက်ဆုံး အောက်မေ့အပ်သော သာရဏီယတရားတို့တွင် ငါးခုမြောက်တရားကိုသာ[၁၀] မြန်မာဘာသာဖြင့် အပြည့်အစုံ ဖော်ပြပါ။

၉။ အောက်ပါ ပါဠိတို့ကို မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုပါ -

မာလာ သုတ္တဂုဏေနေဝ၊ ပရိဝါရေန ဂန္ထိတာ။
တသောဝ ပရိဝါရဿ၊ သမုဋ္ဌာနံ နိယတော ကတံ။
သမ္ဘေဒံ နိဒါနဉ္စညံ၊ သုတ္တေ ဒိဿန္တိ ဥပရိ။[၁၁]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာ စီကုံးခဲ့ပါ -

"အကြင်သူသည် ချစ်သဖြင့်လည်းကောင်း၊ အမျက်ထွက်သဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကြောက်သဖြင့်လည်းကောင်း၊ တွေဝေသဖြင့်လည်းကောင်း တရားကို လွန်၍ကျင့်၏။ အကျော်အစော်သည် လဆုတ်ပက္ခ၌ လသည် ဆုတ်ယုတ်သကဲ့သို့ ဆုတ်ယုတ်ရ၏" [၁၂]

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၉။ ၂၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၈၈။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၉၉။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၆။ ၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၊ ၄၆။
၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၇။ ၇၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၉၆။ ၈၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၀၄။ ၉၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၂။ ၁၀၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၆၈။
၁၁၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၅၇။ ၁၂၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၉၄။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၄၃–ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ "ဒေဝိယာ သရီရေ အဗ္ဗောမုဋ္ဌိတော" [၁] ၌ အဗ္ဗောမုဋ္ဌိတော-ကို သန္ဓိရုပ်ကျဉ်း နှစ်မျိုးတွက်၍၊ အဓိ-၏ လိုအပ်သောအနက်နှင့် ဥပသာရအမည်ရခြင်း၏ အကြောင်းကိုလည်း ပြခဲ့ပါ။

၂။ သမာဓိသုတ်လာ "အကာပုရိသသေဝိတော" ကို ဖြစ်သင့်သမျှ သမာသ်တွဲစပ်ပြ၍ ယင်းပုဒ်၏ အတွင်းနက်+အပြင်နက်များကို ခွဲပြပြီးလျှင် ယင်းသမာသ်ပုဒ်လုံး၏ ကတ္တုဝါစ္စပုဒ်ကိုလည်း ထုတ်ခဲ့ပါ။[၂]

၃။ အဗ္ဗောမုဋ္ဌိတော-၌ အန္တတ္ထအရ တရားကိုယ်ကောက်ပြ၍ ယင်းတရားကို ဝေဒနာ၊ ဟိတ်၊ ကိစ္စ၊ ဒွါရ၊ အာရုံတို့ဖြင့် ဝေဖန်ပြီးလျှင်၊ ဖြစ်သင့်သော ဝီထိကိုလည်း ပုံစံကျချပြခဲ့ပါ။

၄။ အကာပုရိသသေဝိတော-၌ ကာပုရိသ+အကာပုရိသ ဖြစ်ထိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်နှင့်ဘုံများကို ခွဲခြားကောက်ပြ၍ အကာပုရိသဖြစ်ရခြင်း၏ အကြောင်းကံနှင့်အကျိုးဝိပါက်များကိုလည်း ကောက်ခဲ့ပါ။

၅။ "ပဋ္ဋိမေ ဘိက္ခဝေ ဇာတဲရူပဿ ဥပက္ကိလေသာ" [၅] ၌ ပဥ္စသရုပ်ကို ပါဠိ+မြန်မာနှစ်ဘာသာဖြင့် ထုတ်ပြ၍ ဥပက္ကိလေသဖြစ်ပုံကိုလည်း ထင်ရှားအောင် ပြခဲ့ပါ။

၆။ မနာပဒါယိသုတ်လာ[၆] ဝက်သားဟင်းလေးချက်ပုံကို[၇] ဥဂ္ဂသူကြွယ်အလိုကျဖော်ပြ၍ ယင်းဟင်းကို စီမံစဉ် အချိန်၌ အရိယာဖြစ်/မဖြစ် သုတ်ထောက်ဖြင့် စိစစ်ပြီးလျှင်[၈] သယနမန္တပါန်-၇ ၌ သယန ငါးမျိုးကိုလည်း[၉] ထုတ်ခဲ့ပါ။

၇။ ခတ္တိယသုတ်လာ မင်း၊ ပုဏ္ဏား၊ သူကြွယ်၊ မိန်းမ၊ ရဟန်းတို့၏ အဘိနိဝေသနှင့် ပရိယောသာနတို့ကို စုံလင်အောင် ထုတ်ပြခဲ့ပါ။ [၉]

၈။ ဓမ္မိကသုတ်လာ သုပ္ပတိဋ္ဌ ပညောင်ပင်၏ အသီးပမာဏ[၁၀] နှင့်အကိုင်းငါးခုကို သုံးဆောင်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အမည်များကို[၁၀] အသီးသီးပြပြီးလျှင် ယင်းသုတ်လာ ဘူတပုဗ္ဗ ဆရာလေးမျိုးသရုပ်ကိုလည်း[၁၁] အစဉ်မပျက် ထုတ်ခဲ့ပါ။

၁၊ အံ၊ ၂၊ ၅၁။ ၂၊ အံ၊ ၂၊ ၂၀။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၁၃-၄။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၄၂။ ၅၊ အံ၊ ၂၊ ၄၃။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၃၊ ၂၃။
၆၊ သံဂြိုဟ်၊ ၈၈-အရ မနောမယံ (အံ၊ ၂၊ ၄၄။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၃၊ ၂၄) ထောက်၊ အရိယာဖြစ်။
၇၊ အံ၊ ၂၊ ၄၃၊ ပလင္ကကော စသည်။ ၈၊ အံ၊ ၂၊ ၄၄။ ၉၊ အံ၊ ၂၊ ၃၁၈-၉။ ၁၀၊ အံ၊ ၂၊ ၃၂၄။
၁၁၊ အံ၊ ၂၊ ၃၂၆။

http://www.dhammadownload.com

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို မြန်မာပြန်ဆို၍ စိတ္တ-အရကိုလည်း ပြခဲ့ပါ-

ဣဋ္ဌာ ဓမ္မာ အနိဋ္ဌာ စ၊ နပ္ပဝေဓေန္တိ တာဒိနော။
ဌိတံ စိတ္တံ ဝိပ္ပမုတ္တံ၊ ဝယဥ္စဿာနုပဿတိ။ [၁]

၁၀။ "ရဟန်းတို့၊ ဤရဟန်းကို 'တံခါးကျည်ကို ပယ်ချပြီးသူ'ဟူ၍လည်းကောင်း၊ 'ကျုံးကို ဖျက်ဆီးပြီးသူ'ဟူ၍လည်းကောင်း၊ 'တံခါးတိုင်ကို နုတ်ပြီးသူ'ဟူ၍လည်းကောင်း၊ 'တံခါးရွက်ကို ဖွင့်ပြီးသူ'ဟူ၍လည်းကောင်း၊ 'အလံကို ချပြီးသောဝန်ကို ချပြီးသော ဝဋ်ဆင်းရဲနှင့်မယှဉ်သော မြတ်သောသူ'ဟူ၍လည်းကောင်း ဆိုအပ်၏" [၂] ၎င်းကို ပါဠိဘာသာ သီကုံးခဲ့ပါ။

* * * * *

၁၃၄၃–ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ "တီဟိ ဝိတက္ကေဟိ အန္ဓာသတ္တတာယ တသ္မိံ အမ္ဗဝနေ" [၃] ၌ အန္ဓာသတ္တတာယ-ပါဌ်ကို ပုဒ်ဖြတ်၍ နောက်ပုဒ်ဝယ် ဓာတ်ကိုယူပြီး အဂ္ဂတနီ ပရဿပုဒ်ဖြင့် အာချာတပဒမာလာ စဉ်ပါ။

၂။ အန္ဓာသတ္တတာယ-ကို တဒ္ဓိတဝိဂ္ဂဟပြု၍ အန္ဓပုဒ်ကို နာမပဒမာလာ စဉ်ပြီးလျှင် "အနဝဋ္ဌိတစိတ္တဿ" [၄] ကို အစိတ်+အပေါင်း သမာသ်ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အနဝဋ္ဌိတစိတ္တ-အရဖြစ်ထိုက်သောစိတ်သရုပ် ထုတ်ပြီး ယင်း၏အာရုံကို အထောက်ပြဖြေပါ။

၃။ (၉) နံပါတ်လာ ပရိနိဗ္ဗုတ္တိ-ကို၊အာချာတ်ရုပ်ကျဉ်းစီရင်၍ "ဓမ္မပီတိ သုခံ သေတိ" [၅] ပုဒ်၌ အဘယ်သို့ သောက်သည်ကို ဓမ္မပီတိဟု ဆိုလိုပါသနည်း? ဖော်ပြပြီးလျှင် သုခံ-၌ ဝိဘတျတ္ထ၊ ဝိဘတ္တိဝိဓိသုတ်တို့ကို ညွှန်ပြပါ။

၄။ "ပုညပါပပဟီနဿ" [၆] ဝယ် ပဟီန-၌ ဓာတ်အရ တရားကို ဖော်ပြ၍ ဣဗ္ဗနြေ၌ သွင်းပြီးလျှင် ယင်းတရားဖြစ်ပုံ ဝီထိပုံစံချပြပါ။

၅။ (၄) နံပါတ်အရ သင်တို့ ချပြထားသော ဝီထိစိတ်အစဉ်၌ ရနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၊ ရှေ့+နောက် ဖြစ်သင့်သော ဘဝင်စိတ်၊ ယင်းဝီထိဖြစ်နိုင်သောဘုံတို့ကို ထုတ်ပြပါ။

၁၊ အံ၊ ၂ ၁၃၃။ ၂ အံ၊ ၂ ၇၄။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဠ၊ ၁၊ ၁၈၂။ ၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဠ၊ ၁၊ ၁၉၆။
၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဠ၊ ၁၊ ၃၅၉။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဠ၊ ၁၊ ၁၉၆။

http://www.dhammadownload.com

၆။ "သဒ္ဓမ္မံ အဝိဇာနတော"[၁]၌ သဒ္ဓမ္မအရ ဖြစ်ထိုက်သော တရားတို့ကို ထုတ်ပြပြီးလျှင် အဝိဇာနတော-၌ ဓာတ်ကို ယူ၍ ဝတ္တမာန် ပရဿပုဒ်ဖြင့် ကာရိယစုံလင်စွာ အာချာတပဒမာလာ စဉ်ပါ။

၇။ "လူဆင်းရဲ၊ လူချမ်းသာ" ဟူသော စကားရပ်များကို မည်သည့်တရားများဖြင့် ပိုင်းခြားခေါ်ဆိုကြောင်း ဘုရားရှင်အလိုကျ ဖော်ပြ၍ "သမင်မွေးဘိ၊ ကျားစားဘိ"ဟူသော စကားကို ဝတ္ထုကြောင်း ထောက်ဆ၍ အမှန်ပြင်ဆင်ခဲ့ပါ။[၂]

၈။ (၉) နံပါတ်လာ ဂါထာကို မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်အကြောင်းပြု ဟောကြောင်း ဖော်ပြ၍ ယင်း၌ ပ၊ ဒု၊ တ၊ စ-ပါဒတို့ အရ ဖြစ်သင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်အသီးသီးကို ဖော်ပြပါ။[၃]

၉။ "ဂဗ္ဘမေကေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ နိရယံ ပါပကမ္မိနော။

သဂ္ဂံ သုဂတိနော ယန္တိ၊ ပရိနိဗ္ဗန္တိ အနာသဝါ" [၄] ကို မြန်မာစကားပြေ ချောမောအောင် ပြန်ဆိုပါ။

၁၀။ "ရဟန်းတို့သည် 'ညဉ့်အခါသည် ထင်၏။ သာမဏေသည်လည်း ယခု၌ပင်လျှင် ဆွမ်းစားခြင်းကိစ္စကို ပြုအပ်၏။ အသို့နည်း? ယနေ့နံနက်သည် အားကြီးစွာ ဖြစ်သလော၊ ညအခါသည် နည်းသလော' ဤသို့ ဆိုကြကုန်ပြီ" [၅] ဟူသော မြန်မာစကားကို ပါဠိဘာသာ သီကုံးခဲ့ပါ။

* * * * *

၁၃၄၄–ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ "တေန သမယေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ" [၆] ၌ အနာထပိဏ္ဍိက-ကို ရသင့်သမျှ အစိတ်+အပေါင်း ဝိဂ္ဂဟ ပြု၍ အဥ္စလိကမ္မံ [၇] ဝယ် ရှေ့ပုဒ်ကို နာမပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၂။ "ဝေယျာဝစ္စံ သဟတ္ထာ စ၊ အဘိက္ခဏကာဝါသေန စ" [၈] ၌ ဝေယျာဝစ္စ-ကို တဒ္ဓိတ ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ရုပ်ကျဉ်းတွက်ပြပြီး၊ အနာထပိဏ္ဍိက-ဝယ် နောက်ပုဒ်၌ ဓာတ်ကို ယူ၍ ဝတ္တမာန်ဝိဘတ် ပရဿပုဒ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ် အာချာတပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၉၆။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၀၂-၃။ လေးဦး မွေးဘိ၊ နွားခတ်ဘိ/ ၃၁၊ ကြက်မအုဘိ၊ ကြောင်စားဘိ/ သမင်မွေးဘိ၊ သစ်စားဘိ/ဘီလူးစားဘိ၊ လူမွေးဘိ။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၂၂-၄။
၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၂၄။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၆၂၈ ၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁။ ၇၊ ဝိ၊ ၄၊ ၆၆။ ၈၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၆၁။

http://www.dhammadownload.com

၃။ "ဘိန္န ခေါ ဥပါလိ သံဃံ သမဂ္ဂံ ကတ္ဝာ ဖြဟ္မံ ပုညံ ပသဝတိ" [၁] ၌ ပုညအရ ကောက်ပြပြီးလျှင် ဖင်းတရားနှင့်ယှဉ်သော စေတသိက်ကို ခွဲခြားဖြေ၍ ပုညအရ တရားကို ဝေဒနာဒိစသော သင်္ဂဟခြောက်ပါးဖြင့် ဝေဖန်ခဲ့ပါ။
၄။ "ယမ္ပိ ဘိက္ခဝေ အယံ ဓမ္မဝိနယော ဧကရသော ဝိမုတ္တိရသော" [၂] ၌ ဝိမုတ္တိ-အရ ကောက်၍ အာရုံကို ဖော်ပြပြီးလျှင် ဖင်းတရားဖြစ်ပေါ်လာပုံကို ထင်ရှားစေရန် ဝိထိချပြ ခဲ့ပါ။
၅။ နိဿယကံ၌ ပဌမ နပ္ပဋိပဿမ္ဘေတဗ္ဗ ပဉ္စကသရုပ်ကို[၃] ထုတ်ပြပြီးလျှင် မာနတ် ကျင့်သောရဟန်းအား ညဉ့်ပြတ်ခြင်းအကြောင်းတို့ကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။[၄]
၆။ "ကုသိုလ်"ဟု ဆိုအပ်သော ကိစ္စာဓိကရုဏ်းကို့ကို ဖော်ပြပြီးလျှင်[၅] အဓိကရုဏ်း မဟုတ်သော ဝိဝါဒတို့ကိုလည်း ဖြေခဲ့ပါ။[၆]
၇။ အနုဝါဒါဓိကရုဏ်းကို ငြိမ်းစေနိုင်သော သမထတို့ကို[၇] ဖော်ပြပြီးလျှင် ဝိနည်းမိုရ် သိသင့်သော ဝိပတ္တိဇာနိတဗ္ဗ၌ ဝိပတ္တိများကိုလည်း ဖြေခဲ့ပါ။[၈]
၈။ လေးပါးတိုင်ပင်၍ ခြောက်ပဲသော အနာမာသဝတ္ထုကို ခိုးရာ၌ ပါရာဇိကကျသော သုံးပါးနှင့် ပါရာဇိကမကျသော တစ်ပါး[၉] တို့ ခိုးပုံအခြင်းအရာကို[၁၀] ပေါ်လွင်အောင် ဖော်ပြ ဖြေဆိုခဲ့ပါ။
၉။ "အာပါယိကော နေရယိကော၊ ကပ္ပဋ္ဌော သံဃဘေဒကော။
ဝဂ္ဂရတော အဓမ္မဋ္ဌော၊ ယောဂက္ခေမာ ပဓံသတိ။
သံဃံ သမဂ္ဂံ ဘိန္ဒိတွာ၊ ကပ္ပံ နိရယမှိ ပစ္စတိ" [၁၁] ကို အနက်သမွန်ခဲ့ပါ။
၁၀။ "ကျောင်ငယ်ချောင်း၌လည်း တံထွေးကို ပြုကြကုန်၏။ ကြမ်းကြုတ်သည်လည်း ဖြစ်သော ကနုတံဖြင့် သုတ်ကြကုန်၏။ သုတ်ပြီးသော ကနုတံကိုလည်း ဝစ္စကုဋီတွင်း၌ ချကြကုန်၏။ အလွန်အဆောတလျှင်လည်း ထွက်ကြကုန်၏။ သင်းပိုင်ကို ပင့်မ၍လည်း ထွက်ကြကုန်၏" [၁၂] ကို စုဏ္ဏိယပါဌ် စီကုံးခဲ့ပါ။

* * * * *

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၆၉။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၂၃။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၀။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၉၉။ ၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၁၇။
၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၁၈။ ၇၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၂၉။ ၈၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၉၀။ ၉၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၃၄။
၁၀၊ ဝိ၊ ၅၊ ၄၊ ၂၃၈။ ဝိ၊ ၅၊ ၁၊ ၃၂၁-၂။ ၁၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၆၉။ ၁၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၉၁။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၄၄-ခုနှစ်၊ အဂ္ဂိုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ "တထာဂတော တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ" [၁] ၌ အဂ္ဂမက္ခာယတိ-ကို သန္ဓိရုပ်ကျဉ်း နှစ်နည်းတွက်၍ "က္ကစ ဂဟပတိ အရိယသာဝကော အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတိ" [၂] ၌ အဂါရံ-ပုဒ်ကို ကာရကရုပ်ကျဉ်း ဖြစ်သင့်သမျှ တွက်ပြပါ။

၂။ အရိယသာဝကော-ပုဒ်ကို သမာသ်ဝိဂ္ဂဟ နှစ်နည်းပြုပြ၍ အမည်ပေးပြီး "ဒက္ခိဏံ ပတိဋ္ဌာပေတိ သောဝဂ္ဂိကံ" [၃] ၌ သောဝဂ္ဂိကံ-ပုဒ်ကို တဒ္ဓိတဝိဂ္ဂဟပြုပြီးလျှင် "ဗာဟာဗလ-ပရိစိတေဟိ" [၄] ၌ အစပုဒ်ကို ပဌမာ+တတိယာ ဝိဘတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အလယ်ပုဒ်ကို စတုတ္ထီ+သတ္တမီဝိဘတ်ဖြင့်လည်းကောင်း နာမပဒမာလာ ပြခဲ့ပါ။

၃။ "အဝိဇ္ဇာဂူ ဝိရာဇယံ" [၅] ၌ ဝိရာဇယံ-အရ ဖြစ်သင့်သော စိတ်အစဉ် ဝီထိပုံစံချပြ၍ ထိုဝီထိတွင် ပါဝင်သော စိတ်တို့၏အာရုံကို အသီးသီး ရေးပြီးလျှင် ဝိရာဇယံ-အရ ဖြစ်ထိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌ ရနိုင်သော ဝီထိစိတ်ကိုလည်း ဖော်ပြပါ။

၄။ "ဖုဋ္ဌော သမ္မောဓိမုတ္တမံ" [၆] ၌ သမ္မောဓိ အရ ဖြစ်ထိုက်သော တရားကို ကောက်ပြ၍ ယင်း၏ ရှေ့+နောက်၌ ဖြစ်ထိုက်သော စိတ်တို့ကို အသီးသီးဖော်ပြလျက် သမ္မောဓိတရား၏ ကိစ္စကိုလည်း မိဿကသင်္ဂဟအရ ညွှန်ပြပါ။

၅။ အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို (က) အနုသောတဂါမီ၊ (ခ) ပဋိသောတဂါမီ ဟု ခေါ်ဆို ကြောင်းကို [၇] ရေး၍ အဘိညာသုတ်လာ ပရိညေယျ+ပဟာတဗ္ဗ၊ ဘာဝေတဗ္ဗ+သစ္ဆိကာတဗ္ဗ တရားတို့ကို အသီးသီး ကောက်ပြပါ။[၈]

၆။ ပဉ္စကနိပါတ် သိက္ခာသုတ်လာ ဗြဟ္မစရိယကျင့်သူအား ပစ္စက္ခအတ္တဘောဝယ် ချီးမွမ်းဖွယ်အကြောင်း ငါးမျိုးတို့ကို [၉] ဖော်ပြ၍ "ပဋိမာနိ ဘိက္ခဝေ ဗလာနိ" [၁၀] ၌ ပါဝင်သော သမာဓိဗလ အရကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၇။ အသက်ရှည်မှုကို ဆုတောင်း၍ ရနိုင်/မရနိုင် ဖော်ပြလျက် အသက်ရှည်ကြောင်း အကျင့်တရားများကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။[၁၁]

၁၊ အံ၊ ၂ ၂၉။ ၂၊ အံ၊ ၁၊ ၃၇၇။ ၃၊ အံ၊ ၂ ၃၉။ ၄၊ အံ၊ ၂ ၃၉။ ၅၊ အံ၊ ၁၊ ၃၁၉။
၆၊ အံ၊ ၁၊ ၃၂၁။ ၇၊ အံ၊ ၁၊ ၃၁၁။ ၈၊ အံ၊ ၁၊ ၅၇၀။ ၉၊ အံ၊ ၂ ၄။ ၁၀၊ အံ၊ ၂ ၉-၁၀။
၁၁၊ အံ၊ ၂ ၄၁။

http://www.dhammadownload.com

၈။ ပဋ္ဌမ ယောဓာဇီဝသုတ်လာ သူရဲကောင်းငါးမျိုးတို့ကို[၁] ဖော်ပြ၍ ဒုတိယ အနာဂတဘယသုတ်လာ အနာဂတဘယမြင်၍ ဆင်ခြင်ပုံငါးမျိုးတို့တွင်[၂] ပဋ္ဌမဆုံး ဆင်ခြင်ပုံကို သိုရင်းမျှ ရေးခဲ့ပါ။

၉။ "အသား အသွေး ရှိသေးသော အကြောတို့ဖြင့် ဖွဲ့ထား၍ အရိုးဆက်လျက်ရှိသေးသော သင်္ချိုင်း၌ စွန့်ပစ်အပ်သော သူသေကောင်ကို မြင်ရာ၏" [၃] ဟူသော မြန်မာစကားရပ်တို့ကို ပါဠိစုဏ္ဏိယ သီကုံးခဲ့ပါ။

၁၀။ အောက်ပါ ပါဠိတော်တို့ကို မြန်မာဘာသာဖြင့် ပြန်ဆိုပြခဲ့ပါ -

"ဒိဝါသညံ့ အဓိဋ္ဌာတိ၊ ယထာ ရတ္တိံ, တထာ ဒိဝါ၊ ယထာ ဒိဝါ, တထာ ရတ္တိံ" [၄]

* * * * *

၁၃၄၄–ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ "မာဝမညေထ ပုညဿ" [၅] ၌ မာဝမညေထ-ကို ပဒစ္ဆေဒပြု၍ ရုပ်ကျဉ်းတွက်ပြပြီးလျှင် နောက်ပုဒ်ဝယ် မာတ်ကိုယူ၍ ပဥ္စမီ ဗရဿပုဒ်ဝိဘတ်ဖြင့် အာချာတပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၂။ မီရော[၅] ကို သမာသဝိဂ္ဂဟ၊ တဒ္ဓိတဝိဂ္ဂဟ ပြု၍ ဝိဂ္ဂဟအမည်များ ဖော်ပြပြီးလျှင် ပုညဿ-ကို ဝိဘတျတ္ထနှင့်ဝိဘတ္တိဝိဓိသုတ်တို့ကို ညွှန်ပြ၍ နာမပဒမာလာလည်း စဉ်ပြပါ။

၃။ မန္ဒ[၅] အရ တရားကိုယ်ကို ကောက်ပြ၍ ထိုတရားကိုယ်ကို ယှဉ်သောစေတသိက်နှင့် ရနိုင်သော ဝေဒနာ၊ ဟိတ်၊ ကိစ္စ၊ ဒွါရတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အတူဖြစ်သော ရုပ်တို့ကို လည်းကောင်း အသီးသီး ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၄။ "ထောကံ ထောကမ္ပိ" [၆] အရ တရားကိုယ်ကို ကောက်ပြ၍ ၎င်းတရားဖြစ်ပေါ်လာရပုံ ဝီထိပုံချပြပြီးလျှင် ၎င်းဝီထိ၌ ဝီထိစိတ်၊ ဝီထိမုတ်စိတ်တို့ကိုလည်း အသီးအသီး ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၅။ နောက်ဘဝ၌ သိကြားဖြစ်အောင် ကျင့်သင့်သော အကျင့်တို့ကို[၇] ဖော်ပြပြီးလျှင် ယဉ်ကျေးသောစိတ်က ပို့ဆောင်နိုင်သည့်ချမ်းသာတို့ကိုလည်း[၈] ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၁၊ အံ၊ ၂၊ ၇၈-၉။ ၂၊ အံ၊ ၂၊ ၉၀-၁။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၂၈၅။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၂၈၄။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၁၃။
၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၁၁-၃။ ၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၆၈-၉။ ၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၈၈။

http://www.dhammadownload.com

၆။ နွားတို့သည် တားမြစ်ကုန်လျက် ခုန်ထွက်၍ ပြေးလိုက်အောင် ဝိသာခါသည် ပြုခဲ့ဖူးသည့်ကောင်းမှုကို[1] အပြည့်အစုံ ဖော်ပြ၍ "သမ္မဒညာ ဝိမုတ္တာနံ" [2] ၌ မှတ်သား ထိုက်သည့် ဝိမုတ္တိတို့ကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၇။ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ် အလိုရှိသော တပည့်မျိုးကို[3] ဖော်ပြပြီးလျှင် အဘယ် ဆရာမျိုးကို သာသနာတော်၌ "အမှိုက်ကြဲဖြန့်နေသော ဆရာ"[4] ဟု ဆိုသင့်ကြောင်း ကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၈။ ခံတောင်းစား* ဖြစ်နိုင်သည့် လမ်းစဉ်ကို ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာအလိုကျ[5] ဖော်ပြပြီးလျှင် အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို အနှစ်တစ်ရာ အသက်ရှည်ရခြင်းထက် အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတို့ အသက် တစ်ရက်မျှ ရှည်ရခြင်းက မြင့်မြတ်သည်ကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။ [6]

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို အနိယမထည့်စွက်၍ အနက်ပေးခဲ့ပါ -

တေသံ သမ္ပန္နသီလာနံ၊ အပ္ပမာဒဝိဟာရိနံ။
သမ္မဒညာ ဝိမုတ္တာနံ၊ မာရော မဂ္ဂံ န ဝိန္ဒတိ။ [2]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာစကားကို သဒ္ဒါနည်းကျကျ ပါဠိပြန်ခဲ့ပါ -

"ချစ်သားရဟန်း၊ ကြမ်းတမ်းသော စကားကို တစ်ခွန်းတစ်လေမျှ မပြောပါနဲ့။ သင့်က ပြောခဲ့သည်ရှိသော် သင့်ကို တစ်ဖန်ပြန်ပြောကုန်ရာ၏။ ချုပ်ချယ်စောင်းမြောင်း မကောင်းသောစကားမျိုးသည် ဆင်းရဲတတ်သည်သာ။ တစ်ဖန် ဒဏ်ပြန်ခြင်းတို့သည် သင့်ထံသို့ ထိခိုက်ကျရောက်ကုန်ရာ၏"[7]

* * * * *

၁၃၄၅–ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ "အနုပိယံ နာမ မလ္လာနံ နိဂမော" [8] ၌ အနုပိယံ-ကို သန္ဓိရုပ်စီရင်၍ "ဧကာဟံ ဘန္တေ အာနန္ဒ ဘဂဝန္တံ ဝရံ ယာစာမိ" [9] ဟူသော ကတ္တားဟောဝါကျကို ကံဟောဝါကျ ပြင်ဆင်ရေးသားခဲ့ပါ။

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၅၀။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၇၄။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၄၇။ ၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၄၈။
* သူတောင်းစား။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၉၇။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၃၂-၄-၇၊ ၄၄၂။
၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၂ ၃၇။ ၈၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၃၆။ ၉၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၄၈။

http://www.dhammadownload.com

၂။ "နာဿဿ မနာပံ" [၁] ၌ နာဿဿံ-ကို ပဒစ္ဆေဒပြု၊ အသီးသီး အန္တ+ဗာဟျ ခွဲပြလျက် "ကလျာဏဝါက္ကရဏာ" [၂] ကို အစိတ်+အပေါင်း ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အလယ်ပုဒ်ကို လိဂ်၊ ဂဏ ညွှန်ပြပြီးလျှင် ကုဥ္ဇရ [၃] ကို တဒ္ဓိတဝိဂ္ဂဟပြုခဲ့ပါ။

၃။ "အဒ္ဒသာ ခေါ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော တံ ပုဂ္ဂလံ ဒုဿီလံ" [၄] ၌ အဒ္ဒသာ အရ ဖြစ်သင့်သော ဝိထိတို့ကို အမည်မျှ ဖော်ပြ၍ ယင်းဝိထိတို့၏ အာရုံကိုလည်း အသီးသီး ညွှန်ပြခဲ့ပါ။

၄။ "အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ" [၅] ၌ စေတောဝိမုတ္တိ-အရ တရားကို တိကျစွာ ဖေါ်ပြ၍ ယင်း၏အာရုံကို ညွှန်ပြပြီးလျှင် ယင်းနှင့်ယှဉ်သော စေတသိက်ကိုလည်း သင်္ချာမျှသာ ဖေါ်ပြပါ။

၅။ သမ္မုခါဝိနယ သရုပ်ကို[၆] ထုတ်ပြပြီးလျှင် သံဃသမ္မုခါ ဖြစ်ပုံကိုလည်း[၇] ပြည့်စုံအောင် ဖော်ပြ၍ ဤသမ္မုခါဝိနည်းဖြင့် ငြိမ်းအေးပြီးသော အဓိကရုဏ်း၌ ဆန္ဒပေးပြီးမှ ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချသောရဟန်းအား သင့်သောအာပတ်ကိုလည်း[၈] ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၆။ ဝဇ္ဇမည်သော လိစ္ဆဝီကို အဘယ့်ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက သပိတ်မှောက်ကံ ပြုစေပါသနည်း? ပတ္တနိကုဇ္ဇနကံ၏အင်္ဂါတို့ကို[၉] ပြည့်စုံစွာ ဖော်ပြပြီးလျှင် ဘုရား၏သာသနာ၌ ပွားစီးခြင်းမည်သော အကြောင်းတို့ကို[၁၀] ပြည့်စုံစွာ ဖော်ပြပါ။

၇။ ငါတို့ဘုရားသာသနာတော်၌ ရှေးဦးစွာသော ကျောင်းဒါယကာကို[၁၁] ဖော်ပြ၍ ထိုဒါယကာဆောက်လုပ်လှူဒါန်းသော ကျောင်းအရေအတွက်ကို[၁၂] ဖော်ပြပြီးလျှင် ထိုဒါယကာအား ကျောင်းဒရေစက်ချရန် ဘုရားညွှန်ပြသော စကားကိုလည်း[၁၂] ဖြေဆိုပါ။

၈။ မဟာသင်္ဂါမဝိနည်းမိုရ်၏ အင်္ဂါတို့တွင် "နိဒါနံ ဇာနိတဗ္ဗံ"ဖြင့် သိအပ်သော နိဒါန သရုပ်ကို[၁၃] ထုတ်ပြပြီးလျှင် လဆုတ်ပက္ခ လပမာ အခြံအရံ အကျော်အစောမှ ယုတ်လျော့မည့်သူကို[၁၄] ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၄၅။ ၂ ဝိ၊ ၄၊ ၂၈၀။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၅၇။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၁၈။ ၅၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၄၀။
၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၂၀။ ၇၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၂၆။ ၈၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၂၁။ ၉၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၆၃။ ၁၀၊ ဝိ၊ ၄၊
၁၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၉၀။ ၁၂ ဝိ၊ ၄၊ ၂၉၁။ ၁၃၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၉၁။ ၁၄၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၉၄။

http://www.dhammadownload.com

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို နိသျည်းကျကျ အနက်ပေးခဲ့ပါ -

န စ သဉ္ဈတ္တိကုသလော၊ နိဗ္ဗတ္တိယာ စ အကောဝိဒေါ။
လဒ္ဓပစ္စော အပဟိရိကော၊ ကဏှကမ္မော အနာဒရော။
သ ဝေ တာဒိသကော ဘိက္ခု၊ 'အပ္ပဋိကွော'တိ ဝုစ္စတိ။[၁]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို စုဏ္ဏိယပါဠိ စီကုံးခဲ့ပါ -

"တပည့်တော်မသည် မြတ်စွာဘုရား၏ အကြင်တရားကို ကြားနာရ၍ ဆိတ်ငြိမ်ရာ အရပ်သို့ ကပ်သည်ဖြစ်၍ မမေ့မလျော့သည်ဖြစ်၍ ကိလေသာကို ပူပန်စေတတ်သော လုံ့လရှိသည်ဖြစ်၍ နိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်အပ်သော စိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ နေပါတော့အံ့"[၂]

* * * * *

၁၃၄၅-ခုနှစ်၊ အဂ္ဂိတ္ထိုရ်ပါဠိတော်

၁။ "သပ္ပရိသာ, ကတညူ ကတဝေဒိနော"[၁] * * * ဘရန္တိ မာတာပိတရော"[၂] ၌ သပ္ပုရိသာ-ကို သန္ဓိ+နာမ် ရောစွက် ရုပ်ကျဉ်းတွက်၍ မာတာပိတရော-၌ ဗဟုဗ္ဗီကို အကြောင်းပြ၍ ဖော်ပြပါ။

၂။ သပ္ပုရိသာ-ကို သမာသ်ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ရှေ့ပုဒ်၌ ဓာတ်ကို ဟိယျတ္တနီ ပရဿပုဒ် ကတ္တုရုပ်စဉ်ပြီး ဒါယဇ္ဇ-ကိုလည်း တဒ္ဓိတဝိဂ္ဂဟ ပြုခဲ့ပါ။

၃။ "ဝိဝါဒမူလဿ ပဟာနံ"[၃] ၌ ပဟာနံ-အရ ဖြစ်သင့်သောစိတ်ကို ဝီထိချပြ၍ ၎င်းဝီထိဖြစ်သင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ နောက်ဘဝ၌ ရောက်နိုင်သောဘုံများကို ဖော်ပြပြီး ဝိဝါဒမူလတရားဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းများကိုလည်း* ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၄။ ဝိဝါဒမူလတရား၏ သမ္ပယုတ္တဓမ္မတို့ကို ဖော်ပြ၍ ၎င်းတရား၏ ပဋိသန္ဓေပဝတ္တိ အကျိုး၊ နာမ်ရုပ်များကိုလည်း ဘုံနှင့်တွဲစပ်၍ ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၅။ ဓမ္မဝိနယမှ ရွေ့လျောကျ ပျောက်မှုမရှိအောင် ငါ့ရှင် ကျင့်ကြံရမည့် တရားတို့ကို ဖော်ပြ၍[၆] "သုခေနာန္ဒာဂတံ သုခံ"[၆] ၌ သုခသရုပ်ကိုလည်း[၇] ပြခဲ့ပါ။

၁၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၈၉။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၄၉။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၃၇။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၃၇။ ၅၊ အံ၊ ၂၊ ၃၇။
၆၊ အံ၊ ၂၊ ၂၉၄။ ၇။ အံ၊ ၃၀၈။ * အံ၊ ၂၊ ၂၉၄။

http://www.dhammadownload.com

၆။ "စတ္တာရိမာနိ ဘိက္ခဝေ ပဓာနာနိ" [၁] ၌ ပါဝင်သော အနုရက္ခဏာပ္ပဓာနအရ အားထုတ်ပုံကို ဖော်ပြ၍ ဩယမှ လွတ်မြောက်ကြောင်းတရားများကိုလည်း[၂] ပြခဲ့ပါ။

၇။ အလှူဒါန ပေးလှူမှု ရှိ မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ခြားနားချက်ကို သုမနသုတ်လာ အတိုင်း[၃] ဖြေရှင်း၍ သိကြားလိမ္မာ၍ သီလရှိသူတို့ ပြုကျင့်အပ်သော ကိစ္စနှင့်အကျိုး တို့ကိုလည်း[၄] ပြခဲ့ပါ။

၈။ အရဟတ္တဖိုလ်အတွက် အာနာပါနဿတိကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်မည့်ရဟန်း ပြည့်စုံ ရမည့်တရားများကို[၅] ဖော်ပြ၍ ဆင်မင်းသဖွယ်ဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော် ဦးခေါင်းတော်ဖြစ်ထိုက်သော တရားစုတို့ကိုလည်း[၆] ထုတ်ပြခဲ့ပါ။

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို မြန်မာပြန်ခဲ့ပါ -

ယော စ ရက္ခတိ အတ္တာနံ၊ ရက္ခိတော တဿ ဗာဟိရော။

တသ္မာ ရက္ခေယျ အတ္တာနံ၊ အက္ခတော ပဏ္ဍိတော သဒါ။[၇]

၁၀။ "ပုဏ္ဏား၊ မီးသုံးမျိုးတို့ကို အရိုအသေ အလေးအမြတ်ပြု၍ မြတ်နိုးပူဇော်ကာ အသင့်အားဖြင့် ချမ်းသာစွာ ဆောင်အပ်ကုန်၏။ အဘယ်သုံးမျိုးနည်း? ဟူမူကား အပူ ဇော်ခံမီး, အိမ်ရှင်မီး, အလှူခံမီးတို့တည်း။" [၈]ဟူသော မြန်မာစကားရပ်ကို စုဏ္ဏိယပါဠိ စီကုံးခဲ့ပါ။

* * * * *

၁၃၄၅–ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ "သတ္ထာ . . . ဒသေန္တော ဝေမာဟ" [၉] ၌ သတ္ထာ-ဝယ် အန္တပုဒ်ကို[၁၀] နာမပဒ မာလာ စဉ်၍ အာဟ-ပုဒ်ကို ဓာတ်+ဝိဘတ် ခွဲပြီးလျှင် ယင်း၌ ဓာတ်ကို ဝတ္တမာန်ဝိဘတ် ပရဿပုဒ် ပဌမပုရိသ်ဖြင့်သာ အာချာတပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၂။ "သဗ္ဗံ သာပတေယျံ မဋ္ဌေ ဘိန္ဒိတွာ" [၁၁] ၌ သာပတေယျံ-ဝယ် အန္တတ်ပုဒ်ကို[၁၂] သမာသဝိဂ္ဂဟ၊ ဗာဟျတ်ပုဒ်ကို တဒ္ဓိတဝိဂ္ဂဟပြု၍၊ "မာဝေါစ ဖရုသံ ကဉ္စိ" [၁၃] သုံးပုဒ် လုံးကို ပဒစ္ဆေဒပြုပြီး "ဖရုသံ၊ ကဉ္စိ" တို့၌ ဝိဘတ္တိဝိဓိသုတ်ကို ဖော်ပြပါ။

၁၊ အံ၊ ၁၊ ၃၂၃။ ၂၊ အံ၊ ၁၊ ၅၂၁။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၂၇-၈။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၃၇။ ၅၊ အံ၊ ၂၊ ၁၀၅။ ၆၊ အံ၊ ၂၊ ၁၀၄။ အံ၊ ၄၊ ၃၊ ၁၁၂။ ၇၊ အံ၊ ၂၊ ၃၂၈။ ၈၊ အံ၊ ၂၊ ၄၃၁။ ၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၂၈၇။ ၁၀၊ အဆုံး အတ္တပုဒ် (ပါရာ၊ ဘာ၊ ၁၊ ၄၃၈)။ ၁၁၊ ဝိ၊ ၁၂ အန္တတ္ထဝါစကပုဒ်။ ၁၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၂၊ ၃၇။

http://www.dhammadownload.com

၃။ တစ်နံပါတ်ပါ "ဒသေသန္တော အာဟ" ဝယ် အာဟ-၌ ခတ်အရ တရားကို ကောက်၍ ယင်းနှင့်ယှဉ်သော တရားစုကို အတိအကျ ထုတ်ပြီးလျှင် ယင်းတရားစုကို ဝေဒနာ၊ ဟိတ်၊ ကိစ္စ၊ အာရုံ၊ ဝတ္ထုဖြင့် ဝေဖန်ခဲ့ပါ။

၄။ "ဂရုဟဒိန္နော တံ ဝိပ္ပကာရံ ဒိသွာ ကုဒ္ဓေါ" [၁] ၌ ဂရဟဒိန္နသန္တာန်မှာဖြစ်သော ဝီထိပုံစုံကို ချပြ၍ ယင်းဝီထိ၌ ပါဝင်သောဇောတို့၏ အာရုံများကို သာဓကပြ၍ ရေး ပြီးလျှင် ဇောနောင်ဖြစ်သော စိတ်၏ဝေဒနာကိုလည်း ဖြေဆိုပါ။

၅။ ပသေနဒိ ကောသလမင်းကြီး အိပ်မပျော်၍ ကြားသော အသံသည် "သ၊ န၊ ဒု၊ သော"ဟုလည်းကောင်း "ဒု၊ သ၊ န၊ သော"ဟုလည်းကောင်း အဆို ၂-မျိုး ကွဲနေရာ သင်တို့လေ့လာထားသော ဓမ္မပဒဝတ္ထုအဋ္ဌကထာကို ထောက်၍ အမှန်ဆုံးဖြတ်ပေးပါ။[၂]

၆။ ကုဒါလပဏ္ဍိတသည် မည်သည့်ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်၍ ဈာန်ရသည်ကို[၃] ဖော်ပြပြီးလျှင် သုမနပန်းသည်သည် ဘုရားရှင်အား ပန်းပူဇော်သဖြင့် ရသောအကျိုးကို အကျဉ်းချုပ် ဖော်ပြပါ။[၄]

၇။ "ဧဝံ နိန္ဒာပသံသာသု၊ န သမိဉ္ဇန္တိ ပဏ္ဍိတာ" [၅] ၌ နိန္ဒာ+ပသံသာ အရ မုချ+ ဥပစာကောက်ပြ၍ "အတ္တာနံ ဒမယန္တိ ပဏ္ဍိတာ" [၆] အရ ဇေန္တဒန္တပုဂ္ဂိုလ်ကို ဖော်ပြပါ။

၈။ မိမိပိုင်ပစ္စည်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဂန္ဓသူဌေးနှင့် ဘတ္တဘတိကသူဌေးတို့ နှလုံးသွင်း ကွာခြားပုံကို[၇] ဖော်ပြ၍ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ အကျိုးပေးနိုင်သော ဒါနအင်္ဂါရပ်များကို ညွှန်ပြပါ[၈]

၉။ "ဥဒကံ ဟိ နယန္တိ နေတ္တိကာ၊ ဥသုကာရာ နမယန္တိ တေဇနံ။

ဒါရုံ နမယန္တိ တစ္ဆကာ၊ အတ္တာနံ ဒမယန္တိ ပဏ္ဍိတာ- [၉] ၌ နယန္တိ-သည် ဒွိကမ္မိက ကြိယာဖြစ်ရာ လိုနေသော ကံတစ်ခုဖြည့်စွက်၍ အနက်ပေးပါ။

၁၀။ "သန့်ရှင်းစွာ အသားဖြင့် ပြွမ်းသော သလေးထမင်းကို စားပြီး၍ မြက်စပါး ကြိတ်စပါးဖြစ်သော ဆားမရှိသော ခဲဖွယ်ကို အဘယ့်ကြောင့် စားကုန်ဘိသနည်း။ ဤသို့ ထိုရသေ့ကို မေး၏" [၁၀] ဟူသော စကားရပ်ကို ပါဠိဘာသာ စီကုံးပါ။

* * * * *

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၇၇။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၃၇။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၈၇-၈။ ၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၀၉။
၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၇၂။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၇၁။ ၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၅၅-၈။ ၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၅၉။
၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၇၁။ ၁၀၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၁၉။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၄၆–ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ “ဝဿိကသာဋိကံ ဩဏောဇေန္တ ဘတ္တံ” [၁] ၌ ဝဿိကသာဋိကံ-ပုဒ်ကို အစိတ်+အပေါင်း ဝိဂ္ဂဟ ပြုပြီးလျှင် သာဋိကံ-ပုဒ်ကို နာမပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၂။ “ဓောတံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ” [၂] ၌ ဓောတံ-ဝယ် သက်သော ဝိဘတ်၊ ဝိဘတ်နက်၊ စီရင်သောသုတ်တို့ကို ဖြေဆိုပြီးလျှင် “အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ” [၂] ၌-အဉ္ဇလိံ-ဝယ် ဓာတ်ကိုသာ ယူ၍ ဝတ္တမာန် ပရဿပုဒ်ဖြင့် အာချာတပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၃။ “ဟိတေသိတာ” [၃] ၌ တာပစ္စည်း၏ အရဖြစ်သော တရား၊ ၎င်းနှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော တရား၊ ၎င်း၏အာရုံဖြစ်သော တရားများကို ကောက်ပြခဲ့ပါ။

၄။ “ကာယေန ပဋိက္ကောသနာ” [၄] ၌ ကာယ၏ အရဖြစ်သော တရား၊ ထိုကို ဖြစ်စေတတ်သော အကြောင်းတရား၊ ထိုအကြောင်းတရား၏ ဖြစ်ရာသန္တာန်တို့ကို ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၅။ အရှင်ဒဗ္ဗမထေရ်အား အာဂန္တုကရဟန်းတို့က အိပ်ရာနေရာ ညွှန်ကြားအပ်သော အရပ်ဌာနများမှ ဌာန (၁၀)ခုကို ဖြေဆိုခဲ့ပါ။[၅]

၆။ ဝိဝါဒါဓိကရဏလာ ဘဏ္ဍန၊ ကလလ၊ ဝိဂ္ဂဟ၊ ဝိဝါဒ၊ နာနာဝါဒ၊ အညထာဝါဒ၊ ဝိပစ္စတာဝါဒ-အရ ငြင်းခုံခြင်း (၇)မျိုးတို့၏အထူးကို ဖြေဆိုခဲ့ပါ။[၆]

၇။ စူဠဝါ ခုဒ္ဒကဝတ္ထုလာ ရဟန်းတော်များ မသုံးဆောင်ထိုက်သော သပိတ် (၁၀)မျိုးကို ဖြေဆိုခဲ့ပါ။[၇]

၈။ ကောဂါမန္တရဂမနသိက္ခာပုဒ်၏ သမုဋ္ဌာန်နှင့် [၈] ပရအဘိသပနသိက္ခာပုဒ်၏ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို[၉] ရေးပြီးလျှင် တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာပရိယာပုဏနသိက္ခာပုဒ်၏ နိဒါန်းနှင့်[၁၀] ဥပ္ပိဒ္ဓိနီသိက္ခာပုဒ်၏ ဝတ္ထုတို့ကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။[၁၁]

၉။ အောက်ပါ ပါဠိကို မြန်မာဘာသာပြန်ဆိုခဲ့ပါ။

အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ အာဋိန္နံ ပယန် ပကုဋ္ဋံ ဩသာရဏန္တိ၊ အာဋိန္နာ ပါကဋ္ဌာ ဟောန္တိ၊ ဘိက္ခူ ဟိရိယန္တိ နိပဇ္ဇိတုံ။[၁၂]

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၈၃။ ၂၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၅၈။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၃၉။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၊ ၁၆၁။ ၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၉၃။
၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၁၂။ ၇၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၈။ ၈၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၀၀။ ၉၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၀၉။ ၁၀၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၁၄။
၁၁၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၁၇။ ၁၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၉၈။

http://www.dhammadownload.com

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာသို့ ပြန်ဆိုခဲ့ပါ။

"နောက်တစ်မျိုးကား၊ ရဟန်းသည် အကျိုးအပြတ်မရှိသောသဘော၊ အပေါက်အတွင်း မရှိသောသဘော၊ အကျားမရှိသောသဘော၊ အပြောက်မရှိသောသဘော၊ တဏှာတည်းဟူသော ကျွန်အဖြစ်မှ တော်လှန်သည်၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်သောသဘော ရှိသော သီလတို့၌ သီတင်းသုံးဘော်တို့နှင့် မျက်မှောက်၌ဖြစ်စေ၊ မျက်ကွယ်၌ဖြစ်စေ သီလအားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်သည်ဖြစ်၍ နေ၏"[၁]

* * * * *

၁၃၄၆–ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ "တီဟာမတံ ဝါ ဥဒ္ဒုမာတကံ ဝါ"[၂] ၌ နောက်ပုဒ်ကို ပုဒ်ဖြတ်၍ ရှေ့ပုဒ်ကို သမာသ် ဝိဂ္ဂဟပြု အမည်ပေးပြီးလျှင်၊ "မေတ္တံ ကာယကမ္မံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ"[၃] ၌ မေတ္တံ-ကို တဒ္ဓိတဝိဂ္ဂဟ ပြုပြပါ။

၂။ "ဣဒမဿ ရဇဂ္ဂသ္မိံ"[၄] ၌ သ္မိံဝိဘတ်သည် မည်သည့်သုတ်ဖြင့် မည်သည့်အနက်၌ သက်သည်ကို ညွှန်း၍ "သမ္ဗဿန္တာ ဝိဟရန္တိ"[၅] ဝယ် သမ္ဗဿန္တာ-၌ ဓာတ်ကိုသာယူ၍ ဿာ+ဿံသု တို့ဖြင့် ကတ္တုရုပ် အာချာတပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၃။ ဆဋ္ဌဂ်ဒါနသုတ်၌ ပါရှိသော "ဒက္ခိဏံ ပတိဋ္ဌာပေတိ"[၆] ၌ နှစ်ပုဒ်အရ ခွဲခြားကောက်ပြပြီးလျှင် နောက်ပုဒ်အရ၌ ယှဉ်နိုင်သော ဇစ္စတ္တသိက်ကိုလည်း ဖော်ပြပါ။

၄။ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌ ဖြစ်သောတရားကို တိကျစွာ ဖော်ပြ၍ ယင်းတရားပါဝင်သော ဝီထိစဉ်ကိုလည်း ရေးပြပါ။

၅။ ရဟန်းတော်များ လူထွက်ရခြင်း၏ အကြောင်းများကို ရေး၍[၇] အချို့အမျိုးသမီးများသည် အဘယ့်ကြောင့် ရုပ်ချော ဥစ္စာပေါကြသည်ကို မလ္လိကာဒေဝီသုတ် ထောက်၍ ရေးပြပါ။[၈]

၁၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၆၈။ ၂၊ အံ၊ ၂၊ ၂၈၅။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၂၅၅။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၇၉။
၅၊ အံ၊ ၂၊ ၅၉။ ၆၊ အံ၊ ၂၊ ၂၉၅။ ၇၊ အံ၊ ၁၊ ၃၀၈။ ၈၊ အံ၊ ၁၊ ၅၂၄။

http://www.dhammadownload.com

၆။ ဒုလ္လဘဝုဗ္ဗပစ္စဇိတ၌ ပြည့်စုံရမည့်အင်္ဂါများကို စုံလင်စွာ ရေး၍ 'မည်သို့နေသည်ကို "သံယေ အဂါရဝါ ဝိဟရန္တိ အပ္ပတိဿာ" [၁] ဖြစ်ပါသနည်း?' ပေါ်လွင်စွာ ရေးပြပါ။

၇။ ရဟန်းတော်များ ပဏ္ဏတျက်နှင့် ရဟန်းမတို့ရှိရာ မကျက်စားရခြင်း၏ အကြောင်းများကို ရေး၍ [၂] နောက်လိုက်ရဟန်းကောင်း၏ ဂုဏ်အင်္ဂါများကို ဖော်ပြပါ။ [၃]

၈။ ယုတ်ညံ့သော အောက်မေ့မှုများကို ရေး၍ [၄] အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို မြင်သော ဥဂ္ဂ သူကြွယ်၌ ပြည့်စုံနေသည့် တရားများကို ရေးပြပါ။ [၅]

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို ဝိညူဟိ-အရ ပေါ်လွင်စေလျက် အနက်မှန်ကန်စွာ ယောဇနာ ပြပါ-

"အတ္တသာယံ ဝိညာပနီ၊ ဥပမာ ဝိညူဟိ ဒေသိတာ။
ဝိညဿန္တိ မဟာနာဂါ၊ နာဂံ နာဂေန ဒေသိတံ။" [၆]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာကို ပါဠိပြန်ပါ-

"မိဘတို့ အဆုံးအမကို လိုက်နာလေ့ရှိ၍ မွေးမြူဖူးသော မိဘတို့အား လုပ်ကျွေး မွေးမြူလေ့ရှိသော အမျိုးအနွယ်ကို မယုတ်စေ၍ သဒ္ဓါတရားရှိသည့် သီလနှင့်ပြည့်စုံသော သားသမီးသည် ချီးမွမ်းထိုက်သူ ဖြစ်ပေသတည်း။" [၇]

* * * * *

၁၃၄၆-ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ "ဓိရော ပူရတိ ပုညဿ" [၈] ၌ ဓိ-ပုဒ်ကို ဒု၊ တ ဝိဘတ်တို့ဖြင့် နာမပဒမာလာ၊ (ရော) ပုဒ်၌ ဓာတ်ကို ဝတ္တမာန် ပရဿပုဒ်ဖြင့် အာချာတပဒမာလာ စဉ်၍ ပုညဿ-၌ ဝိဘတျတ္ထ နှင့်ဝိဘတ္တိဝိမိသုတ် ညွှန်းပြပါ။

၂။ "နာဝွဏံ" [၉] ကို ပုဒ်ဖြတ်၍ ယင်း၌ နောက်ပုဒ်ကို သမာသဝိဂ္ဂဟ၊ "ရဇောဇလ္လံ" [၁၀] ၌ ဇလ္လ-ကို တဒ္ဓိတဝိဂ္ဂဟပြုပြီး၊ သမာသ်အမည်၊ တဒ္ဓိတ်အမည်ပေးပါ။

---

* စပ်ပုဒ်မဲ့/ အစပ်မတဲ့။ ၁၊ အံ၊ ၂၊ ၂၁၆။ ၂၊ အံ၊ ၂၊ ၁၁၂။ အံ၊ ဋီ၊ ၃၊ ၃၉။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၁၂၀-၁။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၂၈၉။ ၅၊ အံ၊ ၂၊ ၄၄-၅။ ၆၊ အံ၊ ၂၊ ၃၀၅။ ၇၊ အံ၊ ၂၊ ၃၇။ ၈-၉-၁၀၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၂၊ ၁၃-၈၊ ၄၉။

http://www.dhammadownload.com

၃။ ဓိရော-၌ သင်တို့သန္တာန်ဖြစ်နိုင်သော ဓိ-အရ တရားနှင့်ယှဉ်နိုင်သော ဇောစိတ်ကိုသာ ဖော်ပြ၍ ယင်းစိတ်နှင့် အမြဲတမ်းယှဉ်သော စေတသိက်စုကို ထုတ်ပြပြီး ယင်းစိတ်အာရုံ မပြုနိုင်သော တရားများကိုလည်း သင်္ဂဟသာဓကပြ၍ မမှားအောင် ဖြေပါ။

၄။ ပုညဿ-၌ သင်တို့ နှုတ်ထောက်ပြန်နေစဉ် ကုသိုလ်ဟု ယူလျှင် ယင်းကုသိုလ်သည် ကိစ္စအစွမ်းအားဖြင့် မည်သည့်ကံ၊ ဒွါရအားဖြင့် မည်သည့်ဒွါရဖြစ်သည်ကို ဖော်ပြ၍ ယင်းကုသိုလ်ကြောင့် ဖြစ်နိုင်သည့် ကလာပ်စည်းများကိုလည်း ရေးသားခဲ့ပါ။

၅။ "အဝဋ္ဌိတစိတ္တဿ၊ သဒ္ဓမ္မံ အဝိဇာနတော" [၁] ၌ အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို အနဝဋ္ဌိတ စိတ္တဟု ခေါ်ဆိုကြောင်း ဥပမာသွင်း၍ ရှင်းလင်းဖြေဆိုပြီးလျှင် ပူတိဂတ္တထေရ်၏ ခန္ဓာ ကိုယ် ပုပ်ခြင်း၊ အရိုးကျိုးခြင်း၊ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ရခြင်း၏အကြောင်းတို့ကို အသီးသီး ရေးပါ။

၆။ "သေခေါ ဓမ္မပဒံ သုဒေသိတံ" [၂] ၌ အဘယ်ကို ဓမ္မပဒ-ဟု ခေါ်ဆိုကြောင်းနှင့် ယင်း ဓမ္မပဒ၏ သုဒေသိတဖြစ်ခြင်းအကြောင်းကို ဖော်ပြပြီးလျှင် ခန္ဓာကိုယ်၏ ရေမြှုပ်နှင့် တူပုံ၊ တံလှပ်နှင့် တူပုံကိုလည်း သိသာအောင် ရေးပါ။[၃]

၇။ ဘဒ္ဒိယမြို့ရှိ မဟာပုည ငါးဦးတို့ကို ဖော်ပြ၍[၄] ဖခင်ဓနဉ္စယ သူဌေးကြီးက သမီး ဝိသာခါအား ပေးသည့်ဩဝါဒတို့တွင် "ဒဒန္တဿာပိ အဒဒန္တဿာပိ ဒါတဗ္ဗံ" [၅] ဟူသော ဩဝါဒ၏အဓိပ္ပာယ်ကို အများနားလည်အောင် ရေးပါ။

၈။ အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို "ပုရိသာဓမ"ဟု ခေါ်ဆိုကြောင်း ရေး၍[၆] "ဂတဒ္ဓိနော ဝိသောကဿ" ၌ အဒ္ဓိကပုဂ္ဂိုလ်၊ ဂတဒ္ဓိပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို[၇] ဝဋ္ဋဒွအားဖြင့် ဖော်ပြပါ။

၉။ "ယော အပ္ပဒုဋ္ဌဿ နရဿ ဒုဿတိ၊ သုဒ္ဓဿ ပေါသဿ အနင်္ဂဏဿ။
တမေဝ ဗာလံ ပစ္စေတိ ပါပံ၊ သုခုမော ရဇော ပဋိဝါတံဝ ခိတ္တော" [၈] ၌ အပ္ပဒုဋ္ဌဿ-ပုဒ်၏သမ္ဗန်ထည့်၍ အနက်ယောဇနာပါ။

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၉၆။ [*] ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၀၄-၅။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၁၂။
၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၁၃-၄။ ၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၄၃။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၅၅။
၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၅၀။ ၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၈၃။ ၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၂၂။

http://www.dhammadownload.com

၁၀။ "ထိုမီးကျီးတွင်း၌ ကျစေ၍ နှိပ်အံ့' ဟူသော ကြံရွယ်ချက်ဖြင့် အကျွန်ုပ်သည် အိမ်နှစ်လုံးတို့၏ အကြား၌ ကြီးစွာသောတွင်းကို မီးကျီးဖြင့် ပြည့်သည်ကို ပြုစေခဲ့၏" [၁] ဟူသော မြန်မာစကားရပ်ကို သဒ္ဒါစည်းကမ်းကျအောင် ပါဠိစုဏ္ဏိယ သီကုံးပါ။

* * * * *

၁၃၄၇-ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ "အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဥဒကပုဉ္ဆနိ" [၂] ၌ ဥဒကပုဉ္ဆနိ-ကို သမာသ်တွဲစပ်၍ နောက်ပုဒ်ကို နာမပဒမာလာ စဉ်ပြပါ။

၂။ "ပုရာဏမလ္လီ ဘိက္ခုနီသု ပဗ္ဗဇိတာ ဟောတိ" [၃] ၌ ပုရာဏမလ္လီ-ကို အစိတ်+အပေါင်းဝစနတ္ထပြု၍ နောက်ပုဒ်၌ ဓာတ်ကို ယူပြီးလျှင် ဝတ္တမာန် ပရဿပုဒ်ဖြင့် အာချာတပဒမာလာ စဉ်ပြပါ။

၃။ သံမဇ္ဇဒါနံ [၄] ၌ ဖြစ်သင့်သော ပရမတ္ထတရားကို ကောက်ပြ၍ ၎င်းတရားကြောင့် ရနိုင်သော ပဋိသန္ဓေကို ဝီထိချ၍ ပြပါ။

၄။ "ဝိရာဂေါ ဝိမုတ္တတ္ထာယ" [၅] ၌ ဝိရာဂ-အရ တရားကိုယ် ကောက်ပြီးလျှင် ၎င်းတရား၏ အာရုံနှင့် ယင်းအာရုံ၏ အာရမ္မဏိကဓမ္မများကို ကုန်စင်အောင် ရေးပြပါ။

၅။ အောက်ပါ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ကျင့်သုံးရမည့် ပရိဝါသ်ကို ဖော်ပြခဲ့ပါ -

(က) အာပတ်အပိုင်းအခြားကို သိ၍ ညဥ့်*အပိုင်းအခြားကို သိသော ရဟန်း၊ [၆] တစ်စိတ်သိသော ရဟန်း၊ [၇] မသိသော ရဟန်း။ [၇]

(ခ) အာပတ်အပိုင်းအခြားကို တစ်စိတ်သာသိ၍ ညဥ့်*အပိုင်းအခြားကို သိသော ရဟန်း၊ [၈] တစ်စိတ်သိသော ရဟန်း၊ [၉] မသိသော ရဟန်း။ [၁၀]

၆။ သံယာခွဲနိုင်သောပုဂ္ဂိုလ်များကို ဖော်ပြ၍ [၁၁] သာသနာတွင်း၌ မာတုဂါမအား ရှိခိုးသင့် ရှိမခိုးသင့် အကြောင်းပြ၍ ဖြေဆိုပါ။ [၁၂]

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဠ၊ ၁၊ ၂၈၀။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၆၀။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၆၀။ ၄၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၃၁။ ၅၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၈၈။
၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၅၄။ ၇၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၅၃။ * အာပတ်မှ စင်ကြယ် ကာလ၊ ဝိ၊ ဠ၊ ၄၊ ၂၅။ ဝိ၊ လံ၊ ၂၊ ၂၂၂-၌ "ရတ္တိ (ညဥ့်) -အာပတ်မှ မစင်ကြယ်ရာ ကာလ" ဟုယူ၊ သို့မှ အချင်းချင်းညီ။ ၈၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၅၄။
၉၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၅၃-၄။ ၁၀၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၅၃။ ၁၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၆၈။ ၁၂၊ ဝိ၊ ၅၊ ၄၄၈-၉။

http://www.dhammadownload.com

၇။ "ကောဒသဟိ အာကာရေဟိ သီမတော ကမ္မာနိ ဝိပဇ္ဇန္တိ" [၁] ၌ ကောဒသနှင့် နဝသင်္ဂဟာ [၂] ၌ နဝ၏ သရုပ်များကို ကုန်စင်အောင် ထုတ်ပြပါ။

၈။ "အပလောကနကမ္မံ ပဉ္စ ဌာနာနိ ဥတ္တိကမ္မံ နဝ ဌာနာနိ ဥတ္တိဒုတိယကမ္မံ သတ္တ ဌာနာနိ ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မံ သတ္တ ဌာနာနိ ဂစ္ဆတိ" [၃] ၌ သင်္ချာ အသီးသီး၏ သရုပ်များကို ရေတွက်ပြပါ။

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို နိသျည်းကျကျ အနက်ပေးပြပါ -

တုဋ္ဌော အာရာဓကော ဟောတိ၊ တုဋ္ဌော ဟောတိ ဂရဟိယော။
အထ ကော နာမ သော ဓမ္မော၊ ယေန တုဋ္ဌော ဂရဟိယော။
ပဉ္ဉာ မေသာ ကုသလေဟိ စိန္တိတာ။ [၄]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာ ပြန်ဆိုပါ -

"မြတ်စွာဘုရားအား ဤအကြောင်းကို လျှောက်ထားကြကုန်ပြီ၊ ရဟန်းတို့ - ထိုရဟန်းကို ဘိက္ခုနီသံဃာသည် ရှိမခိုးထိုက်သူကို ပြုအပ်၏။ [၅]

* * * * *

၁၃၄၇–ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနံ [၆] ၏ လိင်၊ ဂိုဏ်းကို ဖော်ပြ၍ ယင်း၌ ရနိုင်သော သမာသ် ဝိဂ္ဂဟများ ပြုပြီး သမာသ်အမည်တို့ကိုလည်း အသီးသီး ညွှန်ပြခဲ့ပါ။

၂။ ပဏ္ဏိတော [၇] ကို တစ္ဓိတဝိဂ္ဂဟပြု၍ တဒ္ဓိတ်အမည်ပေးပြီးလျှင် ပုဒ်အရ ဓာတ်ကို ယူ၍ ဝတ္တမာန်ဝိဘတ် သတ္တမီဝိဘတ်တို့ဖြင့် ဘာဝရုပ် အံချာတပဒမာလာ စဉ်ပြခဲ့ပါ။

၃။ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနံ-ပုဒ်၏ အရကို တရားကိုယ် ကောက်ပြပြီးလျှင် ၎င်းတရားကိုယ် တို့၌ ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်တို့ကိုလည်း မှန်ကန်စွာ ကောက်ပြခဲ့ပါ။

၄။ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရတရားတို့ ပြုနိုင်သည့်အာရုံ၏ အာရမ္မဏိကတရားတို့ကို ကေန်+ အနေကန် ခွဲကောက်ပြပြီးလျှင် ၎င်းဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရတရားတို့ ဖြစ်နိုင်သော ဘုံ+ပုဂ္ဂိုလ် တို့ကိုလည်း အသီးသီး ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၁၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၈၃။ ၂၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၈၇။ ၃၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၈၄။ ၄၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၈၇။
၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၅၃။ ၆၊ အံ၊ ၂၊ ၁၁၅။ ၇၊ အံ၊ ၁၊ ၃၃၀။ ၈၊ ပဏ္ဍာပုဒ်+ဋ္ဌကတပစ္စည်းတို့တွင် ပဏ္ဍာပုဒ်။

http://www.dhammadownload.com

၅။ ဝိပလ္လာသ၏ (က) မူလဘေဒ၊ (ခ) အနုဘေဒ[၁] တို့ကို ဖြစ်သင့်သလို ဖော်ပြပြီးလျှင် (ဂ) တမောဇောတိပရာယဏ အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်လေးမျိုးကိုလည်း[၂] ပါဠိတော်လာသည့်အတိုင်း အကျယ် ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၆။ မြတ်စွာဘုရားရှင်က အနာထပိဏ်သူဌေးအား ဟောကြားတော်မူသည့် (က) လောက၌ တောင်းတသော်လည်း ရနိုင်ခဲသည့် အကျိုးလေးမျိုးနှင့်၊ (ခ) ထိုအကျိုးတို့ကို လွယ်ကူစွာ ရနိုင်သည့်အကြောင်းများကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။[၃]

၇။ ငါ့ရှင်သည် တေးသံနှော၍ တရားဟောကောင်း ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်တစ်ပါး ဖြစ်ခဲ့သော် "သာသနာတော်ကို တိုးတက်စေသူ" ဟု ဆိုနိုင်/မဆိုနိုင် အကြောင်းပြ[၄] ဖြေဆိုပြီးလျှင် သူတစ်ပါးကို တရားဟောသည့် ရဟန်းတို့သန္တာန်၌ ဖြစ်စေရမည့် သဘောတရားတို့ကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။[၅]

၈။ (က) ပဥ္စက-၌သာ ပါ၍ ဆက္က-၌ မပါ၊ (ခ) ဆက္က-၌သာ ပါ၍ ပဥ္စက-၌ မပါသည့် သာသနာ ကြာမြင့်စွာ တည်နိုင်ကြောင်းတို့ကို[၆] ဖော်ပြပြီးလျှင် "ဥဘောအန္တေ ဝိဒိတွာ မဇ္ဈေ"[၇] ဝယ် မြတ်စွာဘုရား မိန့်ကြားတော်မူသည့် မဇ္ဈေ-အရတို့ကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို လိုအပ်သည့်ကတ္တား ဖြည့်စွက်၍ အနက်ပေးခဲ့ပါ -

တာယ နံ ပါရိစရိယာယ၊ မာတာပိတူသု ပဏ္ဍိတာ။

ဣဓေဝ နံ ပသံသန္တိ၊ ပေစ္စ သဂ္ဂေ ပမောဒတိ။[၈]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာစကားကို သဒ္ဒါနည်း မမှားအောင် ပါဠိစီကုံးပါ -

"မိမိ၏ အသီးသည် ငှက်ပျောပင်ကို သတ်သလို၊ မိမိ၏ အသီးသည် ဝါးပင်ကို သတ်သလို၊ မိမိ၏ အသီးသည် ကျူပင်ကို သတ်သလို၊ မိမိ၏ ကိုယ်ဝန်သည် အဿတိုရ် မြင်းမကို သတ်သလို၊ ထို့အတူ ရိုသေသမှု ကောင်းစွာ ပြုစုခံရခြင်းသည် စက်ဆုပ်ဖွယ် ယောက်ျားယုတ်ကို သတ်၏"[၉]

* * * * *

၁၊ အံ၊ ၁၊ ၃၆၁။ ၂၊ အံ၊ ၁၊ ၃၉၇။ ၃၊ အံ၊ ၁၊ ၃၇၇။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၂၁၉။
၅၊ အံ၊ ၂၊ ၁၆၂။ ၆၊ အံ၊ ၂၊ ၂၁၆၊ ၂၉၈-ယှဉ်ကြည့်။ ၇၊ အံ၊ ၂၊ ၃၄၉။
၈၊ အံ၊ ၁၊ ၃၈၂။ ၉၊ အံ၊ ၁၊ ၃၈၅။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၄၇-ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ “ န အန္တလိက္ခေ” [၁] ၌ အန္တလိက္ခ-ပုဒ်ကို ပဒစ္ဆေဒ+ပဒသန္ဓိ ပြုပြီးလျှင် “ မုစ္စေယျ ပါပကမ္မာ” [၂] ၌ ပါပကမ္မာ-ကို ကာရကရုပ် စီရင်၍ အန္တလိက္ခ-ကို သမာသ်ဝိဂ္ဂဟ တွဲစပ်ပြပါ။

၂။ ဇာတိပ္ပဘဝဒသော [၃] ၌ ရှေ့ပုဒ်ကို နာမပဒမာလာ စဉ်ပြီးလျှင် ယင်းပုဒ်၌ ဓာတ်ကိုယူ၍ ဝတ္တမာန်ဝိဘတ် ပရဿပုဒ်ဖြင့် အာချာတပဒမာလာ ကာရိယစုံလင်စွာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၃။ “မိစ္ဆာပဏိဟိတံ စိတ္တံ” [၄] ၌ စိတ္တ-အရ ဖော်ပြလျက် ၎င်းစိတ်နှင့် (က) ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်၊ (ခ) တစ်ပြိုင်နက် ယှဉ်နိုင်သောစေတသိက်၊ (ဂ) အမြဲယှဉ်သော စေတသိက်တို့ကို ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၄။ (၃)နံပါတ်လာ စိတ္တံ-ပုဒ်အရ စိတ်ကို အာရုံပြုနိုင်သောစိတ်တို့ကို ဖော်ပြ၍ မိစ္ဆာပဏိဟိတစိတ္တ ဖြစ်ပုံကို မနောဒွါရဝီထိတစ်ခုပြလျက် ၎င်းဝီထိ၏ရှေ့ဘဝင်+နောက်ဘဝင်တို့ကို ဖော်ပြပါ။

၅။ ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်း၏ ရဟန္တာထေရ်ကို ဆဲရေးသော ဆဲရေးခြင်းလေးမျိုးကို ရေး၍ ယင်းသို့ ဆဲရေးခြင်းကြောင့် ရသောအကျိုးများကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။ [၅]

၆။ ဝနဝါသီတိဿသာမဏေ ငယ်စဉ်က ၎င်းအတွက် ပြုလုပ်ခဲ့သော မင်္ဂလာအမည်များကို[၆] ပြည့်စုံအောင်ဖော်ပြ၍ ဘုရားရှင်မေးသော အမေးနှင့် ဝနဝါသီတိဿ သာမဏေ၏ ဖြေကြားသော စကားများကို ရေးခဲ့ပါ။ [၇]

၇။ “လေညာသို့ ပစ်အပ်သောမြူသည် ထိုသူသို့သာ ပြန်ကျဘိသကဲ့သို့” ဟူ၍ ဥပမာဆောင် ဟောတော်မူသော ဒေသနာတော်သည် အဘယ်သူ၏ ဇာတ်လမ်းပါနည်း? ထိုသူမိုက်၏ အတိတ်ဇာတ်လမ်းအကျဉ်းမျှကို ပြဆိုခဲ့ပါ။ [၈]

၈။ သီလဝန္တ အတိပိယ ဒွေမိတ္တရဟန်းနှစ်ပါး ကွဲပြားအောင် ကြံဆောင်၍ ပြုလုပ်ခဲ့သူ တစ်ဦး၏ အပြစ်ကြီးမားပုံကို ဒဏ္ဍဝဂ်လာ သာဓကဆောင်၍ ဖြေဆိုခဲ့ပါ။ [၉]

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၂၊ ၂၈။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၂၊ ၂၈။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၂၊ ၂၀၆။ ၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၂၊ ၂၈။
၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၃၁၃-၄-၅၊ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၃၃၄-၅။ ၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၃၄၁-၂
၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၂၊ ၂၀-၁။ ၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၂၊ ၃၄-၅-၆။

http://www.dhammadownload.com

၉။ အောက်ပါ ပါဠိကို နိဿယည်းကျကျ အနက်ယောဇနာပေးခဲ့ပါ။

ဝေဒနံ ဖာရုသံ ဇာနိံ၊ သရီရဿ စ ဘေဒနံ။[၁]

ဂရုကံ ဝါပိ အာဗာဓံ၊ စိတ္တက္ခေပံဝ ပါပုဏေ။[၁]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာ သီကုံးခဲ့ပါ -

"ထိုမုဆိုးသည် ဘုရားဖြင့် ရန်ငြိုးဖွဲ့၍ သွားလေသော် ခြံအနီး၌နေသော ဘုရားကို မြင်၍ 'ဤရှင်ကြီးသည် ငါ၏သမင်တို့ကို လွှတ်သည်ဖြစ်လတ္တံ့။ ထိုရဟန်းကြီးကို သတ်အံ့' ဤသို့ လေးကိုတင်၏"[၂]

* * * * *

၁၃၄၈–ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ "ကတမေန တွံ ဘူမိ ဝိဟာရေန" [၃] ၌ ဘူမိ-ပုဒ်ကို ကာရကရုပ်ကျဉ်း စီရင်၍၊ ယင်းပုဒ်၌ ဓာတ်ကို ဟိယျတ္တနီ အတ္တနောပုဒ်ဖြင့် ကမ္မရုပ်ပဒမာလာစဉ်ခဲ့ပါ။

၂။ သာဝတ္ထိယံ ပညတ္တာ-[၄]၌ သာဝတ္ထိ-ကို သမာသ တဒ္ဓိတ ဝိဂ္ဂဟနှစ်မျိုးပြ၍၊ သမာသဝိဂ္ဂဟ၌ နောက်ပုဒ်ကို နာမပဒမာလာစဉ်ခဲ့ပါ။

၃။ နံပါတ်(၁) ပုစ္ဆာပါ ဘူမိပုဒ်အရကို ပရမတ္ထတရားများကို ကောက်ပြ၍၊ ယင်းဓမ္မ၏ ဖြစ်ကြောင်းတရားများကို တိကျစွာ ခွဲခြားဖော်ပြခဲ့ပါ။

၄။ နံပါတ်(၂) ပုစ္ဆာပါ ပညတ္တာ-၌ ဓာတ်အရ ပရမတ္ထတရားများကို ကောက်ပြ၍၊ ၎င်းတရားများနောင် နှောင်းနိုင်သော တဒါရုံများကို ဝေဒနာအားလျော်စွာ တိတိကျကျ ကောက်ပြခဲ့ပါ။

၅။ ဝါစသိကေန ဥပယာတိကေန သမန္နာဂတော-၌ "ဝါစသိက ဥပယာတိက" [၅]၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ရေး၍၊ အဋ္ဌာနာရပာစတုတ္ထဒါနကံကို ပြုသင့်၊ မပြုသင့် ဆုံးဖြတ်ပြီးလျှင်[၆]၊ မာနတ်ကျင့်စဉ် ဥက္ခိတ္တကဖြစ်၍ ယင်းအဖြစ်မှ လွတ်သောရဟန်း၏ ကျင့်စဉ်ကိုလည်း ရေးပါ။[၇]

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၂ ၄၄။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၂ ၁၇။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၅၀၇။ ၄၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၅၆။
၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၂။ ၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၀၂။ ၇၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၅၇။

http://www.dhammadownload.com

၆။ အရှင်ဆန္န၏ ပြဟ္မဒဏ် ငြိမ်းချမ်းရေးကို ရေး၍[၁]၊ "ဣဒံ ဒသမံ ဝတ္ထုံ သံဃေန ဝိနိစ္ဆိတံ"[၂] ၌ ဆုံးဖြတ်ပုံကို ရေးပြီးလျှင်၊ အရှင်သဗ္ဗကာမီသည် ဆုံးဖြတ်ပြီးဝတ္ထုကို သံဃာ့အအလယ်၌ အဘယ်ကြောင့် တစ်ဖန်မှာအရှင်ရေဝတကို မေးစေပြန်သည်ကိုလည်း ဖော်ပြပါ။[၃]

၇။ ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါးစုံကြောင့် သင့်သော အာပတ်များကို ကုန်စင်အောင်ရေတွက်ပြ၍[၄] အကပ်မခံဘဲ သုံးဆောင်နိုင်သော ပစ္စည်းများကို ကင်းလွတ်သော သိက္ခာပုဒ် အာပတ်နှင့် တွဲစပ်ဖော်ပြခဲ့ပါ။[၅]

၈။ "ဥဘော တေ ဝိဝဇ္ဇေတွာ"[၆] ၌ ဥဘောသရုပ် ထုတ်ပြ၍၊ တရားလို၊ တရားခံ မှန်မမှန် စိစစ်ပြီးလျှင်[၇]၊ သိမ်ပ၌ ကထိန်နုတ်ခြင်းများကိုလည်း ရေတွက်ပြခဲ့ပါ။[၈]

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို အနက်ရေးခဲ့ပါ -

သုသိက္ခိတော ဝိနယဓရော၊ ဟိတစိတ္တော သုပေသလော။
ပဒီပကရဏော ဓီရော၊ ပူဇာရဟော ဗဟုဿုတော။[၉]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာ ပြန်ဆိုပါ -

"သင်သည် အကြင်ရွေ့လောက် ကောင်းစွာ မေးအပ်၏။ ငါသည် အကြင်ရွေ့လောက် ကောင်းစွာဖြေအပ်၏။ ထိုရွေ့လောက် အမေးတွင်လည်းကောင်း၊ အဖြေတွင်လည်းကောင်း ပါဠိတော်မှ လွတ်ကင်းသော တစ်စုံတစ်ရာသော အမေးအဖြေသည် မရှိ"[၁၀]

* * * * *

၁၃၄၈-ခုနှစ်၊ အဂ္ဂိတ္ထိရ်ပါဠိတော်

၁။ "ရောဟိဏီသု ဟရီသ္ဘု"[၁၁] ၌ ဟရီ-ကို နာမပဒမာလာစဉ်ပြီးလျှင် "ဓာရယ္ဘ"[၁၂]၌ ဓာတ်ကိုယူ၍ ဝတ္တမာန်ဝိဘတ် ပရဿပုဒ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ် အာချာတပဒမာလာ စဉ်ပြပါ။

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၈၉။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၅၀၇။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၅၀၈။ ၄၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၇၂။
၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၊ ၁၂၀၊ ကင်္ခါ၊ ၄၊ ၂၂၉။ ခုဒ္ဒ၊ ၁၁၀။ ၆၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၈၄။ ၇၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၉၁။ ၈၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၁၂။
၉၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၈၉။ ၁၀၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၇၂။ ၁၁၊ အံ၊ ၁၊ ၁၆၂။ ၁၂၊ အံ၊ ၂၊ ၁၈၈။

http://www.dhammadownload.com

၂။ တိဏ္ဏာဝိစိကိစ္ဆာ-[၁] ကို သမာသ်ဝစနတ္ထပြ၍၊ နေမိတ္တိကော-[၂] ကိုလည်း တဒ္ဓိတ်ဝစနတ္ထ ပြပြီးလျှင် တဒ္ဓိတ်အမည်ကိုလည်း ပေးခဲ့ပါ။

၃။ "ကိလေသာဝရဏတာယ သမန္နာဂတော"[၃] ၌ ရှေ့ပုဒ်အရ တရားကို တိကျစွာ ကောက်ပြ၍၊ ယင်းတရားကို ဝေဒနာ၊ ဟိတ်၊ ကိစ္စ၊ ဒွါရ၊ အာရုံ၊ ဝတ္ထုတို့ဖြင့် ဝေဖန်ခဲ့ပါ။

၄။ "ပဋ္ဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ"[၄] ၌ တိကျသပုဂ္ဂိုလ်၏ အာဒိကမ္မိက ပဋ္ဌမဈာန သမာပဇ္ဇနဝီထိပုံစံကို ချပြ၍၊ ယင်းဝီထိ၌ ပါဝင်သော ဘဝင်နှင့် ဥပစာဇောတို့ကို ကောက်ပြ ပြီးလျှင်၊ ဝီထိစိတ်တို့၏ အာရုံကိုလည်း ဖော်ပြပါ။

၅။ လျှို့ဝှက်စွာဆောင်ရွက်၊ ပွင့်လင်းစွာ မဆောင်ရွက်သော တရား၊ ပွင့်လင်းမှ တင့်တယ်၍ ဖုံးကွယ်သော် မတင့်တယ်သော တရားတို့ကို တိကနိပါတ် ပဋိစ္ဆန္နသုတ်နှင့် အညီ[၅] ဖြေပြီးလျှင်၊ သစ္စိကရဏီယတရားတို့ကိုလည်း စတုက္ကနိပါတ် သစ္စိကရဏီယ သုတ်လာအတိုင်း[၆] ကောက်ပြပါ။

၆။ စိတ်၏ အညစ်အကြေးတရားများကို ပဉ္စကနိပါတ် ဥပက္ကိလေသသုတ်နှင့်အညီ ဖြေပြီးလျှင်[၇]၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်ရန် မသင့်လျော်သောအခါများကိုလည်း သမယ သုတ်လာအတိုင်း ဖြေဆိုပါ။[၈]

၇။ ရဟန္တာပင်ဖြစ်သော်လည်း "ယုတ်မာသော ရဟန်း"ဟူ၍ ခေါ်ဆိုနိုင်ကြောင်း တရား များကို ဖြေပြီးလျှင်[၉]၊ အမျိုးဒါယကာတို့ မချစ်မနှစ်သက်အပ်သော "ကုလူပက" ရဟန်း၏ အမူအကျင့်များကိုလည်း ဖြေဆိုပါ။[၁၀]

၈။ သာသနာတော် မသန့်ရှင်း မတည်တံ့နိုင်ခြင်း၊ သန့်ရှင်းတည်တံ့နိုင်ခြင်း အကြောင်း များကို ပဉ္စကနိပါတ် ကိမိလသုတ်လာအတိုင်း ဖြေပြီးလျှင်[၁၁]၊ လူဒါယကာများက "ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်"ဟု သိနိုင်ခဲ့ပုံကိုလည်း ဒါရုကမ္မိကသုတ်နှင့်အညီ ဖြေဆိုပါ။[၁၂]

၁၊ အံ၊ ၂၊ ၂၆၃။ ၂၊ အံ၊ ၂၊ ၉၈။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၃၈၀။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၂၁။ ၅၊ အံ၊ ၁၊ ၂၈၆။
၆၊ အံ၊ ၁၊ ၅၀၂။ ၇၊ အံ၊ ၂၊ ၁၄။ ၈၊ အံ၊ ၂၊ ၅၈။ ၉၊ အံ၊ ၂၊ ၁၁၂။ ၁၀၊ အံ၊ ၂၊ ၁၂၀။
၁၁၊ အံ၊ ၂၊ ၂၁၆။ ၁၂၊ အံ၊ ၂၊ ၃၄၃။ ၁၃၊ အံ၊ ၂၊ ၃၁၆။

http://www.dhammadownload.com

၉။ န ဥဿေသု န ဩမေသု၊ သမေတ္တေ နောပနီယရေ။

ဒိဏ္ဏာ ဇာတိ ဝုသိတံ ပြဟ္မစရိယံ၊ စရန္တိ သံယောဇနဝိပ္ပမုတ္တာ-[၁]ကို ထည့်သင့်သည့် ပုဒ်တို့ကို ထည့်၍ အနက်ပေးပါ။

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာ စီကုံးပါ။

"ရဟန်းတို့ ကာမရာဂဖြင့် တပ်မက်၍ ဆန္ဒရာဂဖြင့် နှောင်ဖွဲ့အပ်သော ဤသတ္တဝါသည် မျက်မှောက်ညွှန်ပျောင်းမှလည်းမလွတ်။ တမလွန်ညွှန်ပျောင်းမှလည်း မလွတ်။ ထို့ကြောင့် "ညွှန်ပျောင်း"ဟူသော အမည်သည် ကာမဂုဏ်တို့၏ အမည်ဖြစ်၏"[၂]

* * * * **

၁၃၄၈-ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ "အဟံ ဆက္ခတ္တုံ ဈာနာ ပရိဟီနော၊ ပရိဟီနဇ္ဈာနဿ ခေါ ပန အနိယတာ ဂတိ"[၃] ပါဠိ၌ ပရိဟီနဇ္ဈာနဿ-ကို ပုဒ်ဖြတ်၍ ယင်းပုဒ်ကို သမာသ်ဝစနတ္ထ ပြုပြီးလျှင်၊ ပရိဟီန-ပုဒ်၌ ဓာတ်ကို ဝတ္တမာန် ပရဿပုဒ်ဖြင့် အာချာတပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၂။ ပရိဟီနဇ္ဈာနဿ-၌ ပရိဟီန-ကို နာမပဒမာလာ၊ ဆက္ခတ္တုံ-ကို သမာသ် တဒ္ဓိတ်ရုပ်ကျဉ်းတွက်ပြီးလျှင်၊ ယင်းပုဒ်ကို စာစပ်ခဲ့ပါ။

၃။ ပရိဟီနော-၌ ဓာတ်အရ ဖြစ်နိုင်သောစိတ်ကို ကောက်ပြ၍ ယင်းနှင့်ယှဉ်သော စေတသိက်တို့ကို ထုတ်ပြပြီးလျှင်၊ ယင်းစိတ်ကို ဝေဒနာ၊ ဟိတ်၊ ကိစ္စတို့ဖြင့် ဝေဖန်ခဲ့ပါ။

၄။ ပရိဟီနဇ္ဈာနဿ-၌ ဈာန်လျောသောအခါ ဖြစ်သော စိတ်အစဉ်ကို ပြ၍၊ ယင်းဝီထိစိတ်အစဉ် ဖြစ်နိုင်သည့်ဘုံ၊ ယင်းဝီထိစိတ် ပဋ္ဌမဇောနှင့် အတူဖြစ်ပေါ်လာသော ကမ္မဇကလာပ်စည်းများကို ပြခဲ့ပါ။

၅။ "သမင်မွေးဘိ ကျားစားဘိ"ဟူသော မြန်မာစကားပုံ သင့်၊ မသင့် ဝတ္ထုကြောင်းထောက်၍ ဖြေပြီးလျှင်[၄]၊ ယင်းစကားပုံ "မသင့်"ဟု ထင်မြင်ပါက အမှန်ကျအောင် သင့်ညာဏ်စွမ်းဖြင့် ပြင်ဆင်ခဲ့ပါ။

၁၊ အံ၊ ၂ ၃၁၆။ ၂ အံ၊ ၂ ၂၇၄။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၇၂-၃။ ၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၁၊

http://www.dhammadownload.com

၆။ ဂတန္တိနော-၌ အဌ္ဌါသရုပ်ထုတ်၍၊ ယင်းပါဌ်အရ ခရီးသွားဆဲသူနှင့် ခရီးသွားပြီး သူတို့ကို ခွဲခြားပြပါ။[၁]

၇။ ရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ညီငယ်သုံးယောက်၊ နှမငယ်သုံးယောက်တို့၏ အမည်များကို ပြဆိုပြီးလျှင်[၂]၊ "ဘူမိရာမဏေယျက" မည်ထိုက်သော အရပ်ကိုလည်း ပြဆိုခဲ့ပါ။[၃]

၈။ ရေလုံပြုတ် ချဉ်ပေါင်ဟင်း လောင်းလှူသူ၏ ဒါနကို "လူခဒါန"ဟု ဆိုသင့်၊ မဆိုသင့် အကြောင်းပြဖြေပြီးလျှင်၊[၄]

ယထာဒဏ္ဍေန ဂေါပါလော၊ ဂါဝေါ ပါဇေတိ ဂေါစရံ၊

ဧဝံ ဇရာ စ မစ္စူ စ၊ အာယုံ ပါဇေန္တိ ပါဏိနံ-[၅]ဟူသော ဂါထာ၌ ဥပမာ၊ ဥပမေယျ စပ်ဟပ်ပြခဲ့ပါ။

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုခဲ့ပါ -

ဥဘော ပုတ္တာ ကာလကတာ၊ ပန္ထေ မယှံ ပတီ မတော။

မာတာပိတာ စ ဘာတာ စ၊ ဍေစိတမှိ ဍယှရေ။[၆]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာစကားရပ်တို့ကို ပါဠိသို့ပြန်ကုံးပါ။

"(က) သင် ဒီလို လုပ်သလား[၇]။ (ခ) ဘာကြောင့် ဝန်လေးသောအလုပ်ကို လုပ်သလဲ[၈]။ (ဂ) သူဌေးကြီး၏ စာရေးအသွင် ဖန်တီး၍ ကမ္ဘည်းစာရင်းသို့ သက္ကရာဇ်၊ နေ့၊ လ တင်၍ ကုန်သည်အလုပ်ဖြင့် အသက်မွေးသူတို့ ယူထားသောဥစ္စာကို တောင်းပေးလိုက်ပါ" [၉]

* * * * *

၁၃၄၉–ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ "ဝုဓော လိစ္ဆဝိ - - - ဘိက္ခူနံ သဟာယော ဟောတိ"[၁၀] ၌ လိစ္ဆဝီ-ကို သမာသ်ဝစနတ္ထပြု၍၊ ရှေ့ပုဒ်၌ ဓာတ်ကို ယူပြီး ဝတ္တမာန်ဝိဘတ် ပရဿပုဒ်ဖြင့် အာချာတ ပဒမာလာစဉ်ပြပါ။

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၃၈၃။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၃၉၆။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၄၀၀။ ၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၂၊ ၈။
၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၃၈။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၄၄၀။ ၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၂၊ ၄။ ၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၂၊ ၄။
၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၂၊ ၉။ ၁၀၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၆၂။

http://www.dhammadownload.com

၂။ ပဌမံ အာနန္တရိယံ ကမ္မံ ဥပစိတံ [1] ၌ အာနန္တရိယံ-ကို အစိတ်အပေါင်း ဝစနတ္ထပြု၍ ပုဒ် ပစ္စည်းခွဲပြပြီး၊ ရုဟိရံ ဥပ္ပါဒေသိ [1] ၌ ရုဟိရံ-ကို နာမပဒမာလာစဉ်ပြပါ။

၃။ နာဂေါ ဒန္တော မဟေသိနာ [2] ၌ ဒန္တော-အရ တရားကို ကျနစွာ ကောက်ပြ၍၊ ပကိဏ်းပိုင်းလာ ဝေဒနာ၊ ဟိတ်၊ ကိစ္စ၊ ဒွါရ၊ အာရုံ၊ ဝတ္ထုတို့ဖြင့် ဝေဖန်ပြပါ။

၄။ နံပါတ် (၂) ပုစ္ဆာလာ "ဥပစိတံ" အရ တရားကို တိကျစွာ ကောက်ပြ၍၊ ယင်းတရား ကြောင့်ရောက်နိုင်သော ဘုံဌာနကို ဖော်ပြပြီး၊ ဝီထိပုံစံတစ်ခုချ၍၊ ယင်းဝီတိ၌ ပါဝင်သော တဒါရုံ၊ ဘဝင်တို့ကိုလည်း ကောက်ပြပါ။

၅။ ဘုရားရှင်က ရာဇဂြိုဟ်သူဌေးအား ကျောင်းလှူပုံလှူနည်းကို မည်သို့ ညွှန်ကြား တော်မူသည်ကို ဖော်ပြ၍[3]၊ မြေမြင့်အောင် ဘုရားရှင်ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သော စီခြင်း သုံးမျိုးကို ဖော်ပြပြီး[4]၊ ကျောင်းနံရံစသည်တို့၌ ရုပ်ရှင်မင်းသား၊ မင်းသမီးရုပ် ရေးဆွဲသော ရဟန်းအား အာပတ်သင့်/မသင့်ကိုလည်း ဆုံးဖြတ်ပါ။[5]

၆။ ဒါယကာတို့အား သပိတ်မှောက်အင်္ဂါနှင့် သပိတ်လှန်အင်္ဂါတို့ကို အသီးသီး သချာမှု ဖော်ပြ၍ [6]၊ သပိတ်မှောက်ခံရသော ဒါယကာ၏အမည်ကို ဖော်ပြပြီး၊ ယင်းဒါယကာသည် အဘယ်ကြောင့် သပိတ်မှောက်ခံရသည်ကိုလည်း ဖော်ပြပါ။[6]

၇။ "ဆီ၊ ပျားစသည်တို့ကို ကိုယ်တိုင်အကပ်ခံ၍ ခုနစ်ရက်မလွန်မီ အကြောင်းရှိ၍ သုံးဆောင်သောရဟန်းအား ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်၏" ဟုဆိုရာ ထိုစကားသည် သင့်/မသင့် ကြံဆဖြေဆိုပြီး [7]၊ (ပရိဝါ) အတ္တဝသဝဂ်လာ သိက္ခာပုဒ်ပညတ်တော်မူရခြင်း၏ နောက်ဆုံး အကျိုးထူးတရားနှစ်ပါးကိုလည်း ဖော်ပြပါ။[8]

၈။ ကထိန်ခင်းထိုက်၊ မခင်းထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို (ပရိဝါပါဠိ ကထိနဘေဒအရ) ဖော်ပြ၍[9]၊ ကထိန်မခင်းအပ်သော အခြင်းအရာ ၂၄-ပါးတို့တွင် အစဆုံး ၄-ပါးကို ဖော်ပြပြီး[10]၊ ပံသုကူသက်နှုန်းဖြင့် ကထိန်ခင်းသင့်၊ မခင်းသင့်ကိုလည်း ဆုံးဖြတ်ပါ။[11]

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၅၄။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၅၇။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၉၀။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၉၇။ ၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၉၇။
၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၆၂-၃။ ၇၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၇၅။ ၈၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၈၅။ ၉၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၀၇။ ၁၀၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၀၂။
၁၁၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၀၃။

http://www.dhammadownload.com

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုပါ။

သိတံ ဥဏှံ ပဋိဟန္တိ၊ တတော ဝါဠမိဂါနိ စ။

သရီသပေ စ မကသေ၊ သိသိရေ စာပိ ဝုဋ္ဌိယော။[၁]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာ ပြန်ဆိုပါ။

"သုံးပါးကုန်သော မသူတော်တရားတို့သည် လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်အပ်သည်ဖြစ်၍ ကုသိုလ်စိတ်ကုန်ခန်းသော် ဒေဝဒတ်သည် အပါယ်၌ ဖြစ်လတ္တံ့၊ အဝီစိငရဲ၌ ဖြစ်လတ္တံ့။ အာယုကပ်ပတ်လုံး တည်လတ္တံ့။ ကုစား၍ မရနိုင်တော့ချေ။" [၂]

* * * * *

၁၃၄၉–ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ ဥက္ကာနာဘိ သရဗ္ဗ မူသိကာ [၁] ၌ ဥက္ကာနာဘိ-ကို ဝိဂ္ဂဟပြု၍ သမာသ်အမည် ပေးပြီးလျှင်၊ အစိတ်ပုဒ် အပေါင်းပုဒ်တို့၏ လိင်၊ ဂဏ၊ ကာရန္တတို့ကိုလည်း ညွှန်ပြခဲ့ပါ။

၂။ မာတုဂါမဿ ဆပ္ပဉ္စဝါစာဟိ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော အာပတ္တိ [၂] -၌ မာတုဂါမဿ-ဝယ် ဝိဘတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဆပ္ပဉ္စဝါစာဟိ-၌ သမာသ်အမည်ကိုလည်းကောင်း အကြောင်းနှင့်တကွ ဖော်ပြ၍၊ နာတိကော ဝိဟရတိ [၃] ၌ နာတိကေ-ကို သန္ဓိရုပ်တွက်ပြီး ဝိဂ္ဂဟပြုခဲ့ပါ။

၃။ သဒ္ဒဟတိ တထာဂတဿ ဗောဓိံ [၄] ၌ သဒ္ဒဟတိ-ဝယ် သဒ္ဓါအရနှင့် ဗောဓိ အရတို့ကို ဖော်ပြီးလျှင်၊ ဂဟာဏိယာ သမန္နာဂတော [၅] ၌ ဂဟာဏီအရ တရား၏ အစဆုံး နောက်ဆုံး ဖြစ်ရာကာလနှင့် ဖြစ်ပုံကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။

၄။ ဓမ္မကုစ္ဆိသမာတပေါ [၆] -၌ ဓမ္မအရတရားနှင့်ယှဉ်သော စေတသိက်ကို သချာမျှ ဖော်ပြ၍၊ သော ဈာယီ အဿာသရတော [၇] ၌ အဿာသအရ တရား၏ ဖြစ်ပုံကို စီထိချပြပြီးလျှင်၊ ၎င်းတရား၏ အာရုံ၊ ကိစ္စ၊ သမ္ပယုတ္တဓမ္မတို့ကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၉၁။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၆၆။ ၃၊ အံ၊ ၁၊ ၃၈၄။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၂၂၆။
၅၊ အံ၊ ၂၊ ၂၆၈။ ၆၊ အံ၊ ၂၊ ၂။ ၇၊ အံ၊ ၂၊ ၅၈။ ၈၊ အံ၊ ၂၊ ၃၀၄။

http://www.dhammadownload.com

၅။ အညံ့ဆုံးယက်ထည်ကမ္ဗလာနှင့်တူသော အယူဝါဒနှင့်ဝါဒရှင်ကို ဖော်ပြ၍[၁]၊ စပါးတွင် သိမ်းဆည်းမကုန်အောင် ပေါများကြောင်း တရားလေးမျိုးကို ရေတွက်ပြပြီး၊[၂] တစ်သံသရာလုံး ဇနီးမောင်နှံ အတူနေနိုင်ကြောင်း တရားများကိုလည်း ရေတွက်ပြခဲ့ပါ။[၃]

၆။ ဆိတ်ငြိမ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းများကို မြန်မာလို ရေတွက်ပြ၍[၄] ပညာခန်-၌ ပညာအရကို ဖော်ပြပြီး[၅]၊ တောနေရဟန်းအား သေစေနိုင်သော ရောဂါတို့ကိုလည်း ရေတွက်ပြခဲ့ပါ။[၆]

၇။ ကာလဒါန၏ အကျိုးများကို ရေတွက်ပြ၍[၇]၊ ရှိခိုးပူဇော်ခံထိုက်သော သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့ကို ဆက္ကနိပါတ်နှင့်အညီ ရေတွက်ပြခဲ့ပါ။[၈]

၈။ ပဌမ မရဏာဿတိသုတ်လာ နောက်ဆုံးရဟန်း၏ မရဏာဿတိ ကြံစည်ပုံကို ရေး၍[၉]၊ ယင်းကိုပွားသဖြင့် ရအပ်သောအကျိုးကို ရေးပြီးလျှင်၊ ဇာဏုသောဏိအား ဟောကြားအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ခြောက်မျိုးတို့၏ ဆောက်တည်၊ မှီခိုရာတို့ကိုလည်း ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်တွဲရေးခဲ့ပါ[၁၀]

၉။ အောက်ပါဂ ါထာကို တအစွဲနှင့် ဘိက္ခု၏ အဘိဓေယျတ္ထပေါ်အောင် အနက်ပေးခဲ့ပါ -

တာဒိသံ ဘိက္ခုမာသဇ္ဇ ပုဗ္ဗေဝ ဥပဟညတိ။

အတ္တာနံ ဥပဟန္တွာန၊ ပစ္ဆာ အညံ ဝိဟိံသတိ။ [၁၁]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာ စီကုံးခဲ့ပါ။

"ရဟန်းတို့ ဥပမာမည်သည်ကား သစ်ပင်သည် အကိုင်းအခက်၊ အရွက်နှင့် ပြည့်စုံ၏။ အပွေးသည်လည်းကောင်း၊ အခေါက်သည်လည်းကောင်း၊ အကာသည်လည်းကောင်း၊ အနှစ်သည်လည်းကောင်း ပြည့်စုံခြင်းသို့ ရောက်၏။" [၁၂]

* * * * *

၁၊ အံ၊ ၁၊ ၂၀၉။ ၂၊ အံ၊ ၁၊ ၃၄၁။ ၃၊ အံ၊ ၁၊ ၃၇၃။ ၄၊ အံ၊ ၁၊ ၅၃၁။ ၅၊ အံ၊ ၂၊ ၄၇။
၆၊ အံ၊ ၂၊ ၈၉။ ၇၊ အံ၊ ၂၊ ၁၅၂။ ၈၊ ကက္ခန္ဓိယသံဝရသီလ၊ အရဟတ္တဖိုလ် သမာဓိ၊ ကြိယာအဘိဉာဉ် ပညာ အရဟတ္တဖိုလ်ပညာ (အံ၊ ၂၊ ၄၇-၈။ အံ၊ ဋ္ဌ၊ ၃၊ ၈၇)။ ၉၊ အံ၊ ၂၊ ၂၆၉။
၁၀၊ အံ၊ ၂၊ ၂၁၈-၉။ ၁၁၊ အံ၊ ၂၊ ၃၂၇။ ၁၂၊ အံ၊ ၂၊ ၁၇။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၄၉–ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ ခီဏာသဝေါ သက္ကာယဒိဋ္ဌိယာ ပဟီနတ္တာ[၁] -၌ ပဟီနတ္တာ-ကို ပုဒ်ဖြတ်၍၊ သက္ကာယ-ပါဋ္ဌ်ဝယ် ရှေ့ပုဒ်ကို နာမပဒမာလာ၊ ယင်းရှေ့ပုဒ်၌ ဓာတ်ကို သတ္တမီဝိဘတ် ပရဿပုဒ် ပဋ္ဌမပုရိသ်ဖြင့် အာချာတ်ဂိုဏ်း ပြေးခဲ့ပါ။

၂။ ဘာဝယောဂပုဒ်-ဝယ် စာစပ်ခိုက် သက္ကာယဒိဋ္ဌိယာ-၌ ဝိဘတ်သက်သော သုတ်ကို ညွှန်ပြ၍၊ ကတမာ နု ခေါ အဘိရူပတရာ ဝါ ။ပ။ ဇနပဒကလျာဏီ-၌ အဘိရူပ-တရာ၏ အစိတ်အပေါင်း ဝိဂ္ဂဟမှန်အောင် ပြုခဲ့ပါ။

၃။ ပ.ိနတ္တာ-ဝယ် ဓာတ်အရ ဖြစ်သင့်သောတရားကို ထုတ်ပြ၍၊ ယင်းနှင့်ယှဉ်သော တရားစုကို ဖော်ပြပြီးလျှင်၊ ယင်းတရားစုပါဝင်သော ဝီထိပုံစံတစ်ခု ချပြပါ။

၄။ ပဟီန-ဝယ် ပစ္စည်းအရတရားကို ဝေဒနာ၊ ဟိတ်၊ ကိစ္စဖြင့် ဝေဖန်၍၊ ယင်းတရား ဖြစ်နိုင်သောဘုံ၊ ယင်းတရားနှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ကမ္မဇကလာပ်များကို ဘုံအားလျော်စွာ ပိုင်းခြားပြပါ။

၅။ "ပရိပ္ပန္ဒတိဒံ စိတ္တံ၊ မာရဓေယျံ ပဟာတဝေ" ဤ ပါဠိတော်အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာ လာအတိုင်း နှစ်နည်းရေး၍၊ အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည် ဘုရားရှင်ကို နှစ်သက်စေနိုင် သနည်း။ "ဒုန္နိဂ္ဂဟဿ လဟုနော" ဂါထာဖွင့်လာ ဝတ္ထုသွားနှင့်ကိုက်အောင် ဖြေခဲ့ပါ။[၂]

၆။ ဒူရင်္ဂမံ ဧကစရံ-၌ စိတ်၏ ဒူရင်္ဂမဖြစ်ပုံကို ပေါ်လွင်ပြည့်စုံအောင် ဖြေဆိုပြီးလျှင်[၆]၊ ဘုရားလက်ထက်တော်က အဘယ်မထေရ်သည် "သင့်ဦးခေါင်းသည် ဓားသွေးကျောက်နှင့် တူနေပြီ"ဟု အပြောခံရသနည်း။ [၃]

၇။ ချဉ်ပေါင်ဟင်း လောင်းလှူသူ၏ ဒါနကို လူခဒါနဟု ဆိုသင့်ပါသလော၊ အနာထပိဏ် သူဌေး ဝတ္ထုထောက် ဖြေဆို၍[၆]၊ ဂတ္တမေဝေ ဥပ္ပလ္လတ္တိ[၇] ၌ ဂတ္တအရ တိကျစွာ ကောက်ပြပါ။

၈။ သဗ္ဗေ တသန္တိ ဒဏ္ဍဿ-၌ သဗ္ဗေ-အရ မပါဝင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များကို အကြောင်းပြ ဖြေဆိုပြီး[၈]၊ သုခသာမဏေဝတ္ထုလာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ စတ္တာရော ပဉ္စေ-၌ ပဉ္စာ လေးပါးသရုပ် ထုတ်ခဲ့ပါ။ [၉]

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၃၁။ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၈၃။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၈၄။
၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၉၃။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၉၆။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၈။
၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၂၄။ ၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၃၁။ ၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၇၀။

http://www.dhammadownload.com

၉။ ယာဝဒေဝ အနတ္ထာယ၊ ဉတ္တံ ဗာလဿ ဇာယတိ၊
ဟန္တိ ဗာလဿ သုက္ကံသံ၊ မုဒ္ဓမဿ ဝိပါတယံ။[၁]
ဤဂါထာကို အနက်ပေးပါ။

၁၀။ လူအပေါင်းတို့က ငါ့ကို "ဤသူကား သဒ္ဓါတရားရှိသူ၊ သီလရှိသူ၊ ဗဟုသုတရှိသူ၊ ကင်းကင်းဆိတ်ဆိတ်နေသူ၊ အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသူ၊ ထင်လာသော သတိရှိသူ၊ တည်ကြည်သူ၊ ပညာရှိသူ၊ အာသဝေါကုန်ပြီးသူ ဟူ၍ သိမူကား ကောင်းလေစွ" ဤသို့ လူမိုက်သည် ဤ ထင်ရှားမရှိသော ဂုဏ်ဖြင့် ချီးမွမ်းခြင်းကို အလိုရှိ၏-[၂] ဤမြန်မာစကားပြေကို စုဏ္ဏိယပါဠိ စီကုံးခဲ့ပါ။

* * * * *

၁၃၅၀-ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါရပါဠိတော်

၁။ ရာဇဂဟေ ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇော ဟောတိ[၃]-၌ ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇော-ကို ဖြစ်သင့်သမျှ ပိဂ္ဂဟပြု၍၊ ရှေ့ဆုံးပုဒ်ကို သတ္တမီဝိဘတ်ဖြင့် နာမ်ရုပ်စုံ ထုတ်ပြပြီးလျှင်၊ နောက်ဆုံးပုဒ်၌ ဉပသာရနှင့် တကွ ဓာတ်ကိုယူ၍ ဝတ္တမာန် ပရဿပုဒ်ဝိဘတ်ဖြင့် အာချာတပဒမာလာစဉ်ခဲ့ပါ။

၂။ အဘုံ မေ ပိသာစော ဝတာယံ[၄]၌ အဘုံ-ကို ကာရကရုပ်၊ ပိသာစ-ကို သန္ဓိရုပ် ထွက်ပြ၍၊ ပံသုကူလိကော-ကို ဝစနတ္ထပြုပြီးလျှင် ပဒ၊ ပစ္စယ ဝေဖန်ခဲ့ပါ။

၃။ ဉတ္တရိမနုဿဓမ္မဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသိသု[၅]၌ ဓမ္မအရ ဖြစ်သင့်သမျှ ကောက်ပြ၍၊ ယှဉ်ဘက် သမ္မယုတ္တဓမ္မများနှင့် ယင်းတို့၏ အာရုံများကိုလည်း ပြည့်စုံစွာ ဖော်ပြပါ။

၄။ ဝေသာလိယံ ပညတ္တံ[၅] ဝယ် ပညတ္တံ-၌ အန္တတ္ထ အရဖြစ်သင့်သော ဝိထိကို ချပြ၍၊ ဗာဟျတ္ထအရ၏ ရုပ်ကလာပ်တို့ကို ထုတ်ပြပြီးလျှင်၊ ပညတ္တံ-၏ ကတ္တားအရ ဖြစ်ထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပဋိသန္ဓေစိတ်ကိုလည်း မှန်ကန်စေခဲ့ပါ။

၅။ န စ ဘိက္ခဝေ သဗ္ဗပံသုကူလိကေန ဘဝိတဗ္ဗံ-၌ မယူသင့်သော ပံသုကူလကို အကြောင်းပြ ဖြေဆို၍[၆]၊ ရဟန်းတော်တို့အား အပ်စပ်သော ခြေပွတ်တို့ကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။[၇]

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၂၆။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၂၈-၉။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၃။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၅၁။
၅၊ ဝိ၊ ၅၊ ၄။ ၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၅၁။ ၇၊ ဝိ၊ ၃၊ ၂၆၈။

http://www.dhammadownload.com

၆။ အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး ဘုရားပင့်၍ ရာဇဂြိုဟ်မှ သာဝတ္ထိသို့ အပြန်လမ်းခရီး၌ လှူဒါန်းခဲ့သော ငွေနှင့်ပစ္စည်းတန်ဖိုး[၁]၊ ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက် တံခါးမုခ် ကုသိုလ်ရှင် အမည်တို့ကို ဖော်ပြ၍[၂]၊ အပ္ပမတ္တကဝိသဇ္ဇက သမ္မုတိရ ရဟန်းက သံယာကို မပန် ကြားဘဲ ပေးကောင်းသော သံဃိကပစ္စည်း အစငါးမျိုးကို ရေးခဲ့ပါ။[၃]

၇။ ပြဟ္မဒဏ်၏အဓိပ္ပာယ်ကို ရေး၍[၄]၊ ဒုတိယ သံဂါယနာတင်ရခြင်းအကြောင်းများနှင့် တင်ရာဌာန၊ တင်ချိန်ကာလ၊ သံဃနာယကထေရ်၏ အမည်တို့ကို ဖော်ပြပါ။[၅]

၈။ အာပတ္တာဓိကရဏ်း၏ တဗ္ဘာဂိယသမထ၊ အညဘာဂိယသမထတို့ကို ဖော်ပြပြီးလျှင်[၆] အတ္တာပတ္တိ ဗာလော အာပဇ္ဇတိ နော ပဏ္ဍိတော-၌ မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို "ဗာလ၊ ပဏ္ဍိတ" ခေါ်ဆိုကြောင်း ဖြေဆိုပါ။[၇]

၉။ ယတော-ကို အဗျယ ကြံ၍ အောက်ပါဂါထာကို အနက်ယောဇနာပါ -

မာ ကုဉ္စရ နာဂမာသဒေါ၊
ဒုက္ခံ ဟိ ကုဉ္စရ နာဂမာသဒေါ၊
န ဟိ နာဂဟတဿ ကုဉ္စရ၊
သုဂတိ ဟောတိ ဣတော ပရံ ယတော။[၈]

၁၀။ "အာသဝေါတရားတို့၏လည်း ကုန်ခြင်းကြောင့် အာသဝေါတရားတို့မှကင်းသော ရာဂမှလွတ်သော အရဟတ္တဖိုလ်နှင့် ယှဉ်သော သမာဓိကိုလည်းကောင်း၊ အဝိဇ္ဇာမှ လွတ်သော အရဟတ္တဖိုလ်နှင့်ယှဉ်သော ပညာကိုလည်းကောင်း၊ မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင် ကိုယ်တိုင်လွန်ကဲသော ဉာဏ်ဖြင့်သိ၍ မျက်မှောက်ပြုကာ ပြည့်စုံ၍ နေ၏" ယင်းကို ပါဠိဘာသာပြန်ဆိုပါ။[၉]

* * * * *

၁၃၅၀–ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ ဘိက္ခုနော ပဟိတတ္တဿ[၁၀]၌ ပဟိတတ္တ-ကို ဝစနတ္ထပြုပြီး၊ ရှေ့ပုဒ်၌ စာတ်ကိုယူ၍ ဝတ္တမာန်ဝိဘတ် ပရဿပုဒ်ဖြင့် အာချာတပဒမာလာ၊ နောက်ပုဒ်ကို နာမပဒမာလာစဉ်ပြပါ။

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၊ ၆၂။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၀၇။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၃၂။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၈၇။
၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၉၁၊ ၅၀၂။ ၆၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၈၆။ ၇၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၊ ၁၆၇။ ၈၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၊ ၃၅၇။
၉၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၄၀။ ၁၀၊ အံ၊ ၂၊ ၁၈။

http://www.dhammadownload.com

၂။ ဘိက္ခုနော ပီတိမနသော-၌ "ပီတိမန"ကို ဝစနတ္ထပြု၍ ဒိဗ္ဗေန အာဓိပတေယျေန-[၁] ပါဌ်ဝယ် "ဒိဗ္ဗေန" ၌ တဒ္ဓိတ်၊ ပုဒ်၊ ပစ္စည်း၊ လိင်၊ ဂိုဏ်း၊ ကာရန်တို့ကိုလည်း အသီးသီးခွဲပြပါ။

၃။ ဝေါသဂ္ဂပရိဏာမိ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂ[၂] ၌ ဝေါသဂ္ဂအရ ကျနစွာ ကောက်ပြ၍၊ ၎င်းတရားတို့ကို ကိစ္စ၊ ဒွါရ၊ အာရုံတို့ဖြင့် ဝေဖန်ခဲ့ပါ။

၄။ "အသသ္မိ"တိ ဟောတိ၊ "သတသ္မိ"တိ ဟောတိ၊ "သ" န္တိ ဟောတိ[၃]၌ အသ္မိ၊ သံတို့၏ အရ ကောက်ပြ၍၊ ၎င်းနှင့်ယှဉ်သောတရား၊ ၎င်း၏အာရုံ၊ အာရမ္မဏိက တရားတို့ကိုလည်း ခွဲခြားကောက်ပြခဲ့ပါ။

၅။ သေယျ လေးမျိုး၊ ထူပါရဟ လေးမျိုး၊ ဗဟုကာရဓမ္မ လေးမျိုးတို့ကို ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြခဲ့ပါ။[၄]

၆။ သားကို တောင့်တသည့် မိဘများ၏ မျှော်လင့်ချက်များကို ဖော်ပြ၍၊ တရားအားထုတ်ရန် သင့်လျော်သည့် အချိန်အခါများကိုလည်း ပါဠိတော်အတိုင်း ဖော်ပြပါ။[၆]

၇။ သာရဏီယတရား ခြောက်ပါးနှင့်[၇] အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်ရန် ပြည့်စုံရမည့် တရားခြောက်ပါးတို့ကို ဖော်ပြပါ။[၈]

၈။ အရတိ၊ ဝိဟိံသာ၊ အဓမ္မစရိယာ၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ ပမာဒတို့ကို ပယ်နိုင်ရန် အဘယ်တရားတို့ကို ပွားရပါမည်နည်း။[၉]

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို လိုအပ်သည့်ပုဒ်များ ဖြည့်စွက်၍ အနက်ပေးပါ -

ယထာပိ မေဃော ထနယံ၊ ဝိဇ္ဇုမာလီ သတက္ကတု။
ထလံ နိန္နဉ္စ ပူရေတိ၊ အဘိဝဿံ ဝသုန္ဓရံ၊
ဧဝံ ဒဿနသမ္ပန္နော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာဝကော၊ . . .
မစ္စေ ရိဗ္ဗဲ အဓိဂစ္ဆာတိ၊ ပဉ္စ ဌာနေဟိ ပဏ္ဍိတော။[၁၀]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာစကားကို သဒ္ဒါနည်းမှန်ကန်စွာ ပါဠိစီကုံးပါ။

"တောက်လောင်သည့် ကြီးမားသော မီးသည် လောင်စာမရှိခဲ့သော် ငြိမ်းသကဲ့သို့ သခ်ီရတို့ ချုပ်ငြိမ်းကြသည်ရှိသော် "ငြိမ်းပြီးသူ" ဟု ဆိုအပ်၏။" [၁၁]

* * * * *

၁၊ အံ၊ ၂၊ ၂၇။ ၂၊ အံ၊ ၁၊ ၃၂၃။ ၃၊ အံ၊ ၁၊ ၅၃၃။ ၄၊ အံ၊ ၁၊ ၅၆၆-၇-၈။
၅၊ အံ၊ ၂၊ ၃၇။ ၆၊ အံ၊ ၂၊ ၅၈။ ၇၊ အံ၊ ၂၊ ၂၅၅။ ၈၊ အံ၊ ၂၊ ၃၇၈။
၉၊ အံ၊ ၂၊ ၃၉၀။ ၁၀၊ အံ၊ ၂၊ ၂၈။ ၁၁၊ အံ၊ ၂၊ ၃၀၅။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၅၀–ခုနှစ်၊ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ

၁။ ဥပေါသထ-ကို ပုဒ်ဖြတ်၍ ရုပ်ပြီးပုံကို ဖော်ပြပြီး၊ ပထဝီ အဓိသေဿတိ[၁] ၌ ပထဝီ-ပုဒ်ကို ကာရကရုပ်ကျဉ်းတွက်ကာ၊ ယတ္ထကာမနိပါတိနော[၂] ကို အစိတ်အပေါင်း ဝိဂ္ဂဟပြု၍ သမာသ်အမည်ကိုလည်း ပေးခဲ့ပါ။

၂။ အင်္ဂဒင်္ဂဏ္ဍဝီယဇ္ဇာဘာဝံ[၃] ၌ အလယ်ပုဒ်ကို တဒ္ဓိတ်ဝိဂ္ဂဟပြု၍ တဒ္ဓိတ်အတွင်း ပုဒ်၏ လိင်၊ ဂိုဏ်းကို ဖော်ပြပြီး၊ လဟုနော-ဝယ် ဓာတ်ကိုယူ၍ ပဉ္စမီဝိဘတ်ဖြင့် ဘာဝရုပ်ဂိုဏ်း ပြေးခဲ့ပါ။

၃။ သောရေယျသေဋ္ဌိပုတ္တော တံ ဒိသွာ စိန္တေသိ[၄] ၌ ဒိသွာ-၏ ကရိုဏ်းဖြစ်သင့်သော စိတ်ကို တိကျစွာကောက်ပြီး၊ ကိစ္စ၊ ဒွါရ၊ အာရုံ၊ ဝတ္ထုတို့ဖြင့် ဝေဖန်၍၊ ၎င်းပါဠိပါ "တံ ဒိသွာ"အရ အတိမဟန္တာရုံဝီထိဖြစ်ရာ၌ ဖြစ်သင့်သော ဝီထိစိတ်အစဉ်ကို တိကျစွာ အစဉ်အတိုင်း ရေးခဲ့ပါ။

၄။ သောရေယျသေဋ္ဌိပုတ္တော-ဟူသော ကတ္တား၏ ဖြစ်သင့်သော ပဋိသန္ဓေစိတ်၊ ၎င်းစိတ်၏ အကြောင်းကံ၊ ၎င်းစိတ်နှင့် ပြိုင်တူ ဥပါဒ်သောရုပ်ကလာပ်များကို မှန်ကန်စွာ ဖော်ပြပါ။

၅။ ဥဇုံ ကရောတိ မေဓာဝီ ဥသုကာရောဝ တေဇနံ-၌ ဥပမာ ဥပမေယျ ရှင်းလင်းအောင် ညှိနှိုင်းဖော်ပြပြီး[၅]၊ စိတ္တံ သံယမေဿန္တိ-၌ စိတ်ကို စောင့်စည်းပုံကိုလည်း ဖော်ပြပါ။[၆]

၆။ အကောင်းဆုံး နံ့သာသုံးမျိုးကို ဖော်ပြ၍[၇]၊ မြတ်စွာဘုရား မြို့ရွာတွင်းသို့ ဆွမ်းခံဝင်တော်မူပုံကိုလည်း သာဓကနှင့်တကွ ရေးပြီးလျှင်[၈]၊ ရဟန္တာများ ကာမချမ်းသာ မသာယာပုံကို ဥပမာသွင်း၍ ရှင်းခဲ့ပါ။[၉]

၇။ ကာဏာအမျိုးသမီးနှင့်ရဟန်းအိုကြီးများ အတိတ်ဘဝကို ဖော်ပြ၍[၁၀]၊ ဂတဒ္ဓိနော-ပုဒ်ဝယ် ဝဋ္ဋဒ္ဓိ၊ ဝဋ္ဋဂတဒ္ဓိက အရတို့ကို အကြောင်းနှင့်တကွ ဖော်ပြပြီးလျှင်[၁၁]၊ "မာ ပမာဒမနုယုဉ္ဇေထ" မည်ခြင်းအကြောင်းကိုလည်း ရေးပါ။[၁၂]

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ၃၊ ၁၊ ၂၀၃။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ၃၊ ၁၊ ၁၈၇။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ၃၊ ၁၊ ၁၈၃။
၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ၃၊ ၁၊ ၂၀၇။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ၃၊ ၁၊ ၁၈၂။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ၃၊ ၁၊ ၁၉၃။
၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ၃၊ ၁၊ ၂၆၆။ ၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ၃၊ ၁၊ ၃၀၆။ ၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ၃၊ ၁၊ ၃၁၂။
၁၀၊ ဓမ္မပဒ၊ ၃၊ ၁၊ ၃၇၄။ ၁၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ၃၊ ၁၊ ၃၈၃။ ၁၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ၃၊ ၁၊ ၃၈၄။

http://www.dhammadownload.com

၈။ အဘယ်ကြောင့် "သံကိစ္စ"ဟု ခေါ်ပါသနည်း။ ၎င်းအရှင်သည် ဘယ်အရွယ်က ရဟန္တာဖြစ်၍ အဘယ်မျှသော ရဟန်းတို့နှင့် တောရကျောင်းသို့ လိုက်သွားပြီး ခိုးသားမည်မျှကို အကျွတ်တရား ရစေပါသနည်း။[၁] ဒေဝဒတ်သည် အဘယ်မျှကြာအောင် ရောဂါဖြစ်နေသည်ကိုလည်း ဖော်ပြပါ။[၂]

၉။ ယံကိဉ္စိ ယိဋ္ဌံဝ ဟုတံဝ လောကေ၊

သံဝစ္ဆရံ ယဇေထ ပုညပေက္ခော။

သဗ္ဗမ္ပိ တံ န စတုဘာဂမေတိ၊

အဘိဝါဒနာ ဥဇ္ဇုဂတေသု သေယျော။ [၃] ဤဂါထာကို အနက်ပေးခဲ့ပါ။

၁၀။ "ထိုပဋ္ဌာစာရီသည် ပြည့်သောကိုယ်ဝန်ရှိသည်ဖြစ်၍ ရှေးနည်းဖြင့်သာ လင်ကို တောင်းပန်၍ သွားခွင့်ကို မရသည်ဖြစ်၍ သားကို ရင်ခွင်ဖြင့် ယူ၍ ထို့အတူသာလျှင် ထွက်သွား၍ ထိုလင်သည် အစဉ်လိုက်၍ ရပ်လော့ဟူ၍ ဆိုအပ်သော် ပြန်နစ်ခြင်းငှာ အလိုမရှိပြီ။ ထိုအခါ ထိုလင်မယားတို့သည် သွားကုန်စဉ် ကြီးစွာသော အခါမဲ့မိုးသည် ဖြစ်ပြီ။" [၄] ဤမြန်မာစကားကို ပါဠိဘာသာ စီကုံးပါ။

* * * * *

၁၃၅၁–ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ အပဟိ မေခလိကာယ ။ပ။ ပါတုရဟောသိ [၁] ဝယ် မေခလိကာယ-၌ အစိတ်အပေါင်း ဝစနတ္ထပြ၍၊ ပါတုရဟောသိ-၌ ဓာတ်ကိုသာ ယူ၍ ဘဝိဿန္တိ ပရဿပုဒ်ဝိဘတ်ဖြင့် ဖြစ်သင့်သမျှ အာချာတပဒမာလာစဉ်ခဲ့ပါ။

၂။ ပဥ္စဟိ အာပတ္တိက္ခန္ဓေဟိ အာရတိ ဝိရတိ ပဋိဝိရတိ ဝေရမဏီ[၆] ၌ အာရတိ စသည်ကို အသီးသီး ဝစနတ္ထပြပြီးလျှင် မေတ္တံ ကာယကမ္မံ[၇] ၌ မေတ္တံ-ကို နာမပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၃။ ပရိသုဒ္ဓသီလောမှိတိ ပဋိဇာနာတိ [၈] ဝယ် ပဋိဇာနာတိ-အရ ဖြစ်သင့်သော စိတ်ကို ဖော်ပြ၍၊ ယင်း၏ ယှဉ်ဘက်စေတသိက် မိုရာဝတ္ထုတို့ကို မှန်ကန်စွာ ဖြေခဲ့ပါ။

၁၊ ဓမ္မပ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၂၆-၇-၈။ ၂၊ ဓမ္မပ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၉၄။ ၃၊ ဓမ္မပ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၂၂။

၄၊ ဓမ္မပ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၃၈။ ၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၄၁။ ၆၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၆၄။ ၇၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၆၇။ ၈၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၄၃။

http://www.dhammadownload.com

၄။ ဒေဝဒတ္တော သမဂ္ဂဿ သံဃဿ ဘေဒါယ ပရက္ကမိ[၁] ဝယ် ကြိယာပုဒ်အရ ကောက်ပြီးလျှင်၊ ယင်း၏အာရုံ, အကျိုးပေးနိုင်သည့်ဘုံ, ယင်းနောက် ကျနိုင်သည့်တဒါရုံ တို့ကိုလည်း ဝိထိချ၍ ခွဲခြားဖော်ပြခဲ့ပါ။

၅။ ဘုရားရှင်သည် ဘတ္တုဒ္ဒေသကကို ခွင့်ပြုရခြင်းအကြောင်း ရေး၍[၂]၊ ဘတ္တုဒ္ဒေသက အင်္ဂါများကို ဖော်ပြပြီးလျှင်[၃]၊ ဆွမ်းညွှန်းပုံအခြင်းအရာကိုလည်း ဖြေဆိုခဲ့ပါ။[၂]

၆။ နမော သတ္တန္နံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါနံ-ဝယ် သတ္တသရုပ်ဖော်ထုတ်ပြ၍[၄]၊ သမဏဗြာဟ္မဏ တို့၏ ညစ်နွမ်းကြောင်းလေးပါးကိုလည်း ဖြေဆိုခဲ့ပါ။[၅]

၇။ ပုဗ္ဗာပရံ ဇာနိတဗ္ဗံ-အရ ရှေ့နောက် သိသင့်ပုံကို ပါဠိအတိုင်း စုံလင်စွာ ဖော်ပြ၍[၆]၊ ကဿ ကထိနံ အတ္ထတံ-အမေးကိုလည်း ပါဠိအတိုင်း ဖြေကြားခဲ့ပါ။[၆]

၈။ သံဃဂရု၊ ပုဂ္ဂလဂရု၊ သဒ္ဓမ္မဂရု၊ အာမိသဂရု-ပုဒ်တို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်ပြ၍[၇]၊ ကတိဟိ နု ခေါ ဘန္တေ အာကာရေဟိ သံဃော ဘိဇ္ဇတိ - အမေးကို ဘုရားရှင်ဖြေဆိုသည့် အတိုင်း ဖြေဆိုခဲ့ပါ။[၈]

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို မြန်မာပြန်ဆိုခဲ့ပါ -

ဆန္နမတိဝဿတိ၊ ဝိဝဋံ နာတိဝဿတိ။
တသ္မာ ဆန္နံ ဝိဝရေထ, ဧဝံ တံ နာတိဝဿတိ။ [၉]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိပြန်ဆိုခဲ့ပါ -

"ဥ တ်လည်းမထား။ ကမ္ဗဝါစာလည်း မရွတ်။ မြတ်စွာဘုရားကလည်း ဖော်ဘိကျွ မခေါ်။ သရဏဂုံဆောက်တည်ခြင်းလည်းမရှိ။ သူ၏ ပဉ္စင်းအဖြစ်သည်လည်း မပျက်စီး။ ဤအမေးကို ပညာရှိတို့သည် ကြံအပ်၏။" [၁၀]

* * * * *

၁၃၅၁–ခုနှစ်၊ အဋ္ဌကထာဒုတိယပါဠိတော်

၁။ အန္တရာ စ ဥတ္တရင္ခံ အန္တရာ စ သေတဖျံ[၁၁] ဝယ် ဥက္ကဋ္ဌ-၌ ဝိဘတ္တိဝိဓိသုတ်ကို ဝိဘတ် သက်ရခြင်းအကြောင်းနှင့်တကွ ဖော်ပြပြီးလျှင် ပုဂ္ဂလော ဘာသိတာ ဟောတိ[၁၂] ၌ ဘာသိတာ၏ လိင်, ဂိုဏ်းကို ဖော်ပြ၍ စိရာယတိ-ကို အာချာတ်ရုပ်တွက်ပြပါ။

၁၊ ဝိ၊ ၅၊ ၉။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၃၀။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၅။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၉၃။ ၅၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၉၁။
၆၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၀၂။ ၇၊ ဝိ၊ ၃၊ ၄၊ ၂၂၂။ ၈၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၄၉။ ၉၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၆၃။ ၁၀၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၇၆။
၁၁၊ အံ၊ ၁၊ ၃၄၆။ ၁၂၊ အံ၊ ၁၊ ၄၁၆။

http://www.dhammadownload.com

၂။ တာလာဝတ္ထုကတာ[၁]-ကို အနက်မှန်အောင် ပေးပြီးလျှင်၊ ငါ့ရှင်တို့ပေးသည့် အနက် အားလျော်စွာ အစိတ်အပေါင်း သမာသ်ဝိဂ္ဂဟပြု၍ သောဝဂ္ဂိကာ[၂]-ကို ဝါကျခင်း၍ တဒ္ဓိတ်ရုပ်ကျဉ်း တွက်ပြခဲ့ပါ။

၃။ သော တံ မဂ္ဂံ အာသေဝတိ[၃]-၌ မဂ္ဂ-အရ ပဌမမဂ်ယူ၍ ယင်းမဂ်ရနိုင်သောဘုံ များကို ဖော်ပြ၍၊ အာသေဝတိ-အရ ဖြစ်သင့်သော ဝီထိတစ်ခု ချပြပြီးလျှင်၊ အဒ္ဓသ ခေါ ဘဂဝါ . . . . မစ္ဆိကံ . . . မဗ္ဘေ ဝမိတွာ ဝိက္ကိဏာမာနံ . . . [၄] -၌ ကြိယာအရတွင် ပါဝင်သော ဝီထိစိတ်သရုပ်တို့ကို တိကျစွာ ထုတ်ပြပါ။

၄။ မေတ္တာစိတ္တေန စ ဘာသိတာ-တွင် ဘာသိတာ-အရ ဖြစ်သင့်သော ပရမတ္ထဓမ္မ၊ ယင်း၏အသက်၊ ဤ၌ ယင်းကိုဖြစ်စေသော စေတသိက်တို့ကို ရေး၍၊ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ[၅] ပါဠိ၌ ကြိယာအရ ဖြစ်သောစိတ်နှင့် ယင်းစိတ်သည် (က) အပါယ်ဘုံ၊ (ခ) ကာမသုဂတိဘုံ၊ (ဂ) ရူပဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အဘယ်ကိစ္စ တပ်ပါသနည်း။

၅။ အသပ္ပုရိသ၊ အသပ္ပုရိတတရ-စသော လေးယောက်ကို ဟောခဲ့သော သုတ်အရေ အတွက်ကို ရေး၍၊ အဘယ်သူတို့ကို ယင်းသုတ်တို့၌ "အသပ္ပုရိသ" ဟု ခေါ်ကြောင်း ခွဲခြား၍ သိသာရုံဖြေပါ။[၆]

၆။ ပဉ္စကနိပါတ် ဒုတိယ အာဃာတပဋိဝိနယသုတ်လာ လေးယောက်မြောက်ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးအပေါ် အာဃာတပျောက်အောင် ဖြေဖျောက်နည်းကို ဥပမာနှင့်တကွ ဖော်ပြပြီးလျှင်[၇]၊ တိပိဋကရေဆရာတော်ကြီးဖြစ်သော်လည်း သာသနာတော် မကွယ် ပျောက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်သောသူကား မဟုတ်ပါ ဟူသော အဆို မှန်/မမှန် သုတ္တန် အမည်၊ ထိုသုတ္တန်လာ စကားတို့ဖြင့် ဝေဖန်ခဲ့ပါ။[၈]

၇။ အပူဇော်ခံရမှုချမ်းသာနှင့် စပ်၍ အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်က အဘယ်သို့လျှောက်၍ မြတ်စွာ ဘုရားက အဘယ်သို့ မိန့်ကြားတော်မူသည်ကို ရှင်းအောင်ဖော်ပြပြီးလျှင်[၉]၊ ငါ့ရှင်တို့ ပြည့်စုံနိုင်သည့် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၏အင်္ဂါကိုလည်း မပိုမလို တိတိကျကျ ဖြေပါ။[၁၀]

၁၊ အံ၊ ၁၊ ၃၄၇။ ၂၊ အံ၊ ၁၊ ၃၆၅။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၆၅။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၂၆၆။
၅၊ အံ၊ ၁၊ ၃၉၇။ ၆၊ အံ၊ ၁၊ ၅၃၉၊ ၅၄၄။ ၇၊ အံ၊ ၂၊ ၁၆၆။ ၈၊ အံ၊ ၂၊ ၁၅၇။
၉၊ အံ၊ ၂၊ ၂၅-၆။ ၁၀၊ အံ၊ ၂၊ ၂၉၅။

http://www.dhammadownload.com

၈။ ဘုရားတည်းဟူသော ဆင်ပြောင်ကြီး၏

(က)	ရွှေခြေ၊	(ခ)	နောက်ခြေ၊	(ဂ)	နှာမောင်း၊
(ဃ)	အစွယ်၊	(င)	လည်ပင်း၊	(စ)	ဦးခေါင်း၊
(ဆ)	နှာမောင်း၊	(ဇ)	ဝမ်းဗိုက်၊	(ဈ)	မြီးဆံ -

တို့ကို ဖော်ပြ၍[1]၊ ထိုစကားများကို လျှောက်ထားသူ၏ အမည်ကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။

၉။ အောက်ပါ ပါဠိကို အနက်ယောဇနာခဲ့ပါ -

က္ကမာဝုသော ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော တာဝဒေဝ သောရတသောရတော ဟောတိ၊ နိဝါတနိဝါတော ဟောတိ၊ ဥပသန္တုပသန္တော ဟောတိ၊ ယာဝ သတ္ထာရံ ဥပနိသ ဝိဟရတိ ၊အညတရံ ဝါ ဂရုဋ္ဌာနိယံ သဗြဟ္မစာရိံ။[2]

၁၀။ အောက်ပါ ပါဠိကို အနက်ယောဇနာခဲ့ပါ -

“အကြွင်စကားသည် အပြစ်မရှိ။ နားချမ်းသာ၏။ ချစ်ခြင်းကို ဖြစ်စေ၏။ နှလုံးသို့ သက်ဝင်၏။ ပြည်ကြီးသူတို့၏ စကားဖြစ်၏။ လူအများ နှစ်သက်အပ်၏။ လူအများစိတ်ကို ပွားစေတတ်၏။ ထိုသို့ သဘောရှိသော စကားကို ဆိုတတ်သူဖြစ်၏။” [4]

* * * * *

၁၃၅၁–ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ သေနာသနစာရိကံ အာဟိဏ္ဍန္တာ[3]-၌ သေနာသနပုဒ်ကို သမာသ်ဝစနတ်ပြု၍၊ စာရိကံ-ပုဒ်ကို နာမပဒမာလာစဉ်ပြီးလျှင် အာဟိဏ္ဍန္တာ-၌ ဓာတ်သက်သက်ကိုသာ ဝတ္တမာန် ပရဿပုဒ်ဖြင့် အာချာတပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၂။ အပ္ပိစ္ဆတာယ ဓမ္မံ ဒေသိတော[5]-၌ အပ္ပိစ္ဆတာ-ပုဒ်ကို ဖြစ်ထိုက်သမျှ အစိတ်အပေါင်း ဝစနတ္ထပြု၍ ဘဂဝန္တံ ယာစိံသု[5]-ဝယ် ယာစိံသု-၌ ကာရိယစုံလင်စွာ အာချာတ်ရုပ် ပြီးပုံကို ရေးခဲ့ပါ။

၃။ သော တာဝတ္တကေနေဝ ။ပ။ ပါရုပနံ ဆဋ္ဌဝတ္ထာ[6]- ဝါကျဝယ် သော-အရ ကတ္တားဌ ဖြစ်ထိုက်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ကောက်ပြ၍ ယင်းကို ဝေဒနာ၊ ဟိတ်၊ ကိစ္စ၊ ဒွါရ၊ အာရုံ ဝတ္ထုတို့ဖြင့် ဝေဖန်ပြပါ။

၁၊ အံ၊ ၂ ၃၀၄။ ၂၊ အံ၊ ၂ ၃၀၃။ ၃၊ အံ၊ ၂ ၃၄၅။ ၄၊ အံ၊ ၁၊ ၅၃၀။
၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၂ ၄၆။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၂ ၄၆။

http://www.dhammadownload.com

၄။ သော သတ္တု ဝစန် သုတွာ ဟိရောတ္တပ္ပံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတွာ[၁]-စသော ဝါကျဝယ် သော အရ ပုဂ္ဂိုလ်၌ ဖြစ်ထိုက်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ကောက်ပြီးလျှင် အတိမဟန္တာရုံဝီထိအစဉ် ဖြစ်ပုံကို တိကျစွာဖြေဆိုပါ။

၅။ တိရစ္ဆာန်နှင့်လူတို့၏ သဘောထား ခြားနားပုံကိုလည်းကောင်း၊ ခွေးသည် သေလွန်သော် အဘယ်ဘုံဝယ် အဘယ်သူတွေ ခြံရံလျက် စည်းစိမ်ကို ခံစားရခြင်းအကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ခွေးနတ်သား၏ ပကတိအသံသည် အဘယ်မျှလောက် နတ်မြို့ကို ဖုံးလွှမ်းသည်ကိုလည်းကောင်း၊ ခွေးနတ်သားဖြစ်ရခြင်း အကျိုးဆက်ကိုလည်းကောင်း အပ္ပမာဒဝဂ် သာမာဝတီဝတ္ထုနှင့်အညီ ဖြေဆိုပါ။[၂]

၆။ ဘုရားရှင်တို့၏ အဝိဇဟိတ လောကဝေါလောကန အကြိမ်ရေတို့ကို ဒေသအပိုင်းအခြားနှင့်တကွ ဖြေပြီး[၃]၊ ပုပ္ဖဝဂ် ဝိသာခါဝတ္ထုဝယ် အဘယ်စကားကို ရည်ရွယ်၍ "သုခံ နိပ္ပဇ္ဇိတဗ္ဗံ" ဟု ဩဝါဒပေးသည်ကိုလည်း ဖြေဆိုပါ။[၄]

၇။ မြွေပြိတ္တာ၊ ကျီးပြိတ္တာ၊ ကြွင်းသောပြိတ္တာတို့၏ ပမာဏကိုလည်းကောင်း၊ မြွေပြိတ္တာ၏ ခန္ဓာကိုယ်နေဟန်ကိုလည်းကောင်း၊ ကျီးပြိတ္တာ၏လျှာနှင့် ဦးခေါင်းပမာဏကိုလည်းကောင်း၊ အဟိပေတဝတ္ထုနှင့်အညီ ဖြေပြီးလျှင်[၅]၊ ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊ ကုသီတော ဟီန-ဝီရိယော-စသော ဂါထာ၌ ကုသီတ-အရ၊ ဝီရိယအာရဘန္တ-အရ ယူရမည့်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်း ဖြေဆိုပါ။[၆]

၈။ အနည်းငယ်မျှသော မကောင်းမှုကိုပင် မထီမဲ့မြင် မပြုအပ်ကြောင်း ဥပမာနှင့်တကွ ဖြေပြီး[၇]၊ အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်သည် မိဘကို သတ်ခဲ့သောကံကြောင့် မည်မျှ ငရဲ၌ ကျက်ရ၍ ဘဝပေါင်း မည်မျှအသတ်ခံရသည်ကိုလည်း ဖြေဆိုပါ။[၈]

၉။ သဗ္ဗတ္ထ ဝေ သပ္ပုရိသာ စဇန္တိ၊
န ကာမကာမာ လပယန္တိ သန္တော။
သုခေန ဖုဋ္ဌာ အထ ဝါ ဒုခေန၊
န ဥစ္စာဝစံ ပဏ္ဍိတာ ဒဿယန္တိ[၉]-ကို အနက်သမ္ဗန်ပါ။

၁။ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၂၊ ၄၆။ ၂။ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၁၁၀။ ၃။ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၀၃။
၄။ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၅၅။ ၅။ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၃၂၀။ ၆။ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၄၇၇။
၇။ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၂၊ ၁၁။ ၈။ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၂၊ ၄၄။ ၉။ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၃၇၇။

http://www.dhammadownload.com

၁၀။ “ထိုနတ်သမီးသည် ထိုအရပ်၌ တည်ခြင်းငှာ မတတ်နိုင်သည်ဖြစ်၍ ကောင်းကင်၌ ပျံပြီးလျှင် လက်အုပ်ချီလျက် “အရှင်ဘုရား ကျွန်မ နတ်သမီးသည် ရအပ်သော စည်းစိမ်ကို မဖျက်ပါလင့်။ အမြဲတည်ခြင်းကို ပေးပါကုန်လော့” ဤသို့ တောင်းပန်လျက် တကြုံကြုံ ငိုလျက် ကောင်းကင်၌ တည်နေ၏”[၁] ဟူသော မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာ စီကုံးပါ။

* * * * *

၁၃၅၂–ခုနှစ်၊ စူဠငါ ပရိငါ ပါဠိတော်

၁။ ဘိက္ခုနော ကစ္ဆုရောဂါဗာဓော ပဟောတိ[၂]-၌ ကစ္ဆုရောဂါဗာဓော-ကို အစိတ် + အပေါင်း ဝစနတ္ထပြု၍ ကစ္ဆု-၌ ဓာတ်ကိုယူပြီး အဋ္ဌတနိဝိဘတ် ပရဿပုဒ် ပဥ္စမပုရိသ် ကတ္တုရုပ်ဖြင့် ကာရိယစုံအောင် ပဒမာလာစဉ်ခဲ့ပါ။

၂။ ယံ တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ပဥ္စမံ ပါရာဇိကံ ကတ္တ ပညတ္တံ[၃]-၌ ဇာနတာ-သည် ကာရကလော၊ အကာရကလော အကြောင်း ပြဖြေဆို၍ ယင်းပုဒ်ကို ဝစနတ္ထပြုပြီးလျှင် ဓာတု၊ လိင်္ဂ၊ ဂဏ၊ ဝိဘတ္တိ၊ ဝိဘတျတ္ထတို့ကို ညွှန်ပြပါ။

၃။ တယာ ဘာရဒွါဇ ။ပ။ က္လိဒ္ဓိပါဠိဟာရိယံ ဒဿိတံ[၄]-၌ က္လိဒ္ဓိ-အရ ဖြစ်သင့်သော စိတ်ကို တိကျစွာကောက်ပြ၍ ယင်း၏ ယှဉ်ဘက် စေတသိက်နှင့် ဤ၌ ဖြစ်သင့်သော အာရုံတို့ကို ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၄။ အမှတ် (၂) ပါဠိတော်လာ ပဿတာ-အရ ဝိသေသတ္တ ပဥ္စမနည်းအလို ဖြစ်ထိုက်သောဝီထိကို ချပြ၍ ယင်းဝီထိ၏ အခြေခံဖြစ်သော ဝီထိတို့၏ ပဓာနအာရုံတို့ကို အသီးသီးထုတ်ပြပြီးလျှင် ပညတ္တံ-၌ ဗာဟျတ္ထ-အရ ဖြစ်ထိုက်သောရုပ်နှင့် ထိုရုပ်၏ သမုဋ္ဌာန်တို့ကို ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၅။ ပဏ္ဍာဟပ္ပဝိုဋ္ဌဿန္နူ သံဃာဒိသိသ်အာပတ် ကုစားစဉ် အရင်းသို့ ငင်ရမည့်ပုဂ္ဂိုလ်များကို စုံလင်အောင်ဖော်ပြ၍[၅]၊ ရဟန်းတော်များ အရှည်မထားကောင်းသော အရာဝတ္ထုများကို အကြောင်းနှင့်တကွ ရေးခဲ့ပါ။[၆]

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂ ၆။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၁။ ၃၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၃။
၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၁၃၊ ၉။ ၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၁၊ ၂၃၃။ ၂၃၅။

http://www.dhammadownload.com

၆။ ရှစ်ဝါရသော ရဟန်းနှင့် နေရာတူ နေရ၊ မနေရသော ရဟန်းများကို ခွဲခြားပြ၍[၁]၊ သာသနာတော်ကြီး၏ လေးခုမြောက်သော အံ့ဖွယ်ကို ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြပြီး[၂]၊ နောက်ဆုံး မထေရ်တို့၏ ဩဝါဒအရ ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကသိက္ခာပုဒ်များကိုလည်း ရေတွက်ခဲ့ပါ။[၃]

၇။ (က) အာဝသထစီဝရံ အနိဿဇ္ဇိတွာ[၄]၊ (ခ) အာဝသထံ အနိဿဇ္ဇိတွာ[၅]-တို့လာ အာဝသထံ-နှစ်ခု၏ထူးခြားပုံကို ရေးပြီးလျှင်၊ သမုဋ္ဌာနသီသ ၁၃-ပါးတို့တွင် ကေသမုဋ္ဌာန်၊ ဒွိသမုဋ္ဌာန်၊ တိသမုဋ္ဌာန်ရကောင်းသော သမုဋ္ဌာနသီသတို့ကို အရေအတွက် သချာမျှသာ ဖော်ပြ၍[၆]၊ အာပတ်ပညတ်ချက် မပါသော ခန္ဓကအမည်တို့ကိုလည်း ညွှန်ပြပါ။[၇]

၈။ သံယာထဲ၌ အဓိကရုဏ်း တစ်ခုခုဖြစ်လာခဲ့သော် သံယာနှင့် အနုဝိဇ္ဇကဝိနည်းဓိုရ်တို့ လိုက်နာရမည့်ကျင့်ဝတ်တို့ကို ခွဲခြားဖော်ပြပြီးလျှင်[၈]၊ ဝိနည်းပိဋက သင်ယူခြင်း၏ အကျိုးငါးပါးကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။[၉]

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုခဲ့ပါ -

ယော ဝေ န ဗျထတိ ပတ္တာ၊ ပရိသံ ဥဂ္ဂဝါဒိနိံ။
န စ ဟာပေတိ ဝစနံ၊ န စ ဆာဒေတိ သာသနံ။[၁၀]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာစကားပြေကို ပါဠိဘာသာပြန်ဆိုပါ -

"စုဒိတကနှင့် စောဒက၏ စကားကို (မစူးစမ်း မဆင်ခြင်မူ၍) အဆောတလျှင် အတည် မမှတ်ယူလိုက်ပါနှင့်။ (အဘယ်ကြောင့်ဟူမူ) စောဒကကလည်း (စုဒိတကသည်) အပြစ်သင့်ရောက်ပါ၏ဟု ဖြေ၍ စုဒိတက ကလည်း အပြစ်မရောက်ပါဟု ပြောလေ့ရှိသောကြောင့်ပေတည်း။"[၁၁]

* * * * *

၁၃၅၂-ခုနှစ်၊ အဂ္ဂ်တတိုရ်ပါဠိတော်

၁။ ဒက္ခိဏံ ပတိဋ္ဌပေတိ သောဝဂ္ဂိကံ[၁၂]-၌ သောဝဂ္ဂိကကို အစိတ်အပေါင်း ဝစနတ္ထပြပြီး၊ တိရောကုဋ္ဋ-၌ ရှေ့ပုဒ်ကို ပုဒ်ခွဲ၍၊ နောက်ပုဒ်ကိုလည်း နာမပဒမာလာစဉ်ပါ။

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၁၉။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၂၂။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၈၄။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၉၉။
၅၊ ဝိ၊ ၂၊ ၄၀၀။ ၆၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၅၈၊ ၁၆၃။ ၇၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၀၈၊ ၂၁၀။ ၈၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၈၃။
၉၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၂၀။ ၁၀၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၆၅။ ၁၁၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၇၉။ ၁၂၊ အံ၊ ၂၊ ၃၉။

http://www.dhammadownload.com

၂။ သင်္ကာယော၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏိယံ-ပုဒ်တို့ကို ဝစနတ္ထပြ၍၊ သင်္ကာယော-ဝယ် ရှေးပုဒ်၌ ဓာတ်ကိုယူ၍ အဇ္ဈတနီဝိဘတ် ပရဿပုဒ်ဖြင့် အာချာတပဒမာလာစဉ်ပါ။
၃။ ဝိညာတံ အနုဝိစရိတံ မနသာ၊ တမဟံ ဇာနာမိ [၁] -၌ ဝိညာတ-အရ တရားနှင့် ယင်း၏အာရမ္မဏိကတရားတို့ကို တိကျစွာ ဖော်ပြ၍၊ "တမဟံ ဇာနာမိ" ၌ ဖြစ်သင့်သော ဝီထိပုံစံတစ်ခုကိုလည်း ချပြပါ။
၄။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ ဘိက္ခဝေ ကမ္မံ အကဏှာ အသုက္ကံ [၂] -၌ အဓိပ္ပေတတ္ထတရားကို ကောက်ပြ၍ အရိယသာဝကော သဗ္ဗသော အာကာသာနဉ္စာယတန စေတသာ ဝိဟရတိ [၃]-၌ စေတသာ-အရ တရားကိုလည်း သမ္ပယုတ်တရားနှင့်တကွ ကောက်ပြပါ။
၅။ အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အဘယ်ပုံသင်ကြားသည့်အတွက် "ပုဗ္ဗာစရိယ" မည်သည်ကို တိကျမှန်ကန်စွာ ဖြေ၍၊ [၄] သစ်ပင်နှင့်တူသော ပုဂ္ဂိုလ် ၄-မျိုးကို အစဉ်ကျအောင် ဖြေဆိုပြီး၊ [၅] သုံးယောက်မြောက်ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း ပေါ်လွင်အောင် ဖြေပါ။
၆။ မင်း၏လက်ရုံးဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်တူသော ရဟန်းကို ဖြေ၍၊ [၆] စတုတ္ထရဟန်း၏ သဘောကို ကျနစွာ ဖြေပြီး၊ ပရိသတ်ဖျက်ဆီးတတ်သူများကို ဖြေဆိုပါ။ [၇]
၇။ ပဉ္စကနိပါတ် မဟာသာလပုတ္တသုတ်လာ ရဟန်းတို့၏ ကြီးပွားခြင်းကိုလည်း ဥပမာနှင့်တကွ ဖြေဆိုပြီး၊ [၈] သာသနာတော် မသန့်ရှင်း၊ မတည်တံ့နိုင်ခြင်း၊ သန့်ရှင်းတည်တံ့နိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းများကို ပဉ္စကနိပါတ် ကိမိလသုတ်နှင့်အညီ ဖြေဆိုပါ။ [၉]
၈။ ဆက္ကနိပါတ် ဓမ္မိကသုတ်လာ သုပ္ပတိဋ္ဌ ပညောင်ပင်၏ အကျယ်ပမာဏကိုလည်းကောင်း၊ အမြစ်ပမာဏကိုရင်း၊ အသီးပမာဏကိုလည်းကောင်း၊ အကိုင်းငါးခုကိုစားသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အမည်အသီးသီးကိုလည်းကောင်း ဖြေပြီးလျှင်၊ [၁၀] ရဟန်း၏ မဆုတ်ယုတ်ကြောင်းတရားများကိုလည်း ဒေဝတာဝဂ်၊ ဒေဝတာ-သုတ်နှင့်အညီ ဖြေပါ။ [၁၁]
၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို အနက်ယောဇနာပါ -

ဘုတ္တာ ဘောဂါ ဘတာ ဘစ္စာ၊ ဝိတိဏ္ဏာ အာပဒါသု မေ။
ဥဒ္ဒဂ္ဂါ ဒက္ခိဏာ ဒိန္နာ၊ အထော ပဉ္စဗလီ ကတာ။
ဥပဋ္ဌိတာ သီလဝန္တော၊ သညတာ ဗြဟ္မစာရယော။ [၁၂]

၁၊ အံ၊ ၁၊ ၃၃၃။	၂၊ အံ၊ ၁၊ ၅၅၇။	၃၊ အံ၊ ၂၊ ၂၇၇။	၄၊ အံ၊ ၁၊ ၃၈၁။
၅၊ အံ၊ ၁၊ ၄၂၅။	၆၊ အံ၊ ၁၊ ၄၉၁။	၇၊ အံ၊ ၁၊ ၅၄၇-၈။	၈၊ အံ၊ ၂၊ ၃၇-၈။
၉၊ အံ၊ ၂၊ ၂၁၆။	၁၀၊ အံ၊ ၂၊ ၃၂၄။	၁၁၊ အံ၊ ၂၊ ၃၇၀။	၁၂၊ အံ၊ ၂၊ ၄၀။

http://www.dhammadownload.com

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဝါကျ စီကုံးပါ။

"ငါ့ရှင်တို့ ဥပမာမည်သည်ကား ကြည်လင်သော ရေရှိသော၊ ချိုသော ရေရှိသော၊ အေးသော ရေရှိသော၊ ဖြူဖွေးသော အရောင်ရှိသော၊ ကောင်းမွန်ညီညာသော ဆိပ်ကမ်းရှိသော၊ ပျော်မွေ့ဖွယ်ကောင်းသော အထူးထူးသော သစ်ပင်တို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော ရေကန်သည် ရှိရာ၏။" [၁]

* * * * *

၁၃၅၂-ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ န အန္တလိက္ခေ န သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ-၌ သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ[၂] -ကို အစိတ်အပေါင်း ဝိဂ္ဂဟပြု၍၊ အန္တလိက္ခေ-၌ နောက်ပုဒ်နောင် သတ္တမီဝိဘတ်ဖြင့် ပြီးနိုင်သမျှ ရုပ်စုကို ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၂။ န ဝိဇ္ဇတိ သော ဇဂတိပ္ပဒေသော[၂] -ဝယ် ဇဂတိပ္ပဒေသော-ကို ပုဒ်ဖြတ်၍၊ ရှေ့ပုဒ်၏ ဓာတ်နောင် အဇ္ဈတ္တနီ ဤဝိဘတ်ဖြင့် ကာရိယစုံလင်စွာ ပဒမာလာစဉ်ခဲ့ပါ။

၃။ အနဝဿုတစိတ္တဿ[၃] -၌ အဝဿုတ၏ ဓာတ်အရ တရားကို ကောက်၍၊ ယင်းနှင့် ယှဉ်သော စိတ် စေတသိက်၊ ယင်းတို့၏ အာရုံပြုနိုင်သည့် ဓမ္မာရုံသရုပ်ကို ထုတ်ပြပြီးလျှင်၊ ယင်းတို့ကြောင့် ပဋိသန္ဓေအခါ၌ ဖြစ်ပေါ်သော ရုပ်ကလာပ်တို့ကိုလည်း ရနိုင်သမျှ ထုတ်ပြခဲ့ပါ။

၄။ အပဟိပေတံ ဒိဿာ သိတံ ပါတွာကာသိ[၄] -၌ ဒိဿာ-အရ တရားကို ဖော်ပြပြီး ဖြစ်ပေါ်ပုံ ဝီထိကို ချ၍၊ ပါတွာကာသိ-၌ ဓာတ်အရ တရားကို ကောက်ပြီး ယင်းနောင် နှောင်းနိုင်သမျှ ဘဝင်တို့ကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၅။ ဝိသာခါ၏ အသက်ပမာဏနှင့် သား သမီး မြေး မြစ် အရေအတွက်ကို ဖော်ပြပြီးလျှင်၊[၅] ဝိသာခါ မိသားစုတွင် သောတာပန်ဖြစ်သူများကိုလည်း ဖော်ထုတ်ပြ၍၊[၆] ဝိသာခါသည် မိဂါရသူဌေး၏ ချွေးမဖြစ်ပါလျက် "မိဂါရမာတာ" အမည်ရခြင်းအကြောင်းကိုလည်း ဖြေဆိုခဲ့ပါ။[၇]

၁၊ အံ၊ ၂ ၁၆၆။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂ ၂၈။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၉၆။ ၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၂၀။
၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၅၈။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၄၃။ ၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၅၆။

http://www.dhammadownload.com

၆။ မင်းမှုထမ်းနှင့် သူတစ်ပါးတို့၏ အစေအပါးတို့သည် မည်သူကပို၍ အောက်တန်းကျသည်ကို အကြောင်းပြရေး၍၊[၁] သူတို့သည် ချမ်းသာဆင်းရဲနှင့် တွေ့ကြုံကြရာ၀ယ် အဘယ်အခါ၌ ရဟန်းသံဃာများကို ပို၍သတိရတက်ကြသည်ကို အထောက်ပြ ဖြေဆိုခဲ့ပါ။[၂]

၇။ အညာ ဟိ လာဘူပနိသာ-၌ "ဓမ္မိကလာဘ်"ကို ဖော်ပြပြီးလျှင်၊ ဝိဝေကမနုဗြူဟယေ-၌ "ဝိဝေကသရုပ်"ကို ထုတ်ပြ၍၊ ယင်းတို့ကို အကြောင်းကျိုးဆက်ပြခဲ့ပါ။[၃]

၈။ "နံ ကာမကာမာ လပယန္တိ သန္တော"၌ မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို လပန္တိ၊ လပါပေန္တိ-ခေါ်သည်ဟု ဖြေဆိုပြီးလျှင်၊[၄] မည်သည့်အကုသိုလ်ကံကြောင့် ရှင်သီဝလိ အလောင်းလျာ မိခင်ဝမ်းတွင်းမှာ ခုနစ်နှစ် ခုနစ်လ ကိန်းရပြီး ခုနစ်ရက်တိတိ ယောနိဝ၌ ကန့်လန့်ဖြစ်နေရသည်ကို ဖော်ပြ၍၊[၅] ယင်းမထေရ်၏ လာဘ်လာဘပေါ်များရခြင်းအကြောင်းကိုလည်း ရေးပါ။[၅]

၉။ အောက်ပါ ဂါထာ၌ ကြိယာပုဒ်ထည့်စွက်၍ အနက်သမ္ဗန်ခဲ့ပါ။

တံ တံ ကာရဏမာဂမ္မ၊ ဓမ္မာဓမ္မေသု ကောဝိဒေါ၊

သမ္ပုန္နသဒ္ဒမ္ဗပဒေါ၊ သတ္ထာ ဓမ္မပဒံ သုဘံ။[၆]

၁၀။ "ရဟန်းတို့ သတ္တဝါတို့မည်သည် ဝင့်ဆင်းရဲ၌ ကျင်လည်ကြကုန်စဉ် အမြဲမပြတ် မမေ့မလျော့ကြကုန်သည်ဖြစ်၍ ကောင်းမှုကံကိုသာလျှင် ပြုကြကုန်သည်မဟုတ်။ မေ့လျော့ကြကုန်သည်ဖြစ်၍ မကောင်းမှုကံကိုလည်း ပြုလုပ်ကြကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ဝင့်ဆင်းရဲ၌ ကျင်လည်ကြကုန်စဉ် ချမ်းသာကိုလည်းကောင်း၊ ဆင်းရဲကိုလည်းကောင်း ခံစားကြရကုန်၏။" [၇] ကို ပါဠိဘာသာပြန်ဆိုခဲ့ပါ။

* * * * *

၁၃၅၃-ခုနှစ်၊ စူဠဂါ ပရိဂါ ပါဠိတော်

၁။ န ဆမာယံ နိသိန္နေ အာသနေ နိသီဒိတဗ္ဗံ[၈] -ဝယ် ဆမာယံ-၌ ဖြစ်သင့်သမျှ ဓာတ်ကိုယူ၍ ဓာတွတ္ထကို ဖော်ပြပြီးလျှင်၊ ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ်ပဒမာလာစဉ်၍ ဆမာ-ပုဒ်ကို ဝစနတ္ထပြခဲ့ပါ။

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၈၃။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၈၄။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၄၄-၅။
၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၇၇။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၀၂။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁။
၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၄၂။ ၈၊ ဝိ၊ ၄၊ ၉၄။

http://www.dhammadownload.com

၂။ ခေဋ္ဌာသကသ္သ[၁] -ဝယ် ရှေ့ပုဒ်ကို ဖြစ်သင့်သမျှ ဝစနတ္ထပြု၍ ဓာတု၊ ဓာတွတ္ထ၊ ပစ္စယ၊ ပစ္စယတ္ထတို့ကို ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၃။ ဣန္ဒြိယပဒိုဟာရိယ[၂] -၌ ဣန္ဒြိယ၏အရ ပရမတ္ထတရားကို တိကျစွာ ကောက်ပြ၍၊ ယင်း၏ အာရမ္မဏတရား၊ သမ္ပယုတ္တတရားများကို ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၄။ အသေဘာသိ ခေါ ဘဂဝါ ဥစ္စာသဒ္ဒံ မဟာသဒ္ဒံ[၃] -၌ အသေဘာသိ-အရ ဘုရားရှင်၏ သန္တာန်၌ ဖြစ်ထိုက်သော အတိမဟန္တာရုံဝီထိတစ်ခုကို ချပြ၍၊ ၎င်းဝီထိ၌ပါသော စိတ်တို့၏ မှီရာ ဝတ္ထုရုပ်၊ အာရုံတို့ကို တိကျစွာ ကောက်ပြခဲ့ပါ။

၅။ တရားနှင့်လျော်သော အမှုဋ္ဌဝိနည်းပေးခြင်း သုံးပါးတို့ကို ဖော်ပြ၍၊[၄] တရားနှင့် လျော်သော "တဿပါပိယသိကကံ"ကို ပြုခြင်းငါးပါးတို့ကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။[၅]

၆။ မီးဖိုဆောင်ကို ခွင့်ပြုတော်မူရခြင်းအကြောင်းရင်းနှင့် မီးဖိုဆောင်၌ ခွင့်ပြုတော်မူ အပ်သော အရာဝတ္ထုတို့ကို ဖော်ပြပြီးလျှင်၊[၆] အဂ္ဂါသန-ရထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း ညွှန်ပြခဲ့ပါ။[၇]

၇။ ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်က ဝိပတ္တိသုံးပါး မြင်ခြင်းဖြင့် စောဒနာသော စောဒက ပုဂ္ဂိုလ်အား မေးမြန်းရမည့် အချက်အလက်များကို ရေးခဲ့ပါ။[၈]

၈။ မေထုန်အားလျော်သောတရား၊ မေထုန်၏ ရှေ့အဘို့၌ ဖြစ်သော တရားတို့ကို ဖော်ပြ၍၊[၉] အဓိဋ္ဌာန်၊ မာတိကာတို့၏ နိဒါန၊ သမုဒယ၊ ဇာတိ၊ ပဘဝ၊ သမ္ဘာရ၊ သမုဋ္ဌာန တို့ကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။[၁၀]

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို အနက်ယောဇနာခဲ့ပါ -

တေ နာဂါ မဟာပညာ၊ ဝိနယညူ မဂ္ဂကောဝိဒါ။
ဝိနယံ ဒီပေ ပကာသေသုံ၊ ပိဋကံ တမ္ဗပဏ္ဏိယာ။[၁၀]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာပြန်ဆိုခဲ့ပါ -

"အဆုံးမရှိသော ဥေယျဓံတရားငါးပါးကို မြင်လေ့ရှိတော်မူသော၊ ဆိတ်ငြိမ်ခြင်းကို မြင်လေ့ရှိတော်မူသော၊ လူအပေါင်း၏အကျိုးစီးပွားကို ဆောင်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော ကာယသမုဋ္ဌာန်ကြောင့် အဘယ်မျှသော အာပတ်တို့သည် ဖြစ်ကုန်သနည်း၊ ဝိဘင်းနှစ်ပါး၌ လိမ္မာသင့်သူကို ငါမေးပါ၏။ ဖြေဆိုပါလော့။"[၁၁]

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၄၇။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၇။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၀၂။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၀၆။
၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၅၆-၈။ ၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၀၁။ ၇၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၈၁။ ၈၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၉၂။
၉၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၀၅-၆။ ၁၀၊ ဝိ၊ ၅၊ ၄။ ၁၁၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၇၅။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၅၃–ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ ဒေဝပတ္တာ ဝိဟာရန္တိ-ဝယ် ဒေဝပ္ပတ္တာ-၌ ဒေဝကို သမာသဝိဂ္ဂဟ၊ ဒေဝပ္ပတ္တာကို တဒ္ဓိတဝိဂ္ဂဟပြု၍၊ သန္တိ ဟောတိ[၂]-၌ "သံ"ကို ရုပ်ကျဉ်းတွက်ပြပါ။

၂။ အဗ္ဗျူဠ္ဌေသိကော[၃]-ကို ပုဒ်ခွဲ၍၊ ရှေ့ပုဒ်၏ ဓာတ်ကို ဝတ္တမာန် ပဌမပုရိသ်ဖြင့် ကမ္မရုပ်စဉ်ပြီးလျှင်၊ ဘိက္ခုနော အဝိဇ္ဇာ ပဟီနာ ဟောတိ-၌ ဘိက္ခုနော-ကို လိုရင်းသုတ် ဖော်ထုတ်၍ ကာရကရုပ်ကျဉ်းတွက်ခဲ့ပါ။

၃။ အဗ္ဗျူဠ္ဌေသိကော-၌ ရှေ့ပုဒ်အရ ကောက်ပြ၍၊ ယင်း၏သမ္ပယုတ္တဓမ္မနှင့် အာလမ္ဗိတဗ္ဗ များကို ဖော်ပြပြီးလျှင်၊ နောက်ပုဒ်အရ တရား၏ အာရမ္မဏိကဖြစ်သော အသောဘန ဓမ္မတို့ကို ညွှန်ပြပါ။

၄။ သော စျာယီ အဿာသရတော်[၄]-ဝယ် အဿာသ-အရ ဥပမာန ဥပမေယျ နှစ်ပက္ခ ကွဲပြားအောင် ခွဲခြားကောက်ပြပြီးလျှင်၊ ဥပမာနပက္ခတရား၏ အကြောင်းသမုဋ္ဌာန် စိတ်တို့ကို ထုတ်ပြကာ၊ ဥပမေယျပက္ခတရားဆိုင်ရာ ဝီထိကို တိတိကျကျ ချပြခဲ့ပါ။

၅။ ယင်ဖကြီးငါးပါးသရုပ်ကို ထုတ်ပြ၍၊[၅] မည်သည့်ယင်ဖမျိုးကို သမ္မာပါသ၊ ဝါဇပေယျ ခေါ်သည်ဟု ဖြေဆိုပြီးလျှင်၊[၆] လ နေတို့၏ အသမ္ပတ္တ ဥပက္ကိလေသနှင့် သမ္ပတ္တဥပက္ကိလေသ တို့ကို ခွဲခြားဖော်ပြခဲ့ပါ။[၇]

၆။ စတုတ္ထ၊ ပဥ္စမ အဘိဏှပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗဋ္ဌာန တို့ကို အကျိုးနှင့်တကွ ဖော်ပြ၍၊[၈] "ဓမ္မ ဝိဟာရီပုဂ္ဂိုလ်"ဟူသည် အဘယ်သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးဖြစ်ပါသနည်း၊ တိကျစွာညွှန်ပြပါ။ [၉]

၇။ အသက်ရွယ်ကြီးမား၊ လာဘ်ပေါများ၍၊ ကျော်ကြားနာမည်၊ အလီလီသုတ၊ စုံပြည့် ဝသူ မထေရ်ကြီးဖြစ်ပါလျက် လူနတ်အများ ဆင်းရဲပွားအောင် လုပ်ဆောင်နေပါသည် ဆိုလျှင် ထိုမထေရ်ကြီးသန္တာန်၌ တည်ရှိနေသော တရားကို ထေရသုတ်အရ ဖော်ပြ၍၊[၁၀] မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ တရားရတနာ ကောင်းမြတ်လှပုံကို ပိဋကယာနီပုဏ္ဏားကြီး ပြောပြသော ဥပမာ တို့ဖြင့်သာ တင်ပြဖြေဆိုပါ။[၁၁]

၁၊ အံ၊ ၁၊ ၅၀၃။ ၂၊ အံ၊ ၁၊ ၅၃၃။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၇၄။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၃၀၄။
၅၊ အံ၊ ၁၊ ၃၅၁။ ၆၊ အံ၊ ၄၊ ၂၊ ၃၀၂။ ၇၊ အံ၊ ၄၊ ၂၊ ၃၀၇။ ၈၊ အံ၊ ၂၊ ၆၄။
၉၊ အံ၊ ၂၊ ၇၇-၈။ ၁၀၊ အံ၊ ၂၊ ၁၀၁။ ၁၁၊ အံ၊ ၂၊ ၂၀၇-၈။

http://www.dhammadownload.com

၈။ သာသနာ၀န်ထမ်း ရှင်ရဟန်းတို့၏ (က) ဆင်းရဲခြင်း၊ (ခ) ကြွေးယူရခြင်း၊ (ဂ) အတိုးတက်ခြင်းတို့ကို ဖော်ပြ၍[၁] ရက္ခဓမ္မနှင့် သမဏဓမ္မတို့ကိုလည်း ထင်ရှားအောင် ဖော်ထုတ်ခဲ့ပါ။[၂]

၉။ "ရဟန်းတို့ အကြင်ရဟန်းသည် "ငါသည် တစ်နေ့ပတ်လုံး အသက်ရှင်မှုကား ကောင်းလေစွ၊ (ထိုတစ်နေ့အတွင်း၌) မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမကို စိတ်နှလုံးသွင်းပိုက်ထားရမှုကား ငါသည် အမှန်တကယ်ပင် (မိမိကိစ္စကို) များစွာပြုကျင့် အားထုတ်အပ်သည် ဖြစ်ရာ၏" ဤသို့ မရဏဿတိကို ပွားများ၏။"[၃] ယင်းကို ပါဠိဘာသာပြန်ဆိုပါ။

၁၀။ အောက်ပါ ဂါထာကို အတ္ထောအရ ပေါ်လွင်စေလျက် ထည့်သင့်သည့် ပါဠိတို့ကို ထည့်ပြီးလျှင် ကျနစွာ အနက်သမ္ဗန်ပါ -

သစေ ပဇာနေယျ အလဗ္ဘနေယျော၊
မယာ၀ အညေန ဝါ သော အတ္ထော။
အသောစမာနော အဓိဝါသယေယျ၊
ကမ္မံ ဒဠှံ ကိန္တိ ကရောမိ ဒါနိ။[၄]

* * * * *

၁၃၅၃-ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ အနုတ္တပဒသံဟိတာ[၅]-ကို ဖြစ်နိုင်သမျှ သမာသဝိဂ္ဂဟပြု အမည်ပေး၍၊ ပေါက္ခရဏီ-ပုဒ်ကို နာမ်ရုပ်ကျဉ်းတွက်လျှက်၊ ထိုပုဒ်နောင် ပဉ္စမာ ဗဟုဝုစ်ဝိဘတ်ဖြင့် ပြီးနိုင်သမျှ ရုပ်စုတို့ကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။

၂။ စက္ခုပ်ကုတ္တံ[၆]-ကို ရနိုင်သမျှသော တဒ္ဓိတဝိဂ္ဂဟပြု အမည်ပေးလျက်၊ ဇိတံ အပဇိတံ ကယိရာ[၇]-၌ ကယိရာ-ကို ဌာနအားလျော်စွာ အာချာတ်ရုပ်ကျဉ်းတွက်ပြီး၊ ထိုဓာတ်နောင် အဇ္ဇတ္တနီ ပရဿပုဒ် ပဉ္စမပုရိသ် ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ပြီးနိုင်သမျှ ရုပ်စုကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။

၁၊ အံ၊ ၂၊ ၃၀၉၊ ၃၁၀။ ၂၊ အံ၊ ၂၊ ၃၂၅။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၂၆၉။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၅၀။
၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၄၀၈။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၄၊ ၁၈၊ ၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၄၁၉။

http://www.dhammadownload.com

၃။ သာ မဂ္ဂဖလတော ဝုဋ္ဌာယ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ဩလောကေတွာ[၁] -၌ ကတ္တားဖြစ်သင့်သော ဝိထိစိတ်တို့ကို တိတိကျကျ ကောက်ပြပြီးလျှင် ယင်းတို့၏ အရာဌာနအားလျော်စွာ ဖြစ်သင့်သည့်အာရုံကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၄။ ဣမံ ဒိသွာ သော ဝိပ္ပဋိသာရီ ဟုတွာ ဂတော[၂] -၌ ဝိပ္ပဋိသာရီ-ဝယ် ဝိပ္ပဋိသာရ အရကို ကောက်ပြ၍၊ ယင်းနောင်နှောင်းနိုင်သည့် တဒါရုံများကို ဖြစ်သင့်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် တွဲစပ်ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၅။ ဇိတာဋ္ဌ ရက္ခေ-၌ ဖြစ်စေအပ်ပြီးသော ဝိပဿနာစိတ်ကို အဘယ်ကဲ့သို့ စောင့်ရှောက်ရမည်ကို ဖော်ပြပြီးလျှင်၊[၃] "ဝိဋ္ဌေဇ္ဇ္ဇာ" အမည်ရခြင်းအကြောင်းနှင့် ယင်း၏ အမိဘက်မှ အဘိုးအဖွားတို့ကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။[၄]

၆။ အသန္တံ ဘာဝနမိစ္ဆေယျ-၌ အလိုရှိအပ်သည့် အသန္တဘာဝန သဘောတို့ကို ဖော်ပြပြီးလျှင်၊ ယင်းဒေသနာတော် ဖြစ်ပေါ်ရာဌာနနှင့် ပြီးဆုံးရာဌာနတို့ကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။[၅]

၇။ ပဏ္ဍိတသာမဏေ တရားအားထုတ်စဉ် စောင့်ကြပ်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်များကို ယင်းတို့ ယူဆသည့်တာဝန်ဖြင့် ယှဉ်စပ်ဖော်ပြပြီးလျှင်၊ ဘုရားရှင်က ရှင်သာရိပုတ္တရာကို မေးတော်မူသည့် မေးခွန်းလေးခုတို့တွင် နောက်နှစ်ခုအဖြေကို အကျယ်ဖြေပြခဲ့ပါ။[၆]

၈။ ကဿပမြတ်စွာဘုရားလက်ထက် တောင်ထိပ်သို့ တက်၍ တရားကျင့်သော ရဟန်းတော်များအနက် ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားလက်ထက်၌ တရားထူးရသော ရဟန်းတော်တို့၏ အမည်တို့ကို ထုတ်ပြပြီးလျှင်၊[၇] ယင်းတို့တွင် အဘယ်ကြောင့် အဘယ်သူတိုသည် နွားဇွေ့ ကွယ်လွန်သည်ကို ဖော်ပြခဲ့ပါ။[၈]

၉။ ဣတိဟိဿ တံ ဝိဘဝဇာတံ နေဝ ပုတ္တဒါရာဒီနံ၊ န သမဏဗြာဟ္မဏာနံ အတ္ထံ အနုဘောတိ။ ရက္ခသပရိဂ္ဂဟိတာ ဝိယ ပေါက္ခရဏီ အပရိဘောဂံ တိဋ္ဌတိ[၉]-ကို အသ အစွဲမလွဲစေမူ၍ ဥပမာအပြင်ထုတ်နည်းဖြင့် အနက်ယောဇနာခဲ့ပါ။

၁၀။ "အဘယ် သွားချေ၊ တစ်စုံတစ်ယောက်သော လူဖြစ်သူသည် သင်နှင့်တကွ ပြဿနာကို ဖြေစွမ်းနိုင်လျှင် ထိုသူ၏သာလျှင် ခြေရင်းအလုပ်အကျွေး ဖြစ်ပါစေ။ ရဟန်းသည် စွမ်းနိုင်လျှင် ထိုရဟန်းအထံ၌ ရဟန်းပြုပါ။"[၁၀] ကို ပါဠိဝါကျချိတ်ကုံးခဲ့ပါ။

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၈၅။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၉၅။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၀၁။ ၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၊ ၁၉၊ ၂၂၀။
၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၂၇-၈။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၆၈-၉-၇၀။ ၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၁၀။
၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၀၃။ ၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၃၂။ ၁၀၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၁၆။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၅၄–ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါပါဠိတော်

၁။ ဦးရှု၊ သေမ္မော တို့၌ ဓာတ်ကိုယူ၍ ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ် ပဒမာလာ၊ ရင်မဗ္ဗေပိ-ဝယ် ရင်၊ ဘိက္ခူ ဥဏ္ဍာဘိတတ္တာ ဒွါရံ အလဘမာနာ မုဋ္ဌိတာ ပပတန္တိ[၁]ဝယ် ဥဏ္ဍာဘိတတ္တ ပုဒ်တို့ကို နာမပဒမာလာစဉ်ခဲ့ပါ။

၂။ ပတ္တဟတ္ထာ၊ ရုက္ခတူလံ၊ နာဂဟတော၊ ကပ္ပဗ္ဗော၊ ဥဒကမာတိကာ-ပုဒ်တို့ကို သမာသ် အမည်ကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၃။ အဒ္ဒသာ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ[၂] ၌ ကြိယာပုဒ်၏ ဓာတ်အရ ပရမတ္ထ တရားကို ကောက်ပြ၍၊ ယင်းတရား၏ သမ္ပယုတ္တဓမ္မ၊ အာရုံ၊ မှီရာဝတ္ထု၊ ရှေးအနန္တရစိတ်၊ နောက်အနန္တရစိတ်တို့ကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၄။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ "တေန ဟိ ဘိက္ခဝေ မေတ္တိယံ ဘိက္ခုနိံ နာသေထ၊ ဣမေ စ ဘိက္ခူ အနုယုဉ္ဇထာ" တိ ဣဒံ ဝတွာ ဘဂဝါ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပါဝိသိ-[၃] ဝယ် ဝတွာ၌ ဓာတ်အရ တရားကို ကောက်ပြ၍၊ ယင်းတရား၏ အာရုံကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၅။ "ကြက်သွန်ဖြူကို မစားအပ်" ဟု ပညတ်တော်မူရခြင်း၏အကြောင်းကို ဖော်ပြ၍[၄]၊ ဘုရားရှင်ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သော အကာအရံသုံးမျိုး[၅]၊ မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံးတော် မူသင့်ရာ အရပ်တို့ကိုလည်း ညွှန်ပြခဲ့ပါ။[၆]

၆။ လူတို့ ဥစ္စာဖြစ်သော်လည်း ရဟန်းများ မထိုင်ကောင်း၊ မအိပ်ကောင်းသော အခင်း။ ထိုင်ကောင်း၍ မအိပ်ကောင်းသော အခင်းတို့ကို မြန်မာဘာသာဖြင့် ဖော်ပြခဲ့ပါ။[၇]

၇။ အာသဝေါတရား မတိုးပွားအောင် ကျင့်ဆောင်ရမည့်တရားတို့ကို ပဌမနည်းအရ ဖော်ပြ၍[၈]၊ မာနတ်ကျင့်သောရဟန်း၏ ညဉ့်ပြတ်ခြ ်းလေးပါးတို့ကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။[၉]

၈။ ပဥ္စပုဂ္ဂလာ န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗာ-၌ ပဥ္စသရုပ်ကို ထုတ်ပြ၍[၁၀]၊ သီတင်းကြီးရဟန်း၏ ခြေတို့ကို ရှိခိုးသော သီတင်းငယ်ရဟန်း၏ သန္တာန်၌ ဖြစ်စေရမည့် တရားတို့ကိုလည်း ဘုရားရှင်အလိုတော်ကျ ဖော်ပြခဲ့ပါ။[၁၁]

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၈၉။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၇၉။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၉၇။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၈၁။ ၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၀၀။
၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၀၆။ ၇၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၁၃။ ၈၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၁၆။ ၉၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၂၅။ ၁၀၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၃၀။
၁၁၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၅၈။

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို အနက်ယောဇနာခဲ့ပါ -

ဝိပရီတဒိဋ္ဌိ ဂဏှန္တိ၊ အသဒ္ဓမ္မေဟိ ပုရက္ခတာ။

အတ္တာစိက္ခန္တိ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ ဗုဒ္ဓညာ မောဟပါရုတာ။ [၁]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာပြန်ဆိုခဲ့ပါ -

"ရဟန်းတို့၊ တံခါးရွက်ကိုလည်းကောင်း၊ တံခါးပေါင်ကိုလည်းကောင်း၊ ဆုံငယ်ကိုလည်းကောင်း၊ အထက်ကွင်းကိုလည်းကောင်း၊ မင်းတုပ် လျှိုတိုင်ကိုလည်းကောင်း၊ သံကွင်းမျောက်လက်ကိုလည်းကောင်း၊ ဆွဲငင်စရာကြိုးကိုလည်းကောင်း ခွင့်ပြု၏"[၂]

* * * * *

၁၃၅၄-ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ မဟတ္တာ ရာဇာနုဘာဝေန-၌ မဟတ္တာ-ကို လိုရင်းသုတ် ဖော်ထုတ်၍ နာမ်ရုပ်ကျဉ်းတွက်ပြီးလျှင်၊ ယဒိ ဝါ ဂါမဂါဏိကဿ-[၁] ၌ ဂါမဂါမဏိကဿ-ကို အစိတ်အပေါင်း ဝိဂ္ဂဟပြုခဲ့ပါ။

၂။ တထာဂတော အဂ္ဂမက္ခာယတိ-[၄] ၌ အဂ္ဂမက္ခာယတိ-ကို သန္ဓိရုပ်၊ ဣဒမဿ ရဇဂ္ဂသ္မိံ-[၃] ၌ ရဇဂ္ဂသ္မိံ-ကို ကာရကရုပ် စီရင်ပြ၍၊ စျာယထ ဘိက္ခဝေ မာ ပမာဒတ္ထ-[၆] ဝယ် ပမာဒတ္ထ-၌ အဘယ်သုတ်ဖြင့် အဘယ်ကာလ၌ အဘယ်ဝိဘတ် သက်ထားသည်ကို ဖြေဆိုပါ။

၃။ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ-[၇] ၌ ဝိဝေကဇံ အရကို ပြည့်စုံစွာ ကောက်ပြပြီးလျှင်၊ ဝေဒနာ၊ ဟိတ်၊ အာရုံတို့ဖြင့် ဝေဖန်လျက်၊ ပီတိသုခံ အရဖြစ်သင့်သော ဝီထိစိတ်သရုပ်ကို ထုတ်နှုတ်ရေးသားပါ။

၄။ သဗ္ဗာဝဏ္ဍံ ကာယသင်္ခါရံ အဘိသန်ရောတိ-[၈] ၌ ကာယသင်္ခါရ-ပုဒ်ဝယ် ရှေ့ပုဒ်၊ နောက်ပုဒ်အရ တို့ကို တိကျစွာ ကောက်ပြပြီးလျှင်၊ ကာယပါဝင်သော ရုပ်ကလာပ်များနှင့် ကာယသင်္ခါရကြောင့်ဖြစ်သော အကျိုးတို့ကို ညွှန်ပြခဲ့ပါ။

၁၊ ဝိ။ ၄၊ ၂၅၇။ ၂။ အံ၊ ၂၊ ၅၂။ ၃၊ အံ။ ၂၊ ၆၇။ ၄၊ အံ။ ၁၊ ၃၂၄။ ၅၊ အံ၊ ၂၊ ၇၉။
၆၊ အံ။ ၂၊ ၇၇။ ၇၊ အံ၊ ၁၊ ၄၆၉။ ၈၊ အံ၊ ၁၊ ၅၅၃။

http://www.dhammadownload.com

၅။ မျက်မှောက်ဘဝ၌ ကိလေသာ မငြိမ်းရခြင်းအကြောင်းများကို အရှင်သာရိပုတ္တရာ ဟောကြားချက်အတိုင်း ရေးသားပြီးလျှင်[၁] ပရိယတ္တိစာပေကျမ်းဂန် သင်အံလေ့ကျက်ရခြင်း အကျိုးအာနိသင်တို့ကိုလည်း သောတာနုဂတသုတ်အရ တိုကျဉ်းလိုရင်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။[၂]

၆။ အယံ သမာဓိ သန္တော ပဏီတော-၌ သန္တ၊ ပဏီတ ဖြစ်ရခြင်း၏အကြောင်းတို့ကို ရေးပြီးလျှင်[၃]၊ "က္ကစ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု သဒ္ဓေါ ဟောတိ"[၄] ၌ သဒ္ဓါဘေဒနှင့် က္ကစာဓိပ္ပေတ သဒ္ဓါကို ညွှန်ပြခဲ့ပါ။

၇။ ကာမဂုဏ် ဥပမာ၁၀-မျိုးကို ပြည့်စုံစွာထုတ်ပြပြီး[၅]၊ လိစ္ဆဝီမင်းတို့အား ဟောကြားသည့် ဒုလ္လဘတရားတို့ကိုလည်း ရေးသားခဲ့ပါ။[၆]

၈။ ကာယဂတာသတိနှင့်အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းရကျိုးများကို ဥဒါယိသုတ်အရ ဖော်ပြပြီးလျှင်[၇]၊ စာချ, ဓမ္မကထိက ရဟန်းများနှင့်ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ ရဟန်းများ အချင်းချင်းဆက်ဆံရာ၌ ရှောင်ကြဉ်ရမည့်အချက်များနှင့် လိုက်နာရမည့်ကျင့်ဝတ်များကို အကြောင်းနှင့်တကွ ဖော်ပြပါ။[၈]

၉။ ယော ဥဘောန္တေ ဝိဒိတွာန၊ မဇ္ဈေ မန္တာ န လိမ္ပတိ။
တံ ဗြူမိ မဟာပုရိသောတိ၊ သောဓ သိဗ္ဗိနိမစ္စဂါ။[၉]
ယင်းဂါထာကို တတိယမထေရ်အလိုကျ အနက်သမွန်ပါ။

၁၀။ "ငါ့ရှင်တို့၊ ဥပမာပြရလျှင် ပံသုကူသက်န်းကို ဝတ်ရုံသော ရဟန်းသည် လမ်းမ၌ အဝတ်နွမ်းအပိုင်းအစကို တွေ့မြင်လတ်သော် ဝဲဘက်ခြေဖြင့် ဖိနှင်း၍ ယာဘက်ခြေဖြင့် ဆွဲဖြန့်ကာ ထိုအဝတ်နွမ်း၌ ခိုင်ခံ့ကောင်းမွန်သော အနှစ်သားကို ဆွဲနှုတ်ဖြတ်ယူ၍ ဖဲခွာသွားရာ၏" [၁၀] -- ၎င်းကို ပါဠိဘာသာပြန်ဆိုပါ။

၁၃၅၄-ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ တေန ပဌမသံယာဒိသေသကမ္မံ သမာဒိပိတော[၁၁] - ၌ သမာဒပိတော-ကို မှန်ကန်ပြည့်စုံအောင် ပဒစ္ဆေဒပြု၍၊ သံယာဒိသေသကို ဖြစ်သင့်သည့် အားလျော်စွာ သမာသ်တဒ္ဓိတ် ဝိဂ္ဂဟပြုပြီး၊ ဒေါသော အတ္ထိ[၁၂] -၌ အတ္ထိ-ဝယ် ဓာတ်ကို သတ္တမိဝိဘတ် ပရဿပုဒ် ပဌမပုရိသ်ဖြင့် အာချာတ်ဂိုဏ်း ပြေးခဲ့ပါ။

၁၊ အံ၊ ၁၊ ၄၈၆။ ၂၊ အံ၊ ၁၊ ၅၀၅-၇။ ၃၊ အံ၊ ၄၊ ၃၊ ၈။ ၄၊ အံ၊ ၄၊ ၃၊ ၂၆-၇။
၅၊ အံ၊ ၄၊ ၂၊ ၈၅။ ၆၊ အံ၊ ၂၊ ၁၄၉။ ၇၊ အံ၊ ၂၊ ၂၈၅-၆။ ၈၊ အံ၊ ၂၊ ၃၁၂-၃။
၉၊ အံ၊ ၂၊ ၃၄၉၊ ၃၅၀။ ၁၀၊ အံ၊ ၂၊ ၁၆၄။ ၁၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၂၊ ၄။ ၁၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၂၅၅။

၂။ အပ္ပသတ္တော မဟဒ္ဓနော[၁] -၌ အပ္ပသတ္တော-ကို အစိတ်အပေါင်း သမာသဝိဂ္ဂဟ အပြည့်အစုံပြ၍ အမည်ပေးပြီးလျှင်၊ မဟဒ္ဓနော-၌ ရှေ့ပုဒ်ကိုသာ နာမပဒမာလာစဉ်ခဲ့ပါ။

၃။ နာနပ္ပကာရေန သတ္ထာရံ အက္ကောသန္တော ပလာယိ[၂] -၌ ကတ္တားဝယ် ဖြစ်သင့်သော ဝိထိကို စိတ်အမည်များတပ်၍ ရနိုင်သမျှ တိကျပြည့်စုံအောင် ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၄။ ယံ ဩယော နာဘိကီရတိ[၃] -၌ ကတ္တားပုဒ်အရ သင်္ဂဟကျမ်းလာ (၃) နံပါတ်တရားကို ယူခဲ့သော် ကြိယာပုဒ်၌ ဓာတ်အရ ယူသင့်သည့်တရားကို ဖော်ပြ၍ ယင်းတရားဖြစ်ရာဘုံ၊ ယင်းတရားကြောင့် ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်တို့ကိုလည်း ထုတ်ပြခဲ့ပါ။

၅။ ဝါရိဇောဝ ထလေ ခိတ္တော၊ ဩကမောကတဥဗ္ဘတော၊ ပရိပ္ဖန္ဒတိဒံစိတ္တံ-၌ ဥပမာ ဥပမေယျကို အဖွင့်နှင့်အညီ နှိုင်းယှဉ်ဖော်ပြပြီး၊ မာရဓေယျအရကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။[၄]

၆။ ပင်လယ်ကသစ်ပင်ကြီး၏ တည်နေရာနှင့် အလျား, အနံ, အပွင့်ရောင် ပျံ့နှံ့ရာ, ရနံ့မွှေးကြိုင်ရာ, အတိုင်းအတာတို့ကို ဖော်ပြပြီးလျှင်[၅]၊ သမ္မဒညာဝိမုတ္တာနံ-၌ ဝိမုတ္တိသရုပ်ကိုလည်း ထုတ်ပြခဲ့ပါ။[၆]

၇။ လူသားတို့ ရဟန်းတော်များကို သတိရ မရသော အချိန်ကို ဖော်ပြပြီးလျှင်[၇]၊ ယင်းအကြောင်းတရားသည် အဘယ်ဝဂ် အဘယ်ဝတ္ထု၌ လာသည်ကိုလည်း တိကျစွာ ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၈။ အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်က အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို အဘယ်သို့ လှည့်ပတ်ဟောပြောသဖြင့် အလှည့်ပတ်ခံရသူ အဘယ်အကျိုးရသည်ကို ဖော်ပြပြီးလျှင်၊ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်ကွယ်လွန်သောအခါ အဘယ်ဘုံသို့ ရောက်သည်ကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။[၈]

၉။ သဒ္ဓါယ သီလေန စ ဝီရိယေန စ၊
သမာဓိနာ ဓမ္မဝိနိစ္ဆယေန စ။
သမ္ပန္နဝိဇ္ဇာစရဏာ ပတိဿတာ၊
ဇဟိဿထ ဒုက္ခမိဒံ အနပ္ပကံ။
ဤပါဠိကို အနက်မှန်စွာ ပေးခဲ့ပါ။[၉]

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၁၅။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၃၉။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၆၂။
၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၈၃။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၆၇။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၇၄။
၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၈၄။ ၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၀၇။ ၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၅၄။

http://www.dhammadownload.com

၁၀။ "ထိုစကားသင့်စွာ၊ ကောင်းမှုကံကို ပြုသူသည် ဖြစ်ပေါ်လာသော ကုသိုလ်စိတ်ကို မယုတ်စေမူ၍ ထိုခဏ၌သာလျှင် ပြုအပ်၏။ ထိုစကားသင့်စွာ၊ နေ့နေ့ပြုအပ်သော် ကုသိုလ်သည် စည်းစိမ်ကို (အကျိုးကို) ပေးသော် နေ့နေ့သာလျှင် ပေးသည်။ ထိုကြောင့် စိတ်ဖြစ်သည်၏အခြားမဲ့၌သာလျှင် ကောင်းမှုကံကို ပြုအပ်၏။"[၁] ဤမြန်မာစကားကို ပါဠိဘာသာပြန်ဆိုခဲ့ပါ။

* * * * *

၁၃၅၅-ခုနှစ်၊ စူဠဂဏ္ဍိ ပရိယတ္တိ ပါဠိတော်

၁။ ဝိဗ္ဘောဟန်[၂] -ကို ဝိဂ္ဂဟပြု၍၊ ယင်း၏ ဓာတ်ကို ဝတ္တမာန် ပထမပုရိသ်ဝိဘတ်ဖြင့်သာ ကမ္မရုပ် ပဒမာလာပြုပြီးလျှင်၊ လောဟကုမ္ဘီ[၃]-ကို သမာသဝိဂ္ဂဟ ပြုလျက်၊ နောက်ပုဒ်၏ လိင်+ဂိုဏ်းတို့ကို ညွှန်ပြပါ။

၂။ နိဿဂ္ဂိယံ ပါစိတ္တိယံ[၄]-၌ နိဿဂ္ဂိယံ-ကို တဒ္ဓိတဝစနတ္ထပြု၍ အန္တတ္ထ၊ ဗာဟျတ္ထ ခွဲခြားကောက်ပြပြီးလျှင်၊ ပါစိတ္တိယံ-၏ ရုပ်ပြီးပုံကိုလည်း ကျနစွာ ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၃။ ကေဿ ပဒဝီတိဟာရဿ[၅]-၌ ပဒဝီတိဟာရဿ အရ ပရမတ္ထတရားကို အတိအကျ ကောက်ပြ၍၊ ယင်းနှင့်ယှဉ်သောစေတသိက်၊ ယင်းကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်အပေါင်းတို့တွင် ပဓာနဖြစ်သောရုပ်, ထိုတရားဖြစ်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်ဘုံတို့ကို အသီးသီး ခွဲခြားရေးခဲ့ပါ။

၄။ သန္တိ ပပ္ပုယျ စေတသာ[၆] -၌ စေတသာအရ ဖြစ်ထိုက်သော စိတ်ကို အတိအကျ ကောက်ပြပြီးလျှင်၊ ယင်း၏ ဝီထိစဉ်ကို ပေါ်လွင်စွာ ဖော်ပြ၍၊ ထိုဝီထိတွင်ပါဝင်သော ဝီထိစိတ်, ထိုဝီထိစိတ်တွင်ပါဝင်သော ဒွါရနှင့် အာရုံတို့ကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။

၅။ ပါရိဝါသိက စတုတ္ထသံယာ မပြုကောင်းသော အမှုတို့ကို ရေးသားပြီးလျှင်[၇]၊ များရာ ဆန္ဒဖြင့် အဓိကရုဏ်းကို ငြိမ်းစေတိုင်း ဘုရားရှင်အလိုကျ-မကျ ယေဘုယျသိကာဝိနည်း၏ ဓမ္မိက, အဓမ္မိက သလာကဂ္ဂါဟ သဘောသွားနှင့် နှိုင်းယှဉ်သုံးသပ်ဖြေဆို၍[၈]၊ ယေဘုယျသိကာဝိနည်းဖြင့် မငြိမ်းစေထိုက်သော အဓိကရုဏ်းသုံးမျိုးကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ[၉]

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၃။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၉၅။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၂၂။ ၄၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၄။ ၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၀၃။ ၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၀၄။ ၇၊ ဝိ၊ ၄၊ ၈၇။ ၈၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၂၈။ ၉၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၂၉၊ ၂၃၃၊ ၂၃၈။

http://www.dhammadownload.com

၆။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသာသနာတော်၌ ရထိုက်သော စတုတ္ထရတနာနှင့် ပဥ္စမမဟာဘူတ၊ သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏ တတိယ ဥပက္ကိလေသတို့ကို ဖော်ပြပြီးလျှင် "ငါပုံ့လွန်တော်မူလျှင် ငါ့ပစ္စည်းမှန်သမျှ ငါ့တပည့်မောင်ဓမ္မရက္ခိတပိုင်စေ" ဟု ပေးထားခဲ့လျှင် ထုပေးခြင်းသည် အပေးမြောက်, မမြောက် အကြောင်းပြ၍ ဖြေဆိုခဲ့ပါ။[၅]

၇။ ကေသမုဋ္ဌာန်ရထိုက်သော သမုဋ္ဌာနသီသတို့ကို ယင်းတို့၏ သမုဋ္ဌာန်နှင့်တကွ အသီးသီး တွဲစပ်ဖြေဆို၍[၆]၊ ရာဇဂြိုဟ်မြို့နှင့် သာဝတ္ထိမြို့တို့၌ ပညတ်အပ်သော သိက္ခာပုဒ် အရေအတွက်တို့ကို သချာမျှပြဆိုပါ။[၇]

၈။ ပါရာဇိကအာပတ်သည် အပြစ်အကြီးဆုံးဖြစ်၍ "ထူလ+အစ္စယ=ထုလ္လစ္စယ" ဟု ဆိုထိုက်ပါလျက် ထုလ္လစ္စည်းအာပတ်ကိုသာ "ထုလ္လစ္စယ" ဟု ဆိုရခြင်းအကြောင်းကို ရေး၍[၈]၊ ကထိန်ကို ပုဂ္ဂိုလ်က ခင်းသည်ဖြစ်ပါလျက် သံဃာက ခင်းသည်ဟု ဆိုနိုင်ခြင်းအကြောင်း များကိုလည်း ဖော်ပြပါ။[၉]

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို အကြောင်းအကျိုးပေါ်လွင်အောင် အနက်သမ္ဗန်ပါ -

ကတာ မေ ရက္ခာ ကတံ မေ ပရိတ္တံ၊
ပဋိက္ကမန္တု ဘူတာနိ။
သောဟံ နမော ဘဂဝတော၊
နမော သတ္တန္နံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါနံ။[၁၀]

၁၀။ ဖော်ပြပါ မြန်မာစကားပြေကို ပါဠိဘာသာပြန်ဆိုခဲ့ပါ -

"အာနန္ဒာ အကြွင်နေ့ကို အစပြု၍ မဟာပဇာပတိဂေါတမီသည် ဂရုဓမ်ရှစ်ပါးတို့ကို ခံယူအပ်ကုန်ပြီ။ ထိုနေ့မှစ၍ ထိုပဇာပတိဂေါတမီသည် ရဟန်းမ ဖြစ်ခဲ့ပြီ။" ၉

* * * * *

၁၃၅၅-ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ သတိနေပက္ကေန[၁၀]-၌ နောက်ပုဒ်၏ အန္တပုဒ်ကို ပဒစ္ဆေဒပြု၍၊ ယင်းနောင်ပုဒ်ကို တဒ္ဓိတ်ဝိဂ္ဂဟပြုပြီးလျှင်၊ အနုတ္တရော-ကို သမာသ်ဝိဂ္ဂဟ ပြုခဲ့ပါ။

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၂၃-၄။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၉၃။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၁၉။ ၄၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၅၈ မှ ၁၆၂။
၅၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၅၆။ ၆၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၆၀။ ၇၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၁၀။ ၈၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၅။
၉၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၄၈။ ၁၀၊ အံ၊ ၂၊ ၉။

http://www.dhammadownload.com

၂။ သဂါရဝေါ[၁] ၌ နောက်ပုဒ်၏ ပဒ, ပစ္စယ, ပစ္စယတ္ထနှင့် ရုပ်ပြီးပုံ အကျဉ်းကို ဖော်ပြပြီးလျှင်၊ သပ္ပတိဿော-ဝယ် နောက်ဆုံးပုဒ်၏ ဖြစ်သင့်သော ဓာတ်ကိုယူပြီး တိဝိဘတ်ဖြင့် ဖြစ်နိုင်သမျှ ကတ္တုရုပ်ကို ပြခဲ့ပါ။

၃။ မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟရတိ-ဟူသော စတုက္က, ပဋ္ဌမ မေတ္တာသုတ်လာ စေတသာ-အရ တရားနှင့် (က) ဌာနအလိုက်ဖြစ်သင့်သော ယှဉ်ဘက်တရား၊ (ခ) ယှဉ်ဘက်ကံ၏ အကျိုးပေးရာဘုံ အကျိုးနာမ်ရုပ်တရား၊ (ဂ) ၎င်းကံ၏ ပါကဒါနပရိယာယကို ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၄။ စတုက္က ပဋ္ဌမ မေတ္တာသုတ်လာ မုဒိတာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟရတိ[၂] ၌ (က) ဖရိတွာ ဝိဟရတိ ဖြစ်ပုံ စိတ်အစဉ်ကို အတိအကျ စိတ်သရုပ်ဖော်ကာ ဖြေဆို၍၊ (ခ) ၎င်းတွင်ပါဝင်သော ဘာဝနာကံတို့၏ အကျိုးအသီးသီးကိုလည်း ပြည့်စုံစွာ ဖြေဆိုခဲ့ပါ။

၅။ (က) အမြဲပြင်းသူ၊ (ခ) အမြဲကြိုးစားသူတို့ဟူသည် အဘယ်သူတို့ပါနည်း၊ စတုက္က စရဝဂ် လာသည့်အတိုင်း အသီးသီး ပြည့်စုံစွာဖော်ပြ၍[၃]၊ (ဂ) စင်္ကြာမင်း၏ တတိယ အံ့ဖွယ်ကိုလည်းကောင်း[၄]၊ (ဃ) ဝါဒီသုတ်လာ အတ္ထတော[၅] ပရိယာဒါန် ဂစ္ဆတိ၊ နော ဗျဉ္ဇနတော-၏ အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်းကောင်း မှန်ကန်စွာ ဖော်ပြပါ။

၆။ သူတော်ကောင်းတို့၏ လှူပုံလှူနည်း ငါးမျိုးကို ဖော်ပြပြီး၊ ယင်းတို့၏ တူညီသော အကျိုးနှင့် ထူးခြားသည့် အကျိုးငါးမျိုးကိုလည်း အကျဉ်းချုပ် ထုတ်ပြခဲ့ပါ။[၆]

၇။ မိန်းမတို့၏လျှာနှစ်ခွနှင့် ကြမ်းတမ်းသော အဆိပ်တို့ကို ဖော်ပြပြီးလျှင်[၇]၊ အချိန်လွန် အောင် လူတို့အိမ်၌ ရောနှောနေထိုင်သော ကုလူပကရဟန်း၏ အပြစ်တို့တွင် နောက်ဆုံး သုံးမျိုးကိုသာ ရေးခဲ့ပါ။[၈]

၈။ အဘယ်ဌာနကို အဘယ်ဌာနဖြင့် သိနိုင်ပါသနည်း ပြည့်စုံစွာ ဖြေဆို၍[၉]၊ ဝေဒနာ, သညာ, ဒုက္ခတို့၏ ဝိပါကအသီးသီးကိုလည်းကောင်း[၁၀]၊ ဗုဒ္ဓနာဂ၏ ရှေ့ခြေနှင့် မြီးဆံကို လည်းကောင်း[၁၁] တိကျစွာ ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၁။ အံ၊ ၂၊ ၁၃။ ၂။ အံ၊ ၁၊ ၄၄၄။ ၃။ အံ၊ ၁၊ ၃၁၉၊ ၂၂။ ၄။ အံ၊ ၁၊ ၄၄၉။
၅။ အံ၊ ၁၊ ၄၅၅။ ၆။ အံ၊ ၂၊ ၁၅၂။ ၇။ အံ၊ ၂၊ ၂၂၈။ ၈။ အံ၊ ၂၊ ၂၂၆။
၉။ အံ၊ ၁၊ ၅၀၇။ ၁၀။ အံ၊ ၂၊ ၃၆၀၊ ၁၊ ၄။ ၁၁။ အံ၊ ၂၊ ၃၀၄။

http://www.dhammadownload.com

၉။ အောက်ပါ ပါဠိတော်ကို အစဉ်ကျအောင် အနက်ယောဇနာပြခဲ့ပါ -

ယော ခေါ နာဂိတ နယိမဿ နေက္ခမ္မသုခဿ ပဝိဝေသုခဿ ဥပသမသုခဿ သမ္ဗောဓသုခဿ နိကာမလာဘီ အဿ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ၊ ယဿာဟံ နေက္ခမ္မသုခဿ ပဝိဝေကသုခဿ ဥပသမသုခဿ သမ္ဗောဓသုခဿ / နိကာမလာဘီ အဿ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ၊ သော တံ မိဠ္ဟသုခံ လာဘသက္ကာရသိလောကသုခံ သာဒိယေယျ။[၁]

၁၀။ "ရဟန်းတို့၊ "ငါသည် ဤသီလဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဤအကျင့်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဤခြိုးခြံမှုဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဤ မြတ်သောအကျင့်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ တန်ခိုးကြီးသော နတ်သော်လည်းကောင်း၊ တစ်မျိုးမျိုးသော နတ်သော်လည်းကောင်း ဖြစ်လိမ့်မည်"ဟု နတ်အသင်းအပင်း တစ်မျိုးမျိုးကို တောင့်တ၍ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သော ရဟန်း၏ စိတ်သည် အပူတပြင်း အားထုတ်ရန် အဖန်တလဲလဲ အားထုတ်ရန် အမြဲအပြတ် အားထုတ်ရန် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်ရန် မညွတ်။"[၂] ဤမြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာပြန်ဆိုပါ။

၁၃၅၅-ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ ကိလေသာ နာမ ဘာရိယာ-၌ ဘာရိယာ[၃]၊ သုဒုဒ္ဒသံ[၄] ၌ ဒုဒ္ဒသတို့ကို ပုဒ်အားလျော်စွာ ဝစနတ္ထပြု၍ ပစ္စည်းကိုလည်း ညွှန်ပြခဲ့ပါ။

၂။ ဥဒ္ဓဂ္ဂါ တိဋ္ဌန္တိ-ဝယ် ဥဒ္ဓဂ္ဂါ-၌ နောက်ပုဒ်ကို နာမပဒမာလာ၊ ဒဗ္ဗိ သူပရသံ ယထာ[၅] ဝယ် ဒဗ္ဗိ-၌ ဓာတ်ကို ယူ၍ ဝတ္တမာန်ဝိဘတ် ပရဿပုဒ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ် အာချာတပဒမာလာ စဉ်ပါ။

၃။ နတ္ထိ ဗာလေ သဟာယတာ[၆] ၌ သဟာယတာ အရ တရားတို့ကို ကုန်စင်အောင် ကောက်ပြ၍၊ သုံးခုမြောက်တရား၏ ယှဉ်ရာစိတ်ကို ဖော်ပြပြီး၊ ပကိဏ်းပိုင်းလာ သင်္ဂဟ ခြောက်ပါးဖြင့် ဝေဖန်ပါ။

၄။ အတ္တာနံ ဒမယန္တိ[၇] ၌ ဒမယန္တိ-အရ တရားကို ကောက်ပြ၍ ဖြစ်သင့်သော ဝိထိ တစ်ခုကိုလည်း ချပြပါ။

၁၊ အံ၊ ၂၊ ၂၅-၆။ ၂၊ အံ၊ ၂၊ ၂၁၈။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၁၉၇။ ၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၁၉၁။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၃၀၀။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၂၉၆။ ၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၁၊ ၃၇၁။

http://www.dhammadownload.com

၅။ စိတ်ကို အဘယ်ကြောင့် "ယတ္ထကာမနိပါတိ"ကို ဆိုအပ်ပါသနည်း၊ စိတ္တဝဂ် အညတရဘိက္ခုဝတ္ထုနှင့်အညီ ဖြေပြီးလျှင်[1]၊ ရဟန်းသည် အဘယ်ကြောင့် "ဇာဂရ" မည်သည်ကိုလည်း ဥပမာနှင့်တကွ ဖြေပါ။[2]

၆။ ခန္ဓာကိုယ်၏ တံလျှပ်နှင့်တူပုံကို ဥပမာနှင့်တကွ အကြောင်းပြ ဖြေဆိုပြီးလျှင်[3]၊ ဝိသာခါအား ဖခင်ကပေးလိုက်သည့် ပစ္စည်းများကိုလည်း "ဝိသာခါဝတ္ထု"နှင့်အညီ စာရင်းပြုစုပြပါ။[4]

၇။ ယာဝဇီဝမ္ပိ စေ ဗာလော၊ ပဏ္ဍိတံ ပယိရုပါသတိ-စသော ဂါထာ၌ အဘယ်တရားများကို မသိသဖြင့် "ဗာလ" မည်သည်ကို ဖြေပြီးလျှင်[5]၊ ဇမ္ဗုက၏ အဝီစိငရဲ၌ ကျရခြင်း အကြောင်းနှင့် ကျရာကာလကိုလည်း ဖြေဆိုပါ။[6]

၈။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဒါယကာတို့၌ မကပ်ငြိ၊ မတွယ်တာပုံကို ဥပမာနှင့်တကွ အရဟန္တဝဂ်၊ မဟာကဿပတ္ထေရဝတ္ထုနှင့်အညီ ဖြေဆိုပြီးလျှင်[7]၊ တမ္ဗဒါဌိကမည်သော ခိုးသူသတ်ယောက်ျားက (က) အရှေ့၊ အနောက်၊ တောင်၊ မြောက်တို့မှ ဆောင်၍ သတ်အပ်သော ခိုးသူအရေအတွက်၊ (ခ) ခိုးသူသတ်မှုပြုလုပ်သည့် နှစ်ပေါင်း၊ (ဂ) ခိုးသူသတ်မှုကို ပြုလုပ်နေစဉ် မရသော အရာဝတ္ထုတို့ကိုလည်း ဖြေဆိုပါ။[8]

၉။ န နဂ္ဂစရိယာ န ဇဋာ န ပင်္ကာ၊ နာနာသကာ ထဏ္ဍိလသာယိကာ ဝါ။
ရဇောဇလ္လံ ဥက္ကုဋိကပ္ပဓာနံ၊ သောဓေန္တိ မစ္စံ အဝိတိဏ္ဏကင်္ခံ။[9]
ဟူသော ဂါထာကို အနက်မှန်မှန် သမ္ဗန်ပါ။

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိယပါဠိဝိကိုဇ်စီကုံးပါ - . . .

"ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် ခရီးခဲကို သွားသောသူသည် အလိုရှိအပ်သော အရပ်သို့ မရောက်သေးသမျှ ခရီးသွားသာလျှင်ဖြစ်၏။ အလိုရှိအပ်သော အရပ်သို့ ရောက်သည်ရှိသော်ကား ခရီးသွားပြီးသူမည်၏။ ဝဋ်ကို မှီသော သတ္တဝါတို့သည်လည်း ဝဋ်၌ ကျင်လည်နေသမျှ သံသရာခရီး ရှိကုန်သည်သာလျှင်တည်း။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဝဋ်ကို မကုန်စေအပ်သေးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။"[10]

၁။ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၈၇-၈။
၂။ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၉၇။
၃။ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၃၄။
၄။ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၄၉၊ ၂၅၀။
၅။ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၀၀-၁။
၆။ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၁၃၊ ၃၁၈။
၇။ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၈၅။
၈။ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၀၅-၆။
၉။ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၄၉။
၁၀။ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၈၃။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၅၆—ခုနှစ်၊ စူဠဝါ+ပရိဝါပါဠိတော်

၁။ ဝစ္စံ ကရောန္တာ ပရိပတန္တိ [၁] ဝယ် ဝစ္စ-၌ ဓာတ်ကိုယူ၍ ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ် ပဒမာလာစဉ်ပြီးလျှင် န စ တပ္ပစ္စယာ-၌ တပ္ပစ္စယာ-၌ တပ္ပစ္စယာ၊ တိဏဘိသိ ပဏ္ဏာဘိသိ [၂] ဝယ် တိဏဘိသိ-ပုဒ်တို့ကို သမာသ်တွဲစပ်ပြခဲ့ပါ။

၂။ ဖရုံသေနာယသ္မာ စုဒိတော [၃] ဝယ် ဖရုသေန-၌ ဓာတ်ကိုယူ၍ ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကမ္မရုပ်ပဒမာလာစဉ်ပြီးလျှင် "ယာ သံယဿ ကိစ္စယတာ ကရဏီယတာ"-ဝယ် ကိစ္စယတာကို အစိတ်အပေါင်း ဝိဂ္ဂဟပြခဲ့ပါ။

၃။ ဘိက္ခူ ကုက္ကုစ္စာယန္တိ ပဏ္ဍိ ဒါတုံ [၄] ဝယ် ဒါတုံ-၌ ဓာတ်အရတရားကို ကောက်၍ ဝေဒနာဒိတိကဖြင့် ဝေဖန်ပြီးလျှင် ဒုဿံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ [၅] ဝယ် ဥပ္ပန္န-၌ ဓာတ်အရ တရားကိုသာ ကောက်ပြခဲ့ပါ။

၄။ ဝိဂရဟိ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ [၆] ဝယ် ဝိဂရဟိ-၌ ယင်း၏သမ္ပယုတ်တရားကို ဖော်ပြပြီးလျှင် ဗုဒ္ဓေါ-၌ ဓာတ်အရတရား၏ အာရုံကို ဖြစ်သင့်သမျှ ကောက်ပြခဲ့ပါ။

၅။ ချေဆတ်ရာ၌ လူတို့က "ဇီဝထ ဘန္တေ"ဟု ဆိုလျှင် အဘယ်ရဟန်းက အဘယ်သို့ ဆိုရမည်ကိုလည်းကောင်း[၇]၊ ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သော ညောင်စောင်းခြေတစ်ခု၏ အလွန်ဆုံး ပမာဏကိုလည်းကောင်း[၈]၊ ပကာသနီယကံသည် သံဃကံ ၄-မျိုးတို့တွင် အဘယ်ကံ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း ဖြေခဲ့ပါ။[၉]

၆။ ဆွမ်းစားဇရပ်၌ အနုမောဒနာပြုသော မထေရ်ကို ဆိုင်းငံ့ရမည့် ရဟန်းအရေ အတွက်[၁၀]၊ ဆွမ်းခံရာ၌ ဆွမ်းလောင်းပြီး နောက်သပိတ်ကို ဆောင်ယူရမည့်အခြင်းအရာ[၁၁]၊ အပရိသုဒ္ဓါ အာနန္ဒာ ပရိသာ"ဟု ဘုရားရှင်မိန့်ရာ၌ ရည်ညွှန်းအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဂုဏ်ပုဒ်တို့ကို ရေးခဲ့ပါ။[၁၂]

၇။ မဟာသမုဒ္ဒရာ၏ အဋ္ဌမအံ့ဖွယ်သဘော[၁၃]၊ အဋ္ဌမဂရုဓံတရားတို့ကို ဖော်ပြ၍ [၁၄] "မိန်းမရှိုခိုး သွားမကျိုး" ဟူသော စကား သင့်/မသင့် ဘိက္ခုနီက္ခန္ဓက-၌ ဘုရားရှင် မိန့်အပ်သော စကားဖြင့် အဖြေပေးခဲ့ပါ။[၁၅]

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၈၂။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၉၅။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၃၈။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၇၉။ ၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၉၆။
၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၄။ ၇၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၈၁။ ၈၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၉၅။ ၉၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၄၇-၈။ ၁၀၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၇၉။
၁၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၈၄။ ၁၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၁၈။ ၁၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၂၃။ ၁၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၄၅။ ၁၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၄၈-၉။

http://www.dhammadownload.com

၈။ ရဟန်းမိန်းမ ဥပသမ္ပဒကံ [1] ၏ ကမ္မဝါစာရွတ်ကြိမ်ကို သချိုမျှဖော်ပြ၍ အမိမဟုတ်သော မိန်းမ၊ အဖမဟုတ်သော ယောကျ်ား၊ အရိယာမဟုတ်သော ယောကျ်ားမိန်းမတို့ကို သတ်ခြင်းကြောင့် အာနန္တရိယကံသို့ ရောက်၏ဆိုရာ ယူရမည့် မိန်းမနှင့်ယောကျ်ားတို့ကို ဖော်ပြပြီးလျှင် [၂] ဥ တ်ကြောင့် ကံပျက်ပုံကိုလည်း ထင်ရှားစွာ ဖြေပါ။ [၃]

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို နိဿယနည်း အနက်ယောဇနာခဲ့ပါ -

ကာယဝါစာဟိ စိတ္တေန၊ သမုဋ္ဌာနာ စတုဗ္ဗိဓာ။

ပညတ္တာ ဗုဒ္ဓဉာဏေန၊ အဒ္ဓါနေန သဟာ သမာ။ [၄]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာ ပြန်ဆိုခဲ့ပါ -

"ကြီးမားသော ပညာရှိတော်မူကြကုန်သော ဝိနည်းပိဋကတ်၌ လိမ္မာတော်မူကြကုန်သော နတ်ရွာနိဗ္ဗာန်လမ်းခရီး ကျွမ်းကျင်တော်မူကြကုန်သော ထိုရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့သည် သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ ပိဋကတ်တော်ကို ပြသတော်မူကြကုန်၏။ [၅]

* * * * *

၁၃၅၆–ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ ဘယံ ဟောတိ အင်္ဂုဝိသက်ောပေါ [၆] တွင် အင်္ဂုဝိသကေ်ာပေါ-ဝယ် ရှေ့ပုဒ်၌ ပဒ၊ ပစ္စယ၊ ပစ္စယတ္ထတို့ကို ဖြေ၍ ဖြဟ္မစရိယံ ဝုဿတိ သံဝရတ္ထံ [၇] ၌ နောက်ဆုံးပုဒ်ကို သမာသဝစနတ္ထပြ၍ အတ္ထိ သုခံ [၈] ပုဒ်၏ ဝိသေသသမာသသညာကို ရေးခဲ့ပါ။

၂။ သာ ဘိက္ခုနီ အာယသ္မန္တံ (ပ) ဒိသွာ သသီသံ ပါရုပိတ္ဂာ-၌ သသီသံ [၉] ၏ လိင်ကို ဖြေပြီး၊ အာရက္ခသတိနော-ကို အစိတ်+အပေါင်း ဝစနတ္ထနှစ်ခုပြ၍ အစိတ်ကိုသာ ဖြစ်သင့်သော ရုပ်ကျဉ်းတွက်ခဲ့ပါ။

၃။ ကပ္ပေါ သံဝဋ္ဋတိ [၁၀] တွင် အာပေါသံဝဋ္ဋကပ်၌ ပါဝင်သော ထိပ်ဆုံးဘုံသား သကဒါဂါမိဖလဋ္ဌာန်ရသော (က) ဝီထိစိတ်၊ (ခ) ဝီထိမုတ်စိတ်၊ (ဂ) ၎င်းတို့ လားရောက်နိုင်သော ဘုံတို့ကို ရေး၍ သာ ဘိက္ခုနီ ။ပ။ ဒိသွာ-၌ ဓာတ်အရ ဤအရာ၌ ဖြစ်သင့်သော ဝီထိ၌သာ ပါဝင်နိုင်သော ဝီထိစိတ်တို့ကို ရေးပါ။

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၆၅။ ၂၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၇၆။ ၃၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၈၂။ ၄၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၆၂။ ၅၊ ဝိ၊ ၅၊ ၄။
၆၊ အံ၊ ၂၊ ၅၈။ ၇၊ အံ၊ ၁၊ ၃၃၄။ ၈၊ အံ၊ ၁၊ ၃၈၀။ ၉၊ အံ၊ ၁၊ ၄၆၃။ ၁၀၊ အံ၊ ၁၊ ၄၆၀။

http://www.dhammadownload.com

၄။ (က) မရဏသညာ ခေါ ပနဿ အဇ္ဈတ္တံ သုပဋ္ဌိတာ ဟောတိ[၁]၊ (ခ) ယံ စိတ္တံ အဇ္ဈတ္တမေဝ သန္တိဋ္ဌတိ[၂] တို့၌ အဇ္ဈတ္တအရတို့ကို ရေး၍၊ ဒမာ၊ ပဋိပဒါ၊ သမာ၊ ပဋိပဒါ[၃]၌ သမာပုဒ်၏ သမ္မန်ဖြစ်သင့်သော ပုဒ်အရ ဖြစ်သော စေတသိက်၊ ဤ၌ ယင်း၏ သမ္ပ-ယုတ္တစိတ်၊ ဝိပ္ပယုတ်စေတသိက်တို့ကို ရေးပြီး ထိုစိတ်စေတနာ၏ အကျိုးစိတ်တို့ကို ဘုံအားလျော်စွာ ခွဲခြားဖြေခဲ့ပါ။

၅။ အဘယ်ရဟန်းမျိုး၌ မြတ်စွာဘုရား မငဲ့ကွက်သည်ကို ဖြေ၍[၄] ဣန္ဒြိဝိဓ အမျိုးမျိုးကို ရေးပါ။[၅]

၆။ နိပ္ပီတိကသုခ၏ ကရဇကာယ၌ ပျံ့နှံ့ပုံ ဥပမာကို ရေး၍[၆]၊ ယဿ ကဿစိ မဟာနာမ ကုလပုတ္တဿ ပဉ္စ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ-၌ ကုလပုတ္တ အမျိုးမျိုးတို့ကို ဖော်ပြပါ။[၇]

၇။ အပ္ပမတ္တဝိဟာရီ ရဟန်း မရဏဿတိပွားများပုံကို ရေး၍[၈]၊ အနရိယသိက္ခာများကို ဖော်ပြပါ။[၉]

၈။ အရှင်ဖဂ္ဂုန ဒုက္ခဝေဒနာ ခံစားရပုံများကို ရေး၍[၁၀]၊ သတ္တုဂါရဝတာ၏ အကျယ်ကို အရှင်သာရိပုတ္တရာ သိပုံကို ဖြေပါ။[၁၁]

၉။ အယံ သမာဓိ ပစ္စုပ္ပန္နသုခေါ စေဝ အာယတိံ စ သုခဝိပါကောတိ ပစ္စတ္တညေဝ ဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အယံ သမာဓိ အရိယော နိရာမိသော ကောဒိဘာဝါဓိဂတော န သသင်္ခါရ နိဂ္ဂယှ ဝါရိတဂတောတိ ပစ္စတ္တညေဝ ဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ကို အနက်မှန်မှန် သမ္ဗန်ပါ။[၁၂]

၁၀။ (က) အာနန္ဒာ ဥပမာကား အေးကုန် ငြိမ်းကုန်သော မီးကျီးတို့ကို ခြောက်သွေ့သော မြက်ပုံ၌ ဖြစ်စေ၊ ချထားအပ်ကုန်သော် ဤမီးကြီးတို့သည် ကြီးပွားစည်ပင်ပြန့်ပြောခြင်းသို့ ရောက်ကုန်လိမ့်မည် မဟုတ်ကုန်ဟု သင်သိနိုင်ရာသည် မဟုတ်လော။[၁၃]

(ခ) ဤပုဂ္ဂိုလ်အား သားမြီးဖျား တစ်တို့စာမျှသော်လည်း အကုသိုလ်တရား မရှိဟူသော မြန်မာစကားပြေကို ပါဠိပြန်ပါ။[၁၄]

* * * * *

၁၊ အံ၊ ၂၊ ၇၃။ ၂၊ အံ၊ ၁၊ ၄၇၅။ ၃၊ အံ၊ ၁၊ ၄၇၀။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၂၄၈။ ၅၊ အံ၊ ၂၊ ၅၊ ၆။
၆၊ အံ၊ ၂၊ ၂၂။ ၇၊ အံ၊ ၂၊ ၆၇။ ၈၊ အံ၊ ၂၊ ၂၇၀။ ၉၊ အံ၊ ၂၊ ၂၈၈။ ၁၀၊ အံ၊ ၂၊ ၃၃၄။
၁၁၊ အံ၊ ၂၊ ၃၇၀။ ၁၂၊ အံ၊ ၂၊ ၂၀။ ၁၃၊ အံ၊ ၂၊ ၃၅၇။ ၁၄၊ အံ၊ ၂၊ ၃၅၃။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၅၆—ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ ပြာဟ္မဏီ ဝါ တံ ပါရုပတိ [၁] ၌ (က) တံ-ကို ကာရကရုပ်တွက်၍ (ခ) ကြိယာပုဒ်ကို ဓာတု ပစ္စယ ဝေဖန်ပြီးလျှင်၊ တွံ မယာ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော [၂] ၌ (ဂ) ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော-ကို သမာသဝိဂ္ဂဟ ပြုခဲ့ပါ။

၂။ (က) ကလျာဏကမ္မံ [၃] ၌ ရှေ့ပုဒ်ကို သမာသဝိဂ္ဂဟ၊ (ခ) ဂန္ဓမာဒနပဗ္ဗတဂမနာ [၄] ၌ တတိယပဒကို တဒ္ဓိတဝိဂ္ဂဟပြု၍၊ (ဂ) မာဝ မညေထ [၅] ၌ မညေထ-ကို ရုပ်တွက်ခဲ့ပါ။

၃။ သေခေါ ပထဝိံ ဝိစေဿတိ [၆] ၌ ကတ္တားအရ ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် ပဋိသန္ဓေလည်းနေနိုင် သေလည်းသေနိုင်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ထုတ်ပြပြီး ယင်းပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် အစဆုံးပုဂ္ဂိုလ်၏ ရှုပဘုံ၌ဖြစ်က ရနိုင်သော စိတ်တို့ကိုလည်း မပိုမလိုအောင် ထုတ်ပြခဲ့ပါ။

၄။ မောဒတိ တိဒိဝံ ဂတော [၇] ၌ တိဒိဝံ-အရ ဖြစ်သင့်သော နတ်ဘုံ၏ သက်တမ်းကို နတ်အရေအတွက် လူ့အရေအတွက်ဖြင့် အသီးသီး ဖော်ပြ၍ ထိုဘုံသို့ ရောက်ကြောင်းကံကို ဥက္ကဋ္ဌသြမကအားဖြင့် တိတိကျကျ ဖော်ပြပါ။

၅။ စရဉ္စေ နာဓိဂစ္ဆေယျ [၈] ၌ အလိုရှိအပ်သော လှည့်လည်ခြင်းကို ထုတ်ပြပြီး မိတ်ဆွေ အဖြစ် ရှာမှီးသင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်များကို အကြောင်းပြ ဖြေခဲ့ပါ။

၆။ ယံ ပဿေ ဝဇ္ဇဒဿိနံ-၌ ဝဇ္ဇဒဿီပုဂ္ဂိုလ်နှစ်မျိုးကို သိသာရုံ ဖော်ပြပြီး[၉]၊ ဣဓာဓိပ္ပေတ ကို ရေး၍ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်ဆုံးမလျှင် မည်သို့ပြန်ကြားရမည်ကို ဥပမာသွင်း၍ ပေးခဲ့ပါ။[၁၀]

၇။ အမိတာဘောဂသူဌေးကြီးများကို ထုတ်ပြပြီးလျှင်[၁၁] ဝိသာခါ၏ အဖိုးအဖွား အမိတို့ ဖွားမြင်ရာ တိုင်းပြည်နှင့်မြို့[၁၂]၊ ဇေတဝန်ကျောင်းအမကြီး၏ အငယ်ဆုံးသမီးအမည်တို့ကို ဖော်ပြခဲ့ပါ။[၁၃]

၈။ ကြိုးကြာသေပြီးနောက် မဏိကာရကုလူပကတိဿထေရ်နှင့် ရွှေထွင်းသမားတို့ ပြောကြသည့် စကားများကို ဂါထာကို ချန်၍ တိုကျဉ်းလိုရင်း ပြည့်စုံအောင် ရေးခဲ့ပါ။[၁၄]

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၂၊ ၁။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၂၊ ၄၀။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၂၊ ၃။
၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၂၊ ၅၈။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၂၊ ၁၁၊ ၁၃။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၁၂။
၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၄၀၇။ ၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၉၆။ ၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၃၄၇-၈။
၁၀၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၃၄၈။ ၁၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၄၃။ ၁၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၄၃။
၁၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၉၈။ ၁၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၂၊ ၂၃။

http://www.dhammadownload.com

၉။ "သင်၏ သူဌေးသည် ဘာကို ချစ်ဖက်သနည်းဟု မေးအပ်သော် ဂန္ဓကုဋိမှ အခြားသော ထိုသူဌေးသည် အထူးချစ်အပ်သောအရာသည် မရှိဟု ကြား၍ ဖြစ်ပါစေ၊ ဂန္ဓကုဋိကို မီးရှို့၍ အမျက်ကို ငြိမ်းစေအံ့ဟု မြတ်စွာဘုရား ဆွမ်းအကျိုးငှာ ဝင်သော် ဂန္ဓကုဋိ၌ မီးကို ပေးပြီ" ဤမြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာ ပြန်ဆိုပါ။[၁]

၁၀။ တဿာ ဒီယဘာဝံ အတ္တာနံ မင်္ဂဏသံယဿ ဘတ္တံ ကတွာ ယာဝ သူရိယုဂ္ဂမနာ သမ္ပရိဝတ္တကံ သေမာနော မဟာကုသီတောပိ၊ သုဘောဇနံ ဘုဥ္စိတွာ သိရိသယနေ သယမာနော် ကာမဘောဂီပိ န ဇာနာတိ" ဟူသော ဝါကျကို သဗ္ဗနာမ်ကို ကျနစွာ စွဲ၍ အနက်ပေးခဲ့ပါ။[၂]

* * * * *

၁၃၅၇–ခုနှစ်၊ စုဋ္ဌဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ ကိံ ပန တွံ အာဝုသော ပရိဿာဝနံ ယာစိယမာနော န အဒါသိ[၃] ၌ ယာစိယမာနော-ပုဒ်၏ အပဓာနကံကို ဆဋ္ဌီဝိဘတ်ဖြင့် နှာ[illegible]လာစဉ်၍ ဇဝံ ဘောတိ ခေါ သဒ္ဓိကာပုတ္တော မာဏဝေါ တောဓိဿ ရာဇကုမာရဿ ပဋိဿုတွာ[၄] ဝါကျ၏ ရှေ့အခြားမဲ့ ဝါကျရှိ ကတ္တားပုဒ်ကို ဝစနတ္ထပြုပါ။

၂။ ပစ္ဆိမံ ဇနတံ တထာဂတော အနုကမ္ပတိ[၅] ၌ ကံပုဒ်၏ ဝိသေသနကို ဝစနတ္ထပြု၍ လိင်၊ ဂိုဏ်း၊ ကာရန်ကို ညွှန်ပြပြီး၊ ယာဝဇီဝံ အာပါဏကောဋိကံ[၆] ၌ နောက်ပုဒ်ကို ဝစနတ္ထပြု၍ အမည်ပေးပြီး လိင်ကိုမျှ ဖော်ထုတ်ခဲ့ပါ။

၃။ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ (ပ) ဥပပန္နာ[၇] ၌ ဖြစ်သင့်သော စကျုဒ္ဓါရိက ဝီထိစိတ်အစဉ်ကိုသာ တိကျပြည့်စုံစွာ ရေးသားပြီး ဘဝဟောင်း၌ နောက်ဆုံး စတုဇရုပ် အသီးသီး၏ဖြစ်ချိန်၊ ဘဝသစ်၌ စတုဇရုပ် အသီးသီး၏စဖြစ်ချိန်၊ ဘဝသစ်၌ ဦးစွာ ရလာသော နာမ်နှင့်ရုပ်တို့ကို တိကျစွာ ရေတွက်ဖြေဆိုပါ။

၄။ ဒေါသန္တရော စာဒေတိ[၈] ၌ အန္တရ အရ တိကျစွာ ကောက်ပြ၍ ယင်းနောက်ဖြစ်သော ဘဝင်စိတ်တို့ကို ပုဂ္ဂိုလ်အားလျော်စွာ ဝေဖန်ဖြေဆိုပြီး၊ န မောဟာဂတိ ဂန္တွာ[၉] ၌ ဂမုဓာတ်အရ ပဓာနစေတသိက်တို့ကိုသာ ရေးခဲ့ပါ။

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ၌၊ ၂၊ ၄၀။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ၌၊ ၁၊ ၂၈၈-၉။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၅၅။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၆၆။
၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၆၇။ ၆၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂။ ၇၊ ဝိ၊ ၃၊ ၃၂၂။ ၈၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၈၀။
၉၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၉၀။

http://www.dhammadownload.com

၅။ ငါသည် ရဟန္တာ၊ တန်ခိုးကြီးသူ၊ ငါ့အား သပိတ်ပေးပါ ဟု ပြောသူများကို ရေး၍[၁]၊ တန်ခိုးဖြင့် သပိတ်ကိုယူသော ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇအား ဥပမာပေး၍ ကဲ့ရဲ့ပုံကိုရေးပါ။[၂]

၆။ အနာထပိဏ်သူဌေး၏ ဓမ္မစက္ခုဖြစ်ပုံ ဥပမာ+ဖြစ်ပုံအခြင်းအရာတို့ကို ရေး၍[၃]၊ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုဟိ ဘိက္ခုနီနံ ဝိနယံ ဝါစေတုံ-ဟု ခွင့်ပြုရခြင်း၏အကြောင်း အတ္ထုပ္ပတ်ကို သိသာရုံမျှ ရေးပါ။[၄]

၇။ နေဝင်သောအခါ ရဟန်းမတို့ကို ဆုံးမသူအား ပါစိတ်အာပတ်ကို အဘယ်ရဟန်းတို့ အကြောင်းပြု၍ ပညတ်သနည်း[၅]၊ နို့ဓမ်းတောင်းစားသော ရဟန်းမ၏ အာပတ်သည် အဘယ်သမထတို့ဖြင့် ငြိမ်းသနည်း[၆]၊ သူပေါဒနဝိညတ္တိသိက္ခာပုဒ်သည် အဘယ်သမုဋ္ဌာန် ကြောင့်ဖြစ်သနည်း ဖြေဆိုခဲ့ပါ။[၇]

၈။ သမ္မုခါဝိနည်းသည် ကုသိုလ်လော၊ အကုသိုလ်လော၊ အဗျာကတလော ဖြေဆိုပြီး[၈] သမ္ဖပ္ပလာပ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဝစီသုစရိုက်ကို ရေး၍[၉]၊ ဒဏ္ဍသိက္ခာသမ္မုတိ၏ အစ၊ အလယ် အဆုံးတို့ကို ရေးပါ။[၁၀]

၉။ ကုက္ကုကတံ နာမ အနာဒိယနံ ဝုစ္စတိ၊ သန္နိဓိ နာမ ဒွေ သန္နိဓိယော ကရဏာသန္နိဓိ ဝါ နိစယသန္နိဓိ ဝါ၊ နိဿဂ္ဂိယံ နာမ ကယိရမာနေ အရုဏံ ဥဋ္ဌဟတိ-ကို ကျနစွာ ယောဇနာခဲ့ပါ။[၁၁]

၁၀။ "ထိုအခါ၌ မထင်ရှားသော ရဟန်းမသည် သံဃာဒိသိသ်အာပတ်သို့ ရောက်သည် ဖြစ်၍ မာနတ်ကျင့်နေသူ ဖြစ်၏၊ ထိုအခါ ထိုရဟန်းမအား-ငါသည်ကားတစ်ယောက်တည်း နေခြင်းငှာ မရအပ်၊ အခြားသော ရဟန်းမနှင့်လည်းတကွ ငါသည် နေခြင်းငှာ မရအပ်၊ အဘယ်သို့လျှင် ငါသည် ကျင့်ရာအံ့နည်း" ဟု ဤအကြံဖြစ်၏- ကို ပါဠိစီကုံးပါ။[၁၂]

-* * * * *

၁၃၅၇-ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ သဂ္ဂ ဥစ္စာကုလီနတံ [၁၃] ၌ သဂ္ဂ-ကို သမာသဝိဂ္ဂဟပြု၍ သမာသ်အမည်ပေးပြီးလျှင် ၎င်း၌ ဓာတ်ကိုယူ၍ ပဥ္စမီဝိဘတ် အတ္တနောပုဒ်ဖြင့် ကမ္မရုပ် အာချာတပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၆။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၇။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၀၄။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၅၂။ ၅၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၆။
၆၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၄၇။ ၇၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၆၂။ ၈၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၉၁။ ၉၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၂၂။ ၁၀၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၂၇။
၁၁၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၀၇။ ၁၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၇၄။ ၁၃၊ အံ၊ ၁၊ ၄၂။

http://www.dhammadownload.com

၂။ ဥစ္စာကုလီနတံ [၁] ၌ ဥစ္စာကုလီန-ကို အစိတ်+အပေါင်း ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဓာတ်၊ ပစ္စည်း၊ တဒ္ဓိတ်အမည်၊ သမာသ်အမည်များကို အသီးသီးခွဲပြပြီးလျှင် ရှေ့ပုဒ်၏ လိင်၊ ဂိုဏ်းကိုလည်း ညွှန်ပြခဲ့ပါ။

၃။ သော ဣမမေဝ ကာယံ ပရိသုဒ္ဓေန စေတသာ ပရိယောဒါတေန [၂] ၌ ကာယံ-အရ တရားများကို ကာမဘုံ၊ ရူပဘုံအားဖြင့် ခွဲခြားကောက်ပြ၍ ကာမဘုံ၌ ဖြစ်သော တရားများကိုလည်း ဖြစ်ကြောင်းအသီးသီးဖြင့် ဝေဖန်ပြခဲ့ပါ။

၄။ ပရိသုဒ္ဓေန စေတသာ [၃] အရ စိတ်ကို ယှဉ်ဘက်နှင့် တွဲစပ်ကောက်ပြ၍ ဉာဏ်ကြီးသူ၏ ယင်းစိတ်ဖြစ်ပုံ ဝီထိကို တိကျစွာ ချပြပြီးလျှင် ယင်းစိတ်ကြောင့် ရောက်နိုင်သော ဘုံများကိုလည်း ရေတွက်ပြခဲ့ပါ။

၅။ စတုက္ကနိပါတ် မဟာဝဂ် အတ္တန္တပသုတ်လာ တောနေရဟန်း ပြည့်စုံရမည့်အကြောင်း တရားလေးမျိုးကို ဖော်ပြ၍[၄]၊ ယင်းအကြောင်းတရားများ မပြည့်စုံဘဲ တောနေခဲ့သော် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သော အကျိုးတရားများကိုလည်း ပြည့်စုံအောင် ဖော်ပြခဲ့ပါ။[၅]

၆။ သဒ္ဓါတရားနှင့်ပြည့်စုံသော ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကာမတို့ ကောင်းစွာ တောင့်တမှု ဖြစ်အောင် တောင့်တလိုသော် မည်သူတို့ကဲ့သို့ ဖြစ်အောင် တောင့်တရမည်ကို အာယာစနသုတ်နှင့်အညီ ဖော်ပြ၍[၆]၊ စင်ကြယ်ကြောင်း အားထုတ်မှု ဝီရိယအစု လေးမျိုးတို့ကို ဟောထားသောသုတ်၏ အမည်ကို ဖော်ပြပါ။

၇။ တရားနှင့်နေလေ့ရှိသော ရဟန်းဟူသည် အဘယ်သို့သော ရဟန်းဖြစ်သည်ကို ယောဓာဇီဝဝဂ် ပဌမဝိဟာရိသုတ်နှင့်အညီ ဖော်ပြ၍[၇]၊ သူတစ်ပါးအား ပြဿနာမေးသူ ဟူသမျှတို့တွင် ပြဿနာမေးကြောင်း ငါးမျိုးအနက် အကြောင်းသုံးမျိုးကိုမျှ အစဉ်တကျ ဖော်ပြပါ။[၈]

၈။ ဘေးဟူသောအမည်သည် အဘယ့်ကြောင့် အဘယ်၏ အမည်ဖြစ်သည်ကို ဖော်ပြ၍[၉]၊ ပူရဏကဿပသည် အဘယ်ကို နီသောအမျိုးဇာတ်ဟု ပညတ်သည်ကို ဖော်ပြခဲ့ပါ။[၁၀]

၁၊ အံ၊ ၁၊ ၄၂။ ၂၊ အံ၊ ၂၊ ၂၂။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၂၂။ ၄၊ အံ၊ ၁၊ ၅၃၁။ ၅၊ အံ၊ ၄၊ ၂၊ ၃၈၂။
၆၊ အံ၊ ၁၊ ၄၈၂။ ၇၊ အံ၊ ၂၊ ၇၇။ ၈၊ အံ၊ ၂၊ ၁၆၈။ ၉၊ အံ၊ ၂၊ ၂၇၄။ ၁၀၊ အံ၊ ၂၊ ၃၇၇။

http://www.dhammadownload.com

၉။ တေ် ခေါ ပရမံ ဉာဏံ၊ တေ် သုခမနုတ္တရံ။
အသောကံ ဝိရဇံ ခေမံ၊ တေ် အာနဏျမုတ္တမံ။ [၁]
ဟူသော ဂါထာကို အနက်မှန်မှန် ပေးပြပါ။

၁၀။ "ရဟန်းသည် ထိုအတိုင်းကျင့်သူအား ကောင်းစွာ ဝဠ်ဆင်းရဲကုန်ရန် ထုတ်ဆောင်တတ်သော နိယျာနိကအအရိယဒိဋ္ဌိဖြင့် သီတင်းသုံးဖော်တို့နှင့် မျက်မှောက်၌လည်းကောင်း၊ မျက်ကွယ်၌လည်းကောင်း အယူတူမျှခြင်းသို့ ရောက်သည်ဖြစ်၍ နေ၏ [၂] ဟူသော မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာ သီကုံးပြပါ။

* * * * *

၁၃၅၇-ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ တဋ္ဌ ခေါ ကဏာဇကံ ဗိလင်္ဂဒုတိယံ [၃] ဝယ် ဗိလင်္ဂ-၌ ဗိ-အရ ဓာတ်ကိုယူ၍ ဝတ္တမာန် ပရဿပုဒ်ဝိဘတ်ဖြင့် ဖြစ်သင့်သမျှသော ဂိုဏ်းစုံအောင် ကတ္တုရုပ် ပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၂။ သဟတ္ထာ နှာပေတွာ [၄] ၌ သဟတ္ထ၊ အထဿ မာတာ လဒ္ဓဂဗ္ဘပရိဟာရာ [၅] ၌ လဒ္ဓဂဗ္ဘပရိဟာရာ-ပုဒ်တို့ကို အစိတ်+အပေါင်း ဝစနတ္ထပြု၍ သဟတ္ထာ၊ သမ္မ ဂန္ဓသေဋ္ဌိနော တေ ဘုဉ္ဇနလိင်္ဂံ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ [၆] ၌ တေ၊ ဘုဉ္ဇနလိင်္ဂ-ပုဒ်တို့၏ ကာရကအမည်ကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၃။ ဟိရိနိသေဓော [၇] ၌ ကံပုဒ်အရ ဖြစ်သင့်သော ပရမတ္ထတရားကို ကောက်ပြ၍ ယင်းတရားကို သမ္ပယုတ်၊ ဘုံ၊ အာရုံတို့ဖြင့် ဝေဖန်ခဲ့ပါ။

၄။ ထောကံ ထောကမ္ဘိ အာစိနံ [၈] ၌ ကံပုဒ်အရ ဖြစ်သင့်သမျှသော ပရမတ်တရားကို ကောက်ပြ၍ ယင်းတို့ကို ပြခြင်းကြောင့် ရောက်နိုင်သော ဘုံတို့ကိုလည်း အသီးသီးခွဲခြား ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၅။ ကျော်စောထင်ရှား အခြံအရံများသည့် ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်အောင် ငါ့ရှင်ကျင့်ကြံမည့် တရားများကို ဖော်ပြ၍[၉]၊ နိဂမဝါသီတိဿမထေရ်၏ ဂုဏ်အင်္ဂါများကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။[၁၀]

၆။ မာတိကာ ဒါယိကာမကြီး နေထိုင်သောတိုင်းနိုင်ငံ၊ ရဟန်းတို့ဟောကြားသောတရား၊ ရရှိသော လောကုတ္တရာတရားတို့ကို ဖော်ပြ၍[၁၁]၊ အသရီရံ ဂုဟာသယံ-၌ အသရီရံ-မည်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။[၁၂]

၁၊ အံ၊ ၂ ၃၁၁။ ၂၊ အံ၊ ၂ ၂၅၆။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂ ၇။ ၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂ ၅၃။
၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂ ၆၀။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂ ၅၆။ ၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂ ၅၄။ ၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂ ၁၁၊ ၁၃။
၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၅၂ (၃၃၂)။ ၁၀၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၇၉။ ၁၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၈၄-၅။
၁၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၉၃။

http://www.dhammadownload.com

၇။ ဝိဋ္ဋဘ-သုက်လာ က္လတိ က္လမေ အဒ္ဓ ဇနေ-၌ ပါဝင်သော ဥပါသကာ ဥပါသိကာတို့၏ သရုပ်ကို ထုတ်ပြ၍[၁]၊ ဆတ္တပါဏိဥပါသကာနှင့် ယင္ဒိကာရတို့၏ ဂုဏ်အင်္ဂါများကို အသီးသီး ထုတ်ပြခဲ့ပါ။[၂]

၈။ စိတ္တသူကြွယ်၏ ကျောင်းဥယျာဉ်အမည်၊ ဆရာစဉ်ဆက်ဘွဲ့အမည်၊ မည်သည့်ဆရာထံမှ မည်သည့်တရားကို ရရှိသည်ဟု ဖော်ပြ၍[၃]၊ အရှင်အနုရုဒ္ဓါ၏ ပံသုကူသက်န်း ချုပ်ရာ၌ ဘုရားရှင်နှင့် တပည့်သာဝကတို့ တာဝန်အသီးသီး ဆောင်ရွက်ပုံကို ပြခဲ့ပါ။[၄]

၉။ "သံက်သက်မှုကား၊ ထိုမလိမ္မာသော၊ ရဟန်းအား၊ အလိုရမ္မက်၊ စသည်တို့သည် (လ၏ တက်ရာအခါ၌) သမုဒ္ဒရာ၏ ရေကဲ့သို့ ခြောက်ဒွါရတို့၌ ဖြစ်ကုန်လျက် တဏှာသည်လည်းကောင်း၊ ကိုးပါးအပြားရှိသော မာန်သည်လည်းကောင်း ပွား၏[၅] " ဤမြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာ ပြန်ဆိုပါ။

၁၀။ ဓမ္မပီတိ သုခံ သေတိ၊ ဝိပ္ပသန္နေန စေတသာ။
အရိယပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မေ၊ သဒါ ရမတိ ပဏ္ဍိတော။[၆]
ဟူသော ဂါထာကို အနက်ယောဇနာခဲ့ပါ။

* * * * *

၁၃၅၈-ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ ထုလ္လစ္စယ ပါရာဇိကော [၇] တို့ကို ပဒစ္ဆေဒပြု၍ နောက်ပုဒ်ကို သန္ဓိရုပ်တွက်ပြီးလျှင် ၎င်းပုဒ်၏ လိင်အားလျော်စွာ အရကောက်ပြပါ။[၈]

၂။ သံယာဒိသေသော[၉] ဥတ္တရိ ဆပ္ပဉ္စဝါစာဟိ [၁၀] တို့ကို အစိတ်အပေါင်း သမာသ်ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အမည်ပေးပြီးလျှင် ကောသမ္ဗိယံ [၁၁] ပုဒ်ကိုလည်း တဒ္ဓိတ်ဝိဂ္ဂဟပြုပြပါ။

၃။ န ဟိ နာဂဟတဿ ကုဥ္စရ [၁၂] ၌ နာဂဟတ-အရ ပရမတ္ထတရားကို ကောက်ပြ၍ ယင်းတရား၏ သမ္ပယုတ္တဓမ္မတို့ကို ခွဲခြားဖြေပြီးလျှင် ထိုပရမတ္ထတရား ကိန်းသောသူ၏ သန္တာန်၌ရသော ဝီထိစိတ်နှင့် ကမ္မဇရုပ် ဖြစ်ချိန်၊ မဖြစ်ချိန်၊ ချုပ်ချိန်တို့ကိုလည်း ဖြေဆိုပါ။

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၁၆။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၄၀။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၂၇။
၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၈၇-၈။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၂၉။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၅၉။
၇၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၅၈။ ၈၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၇၅၊ ၄၈၀။ ၉၊ ဝိ၊ ၅၊ ၅၊ ၇။
၁၀၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၃၊ ၆၀။ ၁၁၊ ဝိ၊ ၅၊ ၉၊ ၁၄။ ၁၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၅၇။

http://www.dhammadownload.com

၄။ အာရတိ ဝိရတိ ပဋိဝိရတိ ဝေရမဏီ [၁] ၌ ဝေရအရ ပရမတ္ထတရားကို ကောက်ပြပြီးလျှင် ယင်းတရားတို့ကို ကံအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ မူလအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဘုံအားဖြင့်လည်းကောင်း ဝေဖန်ပြပါ။

၅။ အစိကရုဏ်းသရုပ်ကို အစိပ္ပာယ်နှင့်တကွ ဖြေပြီးလျှင်၊ အပလောကနကံ၊ ဉတ္တိကံ၊ ဉတ္တိဒုတိယကံ၊ ဉတ္တိစတုတ္ထကံတို့ဟူသည် အဘယ်ပါနည်း တိကျစွာ ဖြေဆိုပါ။[၂]

၆။ ဒေဝဒတ် အပါယ်ငရဲ၌ ဖြစ်ရခြင်း၊ အသဒ္ဓမ္မတရားတို့ကို ဖြေ၍ အပါယ်ငရဲ၌ မည်မျှကြာမြင့်အောင် ဖြစ်ရသည်ကို ဖြေပြီးလျှင်[၃]၊ သံဃာကွဲပြားခြင်းသည် အဘယ်မျှလောက် အခြင်းအရာဖြင့် ဖြစ်ပါသနည်း သုံးမျိုးထက်မနည်း ဖြေဆိုပါ။[၄]

၇။ စတ္တာရော ကထိနုဒ္ဓါရာ ပုဂ္ဂလာဓိဌာနာ-၌ စတ္တာရော-သရုပ်ကို ထုတ်ဆိုပြီးလျှင်[၅]၊ ကောဝတ္တ အဝန္ဒိယပုဂ္ဂိုလ်ဟူသည် မည်သို့သောပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ကြောင်း ဖြေဆိုပါ။[၆]

၈။ အနနုညာတာယ တေရသ-၌ တေရသ-အရကို အစဉ်ကျကျ ဖော်ပြပြီးလျှင်[၇]၊ သမနုဘာသနသမုဋ္ဌာန်နှင့် ဧဠကလောမသမုဋ္ဌာန်ဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်အပေါင်းကို သချာမျှ ပြဆိုပါ။[၈]

၉။ အောက်ပါ ပါဠိသုံးပါဒကို အနက်ယောဇနာပါ -

ယံ ဒေသိတံ နန္တဇိနေန တာဒိနာ။
အာပတ္တိက္ခန္ဓာနိ ဝိဝေကဒဿိနာ။
ကတေတ္ထ သမ္ဗုတ္တိ ဝိနာ သမထေဟိ။[၁၀]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိစီကုံးပါ-

"အထက်လက်ကောက်ကွင်းကိုလည်းကောင်း၊ မင်းတုံးတပ်စရာ တိုင်ကိုလည်းကောင်း၊ သံကွင်းမြောက်လက်ကိုလည်းကောင်း၊ သံကောက်ပေါက်ကိုလည်းကောင်း၊ ငင်စရာအပေါက်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝင်စရာကြိုးကိုလည်းကောင်း ခွင့်ပြုတော်မူ၏။[၁၁]

* * * * *

၁၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၆၂။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၁၁။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၈၈။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၆၅။
၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၆၈။ ၆၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၁၂။ ၇၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၅၇။ ၈၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၅၇။
၉၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၆၀-၁။ ၁၀၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၇၀။ ၁၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၅၇။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၅၈–ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ ဒေဝသမံ မရိယာဒံ [၁] ၌ နောက်ပုဒ်ကို ပုဒ်ဖြတ်၍၊ အဓိဂစ္ဆတိ ပါမောဇ္ဇံ [၂] ၌ နောက်ပုဒ်ကို တဒ္ဓိတ်ဝိဂ္ဂဟပြုပြီး ယင်း၌ အန္တပုဒ်၏လိင်ကို ရေးပြီးလျှင်၊ သာဟံ ဘန္တေ ဒုရူပါ သုပါပိကာ [၃] ၌ သုပါပိကာ-ကို အပေါင်းဝစနတ္ထ မှန်ကန်စွာ ပြခဲ့ပါ။

၂။ ဒုပ္ပညော ဟောတိ ဇဠော ဧဠမူဂေါ [၄] ၌ ဧဠမူဂ-တို့ကို ဝစနတ္ထပြု၍ အသီးသီး အရ ကောက်ပြပါ။

၃။ န သဗ္ဗေသံ စာတုမဟာရာဇိကာနံ ဒေဝါနံ ဇဝံ ဉာဏံ ဟောတိ[၅] "သောတာပန္နာ နာမ ။ပ။ အဝိနိပါတဓမ္မာ"တိ-တွင် ဒေဝါနံ-၌ ရထိုက်သော (က) ဝီထိစိတ်၊ (ခ) ဝီထိမုတ်စိတ်တို့ကို ရေး၍ ကာယေန ဒုစ္စရိတံ စရတိ [၆] ၌ (ဂ) ကာယ-အရ၊ (ဃ) ယင်း၏ သမုဋ္ဌာန်တရားတို့ကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။

၄။ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ [၇] ၌ ယထာကမ္မ-အရ ပဥ္စမဈာန် ကံယူခဲ့သော် ဥပဂ-အရ (က) ပဋိသန္ဓေအခါ၌၊ (ခ) ပဝတ္တိအခါ၌ဖြစ်သောနာမ်+ရုပ်ကလာပ်၊ (ဂ) ယင်းပုထုဇဉ်၊ (ဃ) သောတာပန်တို့၏ စုတိနောင်ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေတို့ကို ပြည့်စုံတိကျစွာ ရေးခဲ့ပါ။

၅။ သာကေတမြို့၌ ဟောအပ်သော ကာဠကာရာမသုတ်လာ ငါးဌာနတွင် တတိယဌာနကို သိသာရုံရေး၍[၈]၊ အပဏ္ဏကပဋိပဒါကို ကျင့်သောရဟန်း၏ အင်္ဂါလေးပါးတရားတို့တွင်[၉] တတိယတရားတို့ကိုသာ ဖြေပြီး[၁၀]၊ အဇ္ဈတ္တစေတောသမထကိုသာ ရသူသည် အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာ ရရှိသူကို မည်သို့ မေးရမည်ဆိုသည်ကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။

၆။ (က) ပဗ္ဗဇိတရောဂါတို့တွင် တတိယရောဂါ[၁၁]၊ (ခ) ဗြာဟ္မဏသစ္စာလေးပါးတို့တွင် တတိယသစ္စာ[၁၂]၊ (ဂ) မဏ္ဍိကာ၏ သားဖြစ်သူ ဥပက၏ ဝါဒကို ဘုရားရှင်ဖြေရှင်းပုံ[၁၃]၊ (ဃ) သူတော်ကောင်းကို မှီ၍ တောင့်တအပ်သော အာနိသင်လေးပါး တို့ကို ရေးပါ။[၁၄]

၇။ သေခရဟန်း၏ ဆုတ်ယုတ်ကြောင်း၊ မဆုတ်ယုတ်ကြောင်း[၁၅] တတိယတရားများကို ဒုတိယသေခသုတ်နှင့်အညီ ဖြေ၍[၁၆]၊ မကြာမီ အရဟတ္တဖိုလ်ကို သိအောင် အာနာပါနဿတိကို မှီဝဲသောရဟန်း၏ ပြည့်စုံရမည့် တရားများကို ဖြေပါ။

၁၊ အံ၊ ၂ ၁၉၇။	၂ အံ၊ ၂ ၂၀၇။	၃၊ အံ၊ ၁၊ ၅၂၃။	၄၊ အံ၊ ၂ ၁၅၄။
၅၊ အံ၊ ၂ ၂၉၂။	၆၊ အံ၊ ၂ ၃၃၈။	၇၊ အံ၊ ၂ ၃၆၅။	၈၊ အံ၊ ၁၊ ၃၃၅။
၉၊ အံ၊ ၁၊ ၃၈၈။	၁၀၊ အံ၊ ၁၊ ၄၀၆။	၁၁၊ အံ၊ ၁၊ ၄၆၀။	၁၂ အံ၊ ၁၊ ၄၉၇။
၁၃၊ အံ၊ ၁၊ ၅၀၁။	၁၄၊ အံ၊ ၁၊ ၅၆၀။	၁၅၊ အံ၊ ၂ ၁၀၂။	၁၆၊ အံ၊ ၂ ၁၀၆။

http://www.dhammadownload.com

၈။ အဘယ်တို့ကို ဂဟပတိကာဘိနိဝေသ၊ စောရာဓိဋ္ဌာန ခေါ်သည်ကို ဖြေ၍ [၁]၊ အန္တ၊ ဒုတိယအန္တ၊ မဇ္ဈေ၊ သိဗ္ဗိနီတို့နှင့်စပ်လျဉ်း၍ တတိယ+စတုတ္ထထေရ်တို့၏ အယူအဆ အသီးသီးကို ရေးပါ။ [၂]

၉။ ဥပဋ္ဌိတေ ဒေယျဓမ္မေ၊ ပုညတ္ထာယ ဇိဂီသတော။

သန္တေသု ပဋမံ ဒိန္နာ၊ ဝိပုလာ ဟောတိ ဒက္ခိဏာ-ကို အနက်ပေးပါ။ [၃]

၁၀။ "အရှင်ဘုရား၊ စင်စစ် တပည့်တော်မသည် အခြားသောဘဝ၌ အမျက်ထွက်သူ ဥပါယာသများသူ ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ အနည်းငယ်ကိုလည်း ပြောအပ်သည်ရှိသော် အလွန်ကပ်ငြိခဲ့ပြီ။ အမျက်ထွက်ခဲ့ပြီ။ ကြမ်းတမ်းခက်ထန်ခဲ့ပြီ-ဟူသော မြန်မာစကားပြေကို ပါဠိဝါကျ စီကုံးပါ။" [၄]

* * * * *

၁၃၅၈–ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအအဋ္ဌကထာ

၁။ သုညတော အနိမိတ္တော စ၊ ဝိမောက္ခော ယေသံ ဂေါစရော။

အာကာသေဝ သကုန္တာနံ၊ ဂတိ တေသံ ဒုရန္နယာ [၅] ဟူသော ဂါထာ၌ ဒုရန္နယာ-ပုဒ်ကို ဖြစ်သမ္ဘ သန္ဓိရုပ်ကျဉ်း တွက်ပြပြီးလျှင် ဂေါစရော-၌ ရှေ့ပုဒ်ကို ပဌမိ၊ ဆဋ္ဌီ၊ သတ္တမီ ဝိဘတ်သုံးသွယ်ဖြင့် နာမပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၂။ ယေ ပရိညာတဘောဇနာ [၅] ၌ ပရိညာတဘောဇနာ-ကို ဖြစ်သင့်သော သမာသ်တွဲ စပ်၍ သမာသ်အမည်ပေးပြီးလျှင် ဒုရန္နယာ-၌ ဓာတ်ကို ယူ၍ ဘဝိဿန္တိဝိဘတ် ပရဿ ပုဒ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ် ပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၃။ သော နော သံသဂ္ဂေါ ဆိန္နော [၆] ၌ ဆိန္နော-၏ အန္တတ္ထ၊ တဗျတ္ထတို့ကို ခွဲခြား ကောက်ပြ၍ အန္တတ္ထအအရ တရား၏ဖြစ်ထိုက်သော ဝိထိကို ချပြပြီးလျှင် ပဓာနတရား၏ အာရုံ ကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၄။ ဓမ္မပီတိ သုခံ သေတိ [၇] ၌ ဓမ္မပီတိ-အရ ဖြစ်သင့်သော ပရမတ္ထဓမ္မတို့ကို သမ္ပယုတ္တ ဓမ္မနှင့်တကွ ဖော်ပြ၍၊ ထိုဓမ္မပီတိပုဂ္ဂိုလ်၏ ပဋိသန္ဓေ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ ရထိုက်သောဘုံ တို့ကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။

၁၊ အံ၊ ၂၊ ၃၁၉။ ၂၊ အံ၊ ၂၊ ၃၅၀။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၁၈၈။ ၄၊ အံ၊ ၁၊ ၅၂၅၊ ၅၂၆။
၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၈၆။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၉၆။ ၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၅၉။

http://www.dhammadownload.com

၅။ လေအေးစက်တပ်ထားသော အခန်းတွင်း၌ ရုပ်မြင်သံကြား ကြည့်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အအေးဓာတ်၊ ပေါ်လာသောအရုပ်၊ မြည်နေသောအသံတို့ကို တစ်ပြိုင်နက် ခံစား+မြင်+ကြားနေရသည်ဟု ဆိုလျှင် မှန်/မမှန် ဓမ္မပဒဒေသနာထောက်၍ ဆုံးဖြတ်ပြီးလျှင်[1]၊ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ရှုမြင်ခြင်းနှင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကို ရှုမြင်ခြင်း နှစ်ရပ်တွင် ဘယ်သင်းက မြတ်သည်ကိုလည်း ဓမ္မပဒသာဓကဖြင့် ကောက်ချက်ချပြပါ။[2]

၆။ ဇမ္ဗုကာ၏ ဆိုးဝါးသောအတိတ်ကံနှင့် ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးတရားတို့ကို ပေါ်လွင်အောင် ရေးပြီးလျှင်[3]၊ ငါ့ကျောင်း ငါ့ကန် ငါ့ဒကာဟု အစွဲအလန်းကြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ အဘယ်တရားများ တိုးပွားတတ်ပါသနည်း ဖြေဆိုခဲ့ပါ။[4]

၇။ မိမ်ယင်ကို တောင်အစွန်းမှ တွန်းချသတ်ဖြတ်သော ကုဏ္ဍလကေသီကို တောင်စောင့်နတ်က "ဣတ္ထီပိ ပဏ္ဍိတာ ဟောတိ" ဟု ချီးမွမ်းရာဝယ် ပညာရှိအစစ် ဖြစ်နိုင် မဖြစ်နိုင် ကုဏ္ဍလကေသီ အတွေးအကြံဖြင့် ဝေဖန်ရှင်းပြပြီးလျှင် ယင်းဝတ္ထုလာ ဓမ္မပဒ လေးပါးသရုပ်ကိုလည်း ဖော်ထုတ်ခဲ့ပါ။[5]

၈။ ဗဟုဘဏ္ဍိကရဟန်းဝတ္ထု၌ ဘုရားအလောင်း မဟာသမင်းသား၏ ဒေဝဓံတရား လက်တွေ့ ကျင့်သုံးပုံနှင့် ရရှိအပ်သော အကျိုးတရားတို့ကို သိသာထင်ရှားအောင် ဖြေဆိုပါ။[6]

၉။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာ ပြန်ဆိုပါ -

"အကြင်အရပ်၌ ကြောင်တစ်ကောင်သည် ကြွက်နှင့် အသားကို ရ၏။ ထိုအရပ်၌ ဒုတိယ ကြောင်တစ်ကောင်နှင့် တတိယကြောင်၊ စတုတ္ထကြောင် (တို့)သည်လည်း ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ထို့ကြောင့် (ဤဖလ်ဂူကို ရင်ဖြင့် တိုက်၍) သေခြင်းသို့ ရောက်ကြကုန်၏။" [7]

၁၀။ ဖော်ပြလတ္တံ့ပါ ဂါထာကို ကျနမှန်ကန်စွာ အနက်ယောဇနာပြပါ -

> ယောဓ ပုညဉ္စ ပါပဉ္စ၊ ဉဘော သင်္ဂမုပစ္စဂါ။
> အသောကံ ဝိရဇံ သုဒ္ဓံ၊ တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏံ။"[8]

* * * * *

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၁၉၃။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၂၃၉။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၃၁၃-၄၊ ၃၁၇-၈။
၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၃၈၅။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၄၁၅၊ ၄၁၇။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၂၊ ၄၈။
၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၃၇၄။ ၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၂၊ ၄၂၃။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၅၉-ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ နန္ဒိမုခီယာ [၁] ၌ ရှေ့ပုဒ်၏လိုင်ကို ဆုံးဖြတ်၍၊ စိရနိသိန္နော ဘိက္ခုသံယော [၂] ၌ စိရနိသိန္န-ကို သမာသ်တွဲပြီး၊ တံ ပုဂ္ဂလံ ဗာဟာယံ ဂဟေတွာ [၃] ၌ တံ ပုဂ္ဂလံ-၏ ဝိဘတျတ္ထတို့နှင့် ထိုအားလျော်သော ဗာဟာယံ-၏ ဝိဘတျတ္ထတို့ကို တွဲစပ်ဖော်ပြပါ။

၂။ ဒုမာသိကံ ဝါ ဒုဝဂ်ိကံ ဝါ [၄] ၌ ဒုမာသိကံ-ကို အစိတ်အပေါင်းဝစနတ္ထပြ၍ထို၏ ပကတိပုဒ်ကို ပဒမာလာစဉ်ပြီး၊ န ဥပသမ္ပာဒေတိ [၅] ၌ ဥပသာရနှင့်တကွ ဓာတ်ကို ဝတ္တမာန် ပရဿပုဒ်ဝိဘတ်ဖြင့် သုဒ္ဓကတ္တုရုပ် ပဒမာလာစဉ်ပါ။

၃။ သဉ္စရိတ္တံ [၆] ၌ ဓာတ်အရ စိတ်တို့ကို ရေး၍၊ ဥပဿုတိ [၇] ၌ သုတိ-အရ ပရမတ္ထဓမ္မကို ကောက်ပြပြီး ပဏ္ဍကဂေါစရော [၈] တွင် ပဋိသန္ဓေအခါ ပဏ္ဍကသည် ရုပ် (၂၈) ခုတွင် မည်သည့်ရုပ်များ ရပါသနည်း။ ယင်း၏ စုတိနောင် ဖြစ်နိုင်သော စိတ်တို့ကိုလည်း ရေးပါ။

၄။ ယထာကမ္မုပဂေ [၉] တွင် ကမ္မအရနှင့် ဥပဂအအရကို အသေးစိတ် တွဲစပ်ဖြေဆို၍၊ ယင်းကမ္မ၌ မပါဝင်သော လောကီကံတို့ကို ရေးပြီး၊ ကုလ္လဝိဟာရေန ခေါ တွံ ဘူမိ [၁၀] ၌ ကုလ္လဝိဟာရ-အရကို ယှဉ်ဖက်စိတ်နှင့်တကွ ရေးပါ။

၅။ သီချင်းသံဖြင့် တရားဟိဆိုသော ရဟန်း၏အပြစ်တို့ကို ရေး၍[၁၁] "အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ပဋိဂ္ဂဟံ"ဟု ခွင့်ပြုရခြင်း၏ အတ္ထုပ္ပတ်ကို စုံလင်စွာ ရေးပါ။[၁၂]

၆။ ဘတ္တဂ္ဂ [၁၃] ၌ ဝိပ္ပကတဘောဇနရဟန်းကို ထစေသော မထေရ်ကြီးကို မည်တဲ့သို့ ဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်စေရမည်နည်း၊ သတ္တသတိကက္ခန္ဓကလာ ပါဝေယျကဘက်သား ရဟန်းတော်များကို ဖော်ပြပါ။[၁၄]

၇။ သံယိကပရိက္ခာရသည် ပရိက္ခာရလေးမျိုးတွင် အဘယ်ပရိက္ခာရမျိုး ဖြစ်သနည်း၊[၁၅] ကိုးကွယ်ရာ (ဂတိ) လေးမျိုးကိုလည်း ကျနစွာဖြေပါ။[၁၆]

၈။ ကိုယ်တိုင်ဒိဋ္ဌ တွေ့မြင်ရ၍[၁၇] စောဒနာပါသည်ဟု ဆိုသော စောဒကကို အနုဝိဇ္ဇက ဝိနည်းဓိုရ်ရဟန်းက မည်သို့ မေးမြန်းရမည်နည်း၊ ဆိန္နတ္တသာ အာပတ္တိ၏ အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း ရသင့်သမျှ ဖော်ပြပါ။[၁၈]

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၁၈။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၁၉။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၁၉။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၂။ ၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၀။
၆၊ ဝိ၊ ၅၊ ၈။ ၇၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၈။ ၈၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၃၄။ ၉၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၄၁။ ၁၀၊ ဝိ၊ ၅၊ ၅၀၃။
၁၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၃။ ၁၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၅၁၊ ၂၅၃။ ၁၃၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၁၅။ ၁၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၅၀၄။ ၁၅၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၂၅။
၁၆၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၆၃။ ၁၇၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၈၁။ ၁၈၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၇၆။

http://www.dhammadownload.com

၉။ ဥပကဏ္ဏကံ ဇပ္ပတိ ဇိမှံ ပေက္ခတိ၊ ဝီတိဟရတိ ကုမ္မဂ္ဂံ ပဋိသေဝတိ။
အနာပတ္တိယာ အာပတ္တီတိ ရောပေတိ၊ တာဒိသော စောဒကော ဈာပေတိ အတ္တာနံ ပုဒ်ကို အတ္တာနံ-ကို ဥပကဏ္ဏက၊ ဇိမှ၊ ဝီတိဟရတိ-တို့၌ သဒ္ဒတ္ထ၊ အဓိပ္ပာယတ္ထ ပါဝင်စေလျက် နိယမာနိယမနည်းဖြင့် ယောဇနာပါ။[၁]
၁၀။ "အရှင်ဘုရား၊ ထိုတပည့်တော်သည် သို့လောက်တောင် စောင့်ရှောက်အပ် လုံခြုံစေအပ်ပါသော်လည်း ကြောက်သည် ထိတ်လန့်သည် ရွံ့ရှာသည် တဖျပ်ဖျပ်လန့်သည် ဖြစ်၍ နေရပါ၏" ကို ပါဠိစီပါ။[၂]

* * * * *

၁၃၅၉-ခုနှစ်၊ အဂ္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ ဥပါသကံ မံ ဘဝံ ဂေါတမော ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ[၃] ၌ ဥပါသကံ-ပုဒ်၊ အဂ္ဂေ-ပုဒ်တို့ဝယ် မည်သည့်သုတ်ဖြင့် မည်သည့်အနက်၌ မည်သည့်ဝိဘတ် သက်ထားသည်ကို တိကျစွာ ဖြေဆိုပြီးလျှင် အဂ္ဂေ-ပုဒ်ကိုလည်း နာမ်ရုပ်ကျဉ်း တွက်ပြပါ။
၂။ အပရပ္ပစ္စယာ[၄] ပုဒ်ကို သမာသ်ဝိဂ္ဂဟ၊ အာကိဥ္စညာဘိနေဝေသော[၅] ကို အစိတ်/အပေါင်း သမာသ်+တဒ္ဓိတ် ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဖလံ ဝေ ကဒလိံ ဟန္တိ-၌ အာချာတ်ရုပ် တွက်ပြခဲ့ပါ။[၆]
၃။ စတုက္ကနိပါတ် ဥရုဝေလသုတ်လာ[၇] "အာဘိစေတသိကာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနံ နိကာမလာဘီ ဟောတိ-၌ အာဘိစေတသိကာနံ-ဝယ် (က) အန္တတ္ထအရ၊ (ခ) ဗာဟျတ္ထအရ တရားတို့ကို တိကျစွာ ကောက်ပြ၍ (က) အရ တရား၏အာရုံနှင့် အာရမ္မဏိက တို့ကိုသာ ဖော်ပြပါ။
၄။ "ဣဒမက္ခာတံ သက္ကာယဿ နိဿရဏံ"[၈] ၌ နိဿရဏအရ ဖြစ်သင့်သော တရားကို ကောက်ပြ၍ ယင်းစိတ်အစဉ်ဖြစ်ပုံနှင့် ပုဂ္ဂလာနုရူပအားဖြင့် ဖြစ်သင့်သော ရှေ့+နောက် ဘဝင်တို့ကိုလည်း အပိုအလိုမရှိ ရေးသားပါ။
၅။ ရာဂကို တစ်ဖန်စွန့်ရန် ပွားများအပ်ကုန်သော တရားတို့ကို အင်္ဂုတ္တရပါဠိ စတုက္ကနိပါတ် ရာဂပေယျာလလာ (၃၀) ခုမြောက်သုတ်လာအတိုင်း ရေးသားခဲ့ပါ။[၉]

၁၊ ဝိ၊ ၅၊ ၅၉။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၄၀။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၂၀၆။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၂၆၃။ ၅၊ အံ၊ ၂၊ ၃၁၉။
၆၊ အံ၊ ၂၊ ၃၈၅။ ၇၊ အံ၊ ၁၊ ၃၃၁။ ၈၊ အံ၊ ၂၊ ၂၁၅။ ၉၊ အံ၊ ၁၊ ၅၈၀။

http://www.dhammadownload.com

၆။ မေ့လျော့မှုကို တစ်ဖန်စွန့်ရန် ပွားများအပ်ကုန်သောတရားတို့ကို အင်္ဂုတ္တရပါဠိ ပဉ္စကနိပါတ် ရာဂပေယျာလ (၈၅၀)ခုမြောက်သုတ်လာအတိုင်း ရေးသားခဲ့ပါ။[၁]

၇။ အင်္ဂုတ္တရပါဠိ ဆက္ကနိပါတ် ရာဂပေယျာလလာ (၃၁)ခုမြောက်သုတ်နှင့်အညီ အမျက်ထွက်မှုကို ထူးသောဉာဏ်ဖြင့်သိရန် ပွားများအပ်ကုန်သော တရားတို့ကို ဖော်ပြပါ။[၂]

၈။ ထင်ရှားဖြစ်ဖော်မှု ရခဲသောတရား (၆)မျိုးကို အာနိသံသဝဂ် ပါတုဘာဝသုတ်နှင့်အညီ ဖြေဆိုပြီးလျှင်[၃]၊ ဒုစရိုက်သုံးမျိုးကိုပယ်ရန် ပွားများရမည့်တရားတို့ကိုလည်း အသီးအသီး တွဲစပ်ဖြေဆိုပါ။[၄]

၉။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာ စီကုံးပါ -

"ရဟန်းတို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ဤသို့ ဆိုရာ၏။ "ငါသည် လွတ်သော မေတ္တာစိတ်ကို ပွားများအပ်၏။ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုအပ်၏။ ယာဉ်ကဲ့သို့ ပြုအပ်၏။ တည်ရာပြုအပ်၏။ ဆောက်တည်၍ ထားအပ်၏။ ဆည်းပူးအပ်၏။ ကောင်းစွာလေ့လာ အားထုတ်အပ်၏။ ထိုသို့ ဖြစ်ပါလျက်လည်း ငါ၏စိတ်ကို ပျက်စီးစေလိုမှုသည် သိမ်းကျုံး ယူ၍ တည်၏"ဟု ဆိုရာ၏။[၅]

၁၀။ ဣဓ ပနာဝုသော ဈာယီ ဘိက္ခု ဓမ္မယောဂေ ဘိက္ခု အပသာဒေန္တိ၊ ဣမေ ပန 'ဓမ္မယောဂမှာ ဓမ္မယောဂမှာ'တိ ဥဒ္ဓတာ ဥန္နဠာ စပလာ မုခရာ ဝိကိဏ္ဏဝါစာ မုဋ္ဌဿတီ အသမ္ပဇာနာ အသမာဟိတာ ဝိဗ္ဘန္တစိတ္တာ ပါကတိန္ဒြိယာ-ကို အနက်ပေးပြပါ။[၆]

* * * * *

၁၃၅၉-ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

ဂဗ္ဘမေကေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ နိရယံ ပါပကမ္မိနော။
သဂ္ဂံ သုဂတိနော ယန္တိ၊ ပရိနိဗ္ဗန္တိ အနာသဝါ။[၇]

၁။ အထက်ပါ ဂါထာလာ မျဉ်းသားပုဒ်တို့ကို ကျနစွာ ပုဒ်ဖြတ်၍ သဂ္ဂံ-ဂယ် နောက်ပုဒ်၌ ဓာတ်ကိုယူကာ ဝတ္တမာန် ပရဿပုဒ်ဝိဘတ်ဖြင့်သာ ဂိုဏ်းစဉ်ပြီးလျှင်၊ အနာသဝါ-ပုဒ်ကို စပ်ရာပုဒ်နှင့် ဆီလျော်အောင် သမာသ်ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အမည်ပေးခဲ့ပါ။

၁၊ အံ၊ ၂၊ ၂၄၅။ ၂၊ အံ၊ ၂၊ ၃၉၃။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၃၈၄။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၃၁၈။
၅၊ အံ၊ ၂၊ ၂၅၇။ ၆၊ အံ၊ ၂၊ ၃၁၂။ ၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၂၊ ၂၄။

http://www.dhammadownload.com

၂။ နဂရူပမံ [၁] ၌ ရှေးပုဒ်ကို သမာသဝိဂ္ဂဟ၊ တဒ္ဓိတဝိဂ္ဂဟ နှစ်မျိုးပြု၍ ပဒဝိဘာဂပြု ပြီးလျှင် သမူလံ တဏှမဗ္ဗုယှ [၂] ၌ အဗ္ဗုယှ-၏ ဓာတု+ပစ္စယတို့ကို ညွှန်ပြခဲ့ပါ။

၃။ အထက်ဂါထာပါ ယန္တိ-၌ အန္တတ္ထအရ ပရမတ္ထတရားတို့ကို ပြည့်စုံစွာ ကောက်ပြ၍ (က) ယင်းတရားတို့၏ အာရုံ (ခ) ယင်းတရားတို့၏အကြောင်းကံ၊ (ဂ) ယင်းကံ၏ ပဋိသန္ဓေ ပဝတ္တိပါကဌာနတို့ကိုလည်း ဖော်ပြပါ။

၄။ "ဆုဋ္ဌေါ အပေတဝိညာဏော" [၃] ၌ အပေတဝိညာဏ-အရ ဖြစ်သင့်သော ဝီထိကို တိကျစွာ ချပြပြီးလျှင် အပေတဝိညာဏပုဂ္ဂိုလ်၏ ဘဝ၌ အစဆုံးဖြစ်သောရုပ်၊ ထိုရုပ်၏ အစဆုံးဖြစ်ရာကာလ၊ နောက်ဆုံးဖြစ်ရာကာလနှင့် နောက်ဆုံးချုပ်ရာကာလတို့ကို ရေးခဲ့ပါ။

၅။ စိတ်ကို ကိလေသာဟူသော အဆိပ်မရှိအောင် ပြုသဖြင့် ရအပ်သောအကျိုးတို့ကို ပြဆို၍[၄]၊ ဆင်းရဲမှလွတ်မြောက်လိုသူတို့ မိမိတို့ ရရှိလာသော ဥစ္စာနှစ်ကို မည်သို့ ဆောင်ရွက်ရမည်ကို အညတရဥက္ကဋ္ဌတဘိက္ခုဝတ္ထုကို ကိုးကားရေးပြီးလျှင်[၅]၊ ဘုရားရှင်၏ "လောက ဝေါလောကန" နှစ်မျိုးကိုလည်း ပြည့်စုံစွာ ပြဆိုပါ။[၆]

၆။ အနာဂါမ်အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သမာဒါနဥပုသ်ဆောက်တည်မှု ရှိ/မရှိ ရှင်းလင်း၍[၇]၊ ယဋ္ဌိကာရကမ္မကာရ၏ ဂုဏ်အင်္ဂါများကို ဖော်ပြပြီးလျှင် ဧဝံ သုဘာသိတာ ဝါစာ-၌ သုဘာသိတ ဝါစာ-အရကိုလည်း ကောက်ပြခဲ့ပါ။[၈]

၇။ ရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ကို မဟာကပ္ပိနတ္ထေရဝတ္ထု ကိုးကား၍ ရေးသား ပြီးလျှင်[၉]၊ ကာဏမာတာ၏ ဘုရားရှင်ကို ဖူးမြော်ရာ၌ ငိုယိုခြင်းအကြောင်းကိုလည်း ရှင်းလင်းခဲ့ပါ။[၁၀]

၈။ အဘယ်သို့သောပုဂ္ဂိုလ်၏ ပဋိသန္ဓေသည် ဝန်လေး၍ အဘယ်သို့သောပုဂ္ဂိုလ်၏ ပဋိသန္ဓေသည် ဝန်မလေးပါသနည်း ဖြေဆို၍[၁၁]၊ တယောဇနဝတ္ထုလာ လှေသူကြီး ကတော်နှင့် ရဟန်းခုနစ်ပါးတို့၏ ဝဋ်ခံစားရသောဘဝ အရေးအတွက်များကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။[၁၂]

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၀၁။	၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၇၃-၄။	၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၀၃။
၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၁၈၃။	၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၁၈၉။	၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၀၃။
၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၄၀။	၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၄၂။	၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၃၅၅။
၁၀၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၃၇၃။	၁၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၂၊ ၂၀။	၁၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၂၊ ၂၆-၇။

http://www.dhammadownload.com

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို နိသျည်းကျကျ အနက်ပေးခဲ့ပါ -

ပထဝီသမော နော ဝိရုဇ္ဈတိ၊ ဣန္ဒခိလုပမော တာဒိ သုဗ္ဗတော။

ရဟာဒေါဝ အပေတကဒ္ဒမော၊ သံသာရာ န ဘဝန္တိ တာဒိနော။[၁]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိစုဏ္ဏိယဝါကျ စီခဲ့ပါ -

မကောင်းသောရဟန်း၏ အမူကို ကြည့်ပါလော့။ ရေမရှိသော ရေနွေးအိုးကို ခုံလောက်သို့ တင်၍ အဘယ်အရပ်သို့ သွားလေဘိသနည်း။ ငါသည် ရေချိုးအိမ်၌ ရေရှိ၏ဟူသော အမှတ်ဖြင့် ပြောကြား၏။[၂]

* * * * *

၁၃၆၀-ခုနှစ်၊ စူဠဓါ-ပရိယတ်ပါဠိတော်

၁။ "အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ အာဝိဉ္ဆနစ္ဆိဒ္ဒံ အာဝိဉ္ဆနရဇ္ဇုံ" [၁] ၌ အာဝိဉ္ဆနစ္ဆိဒ္ဒ-ဝယ် ရှေ့ပုဒ်၏ ဓာတ်ကိုယူ၍ ဝတ္တမာန်ဝိဘတ် ပရဿပုဒ်ဖြင့် အာချာတပဒမာလာ စဉ်ပြီးလျှင် "အမုကာယိကာနိ ဗိမ္ဗောဟနာနိ ဓာရေတဗ္ဗာနိ" [၂] ၌ အမုကာယိကာနိ-ပုဒ်ကို အစိတ် အပေါင်း ဝစနတ္ထပြုခဲ့ပါ။

၂။ "အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဂဏ္ဍုမတ္တိကံ ဒတ္တာ" [၃] ၌ ဂဏ္ဍုမတ္တိကံ-၌ ရှေ့ပုဒ်ကို နာမပဒမာလာစဉ်၍ "တီဟိ ဘိက္ခဝေ အသဒ္ဓမ္မေဟိ ။ပ။ အာပါယိကော" [၄] ၌ အာပါယိကော-ပုဒ်ကို တဒ္ဓိတ်ဝိဂ္ဂဟပြုပြီးလျှင် ယင်း၏ တဒ္ဓိတ်အမည်ကိုလည်း ညွှန်ပြခဲ့ပါ။

၃။ "ဿော ဂိဟီနံ ဗုဒ္ဓဿ အဝဏ္ဏံ ဘာသတိ" [၅] ၌ ကြိယာပုဒ်ဝယ် ဓာတ်အရတရားကို ကောက်၍ ယင်းတရားကို ကိစ္စ၊ ဒွါရ၊ အာရုံတို့ဖြင့် ဝေဖန်ပြီးလျှင်[၆] "အတ္တနာပိ တသ္မိံ သရေ သာရဇ္ဇတိ"၌ အာရုံ အာရမ္မဏိကတရားတို့ကိုလည်း ထင်ရှားအောင် ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၄။ "သောဟံ နမော ဘဂဝတော" [၇] ပါဋ္ဌိကို ရှု၍ ဖြစ်သင့်သော ဝီထိတစ်ခု ချပြ၍ ယင်းဝီထိ၌ ပါဝင်သော တရားစဉ်များ၏ အာရုံကို ထင်ရှားစွာ ဖော်ပြပြီးလျှင် ကတ္တားပုဒ် အရ၌ ဖြစ်နိုင်သော ရုပ်ကလာပ်တို့ကိုလည်း ပဋိသန္ဓေအခါ၊ ပဝတ္တိအခါ ခွဲခြားဖော်ပြခဲ့ပါ။

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၃၉၂။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၉၃။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၅၇-၈၊ ၂၈၃။

၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၉၅။ ၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၉၇။ ၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၆၆။

၇၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၃။ ၈၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၃။ ၉၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၅။

http://www.dhammadownload.com

၅။ မာနတ်ကျင့်ဆဲဖြစ်သော ရဟန်းတို့အား ဘုရားရှင်ခွင့်ပြုတော်မူသော အရာငါးပါး တို့ကို ဖော်ပြပြီး[၁]၊ ဥပဝါလရဟန်းအား အပ္ပိစ္ဆရဟန်းတို့က ကဲ့ရဲ့သော စကားသရုပ်နှင့် ထိုဥပဝါလရဟန်းအား ပြုထိုက်သော ကံကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။[၂]

၆။ ရာဇဂြိုလ်သူဌေးကြီးထံ သပိတ်အလှူခံကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အမည်များနှင့်[၃] သပိတ်ခံယူသော အရှင်ဘာရဒွါဇအား ဘုရားရှင် ဥပမာပြ ဆုံးမပုံကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။[၄]

၇။ ကြီးသောကျောင်းကို ပြုစုခြင်းဖြင့် သင့်သောအာပတ်တို့ကို သင့်ပုံနှင့်တကွ ပြဆို၍[၅] နာနာသံဝါသက ဘုံနှစ်ပါးကိုလည်း ထုတ်ပြခဲ့ပါ။[၆]

၈။ တဇ္ဇနီယကံ၏ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံးတို့ကို ထုတ်ပြပြီး[၇]၊ သမ္မုခါဝိနည်း၏ မူလ တို့ကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။[၈]

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို နိဿယကျကျ အနက်ပေးပါ -

ဖလံ ဝေ ကဒလိံ ဟန္တိ၊ ဖလံ ဝေဠုံ ဖလံ နဠံ။

သက္ကာရော ကာပုရိသံ ဟန္တိ၊ ဂဗ္ဘော အဿတရိံ ယထာ။[၉]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိစီကုံးပါ -

"ပဋိသန္ဓေပညာမရှိသော ထိုရဟန်းသည် မိမိပင် မိမိကိုယ်ကို တူးဖြိုရကား သဒ္ဓိန္ဒြေ စသည် ပျောက်ခဲ့ပြီဖြစ်၍ ခန္ဓာပျက်သည်မှ နောက်၌ ငရဲသို့ လား၏"[၁၀]

* * * * *

၁၃၆၀-ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ ဝိညာဏဥ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ[၁၁] ၌ ဝိညာဏဥ္စ-ပုဒ်ကို နှစ်နည်းပုဒ်ဖြတ်ပြီး ယင်းပုဒ်ကို ပုဒ်ဖြတ်ထားသည့်အားလျော်စွာ အစိတ်+အပေါင်း သမာသ်+တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြ၍၊ ပိတ္တံ ဝါ မေ ကုပ္ပေယျ[၁၂] ၌ ပိတ္တံဝယ် ဓာတ်ကို ယူကာ သံရှေးရှိပြီး သတ္တမိပရဿပုဒ် ဝိဘတ်ဖြင့် အာချာတပဒမာလာ စဉ်ပြပါ။

၂။ သံသုဒ္ဓဂဟဏိကော ယာဝ သတ္တမာ ပိတာမဟယုဂါ အက္ခိတ္တော အနုပက္ကုဋ္ဌော[၁၃] ၌ သတ္တမာ ၏ လိင်၊ ဂဏတို့ကို ညွှန်ပြပြီးလျှင် ပိတာမဟယုဂါကို စာစပ်ပြီး ပိတာမဟ- ကို ဝစနတ္ထ ပြု၍ အမည်ပေးခဲ့ပါ။

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၉၂။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၀၅။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၆။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၇။ ၅၊ ဝိ၊ ၅၊ ၅၇။
၆၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၁၃။ ၇၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၅၂။ ၈၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၇၅။ ၉၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၄၆။ ၁၀၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၈၄။
၁၁၊ အံ၊ ၁၊ ၅၀၄။ ၁၂၊ အံ၊ ၂၊ ၈၉။ ၁၃၊ အံ၊ ၂၊ ၁၉၇။

http://www.dhammadownload.com

၃။ (၁) နံပါတ်ပုစ္ဆာပါ ဝိညာဏဋ္ဌ ပုဒ်ဝယ် နှစ်နည်းပုဒ်ဖြတ်သည် အားလျော်စွာ ဝိညာဏ-အရ တရား၏ အကျိုးစိတ်တို့ကို ဖော်ပြ၍ ယင်းအကျိုးစိတ်ဖြစ်ရာ ဘုံသို့ ရောက်ရှိသွားသော ပြဟ္မာကြီး၏ စုတိနောင် မနှောင်းနိုင်သော ပဋိသန္ဓေစိတ်တို့ကို ရေးပါ။

၄။ မေတ္တံ ဝဇီကမ္မံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ [၁] ၌ မေတ္တံ အရကို တိကျစွာ ကောက်ပြ၍ ထိုတရားကို ဖြစ်စေတတ်သော အကြောင်းပရမတ်နှင့် ထိုတရားနှင့် အတူတကွ ဖြစ်သည့် ပရမတ်တို့ကို လည်း ပြည့်စုံမှန်ကန်စွာ ထုတ်ပြပါ။

၅။ စတုက္ကနိပါတ်လာ သမ္ဘုတ တရား ၄-ပါးနှင့် ဟောသောပုဂ္ဂိုလ်၊ ဟောရခြင်း အကြောင်းတို့ကို ဖော်ပြ၍[၂]၊ ဇနီးမောင်နှံနှစ်ယောက် အတောင် ၆၀-ပတ်လည်ရှိသော အိမ်နှင့် အိမ်ဝင်းအတွင်း နေရပါလျက် ဃရာဝါသ-၏ သမ္ဗာဓ ဖြစ်ရခြင်းအကြောင်းကို လည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၆။ အရိယကန္တသီလ၏[၃] ဂုဏ်ပုဒ်ရှစ်မျိုးကို ပဉ္စကနိပါတ်လာ ပဏ္ဏာသက၊ ဝဂ်၊ သုတ်၊ အထောက်ပြ ဖြေဆိုပြီးလျှင် "ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ (ပ) အနူသရေယျံ" [၄] ၌ အာကာရ၊ ဥဒ္ဒေသ-အရတို့ကို တိကျစွာ ဖော်ပြပါ။

၇။ အိမ်လည်တတ်သော ကုလူပဂတို့ သင့်ရောက်နိုင်သည့် အာပတ်တို့ကို သိက္ခာပုဒ် အမည်နှင့်တကွ ဖော်ပြ၍[၅]၊ အာပတ်အထပ်ထပ်သင့်ပြီး ဝိပ္ပဋိသာရ အနှိပ်အစက်ခံနေ ရသော ရဟန်းတစ်ပါးအဖို့ ရဟန္တာဖြစ်နိုင်မည့် နည်းလမ်းတို့ကို ညွှန်ပြပြီးလျှင် [၆] ဆိန္န မူလကော သုတ္တန္တော ဟောတိ-၌ မူလအရကိုလည်း ဖြေဆိုခဲ့ပါ။

၈။ အလွန်ဆိုးဝါးသော ကာမရာဂနှင့်[၇] မာနတို့ကို ပယ်နိုင်ရန် အဘယ်တရားတို့ကို ပွားများရမည်ဖြစ်ကြောင်း စက္ကနိပါတ် ဥဒါယီသုတ်အရ ဖော်ပြ၍၊ ရုက္ခဓမ္မ၊ သမဏဓမ္မ တို့ကိုလည်း ရေးသားဖြေဆိုပါ။[၈]

၉။ ဖော်ပြပါ မြန်မာစကားပြေကို ပါဠိဘာသာ ပြန်ဆိုခဲ့ပါ -

စက်ဆုပ်ဖွယ် လမ်းမှားသို့ သွားနေသော တွေဝေမေ့လျော့စေတတ်သော အာရုံတို့၌ တွေဝေမေ့လျော့နေသော ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော ရဟန်းမျိုးသည် အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်သို့ ရောက်ခြင်းငှာ မထိုက်တန်ပေ။

၁၊ အံ၊ ၂၊ ၂၅၅။ ၂၊ အံ၊ ၁၊ ၄၆၃။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၃၀။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၁၅။
၅၊ အံ၊ ၂၊ ၂၂၆။ ၆၊ အံ၊ ၂၊ ၁၅၇။ ၇၊ အံ၊ ၂၊ ၂၈၅-၆။ ၈၊ အံ၊ ၂၊ ၃၂၅။

http://www.dhammadownload.com

၁၀။ ဖော်ပြပါ ဂါထာကို ဧသော- အနိယမ ထည့်စွက်၍ ကျနစွာ အနက်ယောဇနာခဲ့ပါ။

န သာဓုရူပံ အာသီဒေ၊ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနပ္ပဟာယိနံ။
သတ္တမော ပုဂ္ဂလော ဧသော၊ အရိယသံယဿ ဝုစ္စတိ။[1]

* * * * *

၁၃၆၀–ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒပါဠိ–အဋ္ဌကထာ

၁။ န ပရေသံ ကတာကတံ [2] ၌ ကတာကတံ-ကို သမာသ်ဝိဂ္ဂဟပြု အမည်ပေး၍၊ တထာရူပဿ ဇဇ္ဈနော [3] ၌ ဇဇ္ဈ-ကို ပဌမာ၊ အာလုပ်၊ ဒုတိယာဝိဘတ်တို့ဖြင့် ကာရိယ စုံလင်စွာ နာမပဒမာလာ စဉ်ပြပါ။

၂။ တံ ဘူမိရာမဏေယျကံ [4] ၌ ဘူမိရာမဏေယျကံ-ကို တဒ္ဓိတ်ဝိဂ္ဂဟပြု အမည်ပေး၍၊ ပုရေက္ခာရဥ္စ ဘိက္ခူသု-ဝယ် ပုရေက္ခာရ-၌ ဓာတ်ကိုယူ၍ ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ် ပဒမာလာစဉ်ပြပါ။

၃။ စရဥ္စေ နာဓိဂစ္ဆေယျ [5] ၌ စရံ-ဝယ် အန္တတ္တအရ တရားကို တိကျမှန်ကန်စွာ ကောက်ပြ၍ ယင်းတရားကို ကေန်အာရုံပြုနိုင်၊ မပြုနိုင်သော စိတ်တို့ကိုလည်း တိကျအောင် ဖြေပါ။

၄။ အဘိဝါဒနသီလိဿ [6] ၌ အဘိဝါဒန-အရ ပရမတ္ထတရားကို ကောက်ပြပြီးလျှင်၊ ၎င်းတရားသည် ကိစ္စကံအားဖြင့် မည်သည့်ကံ၊ ကမ္မဒွါရကံအားဖြင့် မည်သည့်ကံ ဖြစ်သည် ကိုလည်း အကြောင်းပြ၍ အသီးသီး ဖြေဆိုပါ။

၅။ ဝနဝါသီတိဿသာမဏေသည် ပဋိသန္ဓေနေသောအခါ၊ ရဟန်းပြုသောအခါတို့၌ လှူဖွယ်ဝတ္ထုတို့နှင့် ရှစ်ရက်မြောက်နေ့၌ ဆွမ်းခံကြွသော် ရရှိသော ပစ္စည်းဝတ္ထုတို့ကိုလည်း အသီးသီးဖြေဆိုပါ။[7]

၆။ သပ္ပဒါသထေရ်၏ မိမိသီလစင်ကြယ်မှုကို မြင်ပုံအခြင်းအရာနှင့် မည်သည့်တရားကို ခွါ၍ မည်သည့်တရားကို ပွားစေသည်ရှိသော် မည်သည့်တရားတို့နှင့်တကွ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်သည်ကိုလည်း ဖြေဆိုပါ။[8]

၁၊ အံ၊ ၂၊ ၃၂၇။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၃၉။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၁၉။
၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၀၀။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၉၆။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၂၅။
၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၃၄-၅-၆။ ၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၃၅။

http://www.dhammadownload.com

၇။ အဂ္ဂိ ဒုဟတိ [၇] ၌ မည်သည့်မီးလောင်သည်ကို ဖြေဆိုပြီးလျှင် သန္တတိအမတ်ကြီးသည် ကုသိုလ်ကံတို့ကိုပြုလျက် လူများအပေါင်းကို ဆောက်တည်စေ၍ ကြွေးကြော်ပုံ အခြင်းအရာတို့ကိုလည်း ပြည့်စုံစွာ ဖြေဆိုပါ။[၂]

၈။ စတဿော ဟိ သမ္ပဒါ နာမ [၃] ၌ သမ္ပဒါလေးပါးကို ပါဠိ+မြန်မာ နှစ်ဘာသာဖြင့် အစဉ်ကျကျ ဖြေပြီးလျှင် စတုတ္ထသမ္ပဒါ၏ အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို နိဿယနက်ကျကျ အနက်ပေးပါ -

ယံ ပုဗ္ဗေ တံ ဝိသောသေဟိ၊ ပစ္ဆာ တေ မာဟု ကိဉ္စနံ။
မဇ္ဈေ စေ နော ဂဟေဿသိ၊ ဥပသန္တော စရိဿသိ။[၄]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာ သီကုံးပါ -

အချင်းတို့ သွားကြကုန်လော့၊ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၏ အနီးဖြစ်သောတောင်၌ မကောင်းသောအသံရှိသော ငှက်တို့ကို ပြေး‌ေ ာင် ချောက်ကြကုန်လော့ ဟု ဆို၍ လွှတ်လိုက်လေသည်။[၅]

* * * * *

၁၃၆၁-ခုနှစ်၊ စူဠဝါ-ပရိယတ္တိပါဠိတော်

၁။ (က) ပဉ္စယောဇနသတိကာပိ အတ္တဘာဝါ [၆] ၌ရှေ့ပုဒ်၊ (ခ) ကုမာရကဝဏ္ဏံ အဘိနိမ္မိနိတွာ အဟိမေ ခလိကာယ အဇ္ဈတသတ္တုဿ [၇] တွင် တတိယန္တပုဒ်တို့ကို အစိတ်အပေါင်း ဝစနတ္ထပြု၍၊ သမာသသညာသုတ်၊ ပစ္စယဗိဓိသုတ်တို့ကိုလည်း ထိုဝစနတ္ထအဆုံး၌ တွဲစပ်ရေးသားခဲ့ပါ။

၂။ အန္ဓဒ္ဓမာသံ [၈] ၌ အဒ္ဓ-ကို နာမပဒမာလာ၊ ယင်း၌ မာတ်ကို ဝတ္တမာန် ပရဿပုဒ်ဖြင့် အာချာတပဒမာလာစဉ်၍၊ ဣဒမတ္ထိတညေ၀ နိဿာယ အာရညိကော [၉] တွင် ဣဒမတ္ထိတံ-၌ သမာသ်ပုဒ်ကို သမာသ်ဝါကျခင်းလျက် သမာသ်ရုပ်တွက်ပြပါ။

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂ ၄၅။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂ ၅၁။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂ ၅၉။
၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂ ၅၁။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂ ၆၁။ ၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၂၁။
၇၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၄၁။ ၈၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၄၄။ ၉၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၃၃။

http://www.dhammadownload.com

၃။ ဥဘော ပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝဿာ၊ ဥဘိန္နံ ဧကူပဇ္ဈာယော. . ဧကော ဥပသမ္ပန္နော၊ ဧကော အနုပသမ္ပန္နော-တွင် အနုပသမ္ပန္န [၁]ဝယ် ထိုအခိုက်ဖြစ်သော စိတ်တို့ကို အာရုံနှင့်တကွ ဖော်ပြ၍၊ အနာထပိဏ္ဍိကော အာဒေယျဝါစော-တွင် (က) အာဒေယျ-၌ ဓာတ်အရ (ခ) အာဒေယျ-အရ (ဂ) အာဒေယျဝါစာ-အရ (ဃ) အာဒေယျဝါစော-အရ ပရမတ္ထတရားတို့ကို ပြည့်စုံစွာ ရေးပါ။[၂]

၄။ န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော ဝတ္ထုဝိပန္နော [၃] တွင် နောက်ပုဒ်အရ နာမ်ပရမတ်တို့ကို ပုဂ္ဂိုလ်အားလျော်စွာ ခွဲခြားဖြေ၍၊ ၎င်းပရမတ်တို့၏ အကြောင်းတရားတို့ကိုလည်း ခွဲခြားဖော်ပြပြီး၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ ရနိုင်သော ဇော+တဒါရုံတို့ကိုလည်း ခွဲခြားဖြေပါ။

၅။ မာနတ်ကျင့်ပြီး၍ အဗ္ဘာန်ထိုက်သောအကြား၌ အပ္ပဋိစ္ဆန္န အာပတ်တစ်ခုသို့ ရောက်သော ဥဒါယီကို မာနတ်ပေးပုံ ကမ္မဝါစာ၏နိဂုံးကို မြန်မာဘာသာဖြင့် ရေး၍ [၄]၊ တိဏဝတ္ထာရကသမထ-ကို ပညတ်ကြောင်း ဖြစ်သော ဘဏ္ဍနဇာတရဟန်းတို့အား ဖြစ်သော အကြံကို ပါဠိတော်လာအတိုင်း မြန်မာဘာသာဖြင့် ရေးပါ။[၅]

၆။ ဂမိကဝတ်ကို ပညတ်ကြောင်းဖြစ်သော အပ္ပိစ္ဆရဟန်းတို့က ကဲ့ရဲ့ပြောပုံကို ပါဠိတော်လာအတိုင်း ပြည့်စုံစွာ မြန်မာဘာသာဖြင့်ရေး၍[၆]၊ မဟာသမုဒ္ဒရာနှင့် ဓမ္မဝိနယတို့ တူညီပုံကို ဆဋ္ဌအစ္ဆရိယ-နှင့်အညီ ဖြေပါ။[၇]

၇။ ကခြင်း၊ သီဆိုတီးမှုတ်ခြင်းတို့ကို ကြည့်ရှုနားထောင်သော ရဟန်း ၏ ပါစိတ်အာပတ်[၈]၊ ဒမိဝိညာပန အာပတ်တို့သည် ကာယစသော သမုဋ္ဌာန် ၆- င် အဘယ်သမုဋ္ဌာန်ကြောင့် ဖြစ်သည်ကို ဖော်ပြ၍[၉]၊ ဆဋ္ဌအာပတ္တိသမုဋ္ဌာန်ကြောင့် သင့်သော အာပတ်တို့ကိုလည်း ဖြေဆိုခဲ့ပါ။[၁၀]

၈။ အဗျာကတစိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ သင်ရောက်အပ်သော အာပတ်[၁၁]၊ ပညာရှိသော ရဟန်းသည်သာ သင့်ရောက်အပ်၍ မလိမ္မာသော ရဟန်းသည် မသင့်ရောက်အပ်သော အာပတ်တို့ကို ဖော်ပြ၍[၁၂]၊ အပါယ်ငရဲ၌ ဖြစ်လတ္တံ့သော ပုဂ္ဂိုလ်သုံးယောက်တို့ကိုလည်း ရေးသားဖြေဆိုခဲ့ပါ။[၁၃]

၁၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၇၈။ ၂၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၀၆။ ၃၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၁၄။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၁၉။ ၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၀၈။
၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၇၈။ ၇၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၂၃။ ၈၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၃၁။ ၉၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၂၆။ ၁၀၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၇၀။
၁၁၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၅၉။ ၁၂၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၁၈။ ၁၃၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၂၂။

http://www.dhammadownload.com

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို နိဿယည်းကျကျ အနက်ယောဇနာပါ -

ဣတ္ထိ တေလဉ္စ နိဿဂ္ဂ၊ ဘိက္ခု စ ပဒဝီတိယော၊
နိဝတ္တော စ န စ ဥ တ္တိ၊ န မာတရံ ပိတရံ ဟနေ။[၁]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာဖြင့် စီကုံးခဲ့ပါ -

"အလျားအနံ ပမာဏကို ယူကာမျှဖြင့်၊ တည်းစပ်စားကာမျှဖြင့်၊ တည်းစပ်ကြောင်းကို အစဉ်လိုက်သဖြင့် အလျားချုပ်ကာမျှဖြင့်၊ တလုပ်အုပ်ကာချုပ်ကာမျှဖြင့်၊ အလွှာနှစ်လွှာကို စပ်ကာမျှဖြင့်၊ အလျား အနံပတ် တင်ကာမျှဖြင့်၊ အနံအနားပတ် တင်ကာမျှဖြင့်၊ သလင်းထောင်ကာမျှဖြင့်၊ တစ်ကြိမ်သာဆိုးရည်၌ ထည့်အပ်သော ဆင်စွယ်ရောင်အဆင်းဖြင့် ကထိန်သည် ခင်းအပ်သည် မဖြစ်"။[၂]

* * * * *

၁၃၆၁–ခုနှစ်၊ အဂ္ဂတ္ထိုရ်ပါဠိတော်

၁။ ဒိဝါဝိဟာရံ နိသီဒိ [၃] ၌ ဒိဝါဒိဟာရံ-ကို ဝိဂ္ဂဟပြု၊ အမည်ပေး၊ သဒ္ဒနယ စာစပ်ပြီးလျှင်၊ ယဒိ ဝါ ရဋ္ဌိကဿ ပေတ္တနိကဿ-၌ ပေတ္တနိက [၄] ပုဒ်ကို ပဒ၊ ပစ္စယ၊ ပစ္စယတ္ထ ဝေဖန်၍၊ ယင်း၌ ဓာတ်ကို ပဉ္စမီပရဿပုဒ် ပဌမပုရိသ်ဝိဘတ်နှစ်လုံးဖြင့် အာချာတပဒမာလာ စဉ်ပါ။

၂။ အပ္ပျုဋ္ဌေသိကော [၅] ၌ ရှေ့ပုဒ်၏ လိင်၊ ဂဏ၊ ကာရန္တနှင့် အဘိဓေယျတ္ထကို ဖော်ပြပြီး၊ သံကိဏ္ဏပရိခေါ [၆] ကို ဝစနတ္ထပြု၍ အမည်ပေးပြပါ။

၃။ ဥစ္ဆုမူလာ ၌ ရှေ့ပုဒ်ဝယ် အန္တတ် ဗာဟျတ် ခွဲခြားလျက် အရကောက်၍ အန္တတ်အရ ပရမတ္ထဓမ္မ၏ သမ္ဗယုတ္တဓမ္မနှင့် အာလမ္ဗိတဗ္ဗဓမ္မ-တို့ကိုလည်း တိကျစွာ ဖော်ပြပါ။

၄။ ပပဉ္စာရာမော ဟောတိ၊ ပဉ္စရတော [၇] ၌ ပဉ္စ-အရကို တိကျစွာ ဖော်ပြ၍၊ ယင်း ပပဉ္စဓမ္မ-ကို ပယ်စွန့်ပြီးပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ ရနိုင်သော စိတ်သရုပ်ကို ရူပဘုံ၊ အရူပဘုံ၊ အားလျော်စွာ ခွဲခြားဖော်ပြပါ။

၅။ စတုက္ကနိပါတ်၊ ပဋိပဒါဝဂ်၊ ပဌမခမသုတ်လာ ပဋိပဒါ လေးပါးကို ရေတွက်ပြ၍၊ နောက်ဆုံး ပဋိပဒါ၏ အဓိပ္ပာယ်ကိုသာ ရေးသားခဲ့ပါ။[၈]

၁၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၇၉။ ၂၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၀၂။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၆၆။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၆၇။ ၅၊ အံ၊ ၂၊ ၇၄။
၆၊ အံ၊ ၂၊ ၇၄။ ၇၊ အံ၊ ၂၊ ၇၄။ ၈၊ အံ၊ ၂၊ ၂၅၉။ ၉၊ အံ၊ ၁၊ ၄၇၀။

http://www.dhammadownload.com

၆။ အိမ်သူ၊ အိမ်သားတို့ ချစ်အပ်၊ မြတ်နိုးအပ်၊ လေးစားအပ်သော ကုလူပကရဟန်း သာမဏေဖြစ်ရန် လိုအပ်ချက်များကို ပြဆို၍[၁]၊ ပဗ္ဗာသမဏ လုပ်လိုသော ပုဂ္ဂိုလ် ပြည့်စုံရမည့် အင်္ဂါရပ်များကို ဖော်ပြပါ။[၂]

၇။ သူတော်ကောင်းတရား ကြာမြင့်စွာ တည်တံ့နိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းအထောက်အပံ့ များကို ဖော်ပြ၍[၃]၊ အရိယာတို့၏ အဆုံးအမ၌ အဘယ်ကို ကြွေးယူမှု၊ အတိုးတက်မှုဟု ခေါ်ဆိုသည်ကိုလည်း ပြဆိုပါ။[၄]

၈။ "မိမိကိုယ်ကို တူးဖြိုးသူ"ကို ပြဆိုပြီးလျှင်[၅]၊ အဘယ်တရားနှင့် ပြည့်စုံသူသည် ယခုဘဝ ၌လည်း ငြိုငြင်ပင်ပန်း ပူပန်ခြင်းမရှိဘဲ နောက်ဘဝ၌လည်း သူဂတိသို့ လားရပါမည်နည်း ဖြေဆိုခဲ့ပါ။[၆]

၉။ ဖော်ပြပါ မြန်မာစကားပြေကို ပါဠိဘာသာ စီကုံးပါ -

တရား၌ တည်သော သီလနှင့် ပြည့်စုံသော မှန်သော စကားကို ဆိုလေ့ရှိသော မကောင်းမှုမှ ရှက်သော၊ စိတ်ရှိသော ထိုသူကို ထိုက်ပါသနည်း။[၇]

၁၀။ ဖော်ပြပါ ဂါထာကို ကျနစွာ အနက်ပေးပါ -

မုဋ္ဌဿတိ တာ ဗန္ဓိ၊ ပေက္ခိတေန သိတေန စ။
အထောပိ ဒုန္နိဝတ္ထေန၊ မဉ္ဇုနာ ဘဏိတေန စ။
နေသော ဇနော သွာသိသဒေါ၊ အပိ ဥဗ္ဗိတိတော မတော။[၈]

* * * * *

၁၃၆၁–ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

၁။ နာနာသကာ ထဏ္ဍိလသာယိကာဝါ[၉] ဟူသော ပါဠိတော်၌ နာနာသကာ-ကို သန္ဓိရုပ် ကျဉ်းတွက်ပြ၍ ယင်း၌ နောက်ပုဒ်ကို ဖြစ်သင့်သော သမာသ်တွဲစပ်ပြီးလျှင် ထဏ္ဍိလသာ ယိကာ-၌ ရှေ့ပုဒ်ကို တဒ္ဓိတ် ဝိဂ္ဂဟာပြ၍ ပုဒ်အရ ပစ္စည်းအရ ခွဲခြားကောက်ပြပါ။

၂။ ပရိယောဒပေယျ အတ္တာနံ၊ စိတ္တက္လေသေဟိ ပဏ္ဍိတော[၁၀] ဟူသော ပါဠိတော်၌ အတ္တာနံ-ကို ကာရကရုပ်ကျဉ်း ပရိယောဒပေယျ-ကို အာချာတ်ရုပ်ကျဉ်း တွက်ပြပြီးလျှင် ပရိယောဒပေယျ-၏ သုဒ္ဓရုပ်ကို ရှိရင်းဝိဘတ်ဖြင့် ဖြစ်နိုင်သမျှ ညွှန်ပြပါ။

၁၊ အံ၊ ၂၊ ၁၂၀။ ၂၊ အံ၊ ၂၊ ၁၂၀-၁။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၂၁၆။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၃၁၀။
၅၊ အံ၊ ၁၊ ၃၀၉။ ၆၊ အံ၊ ၂၊ ၃၇၅။ ၇၊ အံ၊ ၂၊ ၄၁။ ၈၊ အံ၊ ၂၊ ၆၁။
၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၄၉။ ၁၀၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၈၀။

http://www.dhammadownload.com

၃။ နံပါတ် (၂) ပုစ္ဆာပါ ပရိယောဒပေယျ [၁] ၏ သုဒ္ဓကတွတ္တတရားကို ရနိုင်သမျှ ကောက်ပြ၍ ယင်းကို ဒွါရဖြင့် ဝေဖန်ပြီးလျှင် ယင်းတို့တွင် အမြင့်မြတ်ဆုံးတရား၏ အာရမ္မဏိက တရားကိုလည်း ညွှန်ပြပါ။

၄။ နံပါတ် (၁) ပုစ္ဆာပါ ထဏ္ဍိလသာယိကာ-၏ အရကို အရာဌာနထောက်ဆ၍ ဖြစ်နိုင်သမျှ ကောက်ပြပြီးလျှင် ယင်းတို့၏ အကျိုးကိုလည်း သိသာရုံမျှ ညွှန်ပြပါ။

၅။ အနဝဋ္ဌိတစိတ္တ-အရ တည်တံ့သော စိတ်မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဖော်ပြ၍[၂] တရုဏ ဝိပဿနာစိတ်ကို စောင့်ရှောက်ပုံကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။[၃]

၆။ မိဘတို့က သားသမီးတို့အား မပေးနိုင်သော သမ္ပတ္တိတို့ကို စုံလင်စွာထုတ်ပြပြီး[၄]၊ ဘုရားသခင် တရားဟောရာ၌ သတ္တဝါတို့ ထင်မြင်ပြောဆိုပုံကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။[၅]

၇။ အဘယ်ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို အပ္ပမာဒဝိဟာရီ ခေါ်ဆိုရသည်ကို ပြဆို၍[၆]၊ အာနန္ဒသေဋ္ဌိ-က သားဖြစ်သူ မူလသိရိအား ဆုံးမဩဝါဒပေးပုံကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။[၇]

၈။ မဟာကပ္ပိနမင်း၏ စီးတော်မြင်းများသရုပ်နှင့် ယင်းမြင်းများအား အသုံးပြုပုံကို ဖော်ပြပြီးလျှင်[၈]၊ ဘုရားရှင်တို့၏ သုဒိန္နဒါနအကျိုးများကိုလည်း ပဏ္ဍိတသာမဏေရဝတ္ထုလာသည့်အတိုင်း ရေးသားခဲ့ပါ။[၉]

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို နိဿရည်းကျကျ အနက်ယောဇနာပြပါ -

တံ ပုတ္တပသုသမ္မတ္တံ၊ ဗျာသတ္တမနသံ နရံ။
သုတ္တံ ဂါမံ မဟောဃောဝ၊ မစ္စု အာဒါယ ဂစ္ဆတိ။[၁၀]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာ စီကုံးခဲ့ပါ -

မြို့မည်သည်ကား အပ၌ ခိုင်ခန့်၏။ နက်သော ကျုံးရှိ၏။ တံတိုင်းဖြင့် ခြံရံအပ်၏။ တံခါး ပြအိုးနှင့် ယှဉ်ခြင်းရှိ၏။ အတွင်း၌ ကောင်းစွာဝေဖန်အပ်သော ခရီးလေးဆုံနှင့် ပြည့်စုံ၏။ အိမ်ဈေးရှိ၏။[၁၁]

* * * * *

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၃၈၀။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၁၉၆။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၀၁။
၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၁၁။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၅၆။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၇၄။
၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၉၇။ ၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၃၅၃။ ၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၃၆၅။
၁၀၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၄၄၅။ ၁၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၀၁။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၆၂-ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁။ "သဟာဓမ္မိကံ ဝုစ္စမာနော အတ္တာနံ အဝစနီယံ အကာသိ" [၁] ၌ သဟဓမ္မ၊ သဟာဓမ္မိက ပုဒ်တို့ကို ဝိဂ္ဂဟပြု အရကောက်ပြီးလျှင် သဟာဓမ္မိကံ-ပုဒ်၌ အဘယ်ကြောင့် အဘယ် အနက်၌ အဘယ်ဝိဘတ် သက်ထားကြောင်းကိုလည်း ဖြေဆိုပါ။

၂။ "ပရမ္မရဘောဇနေ ပါစိတ္တိယံ၊ ကတ္တ ပညတ္တံ" [၂] ၌ ပရမ္မရဘောဇနေ-ပုဒ်ကို အစိတ် အပေါင်း ဝစနတ္ထပြုပြီးလျှင် ပရမ္မရ-ပုဒ်ကို ရုပ်တွက်၍ ပညတ္တံ-၌ ဓာတ်၊ ဓာတ်နက် ဖော်ပြပြီး ဂိုဏ်းအားလျော်စွာ ဝတ္တမာန် ပရဿပုဒ်ဖြင့် ပဒမာလာစဉ်ပါ။

၃။ "ကုလာနိ စ ဣမေဟိ ဒုဋ္ဌာနိ ဒိဿန္တိ စေဝ သုယျန္တိ စ" [၃] ၌ ဒုဋ္ဌာနိ-၏ ဗာဟျတ္ထ-အရ တရားကို ကောက်ပြ၍ ယင်းတရား၏ ဌာနာနုရူပ သမ္ဗယုတ်တရားကို ထုတ်ပြပြီးလျှင် ယင်းသမ္ဗယုတ်တရားတွင် ပါဝင်သော အမြင့်ဆုံးတရား၏ အစဆုံးဖြစ်ရာ ဝီထိစဉ်ကိုလည်း တိကျစွာ စဉ်ပြပါ။

၄။ "ဣမေကေစ္စော ဒုဗ္ဗစော ဟောတိ မမ္မနော ဧဠဂလဝါစော" [၄] ၌ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်၏ ပဋိသန္ဓေနှင့် ယင်းပဋိသန္ဓေကျိုးကိုပေးသော ကံကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၅။ "တေန ခေါ ပန သမယေန ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ လောကာယတံ ပရိယာပုဏန္တိ" ၌ ဦးစီးပဓာန ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်း ခြောက်ပါးသရုပ်ကို ထုတ်ပြ၍ လောကာယတကျမ်းကို မသင် ယူခြင်း၏ အကြောင်းများကို ဖော်ပြပြီး၊ "အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ နဝကမ္မံ ဒါတုံ" ၌ နဝကမ္မ သမ္မုတိပေးရခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်တို့ကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။ [၆]

၆။ "အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ အကတံ ဝါ ဝိပ္ပကတံ ဝါ နဝကမ္မံ ဒါတုံ" [၇] ၌ ဆောက်လုပ် သည့်ကျောင်းနှင့် ပေးရမည့် နဝကမ္မ နှစ်အပိုင်းအခြားကို တွဲစပ်ဖော်ပြ၍ "သံယော ဒေဝဒတ္တဿ ရာဇဂဟေ ပကာသနီယံ ကမ္မံ ကရောတု" [၈] ၌ ပကာသနီယကံ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ရေးသားပြီး ယင်းကံသည် ဥတ္တိကံ စသည်တို့တွင် မည်သည့်ကံ ဖြစ်သည်ကိုလည်း အကြောင်းနှင့်တကွ ဖြေဆိုခဲ့ပါ။ [၉]

၇။ ပိဏ္ဍစာရိကဝတ္တကထာလာ (က) ဆွမ်းခံရွာမှ ရှေးဦးစွာ ပြန်ရောက်လာသော ရဟန်းကျင့်ဝတ်၊ (ခ) နောက်ဆုံးပြန်ရောက်လာသော ရဟန်းကျင့်ဝတ်တို့ကို ရေး၍ [၁၀]၊ ဥပသမ္ပဒါကံဆောင်ပြီးနောက် ရဟန်းဖြစ်စ ရဟန်းမအား ရဟန်းယောကျ်ားတို့က ပြောကြား ရမည့်အရာ၊ ရဟန်းအမျိုးသမီးတို့က ပြောကြားရမည့်အရာတို့ကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။ [၁၁]

၁၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၀။ ၂၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၈။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၈။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၁၅။ ၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၈၀။
၆၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၀၈။ ၇၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၂၅။ ၈၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၄၇။ ၉၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၊ ၃၉။ ၁၀၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၈၄-၅။
၁၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၆၇။

http://www.dhammadownload.com

၈။ "ဆဋ္ဌေန အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနေန ဆ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတိ"[၁] ၌ ဆဋ္ဌ အာပတ္တိ သမုဋ္ဌာန်ကြောင့် သင့်ရောက်သော အာပတ်တို့ကို အင်္ဂါစာရဝတ္ထုနှင့်တကွ တွဲစပ်ဖော်ပြ၍၊ ဒသဝဂ္ဂကရဏကံပြုရာ၌ (က) ကမ္မပ္ပတ္တပုဂ္ဂိုလ်၊ (ခ) ဆန္ဒာရဟပုဂ္ဂိုလ်၊ (ဂ) နေဝ ကမ္မပ္ပတ္တ န ဆန္ဒာရဟ ကမ္မာရဟပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။[၂]

၉။ အောက်ပါ ပါဠိတော်ကို နိသျည်းကျကျ အနက်ယောဇနာပါ -

"ဒွေ ပုဂ္ဂလာ ဗာလာ၊ ယော စ အနာဂတံ ဘာရံ ဝဟတိ၊ ယော စ အာဂတံ ဘာရံ န ဝဟတိ။[၃]

၁၀။ "ရဟန်းတို့ ရဟန်းမိန်းမသည် ကိုယ်ကို ဖွင့်၍ ရဟန်းတို့အား မပြအပ်၊ အင်္ဂါဇာတ်ကို ဖွင့်၍ ရဟန်းတို့အား မပြအပ်"ဟူသော မြန်မာဘာသာကို ပါဠိဘာသာ စီကုံးခဲ့ပါ။[၄]

* * * * *

၁၃၆၂-ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ် ပါဠိတော်မေးခွန်း

၁။ မုသာဝါဒေန စူဘယံ-၌ ဥဘယံ[၅] ဝယ် ဖြစ်သင့်သော ဝိဘတ်၊ ဝိဘတျတ္ထ၊ ဝိဘတ္တိဝိဓိ သုတ်တို့ကို တိကျစွာရေး၍ အာဘိစေတသိကာနံ[၆] ကို အစိတ်အပေါင်း ဝစနတ္ထပြ၍ အပေါင်းဝစနတ္ထကိုသာ အမည်ပေးခဲ့ပါ။

၂။ ရိဋ္ဌတိ ပဋိသလ္လာနံ[၇] ၌ ရိဋ္ဌတိ-ကို အာချာတ်ရုပ်ကျေးတွက်ပြ၍ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ[၈] ၌ ယထာကမ္မူပဂေ၊ ဂမ္ဘီရတ္ထာ လောကုတ္တရာ[၉] ၌ လောကုတ္တရာပုဒ်တို့ကို အစိတ်အပေါင်း ဝစနတ္ထပြပြီး အမည်ပေးခဲ့ပါ။

၃။ စရဏသမ္ပန္နော ယထာဘူတံ ဇာနာတိ[၁၀] ၌ စရဏတရားတို့တွင် ၁၂-ပါးမြောက် တရားကို ဖော်ပြ၍၊ ယင်းတရား အစအဆုံးဖြစ်သော စိတ်ဖြစ်စဉ် ဝီထိပုံကို ချပြီးလျှင် ယင်းဝီထိ၌ ပါဝင်သော စိတ်သရုပ်ကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၄။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာပိ ဘယာ န ပရိမုစ္စတိ-၌ ဘယ[၁၁] အရ ဖြစ်သင့်သော ပရမတ္ထတရားကို ကောက်ပြ၍၊ ယင်း၌ပါဝင်သော စေတနာ၏ ရူပဘုံ၌ ပေးနိုင်သော ပဝတ္တိကျိုးကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၁၊ ဝိ၊ ၅၊ ၁၇၄။ ၂၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၈၄။ ၃၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၁၅။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၄၅၃။
၅၊ အံ၊ ၁၊ ၁၂၇။ ၆၊ အံ၊ ၂၊ ၁၁၅။ ၇၊ အံ၊ ၂၊ ၇၆။ ၈၊ အံ၊ ၂၊ ၁၆။
၉၊ အံ၊ ၂၊ ၉၄။ ၁၀၊ အံ၊ ၁၊ ၄၈၂။ ၁၁၊ အံ၊ ၂၊ ၂၇၄။

http://www.dhammadownload.com

၅။ မြတ်စွာဘုရားက ဒေါဏပုဏ္ဏားအား မိန့်ကြားအပ်သော စကားရပ်တို့တွင် နောက်ဆုံး ဥပမာန၊ ဥပမေယျ စကားရပ်တို့ကိုသာ ပြည့်စုံအောင် ဖော်ပြ၍[၁]၊ ပုထုပစ္စေကသစ္စာတို့တွင် အဋ္ဌမသစ္စာနှင့် နဝမသစ္စာတို့ကိုသာ ဖော်ပြခဲ့ပါ။[၂]

၆။ မချွတ်ယွင်းသော အကျင့်ကို ကျင့်သောရဟန်း၏ ပြည့်စုံရမည့် တရားလေးပါး တို့တွင် ပဉ္စမဆုံးတရားကိုသာ ပမာနသုတ်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတ်တို့နှင့်အညီ ဖော်ပြ၍[၃]၊ အနှစ်မရှိ ကြက်ဆူပင်နှင့်တူသော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။[၄]

၇။ ပဥ္စကနိပါတ်-ပဌမပတ္ထသုတ်နှင့်[၅] ဒုတိယပတ္ထနာသုတ်တို့၌[၆] လာရှိသော ရဟန်းငါး၏ တတိယမြောက်ပတ္ထနာတို့ကို ဖော်ပြ၍၊ ဥဒါယီသုတ်လာ ဓမ္မကထိကတို့၏ သန္တာန်၌ ရှိသင့်သော တရားငါးပါးတို့တွင် တတိယမြောက်တရားကိုသာ တိကျစွာ ဖော်ပြခဲ့ပါ။[၇]

၈။ အာသဝေါတရားတို့၏ အကျိုးကို နိဗ္ဗေဓိကသုတ်နှင့်အညီ ဖော်ပြ၍[၈]၊ ဥတ္တရိမနုဿ ဓမ္မကို တားမြစ်နိုင်သော တရား ၆-ပါးတို့ကို ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မသုတ်နှင့်အညီ ဖော်ပြခဲ့ပါ။[၉]

၉။ ယာနိ တာနိ ရည် ခတ္တိယာနံ မုဒ္ဓါဝသိတ္တာနံ သိပ္ပဋ္ဌာနာနိ ဟတ္ထိသ္မိံ ဝါ ရထသ္မိံဝါ ဓနုသ္မိံ ဝါ ထရုသ္မိံ ဝါ၊ တတ္ထ သိက္ခိတော ဟောတိ အနဝယော-ကို အနက် ပေးခဲ့ပါ။[၁၀]

၁၀။ "နာဂိတ ငါသည် အခြံအရံအကျော်အစောနှင့်တကွ ပေါင်းဖော်ခြင်းကို မတောင်းတပါ။ အခြံအရံအကျော်စောသည်လည်း ငါနှင့်တကွ မပေါင်းဆုံပါစေသတည်း။ နာဂိတ အကြင်သူသည် ဤသို့သဘောရှိသော ကာမမှ ထွက်မြောက်သော ချမ်းသာကိုလည်းကောင်း၊ အပေါင်းအဖော် ကိလေသာတို့နှင့် ပေါင်းဆုံခြင်းမှ ကင်းရှင်းသော ချမ်းသာကို လည်းကောင်း အလိုရှိတိုင်း ရနိုင်ခြင်းရှိသည် မဖြစ်ရာ" ကို ပါဠိစီကုံးပါ။[၁၁]

* * * * *

၁၊ အံ၊ ၁၊ ၃၄၇။ ၂၊ အံ၊ ၁၊ ၃၅၀။ ၃၊ အံ၊ ၁၊ ၃၈၈။ ၄၊ အံ၊ ၁၊ ၄၂၅။
၅၊ အံ၊ ၂၊ ၁၃၅။ ၆၊ အံ၊ ၂၊ ၁၃၇။ ၇၊ အံ၊ ၂၊ ၁၆၂။ ၈၊ အံ၊ ၂၊ ၃၆၂။
၉၊ အံ၊ ၂၊ ၃၇၅။ ၁၀၊ အံ၊ ၂၊ ၁၃၅။ ၁၁၊ အံ၊ ၂၊ ၃၀၀။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၆၂–ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒပါဠိ+အဋ္ဌကထာ

၁။ ဝေတသံ ဂန္ဓဇာတာနံ၊ သီလဂန္ဓော အနုတ္တရော [၁] ၌ ဂန္ဓဇာတာနံ-ကို စာစပ်၍ "ကတရနုဂရတော အာဂတာ'တ္ထ တာတာ" [၂] ၌ကတရနုဂရတော-ကို ကာရကရုပ် ကျနစွာ တွက်ပြီးလျှင် "ကိံ တွံ နိမာတာ" ၌ နိမာတာ-ကို မှန်ကန်စွာ ဝစနတ္ထပြုပြပါ။[၃]

၂။ ဘဿစ္ဆန္ဒေါဝ ပါဝကော [၄] ဝယ် ဘဿစ္ဆန္ဒော-၌ ရှေ့ပုဒ်ကို လိင်၊ ဂိုဏ်း၊ ကာရန် ခွဲဝေ၍ နောက်ပုဒ်၏ ဓာတ်ကို အငွတနီ ဤ-ဥံဝိဘတ်ဖြင့်သာ ဓာတုမာလာပြုပြီးလျှင် ဂတဒ္ဓိနော ဝိသောကဿ [၅] ၌ ဂတဒ္ဓိနော-ကို တဒ္ဓိတဝိဂ္ဂဟ ပြုပြခဲ့ပါ။

၃။ ယေ ပရိညာတဘောဇနာ [၆] အရ ဘောဇဉ်ဝယ် ပဟာနပရိညာဖြစ်ပုံကို ဝိထိစဉ်ဖြင့် ဖော်ပြ၍၊ အဿဒ္ဓေါ အကတညူ စ [၇] ၌ အကတ၊ အကတညူ-အရ ဖြစ်ထိုက်သော ပရမတ္ထတို့ကို ခွဲခြားကောက်ပြခဲ့ပါ။

၄။ ပါပါ စိတ္တံ နိဝါရယေ [၈] ၌ ပါပါ-အရ နှစ်နည်းကောက်ပြ၍ ယင်းတို့နှင့် ယှဉ်ဘက် သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို ထုတ်ပြပြီးလျှင် ပထမပါပ-၏ အကျိုးတရားတို့ကို ပဋိသန္ဓေ၊ ပဝတ္တိ အားဖြင့် ခွဲခြားဖြေဆိုပါ။

၅။ ရဟန်းတော်ခြောက်ကျိပ် အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်ရှိရေးအတွက် မာတိကမာတာ၏ အစိတ္တဆောင်ရွက်ချက်များကို ရေး၍[၉]၊ ပူတိဂတ္တတိဿမထေရ် သန္တာန်၌ ပေါက်ရောက် သော အထွင့်နာတို့၏ အစဉ်အားဖြင့် ကြီးပွားပုံ ပမာဏကိုလည်း ဖော်ပြပါ။[၁၀]

၆။ ခိုးသူနှင့် မိစ္ဆာပဏိဟိတစိတ်တို့၏ ထူးခြားမှုကို ရေး၍[၁၁]၊ တက္ကသိုလ်ပြည် ဒိသာ ပါမောက္ခဆရာကြီးထံ ပညာသင်သွားကြသော လုလင်သုံးယောက်တို့၏ အမည်တို့ကို ၎င်းတို့၏ တိုင်းပြည်အမည်၊ ဖခင်အမည်များနှင့်[၁၂] (ဝိဋူဍဘဝတ္ထုအရ) ယှဉ်တွဲဖော်ပြပြီး ရဟန်းတော်များ ဒါယကာတို့အိမ်သို့ မချဉ်းကပ်သင့်သော အကြောင်းများတွင် နောက်ဆုံး သုံးပါးကိုသာ ရေးခဲ့ပါ။[၁၃]

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၆၇။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၄၆။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၂၀။
၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၂၃။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၈၃။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၈၆။
၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၉၆။ ၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၃။ ၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၈၅-၆။
၁၀၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၀၂။ ၁၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၀၆။ ၁၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၁၅။
၁၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၁၇။

http://www.dhammadownload.com

၇။ အရှင်သုဓမ္မမထေရ်အား ဘုရားရှင်ဟောကြားအပ်သော တရားများကို ဖော်ပြ၍[၁]၊ ဓမ္မိကလာဘ်ဖြစ်ပေါ်ခြင်းအကြောင်းနှင့်[၂] ပရိဗိုဇ်ရဟန်းပြုခြင်း၌ မြတ်သောအကျင့်တို့ကိုလည်း ဖော်ထုတ်ပြခဲ့ပါ။[၃]

၈။ နိမိန္ဒ ပဝတ္တာရ၊ ယံ ပသေ ၀ဋ္ဋဒသိန်-၌ အပြစ်ကို ရှုလေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်မျိုးနှင့် ဣတ္တာခိပ္ပေတပုဂ္ဂိုလ်ကို ဖော်ပြပြီး[၄]၊ မစ္ဆရေယျံ သုဒုတ္တရ[၅]၌ မစ္ဆအရ၊ မစ္ဆရေယျ-အရတို့ကို ကောက်ပြခဲ့ပါ။

၉။ အောက်ဖော်ပြပါ ဂါထာကို အနက်မှန်ကန်စွာပေးခဲ့ပါ -

သဗ္ဗတ္ထ ဝေ သပ္ပုရိသာ စဇန္တိ၊ န ကာမကာမာ လပယန္တိ သန္တော။
သုခေန ဖုဋ္ဌာ အထ ဝါ ဒုခေန၊ န ဥစ္စာဝစံ ပဏ္ဍိတာ ဒဿယန္တိ။[၆]

၁၀။ အောက်ဖော်ပြပါ မြန်မာစကားပြေကို ပါဠိဘာသာ ပြန်ဆိုစီကုံးခဲ့ပါ -

"ငါသည်ကား ဤမိန်းမကို ရေအပြင်၌ ပေါ်နေသည်ကို မြင်ခြင်းငှာ မတတ်နိုင်။ ထို့ကြောင့် ထိုမိန်းမကို အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် ငါမမြင်နိုင်။ ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့် သဲအိုးတစ်လုံးကို လည်၌ ချည်ဆွဲလျက် သမုဒ္ဒရာ၌ ပစ်ကုန်လော့"။[၇]

* * * * *

၁၃၆၃–ခုနှစ်၊ စူဠဝါ ပရိဝါပါဠိတော်

၁။ ဥတ္တရိဆပ္ပဥ္စဝါစာဟိ ဓမ္မံ ဒေသေန္တဿ[၈]၌ ဆပ္ပဥ္စဝါစာ-ကို အစိတ်+အပေါင်းဝစနတ္ထပြ၍၊ သမာသ်အမည်ပေးပြီး၊ ဝိဝါဒါပန္နာနံ ဥပဿုတိ တိဋ္ဌဟိသု[၉]၌ ဥပဿုတိ-ကို နာမပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၂။ အာဠဝကေ ဘိက္ခူ[၁၀]၌ ဝိသေသနပုဒ်ကို တဒ္ဓိတ်ဝစနတ္ထပြ၍၊ ဝိသေသျပုဒ်ကို သမာသ်ဝစနတ္ထပြပြီးလျှင်၊ ပုဗ္ဗေ ဝေမတိကော နစ္ဆာဒေသိ[၁၁] ဝယ် ဝေမတိကော-၌ ဓာတ်ကို ယူ၍ ဝတ္တမာန် ပရဿပုဒ် ပဌမပုရိသ် မဇ္ဈိမပုရိသ်ဖြင့် အာချာတပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၂၈။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၄၄။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၁၅-၆။
။ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၄၇-၈။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၈၀။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၃၇၇။
ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၂၅။ ၈၊ ဝိ၊ ၅၊ ၂၃။ ၉၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၈။
။ ဝိ၊ ၄၊ ၃၂၄။ ၁၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၆၄။

http://www.dhammadownload.com

၃။ "ဣဒံ ဘိက္ခဝေ ဒေဝဒတ္တေန ပဌမံ အာနန္တရိယံ ကမ္မံ ဥပစိတံ" [၁] ၌ အာနန္တရိယံ-ဝယ် အနန္တရ-အရ၊ အာနန္တရိယ-အရ ပရမတ္ထဓမ္မတို့ကို ကောက်ပြ၍၊ အာနန္တရိယ-အရ တရား၏ ပဋိသန္ဓေအခါ၊ ပဝတ္တိအခါ ပေးနိုင်သော အကျိုးတရားတို့ကိုလည်း အကျိုးပေးရာဘုံနှင့်တကွ တွဲစပ်ဖော်ပြခဲ့ပါ။

၄။ "တေ တဿ ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ၊ သဗ္ဗဒုက္ခာပနူဒနံ" [၂] ၌ ဒုက္ခသုံးပါးသရုပ်ကို ပရမတ္ထနှင့်တကွ ရေးသား၍၊ "တေန ခေါ ပန သမယေန အညတရော ဘိက္ခု ဇရာဒုဗ္ဗလော နဟာယမာနော န သက္ကောတိ" [၃] ၌ ဇရာဒုဗ္ဗလော-ဝယ် ဗလအရ ဖြစ်သင့်သော ရုပ်တရားကိုလည်း ကောက်ပြခဲ့ပါ။

၅။ သမ္ဗတော စ ပနာယသ္မာ ဒဗ္ဗော မလ္လပုတ္တော သဘာဂါနံ ဘိက္ခူနံ ဧကဇ္ဈံ သေနာသနံ ပညပေတိ [၄] ၌ သဘာဂဘိက္ခုသရုပ်နှင့် တစ်ပေါင်းတည်း နေရာခင်းခြင်း၌ နှလုံးသွင်း ရည်ရွယ်ချက်တို့ကို တွဲစပ်ဖော်ပြပါ။

၆။ အဇာတသတ်မင်းသားအား အဖကိုသတ်ရန် ဒေဝဒတ်တိုက်တွန်းကြောင်း သိကြကုန်သော အမတ်တို့၏ အယူအဆနှင့် ယင်းအားလျော်စွာ ဗိမ္ဗိသာရမင်း၏ ဆုံးဖြတ်ချက်တို့ကို တွဲစပ်ဖော်ပြပါ။[၅]

၇။ ဘိက္ခု သဟဓမ္မိကဝဂ်လာ သာဝတ္ထိမှ တပါးသောအရပ်၌ ပညတ်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို ပညတ်ရာအရပ်နှင့် တွဲစပ်ဖော်ပြ၍[၆]၊ ထုလ္လနန္ဒာကို အကြောင်းပြု၍ ပညတ်အပ်သော သံဃာဒိသိသ်သိက္ခာပုဒ်တို့ကို အမည်မျှရေးပါ။[၇]

၈။ မိမိထက် သိက္ခာကြီးသော ရဟန်း၏ ခြေတို့ကို ရှိခိုးသောရဟန်း၏ အဇ္ဈတ္တ၌ ရှေးရှုတည်စေရမည့် တရားတို့ကို ဖော်ပြ၍[၈]၊ ဥတ္တိက်၏ ရောက်ရာဌာနတို့ကိုလည်း တိကျစွာဖော်ပြပါ။[၉]

၉။ အောက်ပါ ပါဠိတော်ကို ကျနစွာ အနက်ယောဇနာပါ -

ယော တတ္ထ အနုဝါဒေါ အနုဝဒနာ အနုလ္လပနာ အနုဘဏနာ အနုသမ္ပဝင်္ကတာ အဗ္ဘုဿာ[illegible] အနုဗလပ္ပဒါနံ၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ အနုဝါဒါဓိကရဏံ။[၁၀]

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၅၄။ ၂၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၉၂။ ၃၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၁။ ၄၊ ဝိ၊ ၄၊ ၁၉၃။
၅၊ ဝိ၊ ၄၊ ၃၅၀-၁။ ၆၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၇-၈-၉။ ၇၊ ဝိ၊ ၅၊ ၉၉၊ ၁၀၀-၁-၂။ ၈၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၅၈။
၉၊ ဝိ၊ ၅၊ ၃၈၄။ ၁၀၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၁၂။

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာစကားပြေကို ပါဠိဘာသာ ပြန်ဆိုပါ -

"ရဟန်းတို့ . . နားသွယ်ကို မဆောင်ရ။ စလွယ်ကို မဆောင်ရ။ လည်ဆွဲတန်ဆာကို မဆောင်ရ။ ခါးစည်းကြိုးတန်ဆာကို မဆောင်ရ။ လက်ကောက်ကို မဆောင်ရ။ ခြေကျင်းကို မဆောင်ရ။ လက်၌ဆင်အပ်သော တန်ဆာကို မဆောင်ရ။ လက်စွပ်ကို မဆောင်ရ။"[၁]

* * * * *

၁၃၆၃–ခုနှစ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်

၁။ ကိတ္တာဝတာ နု ခေါ ဘန္တေ သုတဝါ နိဗ္ဗေဓိကပညော ဟောတိ [၂] ၌ ကိတ္တာဝတာ-ပုဒ်ကို ရူပသိဒ္ဓိအလိုကျ ဝိဘတ်ခုနစ်သွယ်တို့ဖြင့် နာမပဒမာလာစဉ်၍၊ ဧတ္တကာ ဝဍ္ဍတရိယော ဟညန္တု [၃] ဝယ် ဝဍ္ဍတရိယော-၌ ဝိဘတျန္တကို ဖော်ပြပြီးလျှင်[၄]၊ ကတဘီရုတ္တာဏာ၊ ယထာဝိဒိတံ၊ ဧတ္တကာနိ-ပုဒ်တို့ကို[၅] ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဝိဂ္ဂဟအမည်ကိုလည်း ပေးခဲ့ပါ။[၆]

၂။ ဂမ္ဘီရံ အတ္ထပဒံ ဥဒါဟရတိ [၇] ဝယ် ဂမ္ဘီရ-၌ ဒွိဓာတုကပုဒ်ကြံ၍ ရှေ့ဓာတ်ကို ဝတ္တမာန်ပရဿပုဒ်ဖြင့်၊ နောက်ဓာတ်ကို ဘဝိဿန္တိ အတ္တနောပုဒ်ဝိဘတ်ဖြင့်၊ မာတုဂါမော အမှာ စ ဟောတိ မဟဒ္ဓနာ [၈] ဝယ် အမှာ-၌ ဓာတ်ကို သတ္တမီပရဿပုဒ်ဖြင့် အာချာတပဒမာလာစဉ်ခဲ့ပါ။

၃။ ဘိက္ခု ရဇဂ္ဂညော ဝ ဒိသွာ [၉] ၌ ဒိသွာ-အရ ဖြစ်ထိုက်သောစိတ်ကို သမ္ပယုတ္တဓမ္မနှင့်တကွ ပြဆို၍၊ ရဇဂ္ဂ-အရ ဖြစ်သင့်သောရုပ်နှင့် ယင်း၏သမုဋ္ဌာန်၊ ထိုရုပ်ပါဝင်သော ရုပ်ကလာပ်အမည်တို့ကို ရေးခဲ့ပါ။

၄။ ဒိသွာ-အရ ဝီထိချ၍၊ ယင်းဝီထိပါ ဝီထိစိတ်တို့၏ အာရုံတို့ကို ညွှန်ပြပြီးလျှင် ဓမ္မကုစ္ဆိသမာတပေါ် [၁၀] ၌ ကုစ္ဆိ-အရကိုလည်း တိကျစွာ ကောက်ပြခဲ့ပါ။

၅။ စတ္တာရိ ပတ္တကမ္မာနိ ကတ္တာ ဟောတိ [၁၁] ၌ ပတ္တကမ္မ ၄-မျိုးကို ပေါ်လွင်ထင်ရှားအောင် ရေးသား၍၊ လောက၌ မည်သည့်စွမ်းအားရှင်မှ တာဝန်ခံခြင်းငှာ မတက်ကောင်းသော တရားလေးမျိုးတို့မှ နောက်ဆုံးတရားကိုသာ ဖော်ပြပါ။[၁၂]

၁၊ ဝိ၊ ၄၊ ၂၄၃။	၂၊ အံ၊ ၁၊ ၄၉၈။	၃၊ အံ၊ ၁၊ ၅၂၈။	၄၊ အံ၊ ၁၊ ၄၉၄။
၅၊ အံ၊ ၁၊ ၃၆၆။	၆၊ အံ၊ ၂၊ ၂၉၆။	၇၊ အံ၊ ၁၊ ၅၁၀။	၈၊ အံ၊ ၂၊ ၇၉။
၉၊ အံ၊ ၂၊ ၁၀၄။	၁၀၊ အံ၊ ၁၊ ၃၇၉။	၁၁၊ အံ၊ ၁၊ ၄၉၁။	

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com

၆။ သီလနှင့်ပြည့်စုံသော ရဟန်းအား သီလနှင့်စပ်သောစကားသည် "သုကထာ" ဖြစ်ခြင်းအကြောင်းကို ဖော်ပြ၍[၁]၊ တောနေရဟန်းငါးမျိုးရှိရာတွင် "အမြင့်မြတ်ဆုံးရဟန်း" ကို လောကူပမာဖြင့် ထင်ရှားအောင် ပြဆိုခဲ့ပါ။[၂]

၇။ လူတို့အား သနားစောင့်ရှောက်သော ဓါကျောင်းထိုင်ရဟန်းတော်တစ်ပါးအနေဖြင့် ပြုကျင့်ရမည့် တရားငါးပါးအနက်မှ ရှေ့ ၃-ပါးကိုသာ ဖော်ပြ၍[၃]၊ မကျန်းမမာဖြစ်နေသော နကုလပိတာ၏ ရောဂါပျောက်ကင်းစေရန် နကုလမာတာက ဘုရားရှင်ကို သက်သေထားလျက် သစ္စာပြုပုံ ၃-ချက်ကို ရေးသားပါ။[၄]

၈။ အံ့ဖွယ်ရှိ၍ လောက၌ ရနိုင်ခဲသောပုဂ္ဂိုလ် ၂-မျိုးကို ဆက္ကနိပါတ်၊ ပဌမပဏ္ဏာသက၊ မဟာစုန္ဒသုတ်အရ ထုတ်ပြ၍[၅]၊ နေ့ညဥ့်ရှိသမျှ ကုသိုလ်တရားတို့၌ ဆုတ်ယုတ်မှုနှင့်သာ တွေ့ကြုံရမည့်ရဟန်း၌ ကိန်းအောင်းသော တရား ၆-ပါးကို အစဉ်မပျက် ဖော်ပြပါ။[၆]

၉။ အောက်ပါ ဂါထာကို နိသျကျကျ အနက်ယောဇနာပါ -

ဘယံ ဒုက္ခံ ရောဂေါ ဂဏ္ဍော၊ သင်္ဂေါ ပင်္ကော စ ဥဘယံ။
ဧတေ ကာမာ ပဝုစ္စန္တိ၊ ယတ္ထ သတ္တော ပုထုဇ္ဇနော။[၇]

၁၀။ အောက်ပါ မြန်မာစကားရပ်ကို ပါဠိဘာသာ ပြန်ဆိုပါ -

"ထိုရေကို လှုပ်ရှားစေမိပေလိမ့်မည်။ နောက်ကျုစေမိပေလိမ့်မည်။ သောက်၍ မဖြစ်သည်ကိုမူလည်း ပြုမိပေလိမ့်မည်။ အကယ်၍ ငါသည် လေးဘက်ထောက်ဝပ်၍ နွားကဲ့သို့သောက်၍ ဖဲသွားရမူ ကောင်းပေရာ၏"[၈]

* * * * *

၁၃၆၃—ခုနှစ်၊ ဓမ္မပဒဋ္ဌကထာ

၁။ နတ္ထိ ပါပံ အကုဗ္ဗတော [၉] ၌ အကုဗ္ဗတော-ကို ပုဒ်ဖြတ်၍ အပ္ပသတ္တော မဟဒ္ဓနော-၌ အပ္ပ [၁၀] ကို လိင်၊ ဂိုဏ်းဆုံးဖြတ်ပြီးလျှင် သတ္တ-ကို အနက်အားလျော်စွာ သတ္တမိဝိဘတ်ဖြင့် နာမပဒမာလာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၁၊ အံ၊ ၂၊ ၁၆၀-၁။ ၂၊ အံ၊ ၂၊ ၁၉၃။ ၃၊ အံ၊ ၂၊ ၂၃၀။ ၄၊ အံ၊ ၂၊ ၂၆၂-၃။
၅၊ အံ၊ ၂၊ ၃၁၂-၃။ ၆၊ အံ၊ ၂၊ ၃၇၈။ ၇၊ အံ၊ ၂၊ ၂၇၄။ ၈၊ အံ၊ ၂၊ ၁၆၅။
၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၂၊ ၁၈။ ၁၀၊ ဓမ္မပဒ၊ ၄၊ ၂၊ ၁၅။

http://www.dhammadownload.com

၂။ မဟာဒွနော-ကို သမာသဝိဂ္ဂဟပြုပြီးလျှင် အဘိဓေယျတ္ထကောက်ပြ၍ ထောက်ထောကမ္ဘိ အာစိနံ [1] ဝယ် အာစိနံ-၌ ဓာတ်ကို ယူ၍ ဝတ္တမာန် တိ၊ အန္တိဝိဘတ်ဖြင့် ရသင့်သော ဂိုဏ်းအားလျော်စွာ စဉ်ခဲ့ပါ။

၃။ ဝိဝေကမနုဗြူဟယေ [2] ၌ ဝိဝေက-အရ ပရမတ္ထဓမ္မကို ပြ၍ ၎င်းတရားတို့ကို အာရုံပြုနိုင်သည့်စိတ်စုကို အာရုံအားလျော်စွာ သချာမျှ ဖော်ပြပါ။

၄။ အသဿဒ္ဓေါ အကတညူ စ [3] ၌ အကတ-အရ တရားနှင့် ဉာ-ဓာတ်အရ တရားတို့ကို ကောက်ပြ၍ ၎င်းဉာဓာတ်အရ တရားတို့၏ မဖြစ်ရာဘုံတို့ကို သချာမျှ ဖော်ပြပါ။

၅။ သောရေယျဝတ္ထုလာ အရှင်အာနန္ဒာအလောင်း၏ ပရဒါရကံကို ပြုမိသဖြင့် ခံစားရသော အပြစ်များကို ဖော်ပြ၍ [4]၊ ယေ အပရိညာတဘောဇနာ-၌ ပရိညာတဘောဒနှင့် သဘာဝတို့ကို ထုတ်ပြခဲ့ပါ။ [5]

၆။ သုမနပန်းသည်သည် ဘုရားရှင်အား ပန်းမလှူမိ စိတ်အကြံဖြစ်ပေါ်ပုံကို ပြဆိုပြီး [6]၊ န သော သဒ်ီတမဗ္ဗာနံ-၌ သဒ်ီတဓမ္မ-အရကို ဟေဋ္ဌိမကောဋိ၊ ဥပရိမကောဋိအားဖြင့် ကောက်ပြ၍ [7]၊ ဓမ္မိကလာဘ် ဖြစ်ပေါ်ရခြင်း၏အကြောင်းကိုလည်း ရေးခဲ့ပါ။ [8]

၇။ ဝိဝေကမနုဗြူဟယေ [9] ၌ ဝိဝေကသုံးပါးတို့၏ ဝိနောဒနိယတရားများကို ဖော်ပြ၍ ယံ ပဿေ ဝဇ္ဇဒဿိနံ-၌ ဝဇ္ဇဒဿီ နှစ်မျိုးကို ရေတွက်ပြပါ။ [10]

၈။ တရားဟောကြားရန် တောင်းပန်သော ဗာဟိယဒါရုစိရိယအား နှစ်ကြိမ်တိုင်တိုင် ပယ်ခြင်း၌ မြတ်စွာဘုရား၏ ရည်ရွယ်ချက်များကို ပြဆို၍ [11]၊ ယိဋ္ဌံဝ ဟုတံဝ လောကေ-၌ ယိဋ္ဌနှင့် ဟုတတို့၏ ထူးခြားချက်ကို ဖော်ပြပါ။ [12]

၉။ 'ယထာ အဟံ၊ တထေဝ အညေပိ ဒဏ္ဍဿ တသန္တိ၊ ယထာ စ မယှံ၊ တထေဝ နေသံ ဇီဝိတံ ပိယ'န္တိ ဉ တွာ ပရော န ပဟရိတဗ္ဗော န ဃာတေတဗ္ဗော-ကို အနက်ယောဇနာ ခဲ့ပါ။ [13]

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၂ ၁၃။ ၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၃၄၄။ ၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၃၉၆။
၄၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၂၀၈။ ၅၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၃၈၆။ ၆၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၃၀၇။
၇၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၃၁၉။ ၈၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၃၄၄။ ၉၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၃၄၄။
၁၀၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၃၄၇။ ၁၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၄၁၁။ ၁၂၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁၊ ၄၂၂။
၁၃၊ ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၂ ၇၂။

http://www.dhammadownload.com

၁၀။ "ကစ္စည်းမထေရ်၏လည်း ကိုယ်သည် ရွှေအဆင်းရှိ၏။ ဤမထေရ်သည်လည်း ငါ၏မယား ဖြစ်ပါမူကား ကောင်းလေစွ။ ငါ့မယား၏လည်း ကိုယ်အဆင်းသည် ဤကစ္စည်းမထေရ်၏ ကိုယ်အဆင်းကဲ့သို့ ဖြစ်ပါမူကား ကောင်းလေစွ"ဟု ကြံစည်သော ထိုသောရေယျ သူဌေးသား၏ ကြံစည်ကာမျှ၌ပင်လျှင် ယောကျ်ားအသွင်ကွယ်၏" ဟူသော မြန်မာစကားကို ပါဠိပြစီခဲ့ပါ။°

* * * * *

၁၊ ဓမ္မပဒ၊ ဋ၊ ၁၊ ၂၀၇။